

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Zastosowanie systemów CMS w tworzeniu przestrzeni informacyjno-edukacyjnej w Internecie

Author: Sebastian Stach, Eugenia Smyrnova-Trybulska (red.); Sebastian Stach, Bartłomiej Fuklin, Dawid Staniek (aut.)

Citation style: Stach Sebastian, Smyrnova-Trybulska Eugenia (red.); Stach Sebastian, Fuklin Bartłomiej, Staniek Dawid (aut.). (2012). Zastosowanie systemów CMS w tworzeniu przestrzeni informacyjno-edukacyjnej w Internecie. Katowice : Uniwersytet Śląski

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

ZASTOSOWANIE SYSTEMÓW CMS W TWORZENIU PRZESTRZENI INFORMACYJNO-EDUKACYJNEJ W INTERNECIE

Redakcja

Sebastian Stach

Eugenia Smyrnova-Trybulska

Autorzy

Sebastian Stach

Bartłomiej Fuklin

Dawid Staniek

Katowice 2012

**ZASTOSOWANIE SYSTEMÓW CMS
W TWORZENIU PRZESTRZENI
INFORMACYJNO-EDUKACYJNEJ
W INTERNECIE**

Uniwersytet Śląski

ZASTOSOWANIE SYSTEMÓW CMS W TWORZENIU PRZESTRZENI INFORMACYJNO-EDUKACYJNEJ W INTERNECIE

Redakcja

Sebastian Stach

Eugenia Smyrnova-Trybulska

Autorzy

Sebastian Stach

Bartłomiej Fuklin

Dawid Staniek

Katowice 2012

Recenzenci:

Prof. dr hab. inż. Mikołaj Karpiński

Prof. dr hab. inż. Franciszek Seredyński

Redakcja i korekta: Katarzyna Solecka

Projekt okładki: Ireneusz Olsza

© Copyright by University of Silesia in Katowice, Poland, 2012

ISBN: 978-83-60071-55-7

Wydawca:

STUDIO NOA

www.studio-noa.pl

*dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji*

Spis treści

Część I. JOOMLA!.....	11
Rozdział 1. Informacje wstępne	12
Rozdział 2. Środowisko pracy.....	13
2.1. Serwer XAMPP	13
2.2. Pobranie serwera XAMPP	13
2.3. Konfiguracja serwera XAMPP.....	14
2.3.1. Uruchamianie i zamykanie serwera	14
2.3.2. Wersja językowa.....	15
2.3.3. Bezpieczeństwo	15
2.3.4. Baza danych.....	17
2.4. Pobranie CMS-a Joomla! oraz jego spolszczenie.....	18
2.5. Instalacja CMS-a Joomla!	19
Rozdział 3. Zaplecze Joomla!.....	21
3.1. Wygląd głównego okna	21
Rozdział 4. Ogólny opis głównego menu zaplecza	23
Rozdział 5. Podstawowe operacje w systemach CMS	27
5.1. Opis procesu instalacji.....	27
5.2. Konfiguracja globalna witryny.....	30
5.2.1. Pierwsza zakładka – Witryna	31
5.2.2. Druga zakładka – System	34
5.2.3. Trzecia zakładka – Serwer	38
5.3. Wstawianie artykułów	41
5.4. Sekcje, kategorie, artykuły	47
5.5. Podpinanie wybranego artykułu do menu głównego	55
5.6. Podpinanie sekcji artykułów do menu głównego	58
5.7. Podpinanie kategorii artykułów do menu głównego	63
5.8. Wykorzystanie HTML w artykułach	65
5.9. Zmiana nazwy głównego konta	65
5.10. Menu Kontakty.....	68
5.11. Tworzenie nowych użytkowników i nadawanie im uprawnień....	75
5.12. Szablon	77
5.12.1. Elementy składowe szablonu	77

5.12.2. Ustawianie nowego szablonu	78
5.12.3. Zmiana wyglądu ustawionego szablonu	80
5.12.4. Kilka stron z gotowymi szablonami.....	84
Rozdział 6. Dodatki zwiększające funkcjonalność CMS-a	85
6.1. Instalacja pluginu do poprawnego tworzenia aliasów	85
6.2. Uruchamianie dodatkowych modułów	88
6.3. Dodawanie modułu migawki do wyświetlania cytatów	92
6.4. Dodawanie sondy	97
6.5. Komponent Phoca Guest Book.....	99
6.6. Komponent Phoca Gallery.....	101
6.7. Ukrywanie panelu administracyjnego.....	104
6.8. Adresy stron internetowych z rozszerzeniami	105
Rozdział 7. Inne operacje na CMS-ie	107
7.1. Aktualizacja Joomla!.....	107
7.2. Kopia bazy danych	108
7.3. Kopia plików serwisu	110
Rozdział 8. Kilka porad	111
Część II. DRUPAL	116
Rozdział 9. Wstęp	117
9.1. Podstawowe informacje o systemie CMS Drupal.....	117
9.2. Wymagania systemowe	118
9.3. Witryna producenta	118
9.4. Pobranie źródła CMS Drupal i spolszczenia.....	120
Rozdział 10. Przygotowanie do instalacji systemu	121
10.1. Instalacja oprogramowania WAMP.....	121
10.2. Wybór serwera instalacji.....	123
10.2.1. Instalacja przy użyciu serwera WAMP	124
10.2.2. Instalacja na serwerze sieciowym.....	124
Rozdział 11. Instalujemy CMS Drupal.....	126
11.1. Tłumaczenie interfejsu	128
11.2. Wygląd strony głównej.....	131
11.3. Pierwsze logowanie	132
11.4. Menu administracyjne	133
11.5. Konfiguracja witryny	136

Rozdział 12. Dodajemy podstawową zawartość.....	138
12.1. Dodawanie strony	138
12.2. Dodawanie artykułu	140
12.3. Tworzymy formularz kontaktowy	141
12.4. Tworzymy forum	143
12.5. Uruchamiamy ankietę	144
Rozdział 13. Tworzenie nowych rodzajów zawartości.....	146
13.1. Bloki i menu.....	147
13.1.1. Tworzenie i edycja własnego menu.....	150
13.2. Zmiana wyglądu strony	152
13.2.1. Pobieranie i instalacja nowego motywu.....	153
13.2.2. Konfiguracja szablonów.....	154
13.3. Zarządzanie użytkownikami	155
13.3.1. Dodawanie i usuwanie kont użytkowników	157
13.3.2. Uprawnienia	158
Rozdział 14. Instalacja modułów dodatkowych	161
14.1. Moduł edytora tekstu CKEditor.....	162
14.2. Dodajemy film z serwisu YouTube do zawartości	164
14.3. Moduł Webform – formularz interaktywny.....	167
14.4. Tworzymy prosty czat – moduł Chatroom	170
14.5. Views – tworzymy widoki.....	171
14.6. Tworzymy prostą galerię zdjęć.....	176
14.7. Inne ciekawe moduły	178
Rozdział 15. Portale edukacyjne	180
15.1. Krótki przegląd istniejących portali edukacyjnych	180
15.2. Przykład budowy witryny edukacyjnej.....	182
15.2.1. Organizacja witryny	182
15.2.2. Uprawnienia i role w portalu.....	187
15.2.3. Wyświetlanie zawartości w portalu.....	189
Rozdział 16. Przegląd alternatywnych systemów CMS.....	191
Część III. BIBLIOGRAFIA	196

Przedmowa

Celem tego przewodnika jest przybliżenie Państwu możliwości wykorzystania systemów zarządzania treścią CMS (Content Management System, system zarządzania treścią) Joomla! oraz Drupal w tworzeniu przestrzeni edukacyjnej w Internecie.

Postaramy się wykazać, że możliwości dostosowania systemu do wymagań edukacyjnych są olbrzymie, lecz wbrew pozorom, nie wymagają posiadania rozbudowanej wiedzy informatycznej. Co za tym idzie, każdy nauczyciel przy odrobinie poświęconego czasu może sprostać wymaganiom nowoczesności.

Mamy nadzieję, że przedstawiony materiał pomoże Państwu w stworzeniu własnej witryny tematycznej, również edukacyjnej. Tworząc niniejszą publikację, staraliśmy się możliwie dokładnie i w przystępny dla początkującego użytkownika sposób wyjaśnić wszystkie zawiłości tych systemów.

Po zaznajomieniu się z materiałem zawartym w przewodniku, nauczyciel chcący wyjść naprzeciw oczekiwaniom swoich uczniów, może bez przeszkód utworzyć swoją stronę domową i rozpocząć publikowanie materiałów w Internecie. Szerokie spektrum zastosowań, jakie oferują systemy CMS, pozwoli na tworzenie witryn tematycznych, bardzo rozbudowanych.

Z możliwości systemów CMS Joomla! i Drupal mogą korzystać placówki oświatowe różnych szczebli: od przedszkola, promującego ofertę edukacyjną, chcącego pochwalić się osiągnięciami dzieci, poprzez szkołę, która przy pomocy swojej strony internetowej zawiadomi rodzica o zbliżającym się zebraniu lub też zapewni dostęp rodziców do osobistego profilu ucznia z jego aktualnymi ocenami, aż po uczelnię wyższą, pozwalając na opracowanie unifikowanych po strukturze jednocześnie rozmaitych pod względem treści i przy tym kompatybilnych witryn wydziałowych.

Specyficznym rodzajem witryny, mogącym powstać przy wykorzystaniu systemów CMS, są portale edukacyjne. Użytkownik odwiedzający portal edukacyjny zyskuje możliwość prostego i szybkiego dotarcia do materiałów naukowych z interesującej go dziedziny wiedzy. Ponadto informacje znajdujące się na takiej stronie są sprawdzone i wiarygodne.

Warto pamiętać, że portal edukacyjny to niekoniecznie tylko materiały przeznaczone dla ucznia. Przy pomocy jednej strony możemy stworzyć platformę także dla nauczycieli, którzy zyskują możliwość wymiany doświadczeń i pomysłów, wzajemnej pomocy w organizowaniu zajęć czy też możliwość tworzenia i zarządzania grupami swoich uczniów, studentów.

Dodatkowym atutem książki są pytania do samokontroli oraz zadania do samodzielnego wykonania, które zapewnią zwrotne łącze i pozwolą czytelnikowi sprawdzić swoją wiedzę oraz wykonać praktyczne zadania po przeczytaniu poszczególnych rozdziałów.

Autorzy

Część I

Joomla!

W I Części książki zostanie przedstawiony system CMS (Content Management System, system zarządzania treścią) Joomla, czyli oprogramowanie służące do tworzenia, aktualizacji i rozbudowy serwisów internetowych. Na rynku istnieje wiele podobnych aplikacji, lecz jak pokazują dane statystyczne, Joomla! jest jednym z najpopularniejszych z nich. Część składa się z ośmiu Rozdziałów:

Rozdział 1. W tym Rozdziale można dowiedzieć się o informacjach wstępnych o systemie oraz podstawowych czynnikach, które składają na sukces danego systemu.

Rozdział 2. W tym Rozdziale jest opisane środowisko pracy systemu Joomla!., które do pomyślnej pracy powinno zawierać serwer Apache, bazę danych MySQL oraz interpreter skryptów PHP. Wszystkie te elementy można zainstalować na komputerze oddzielnie, lecz lepszym rozwiązaniem jest pobranie narzędzia spełniającego powyższe wymagania. Takim wieloplatformowym pakietem jest serwer XAMPP, który można pobrać bezpłatnie ze strony producenta.

Rozdział 3. Zaplecze Joomla!. W tym rozdziale przeanalizowane szczegółowo wygląd głównego okna CMS Joomla! (panel administracyjny systemu), jego struktura, składowe, podany ich opis.

Rozdział 4. Ogólny opis głównego menu zaplecza. Podana jest lista opis najważniejszych elementów menu administratora.

Rozdział 5. Podstawowe operacje w systemach CMS. W Rozdziale jest przedstawiony opis procesu instalacji, konfiguracji globalnej witryny.

Rozdział 6. Dodatki zwiększające funkcjonalność CMS-a. Przedstawiona instalacja pluginu do poprawnego tworzenia aliasów; Proces uruchamiania dodatkowych modułów: sondy, księgi gości, galerii, innych.

Rozdział 7. Inne operacje na CMS-ie. Zostały opisane proces aktualizacji Joomla! tworzenie kopii plików serwisu, inne.

Rozdział 8. Kilka porad. Tworzenie stron internetowych wymaga od projektanta nie tylko znajomości narzędzi umożliwiających ich wykonanie, lecz również posiadania pewnej wiedzy w zakresie funkcjonalności witryn. Portal zawierający nawet najciekawsze informacje jest z góry skazany na niepowodzenie, jeżeli zostanie zbudowany w nieprzemysłany sposób, lub gdy odnalezienie w nim interesującej informacji będzie zbyt trudne. W tym rozdziale zostanie przedstawionych kilka podstawowych zasad, mogących być wyznacznikami dla początkujących webmasterów.

Rozdział 1. Informacje wstępne

Joomla! jest CMS-em, (Content Management System, systemem zarządzania treścią) – czyli oprogramowaniem służącym do aktualizacji i rozbudowy serwisów internetowych. Na rynku istnieje wiele podobnych aplikacji, lecz jak pokazują dane statystyczne, Joomla! jest najpopularniejszym z nich. Na ten ogromny sukces składa się kilka podstawowych czynników:

- Po pierwsze, jest to bezpłatna aplikacja, z otwartym kodem. Jest to ogromna zaleta, gdyż dzięki temu tysiące zwolenników CMS-a z całego świata mogą nieustannie śledzić kod w poszukiwaniu błędów czy błędnych instrukcji. Po wykryciu słabego elementu skryptu, społeczność Joomla! pracuje nad jego poprawą. Niezwykle często wychodzące łatki aktualizacyjne czynią zbudowaną na tym programie witrynę bezpieczną i wolną od błędów – oczywiście, jeśli zostanie ona poprawnie skonfigurowana, z zachowaniem wszystkich zaleceń Joomla!.
- Drugim z czynników przemawiających za dużą popularnością CMS-a jest znaczna liczba rozszerzeń, które zwiększają jego możliwości, umożliwiając stworzenie niemalże każdej witryny internetowej. W chwili pisania tej publikacji istniało ponad 5030 oficjalnych modułów i komponentów oraz niezliczona liczba szablonów, radykalnie zmieniających wygląd witryny.
- Nie bez znaczenia pozostaje również prostota obsługi. Programiści tworzący aplikację zbudowali ją, pragnąc, by każdy, bez względu na umiejętności, mógł z niej skorzystać. Zbudowanie portalu za pomocą Joomla! nie wymaga znajomości żadnego z języków programowania. Nawet umiejętność pisania kodu HTML/XHTML czy tworzenia arkuszy stylów CSS jest zbędna. Oczywiście, bardziej zaawansowani webmasterzy z pewnością wykorzystają zdobytą wcześniej wiedzę. Osoby bez specjalistycznej wiedzy i bez większego doświadczenia z komputerem z pewnością poradzą sobie z tworzeniem profesjonalnego portalu internetowego. Instalowanie dodatków, umieszczanie artykułów, tworzenie galerii – te wszystkie czynności są bardzo proste i wymagają jedynie kilku kliknięć myszką.
- Ogromną zaletą Joomla! (jak również wszystkich CMS-ów) jest oddzielenie treści od szablonu strony internetowej. Dzięki temu, posiadając gotową witrynę, możliwa jest zmiana wyglądu bez obawy o umieszczoną na niej treść.
- Tak wielka popularność CMS-a Joomla! sprawiła, że w Internecie znajduje się sporo forów i grup dyskusyjnych, na których zawsze można znaleźć pomoc przy rozwiązywaniu problemu.

Pytania kontrolne:

1. *Czym jest CMS?*
2. *Wymień najważniejsze zalety systemów CMS, w szczególności CMS Joomla!*
3. *Czy wymienione zalety przekonują i motywują do wykorzystania CMS Joomla! w celu uruchomienia witryny tematycznej w tym edukacyjnej?*

Rozdział 2. Środowisko pracy

2.1. Serwer XAMPP

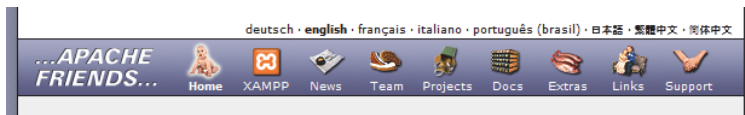
CMS Joomla! do poprawnego działania wymaga specyficznego środowiska pracy zawierającego serwer Apache, bazę danych MySQL oraz interpreter skryptów PHP (Tabela 1). Wszystkie te elementy można zainstalować na komputerze oddzielnie, lecz lepszym rozwiązaniem jest pobranie narzędzia spełniającego powyższe wymagania. Takim wieloplatformowym pakietem jest serwer XAMPP, który można pobrać bezpłatnie ze strony producenta.

Tabela 1. Zestawienie parametrów pracy Joomla!

Nazwa	Wymagany serwer aplikacji	Użyty język programowania	Obsługiwane Bazy danych	Edytor WYSIWYG	Strona WWW
Joomla! 1.5	Apache 1/2	PHP 4.x/5.x	MySQL 4.x/5.x	TinyMCE 2.1	joomla.org

2.2. Pobranie serwera XAMPP

W celu pobrania serwera XAMPP w pierwszej kolejności należy wejść na stronę internetową www.apachefriends.org i odnaleźć na górnym pasku menu piktogram z napisem XAMPP (Rysunek 1).

Rysunek 1. Pasek menu strony www.apachefriends.org (data wejścia: 11.2011) – piktogram XAMPP

Po wczytaniu strony należy odszukać na niej odpowiednią wersję serwera – np. użytkownicy pracujący na systemie operacyjnym Windows powinni kliknąć link XAMPP for Windows.

Kolejnym krokiem jest wybór wersji instalacyjnej serwera. Istnieją tutaj dwie możliwości:

- **tradycyjna** – pliki instalacyjne serwera zostaną skopiowane na wskazane miejsce na dysku twardym
- **ZIP (Portable)** – dzięki tej pozycji program będzie w pełni działał bez konieczności instalacji. Po ściągnięciu i rozpakowaniu pakietu (na przykład programem WinRAR) serwer będzie gotowy do pracy.

Rysunek 2. Strona internetowa z oprogramowaniem przystosowanym do różnych systemów operacyjnych

Wersja *Portable* wydaje się być lepszą opcją, gdyż umożliwia łatwiejszą archiwizację budowanej strony internetowej – wystarczy tylko skopiować główny folder z projektem, a następnie zapisać go na dowolny nośnik danych (np. na płycie CD).

XAMPP for Windows 1.7.1, 2009/04/14		
Version	Size	Content
XAMPP Windows 1.7.1 [Basic package]		Apache HTTPD 2.2.11, MySQL 5.1.33, PHP 5.2.9, OpenSSL 0.9.8i, phpMyAdmin 3.1.3.1, XAMPP Control Panel 2.5, XAMPP CLI Bundle 1.3, Webalizer 2.01-10, Mercury Mail Transport System v4.62, FileZilla FTP Server 0.9.31, SQLite 2.8.15, ADODB 5.06a, Zend Optimizer 3.3.0, eAccelerator 0.9.5.3, XAMPP Security, Ming, For Windows 2000, 2003, XP, VISTA. See also README
Installer	35 MB	Installer MD5 checksum: 9a0974516975492788c3c853ae31e518
ZIP	82 MB	ZIP archive MD5 checksum: 98c5db072a4163fa7772f32769bdfdd8
EXE (7-zip)	31 MB	Selfextracting 7-ZIP archive MD5 checksum: 6208b5e9154fa191061076e3965bb76a

Rysunek 3. Pobieranie instalatora XAMPP

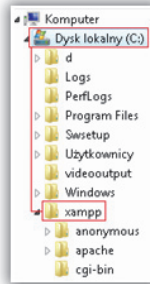
Po wybraniu odpowiedniej wersji systemu powinno rozpocząć się automatyczne ściąganie pliku na dysk twardy. Jeśli tak się nie stało, należy użyć bezpośredniego linku do niego:

Problems with the download? Please use this [direct link](#) or try another [mirror](#).

2.3. Konfiguracja serwera XAMPP

2.3.1. Uruchamianie i zamykanie serwera

Po ściągnięciu pliku serwera należy go rozpakować na dysk twardy. Serwer musi znajdować się na pierwszej (głównej) pozycji wybranego dysku, inaczej mówiąc, katalog `xampp` nie może stanowić podkatalogu żadnego innego katalogu (Rysunek 4).

Rysunek 4. Umieszczenie serwera XAMPP na dysku

Gdy powyższe czynności zostaną poprawnie, wykonane serwer będzie gotowy do pracy. W celu jego uruchomienia należy przejść do katalogu głównego, a następnie odnaleźć plik `xampp_start.exe` i dwukrotnie na niego kliknąć. Analogicznie, w celu zakończenia pracy z systemem należy posłużyć się plikiem `xampp_stop.exe`.

2.3.2. Wersja językowa

Pierwszym krokiem w celu dokonania konfiguracji serwera będzie wpisanie w oknie dowolnej przeglądarki internetowej sformułowania: `localhost`, a następnie wybór odpowiedniej wersji językowej. Następnie program przeniesie użytkownika do głównego okna systemu (Rysunek 5).

Rysunek 5. Główne okno serwera XAMPP

2.3.3. Bezpieczeństwo

Kwestią priorytetową każdego serwera jest jego bezpieczeństwo. Uzyskanie informacji o prawidłowej instalacji oraz gotowości do pracy pakietu XAMPP można uzyskać, wchodząc w zakładkę Stan (Rysunek 6).

Komponent	Stan
Baza danych MySQL	AKTYWNY
PHP	AKTYWNY
Perl z mod_perl	AKTYWNY
Apache::ASP	AKTYWNY
HTTPS (SSL)	AKTYWNY
Common Gateway Interface (CGI)	AKTYWNY
Server Side Includes (SSI)	AKTYWNY
IPv4	AKTYWNY
IPv6	NIEAKTYWNY
Usługa SMTP	NIEAKTYWNY
Usługa FTP	NIEAKTYWNY

Rysunek 6. Poprawne ustawienie zakładki stan

Natomiast informacje o stopniu zabezpieczenia naszego serwera znajdziemy w pozycji **Bezpieczeństwo** (Rysunek 7):

Temat	Stan
Te strony XAMPP dostępne z sieci dla każdego <i>Każda strona demo XAMPP na którą właśnie patrzysz jest dostępna dla każdego w sieci. Każdy kto zna Twój adres IP może ją zobaczyć.</i>	NIEBEZPIECZNY
Użytkownik root w MySQL nie ma hasła <i>Każdy lokalny użytkownik w Windows ma dostęp do Twojej bazy danych MySQL z prawami administratora. Powinienś ustawić hasło dostępu.</i>	NIEBEZPIECZNY
PhpMyAdmin is free accessible by network <i>PhpMyAdmin is accessible by network without password. The configuration 'httpd' or 'cookie' in the "config.inc.php" can help.</i>	NIEBEZPIECZNY
A FTP server is not running or is blocked by a firewall!	NIEZNANY
A POP3 server like Mercury Mail is not running or is blocked by a firewall!	NIEZNANY
The Tomcat add-on is not installed.	NIEZNANY

Rysunek 7. Stopień bezpieczeństwa naszego serwera

Po zainstalowaniu serwera stopień bezpieczeństwa XAMPP-a jest bardzo niski. Aby zabezpieczyć go przed potencjalnym zagrożeniem, należy kliknąć na link: <http://localhost/security/xamppsecurity.php>.

W polu oznaczonym nagłówkiem **MYSQL SECTION: "ROOT" PASSWORD** należy dwukrotnie wpisać hasło umożliwiające dostęp do zakładki **PhpMyAdmin**. Zakładka ta służy do tworzenia nowych bazy danych, niezbędnych do prawidłowego działania witryny internetowej.

Natomiast w pola oznaczone nagłówkiem **XAMPP DIRECTORY PROTECTION (.htaccess)** należy wpisać login i hasło uprawniające do korzystania z serwera XAMPP. Dopóki dane te nie zostaną uzupełnione, dostęp do serwera będą miały wszystkie osoby z sieci znające numer IP komputera, na którym znajduje się serwer.

Po dokonaniu powyższych zmian stan bezpieczeństwa serwera ulegnie znacznej poprawie (Rysunek 8).

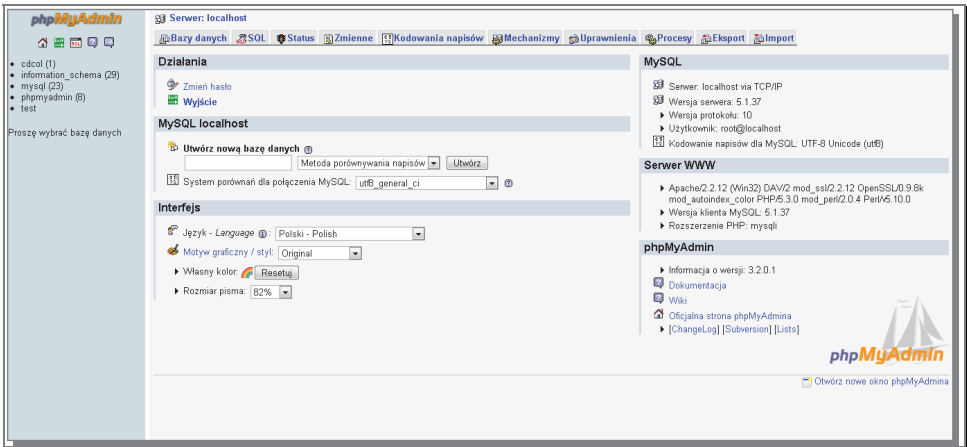
Temat	Stan
Te strony XAMPP już nie są dostępne z sieci dla każdego	BEZPIECZNY
Użytkownik root w MySQL już ma hasło	BEZPIECZNY
PhpMyAdmin password login is enabled.	BEZPIECZNY
A FTP server is not running or is blocked by a firewall!	NIEZNANY
A POP3 server like Mercury Mail is not running or is blocked by a firewall!	NIEZNANY
The Tomcat add-on is not installed.	NIEZNANY

Rysunek 8. Stopień bezpieczeństwa naszego serwera po dokonaniu zmian

2.3.4. Baza danych

Następnym krokiem użytkownika powinno być założenie bazy danych na serwerze. W CMS-ie Joomla! szybką i bezproblemową zmianę wyglądu witryny internetowej umożliwia separacja szablonu strony od danych w niej zawartych. Dane te są pobierane z bazy danych przez aplikacje działające na serwerze, a następnie umieszczane w odpowiednie miejsca na stronie.

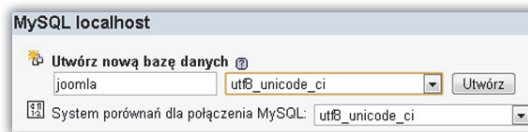
Zakładanie nowej bazy danych należy rozpocząć od wpisania w oknie przeglądarki (oczywiście przy włączonym serwerze XAMPP) polecenia: localhost/phpmyadmin. Dokładnie ten sam efekt można uzyskać, wchodząc na główną stronę serwera (wpisując localhost), a następnie wybierając z menu pozycję phpMyAdmin. Po dokonaniu tych czynności, program poprosi użytkownika o podanie loginu (standardowo **root**) i hasła, jakie zostało podane podczas zabezpieczania serwera (Rysunek 9).

Rysunek 9. Okno tworzenia nowej bazy danych

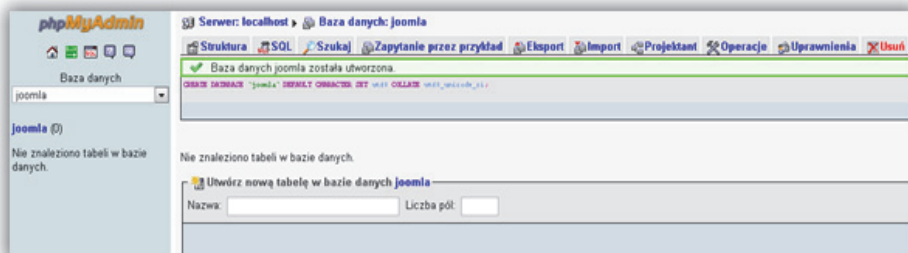
W pierwszej kolejności należy zmienić wartość w polu System porównań dla połączenia MySQL na **utf8_unicode_ci**. System porównań dla połączenia MySQL: **utf8_unicode_ci**.

Następnie w polu **Utwórz nową bazę danych** (Rysunek 10) należy podać nazwę nowej bazy, np. **joomla**, oraz ustawić Metodę porównywania napisów na **utf8_unicode_ci**.

Rysunek 10. Wygląd poprawnych ustawień dla nowej bazy danych

Po dokonaniu wcześniej opisanych czynności pozostaje już tylko naciśnięcie przycisku **Utwórz**, co zakończy proces tworzenia nowej bazy danych (Rysunek 11).

Rysunek 11. Okno potwierdzające utworzenie nowej bazy danych

Po zabezpieczeniu serwera XAMPP oraz założeniu bazy danych MySql nadszedł czas na instalację CMS-a Joomla!.

2.4. Pobranie CMS-a Joomla! oraz jego spolszczenie

W celu pobrania Joomla! należy wejść na stronę internetową www.joomla.pl. Jest to oficjalna strona polskiego projektu Joomla!, gdzie oprócz niezbędnego oprogramowania można znaleźć wszystkie potrzebne informacje dotyczące CMS-a. Z menu umieszczonego po prawej stronie należy wybrać najnowszą wersję oprogramowania Joomla! (Rysunek 12).

Rysunek 12. Wybór wersji pakietu Joomla!

Kolejnym krokiem będzie ściągnięcie plików umożliwiających dokonanie spolszczenia pobranego przed chwilą CMS-a. W chwili pisania tej pracy nie istniała jeszcze oficjalna polska wersja tego systemu. Można jednak ją uzyskać, instalując odpowiedni pakiet językowy. W celu jego pobrania należy przejść ponownie na stronę www.joomla.pl i wybrać paczkę z językiem polskim (Rysunek 13). Oczywiście moduł językowy musi być przystosowany do naszej wersji Joomla! (na przykład Joomla! 1.5.13).

Rysunek 13. Wybór wersji pakietu Joomla!

2.5. Instalacja CMS-a Joomla!

Instalację CMS-a należy rozpocząć od utworzenia w katalogu `htdocs` (będącego podkatalogiem katalogu `xampp`) nowego folderu o nazwie `joomla` (przykładowa nazwa). Poprawna lokalizacja nowo utworzonego folderu powinna mieć następującą postać: `\xampp\htdocs\joomla`. W katalogu `joomla` rozpakowujemy pobrany wcześniej plik z CMS-em Joomla!. Następnym krokiem będzie uruchomienie serwera XAMPP (o ile nie jest on włączony) oraz wpisanie w oknie przeglądarki internetowej polecenia `localhost/joomla`. Rozpocznie się instalacja, która przebiegnie w 7 krokach:

- Pierwsze okno ukazuje bogatą gamę języków instalacyjnych. Zadaniem użytkownika jest wybór jednego z nich.
- W kolejnym etapie instalacji następuje przegląd ustawień dla Joomla!. Zaleca się, aby wszystkie pola były zgodne z wymaganiami systemu, jednakże w razie ich niezgodności proces instalacyjny powinien przebiec prawidłowo. Zlekceważenie ustawień zalecanych może (choć nie musi) wprowadzić pewne utrudnienia w działaniu systemu. W wypadku ich wystąpienia należy odnaleźć w katalogu `xampp` plik o nazwie `php.ini`. Standardowo jego ścieżka dostępu będzie miała następującą postać: `\xampp\php`. Następnie plik ten należy uruchomić w notatniku, zmodyfikować jego zawartość (w zależności od problemu) według poniższej tabeli oraz zapisać dokonane zmiany. Konieczne będzie ponowne uruchomienie serwera.

Tabela 2. Ustawienia zalecane w pliku `php.ini`

Opis opcji w Joomla!	Ustawienia zalecane w pliku <code>php.ini</code>
Tryb bezpieczny	<code>safe_mode = Off</code>
Wyświetlanie błędów	<code>display_errors = Off</code>
Wczytywanie plików	<code>file_uploads = On</code>
Magic Quotes	<code>magic_quotes_runtime = Off</code>
Rejestracja zmiennych globalnych	<code>register_globals = Off</code>
Buforowanie kodu wynikowego	<code>output_buffering = Off</code>
Automatyczne uruchamianie sesji	<code>session.auto_start = 0</code>

- W trzecim kroku instalacji ukażą się warunki licencji, na których udostępniany jest Joomla!. Po zapoznaniu się z nimi należy kliknąć na przycisk **Dalej** i przejść do kolejnego etapu.
- Kolejnym krokiem będzie dokonanie konfiguracji bazy danych. Pole **Typ bazy danych** należy ustawić na **mysql** natomiast **nazwę serwera** i **użytkownika** najlepiej pozostawić standardowo (to jest odpowiednio **localhost** i **root**). Następnie należy podać hasło, jakie zostało użyte w serwerze XAMPP jako dostęp do baz danych, oraz nazwę utworzonej bazy danych. Jeśli wszystkie dane zostały wpisane prawidłowo, należy przejść do kolejnego okna.
- Ponieważ strona powstaje na serwerze lokalnym, dlatego też na tym etapie instalacji nie należy wprowadzać w tym miejscu żadnych zmian.
- W szóstym kroku należy uzupełnić **nazwę witryny**, **e-mail** oraz **hasło administratora**. Przy pierwszym spotkaniu użytkownika z Joomla! zaleca się

wczytanie przykładowych danych. Ułatwią one naukę administracji systemem oraz zobrazują część jego możliwości. Oczywiście będzie można je potem usunąć.

- Ostatnie okno przypomina o usunięciu plików instalacyjnych (folder `installation`), znajdujących się pod następującą lokalizacją:
`c:\xampp\htdocs\joomla`.
- Należy pamiętać, iż nie zaleca się tworzenia własnych katalogów w folderze `joomla`. Jeżeli jednak użytkownik zdecyduje się na dodanie nowego folderu, konieczne będzie jego dopisanie w pliku `robots.txt` znajdującego się w katalogu `joomla`, natomiast w utworzonym katalogu należy umieścić pusty plik `index.html`. Dzięki temu folder ten nie będzie widziany przez roboty sieciowe, co uniemożliwi dostęp do nich z Internetu, a wywołanie z poziomu Internetu foldera wyświetli pustą zatone bez zawartości folderu. Jest to bardzo ważne zabezpieczenie strony internetowej.

Pytania kontrolne:

1. *Podaj przykład wieloplatformowego pakietu, zawierającego serwer Apache, bazę danych MySQL oraz interpreter skryptów PHP w celu instalacji CMS Joomla!, który można pobrać bezpłatnie ze strony producenta.*
2. *Opisz pobranie serwera XAMPP oraz jego instalację.*
3. *Opisz konfigurację serwera XAMPP. Od jakich czynników i ustawień zależy bezpieczeństwo serwera?*
4. *Jak przebiega proces założenia bazy danych na serwerze?*
5. *Z jakiej strony można pobrać najnowszą wersję oprogramowania Joomla!*
6. *Jak dokonać spolszczenia systemu?*
7. *Opisz sposób i wszystkie etapy instalacji systemu Joomla! na serwerze XAMPP.*
8. *Wymień najważniejsze ustawienia w pliku `php.ini`.*

Zadania do samodzielnego wykonania.

1. *Pobierz plik instalacyjny serwera XAMPP, zainstaluj go. Załóż bazy danych na serwerze.*
2. *Pobierz instalacyjną wersję systemu CMS Joomla! i dokonaj instalacji systemu na serwerze XAMPP. Dokonaj spolszczenia systemu. Skonfiguruj plik `php.ini` zgodnie z zaleceniami opisanymi w Tabeli 1.*

Rozdział 3. Zaplecze Joomla!

3.1. Wygląd głównego okna

Po zakończonym procesie instalacyjnym nadszedł czas na uruchomienie CMS-a. Aby tego dokonać, w oknie przeglądarki internetowej należy wpisać następujące polecenie: `localhost/joomla/administrator`. Po podaniu loginu (standardowo **admin**) i hasła zostanie ukazany panel administracyjny Joomla! (Rysunek 14). Zaleca się, aby w tym miejscu przejść do rozdziału, gdzie znajduje się dokładny opis instalacji spolszczenia CMS-a i dopiero po jego dokonaniu powrócić do zgłębiania opcji dostępnych w zapleczu Joomla!.

Rysunek 14. Wygląd panelu administracyjnego Joomla!

W nagłówku głównego okna, w lewej górnej części strony znajduje się informacja o nazwie budowanej witryny internetowej, która została określona podczas procesu instalacyjnego (Rysunek 15). Oczywiście istnieje możliwość jej zmiany w opcjach konfiguracyjnych.

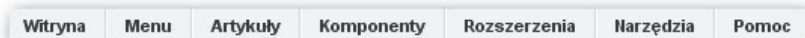
Rysunek 15. Nazwa budowanej witryny

Po prawej stronie od nazwy witryny widnieje informacja o wersji Joomla! (Rysunek 16).

Wersja 1.5.13

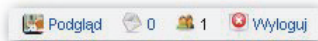
Rysunek 16. Informacja o wersji Joomla!

Poniżej (Rysunek 17) znajduje się górne główne menu służące do zarządzania CMS-em.

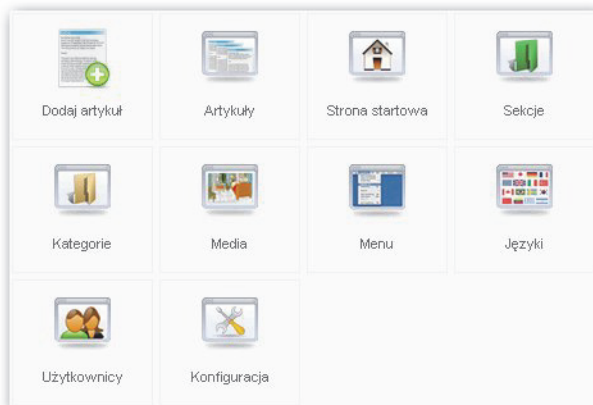
Rysunek 17. Menu zarządzania CMS-em

Z prawej strony menu widnieje zakładka **Podgląd** (Rysunek 18) (umożliwiająca oglądanie na witrynie efektów pracy) oraz opcja **Wyloguj** (przeznaczona do wylogowania użytkownika z zaplecza).

Rysunek 18. Zakładka Podgląd

W centralnej części zaplecza umiejscowiony jest obszar skrótów (Rysunek 19) do najważniejszych i najczęściej używanych opcji.

Rysunek 19. Obszar skrótów zaplecza Joomla!

Po prawej stronie obszaru skrótów widnieje okno informacyjno/statystyczne (Rysunek 20).

Logged in Users					
#	Nazwa własna	Grupa	Klient	Poprzednia obecność	Wyloguj
1	admin	Super Administrator	administrator	0.0 godzin temu	
Popular					
Recent added Articles					
Menu Stats					

Rysunek 20. Okno informacyjno-statystyczne

Pytania kontrolne:

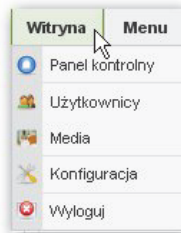
1. Opisz wygląd głównego okna systemu CMS Joomla!
2. Przeanalizuj i opisz górne główne menu służące do zarządzania CMS-em.

Rozdział 4. Ogólny opis głównego menu zaplecza

Menu zaplecza składa się z kilku elementów:

Zakładka Witryna (Rysunek 21):

- **Panel kontrolny** – powrót do głównego okna zaplecza.
- **Użytkownicy** – zarządzanie użytkownikami.
- **Media** – zarządzanie plikami witryny.
- **Konfiguracja** – ustawienia konfiguracyjne CMS-a.
- **Wyloguj** – wylogowanie z zaplecza.

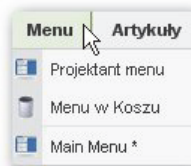
Rysunek 21. Rozwinięta zakładka Witryna

Zakładka Menu (Rysunek 22):

- **Projektant menu** – tworzenie nowych menu i zarządzanie nimi.
- **Menu w koszu** – zarządzanie menu przeniesionymi do kosza.

Pod separatorem (pozioma kreska) znajdują się menu zgłoszone w **Projektancie menu**

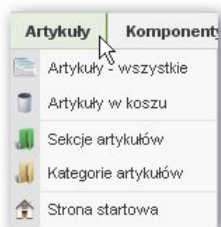
- **Main menu** – standardowe menu uaktywnione podczas instalacji.

Rysunek 22. Rozwinięta zakładka Menu

Zakładka Atrybuty (Rysunek 23):

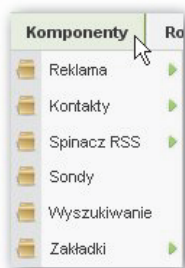
- **Artykuły wszystkie** – wyświetlanie tabeli ze wszystkimi artykułami witryny.
- **Artykuły w koszu** – zarządzanie artykułami przeniesionymi do kosza.
- **Sekcje artykułów** – definiowanie sekcji artykułów.
- **Kategorie artykułów** – definiowanie kategorii artykułów.
- **Strona startowa** – zarządzanie artykułami zgłoszonymi do wyświetlania na stronie startowej.

Rysunek 23. Rozwinięta zakładka Artykuły

Zakładka Komponenty (Rysunek 24):

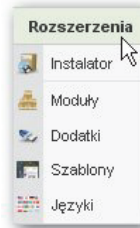
- **Reklama** – zarządzanie banerami zgłoszonymi do wyświetlania w witrynie.
- **Kontakty** – zarządzanie kontaktami zgłoszonymi do wyświetlania w witrynie.
- **Spinacz RSS** – definiowanie nagłówków RSS z witryn trzecich.
- **Sondy** – zarządzanie sondami witryny.
- **Wyszukiwanie** – zarządzanie wyszukiwarką witryny.
- **Zakładki** – zarządzanie linkami.

Rysunek 24. Rozwinięta zakładka Komponenty

Zakładka Rozszerzenia (Rysunek 25):

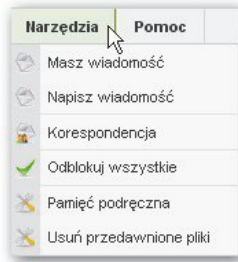
- **Instalator** – instalator komponentów/modułów/itp. oraz możliwość ich odinstalowania.
- **Moduły** – zarządzanie modułami.
- **Dodatki** – zarządzanie dodatkami.
- **Szablony** – zarządzanie szablonami.
- **Języki** – zarządzanie językami.

Rysunek 25. Rozwinięta zakładka Rozszerzenia

Zakładka Narzędzia (Rysunek 26):

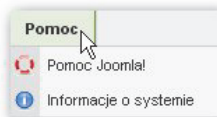
- **Masz wiadomość** – przeglądanie otrzymanych wiadomości.
- **Napisz wiadomość** – korespondencja z wybranym użytkownikiem.
- **Korespondencja** – korespondencja seryjna z użytkownikami witryny i zaplecza.
- **Odblokuj wszystkie** – odblokowywanie zablokowanych przed edycją artykułów/modułów itp.
- **Pamięć podręczna** – czyszczenie elementów pamięci podręcznej.
- **Usuń przedawnione pliki** – czyszczenie przedawnionych plików.

Rysunek 26. Zakładka Narzędzia

Zakładka Pomoc (Rysunek 27):

- **Pomoc Joomla!** – pomoc.
- **Informacje o systemie** – istotne informacje systemowe.

Rysunek 27. Rozwinięta zakładka Pomoc

Pytania kontrolne:

1. Wymień i skomentuj najważniejsze punkty menu, do czego służą?
2. Opisz zakładkę Witryna, jej zawartość.
3. Opisz zakładkę Menu, jej zawartość.
4. Przeanalizuj i skomentuj zakładkę Atrybuty.

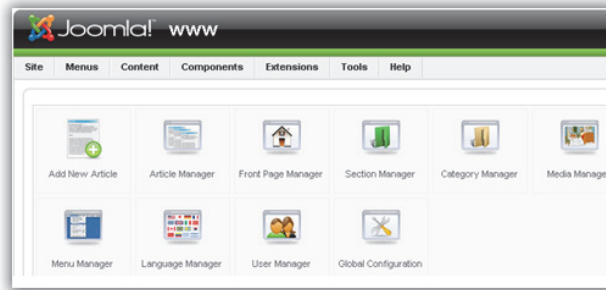
5. *Opisz zakładkę Komponenty.*
6. *Wymień i skomentuj składowe zakładki Rozszerzenia.*
7. *Opisz zakładkę Narzędzia.*
8. *Jakim celom służy zakładka Pomoc?*
9. *W jakiej zakładce można zarządzać wyszukiwarką witryny?*
10. *W jakiej zakładce można zarządzać językami?*

Rozdział 5. Podstawowe operacje w systemach CMS

5.1. Opis procesu instalacji

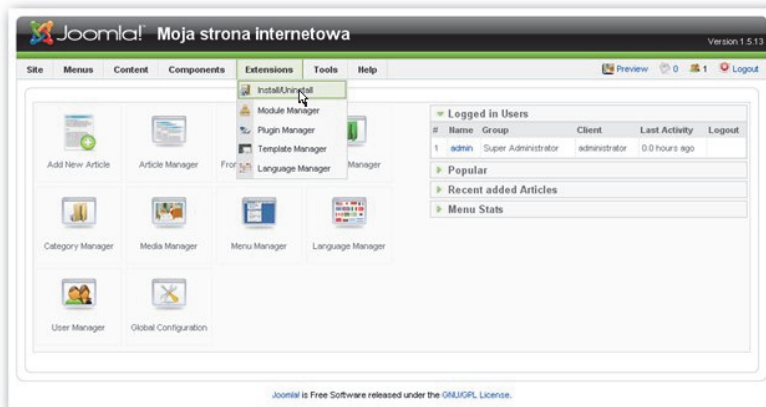
Instalacja zarówno spolszczenia, jak i modułów, komponentów, dodatków czy szablonów Joomla! odbywa się na dokładnie tych samych zasadach.

W pierwszej kolejności należy zalogować się do głównego panelu CMS-a (Rysunek 28).

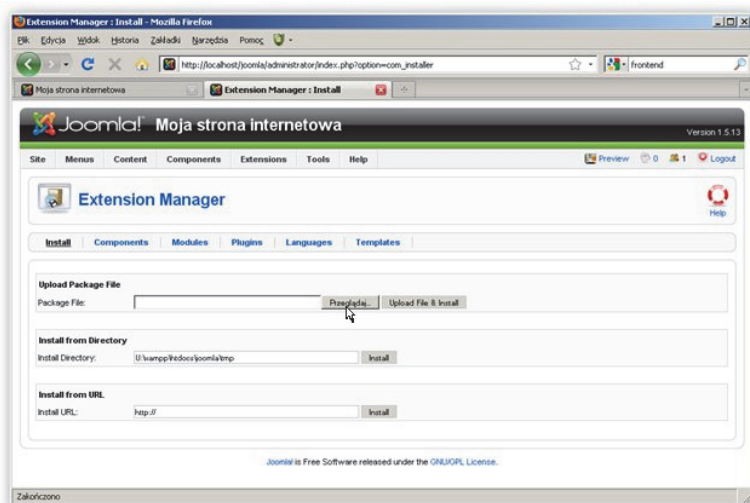
Rysunek 28. Widok głównego panelu CMS-a

Oczom użytkownika ukaże się okno zaplecza z panelem administracyjnym w języku angielskim. W celu zainstalowania rozszerzenia należy kliknąć w górnym menu opcję **Extensions**, a następnie **Install/Uninstall** (Rysunek 29).

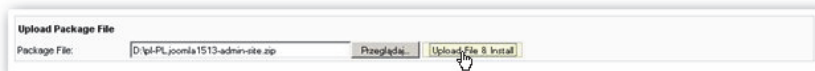
Rysunek 29. Okno zaplecza z rozwiniętą zakładką Extensions

W części **Upload Package File** należy nacisnąć przycisk **Przeglądaj** (Rysunek 30).

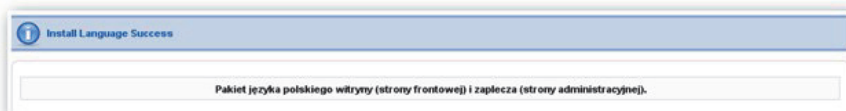
Rysunek 30. Widok okna Extension Manager

Następnym krokiem jest wskazanie odpowiedniego pliku **ZIP** oraz kliknięcie na przycisk **Upload File & Install** (Rysunek 31). Jeżeli po wykonaniu powyższych czynności zostanie ukazane okno informujące o poprawnym zainstalowaniu danego rozszerzenia, można rozpocząć korzystanie z nowo dodanego pakietu. Poniżej został opisany proces spolszczenia pakietu Joomla!.

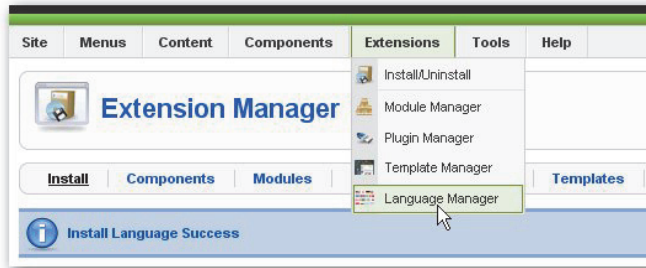

Rysunek 31. Wybór pliku ZIP

Po potwierdzeniu przez system poprawnej instalacji (Rysunek 32) należy z górnego menu wybierać zakładkę **Extensions > Language Manager** (Rysunek 33) i w oknie **Menadżera języków** (Rysunek 34) zaznaczyć język **polski** (Rysunek 35).

Rysunek 32. Komunikat poprawnej instalacji

Rysunek 33. Wybór Menadżera języków z menu

Rysunek 34. Okno menadżera języków

Rysunek 35. Wybór języka

Poniżej górnego menu znajduje się pasek narzędziowy dużych piktogramów z czynnościami, które możemy wykonać w wywołanym przez nas oknie. Należy odnaleźć piktogram **Default** i kliknąć go (Rysunek 36).

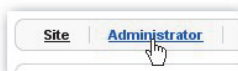
Rysunek 36. Piktogram Default

To sprawi, że zaznaczony język będzie językiem domyślnym. Gwiazdka przeskoczy z ustawionego wcześniej domyślnego języka angielskiego na polski (Rysunek 37).

#	Language Name	Default
1	English (United Kingdom)	
2	Polish (Poland)	★

Rysunek 37. Ustawienie języka domyślnego

W ten sposób użytkownik dokonał zmiany języka **Witryny/Site**. Dokładnie w ten sam sposób należy postąpić z zapleczem. Użytkownik powinien więc przejść na zakładkę **Administrator** (Rysunek 38), w nowej zakładce zaznaczyć język polski (Rysunek 39) i kliknąć piktogram **Default** (Rysunek 40).

Rysunek 38. Wybór zakładki Administrator

#		Language Name	Default
1		English(United Kingdom)	
2		Polish (Poland)	

Rysunek 39. Wybór języka

Rysunek 40. Piktogram **Default**

Językiem domyślnym **zaplecza** stanie się wówczas język polski (Rysunek 41).

#		Język	Domyślnie
1		English(United Kingdom)	
2		Polish (Poland)	

Rysunek 41. Zaznaczenie języka domyślnego

W ten oto sposób proces spolszczania **zaplecza** i **witryny** został ukończony (Rysunek 42).

Rysunek 42. Okno języki wyświetlane przy pomocy języka polskiego

5.2. Konfiguracja globalna witryny

Opis opcji konfiguracyjnych menu **Witryna > Konfiguracja**.

Gdy projektant witryny internetowej włączy jakąś część służącą do zarządzania elementami Joomla!, w prawym górnym rogu zostaje wyświetlony pasek narzędzi z dostępnymi w danym momencie funkcjami.

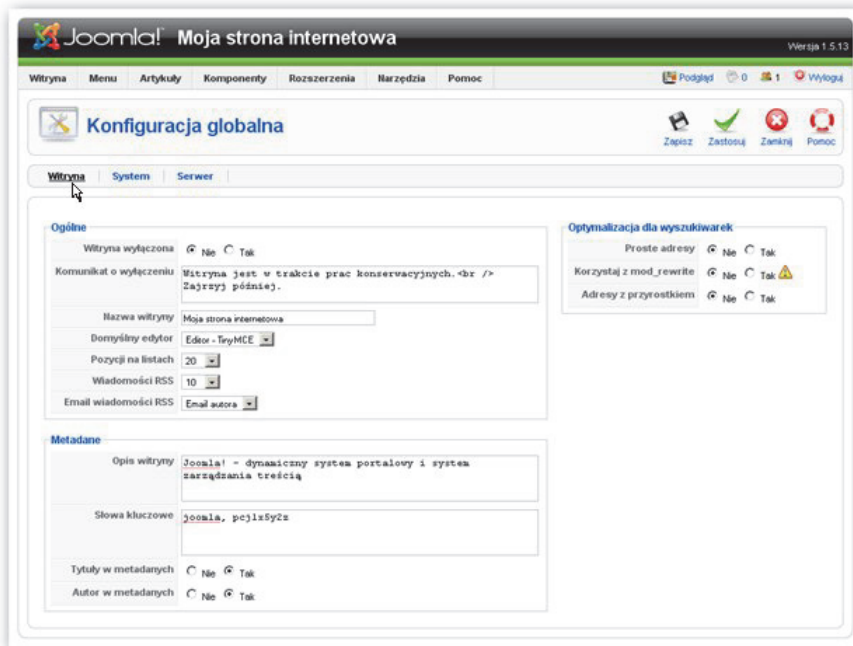
W oknie konfiguracyjnym dostępne są następujące opcje (Rysunek 43):

- **Zapisz** – zapisuje zmiany w bazie danych i zamyka okno ustawień.
- **Zastosuj** – wprowadza zmiany w bazie danych, lecz pozostaje w oknie ustawień.
- **Zamknij** – zamyka okno ustawień bez zapisywania ostatnio wprowadzonych zmian (chyba że wcześniej klikaliśmy **Zastosuj**).
- **Pomoc** – pomoc.

Rysunek 43. Główne opcje w oknie konfiguracyjnym

5.2.1. Pierwsza zakładka – Witryna

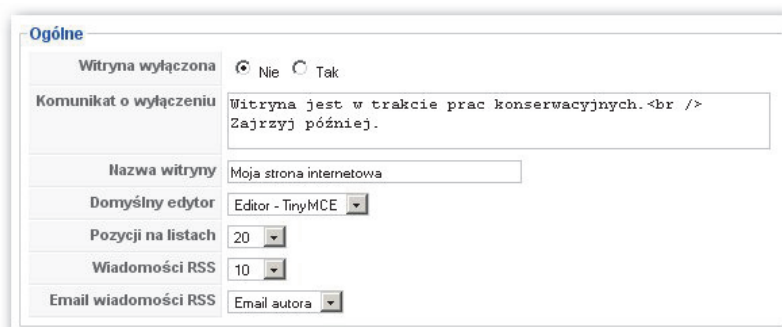

Rysunek 44. Okno Konfiguracji globalnej

Obszar Ogólne (Rysunek 45):

- **Witryna wyłączona** – umożliwia włączenie witryny, dzięki czemu staje się ona niewidoczna dla internautów. Opcja ta jest niezwykle przydatna w czasie dokonywania modernizacji strony internetowej.

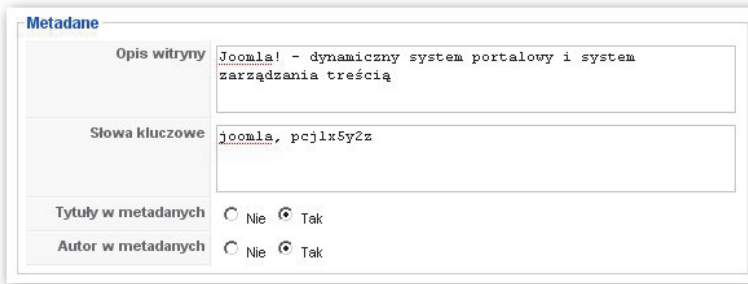
- **Komunikat o wyłączeniu** – jeżeli witryna internetowa będzie wyłączona z przeglądania, wówczas tekst zawarty w tym polu zostanie wyświetlony internautom, próbującym wejść do portalu WWW.
- **Nazwa witryny** – nazwa podana w trakcie procesu instalacyjnego, wykorzystywana podczas wyświetlania komunikatów o błędach oraz jako nagłówek komunikatu o wyłączeniu witryny.
- **Domyślny edytor** – wybór edytora przeznaczonego do tworzenia i edycji artykułów.
- **Pozycja na listach** – liczba pozycji na listach dla wszystkich użytkowników.
- **Wiadomości RSS** – liczba wyświetlanych wiadomości RSS w kanale informacyjnym witryny.
- **E-mail wiadomości RSS** – wiadomości RSS i Atom oznaczone są adresem poczty elektronicznej autora. Należy zaznaczyć, który z adresów ma być umieszczany w wiadomościach kanałów informacyjnych z witryny. Adres autora pobierany jest z danych użytkowników.

Rysunek 45. Obszar Ogólne

Obszar Metadane (Rysunek 46):

- **Opis witryny** – krótki i zwięzły opis treści witryny, który zostanie wyświetlony w wynikach wyszukiwania np. po użyciu wyszukiwarki Google.
- **Słowa kluczowe** – zestaw kilku najbardziej charakterystycznych wyrazów i/lub wyrażeń, które w możliwie najlepszy sposób charakteryzują witrynę. Należy pamiętać, by poszczególne słowa oddzielić od siebie przecinkami, a liczba znaków użytych w tym polu mieściła się w zakresie 300-500 (wartość optymalna).
- **Tytuły w metadanych** – jeżeli wartość zostanie zaznaczona w pozycji **Tak**, wówczas w metadanych, w znaczniku <meta ...> z atrybutem title będzie umieszczony tytuł każdego artykułu.
- **Autor w metadanych** – jeżeli wartość zostanie zaznaczona w pozycji **Tak**, wówczas w metadanych, w znaczniku <meta ...> z atrybutem author będzie umieszczony autor każdego artykułu.

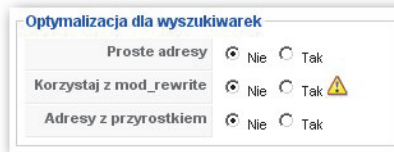

Opis witryny	Joomla! - dynamiczny system portalowy i system zarządzania treścią
Słowa kluczowe	joomla, pcjlx5y2z
Tytuły w metadanych	☐ Nie ☒ Tak
Autor w metadanych	☐ Nie ☒ Tak

Rysunek 46. Obszar Metadane

Obszar Optymalizacja dla wyszukiwarek (Rysunek 47):

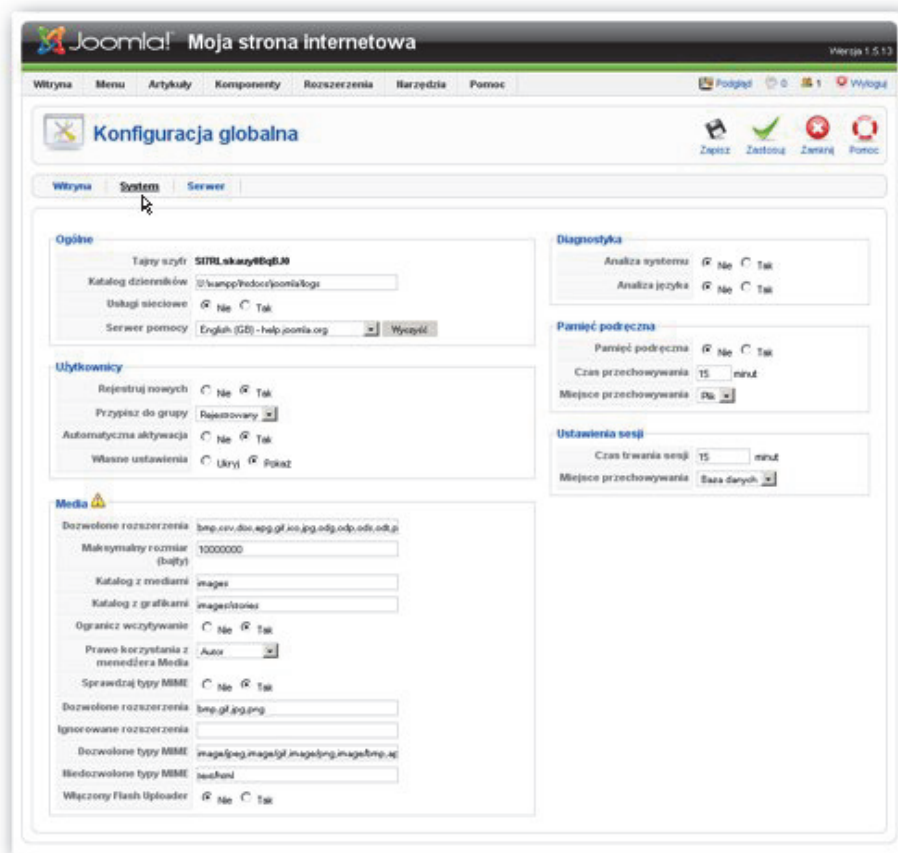
- **Proste adresy** – ustawienie **Tak** spowoduje, że skomplikowane adresy systemu CMS zostaną zastąpione prostszymi, lepiej indeksowanymi przez wyszukiwarki internetowe. www.mojastrona.com/index.php?option=com_content zostanie zamieniony na www.mojastrona.com/alias. Wiele pozycji Joomla! umożliwia dodanie nazwy umownej (aliasu), wykorzystanej w prostych adresach.
- **Korzystaj z mod_rewrite** – ustawienie **Tak** spowoduje wykorzystanie do uproszczenia adresów internetowych specjalnego modułu serwera Apache, o ile witryna działa na serwerze obsługiwany przez serwer Apache. Do poprawnego działania opcja ta wymaga jeszcze zmiany znajdującego się w katalogu głównym Joomla! pliku **htaccess.txt** na **.htaccess**.
- **Adres z przyrostkiem** – ustawienie **Tak** spowoduje, że adresy stron zostaną uzupełnione rozszerzeniem **.html**, wskazującym na typ wyświetlanego dokumentu.

Optymalizacja dla wyszukiwarek	
Proste adresy	☒ Nie ☐ Tak
Korzystaj z mod_rewrite	☒ Nie ☐ Tak ⚠
Adresy z przyrostkiem	☒ Nie ☐ Tak

Rysunek 47. Obszar Optymalizacja dla wyszukiwarek

5.2.2. Druga zakładka – System

Rysunek 48. Konfiguracja globalna – zakładka System

Obszar Ogólne (Rysunek 49):

- **Tajny szyfr** – generowany podczas procesu instalacyjnego unikalny, 16-znakowy kod służący do szyfrowania sesji dla zapewnienia bezpieczeństwa.
- **Katalog dzienników** – ścieżka określająca miejsce przechowywania plików rejestrujących zdarzenia. Najprawdopodobniej dostęp do nich będzie niemożliwy, chyba że użytkownik poda w tym miejscu ścieżkę dostępu do katalogu założonego w udostępnionym obszarze serwera, najlepiej w głównym katalogu Joomla!. Należy pamiętać o nadaniu katalogowi praw do zapisu (0775).
- **Usługi sieciowe** – umożliwia włączenie protokołu zdalnego wykonywania procedur (RPC), wykorzystującego protokół HTTP do przesyłania informacji zakodowanych w XML. Włączenie tej funkcji wymaga instalacji przez programistów wielu rozszerzeń.
- **Serwer pomocy** – adres internetowy wpisany w tym polu będzie miejscem, pod którym Joomla! będzie szukał systemu pomocy. Polski serwis pomocy można znaleźć pod adresem <http://pomoc.joomla.pl>.

Ogólne	
Tajny szyfr	SI7RLskauy0BqBJ0
Katalog dzienników	U:\xampp\htdocs\joomla\logs
Usługi sieciowe	☒ Nie ☐ Tak
Serwer pomocy	English (GB) - help.joomla.org Wycofaj

Rysunek 49. Obszar Ogólne

Obszar Użytkownicy (Rysunek 50):

- **Rejestruj nowych** – umożliwia wyłączenie/włączenie możliwości rejestracji nowych użytkowników.
- **Przypisz do grupy** – jeżeli rejestracja nowych użytkowników jest włączona, wówczas w tym miejscu można określić, do jakiej grupy będą oni przypisywani.
- **Automatyczna aktywacja** – ustawienie opcji w pozycji **Tak** spowoduje automatyczną aktywację kont. Jeżeli opcja znajdzie się w pozycji **Nie**, wówczas na adres e-mail nowego użytkownika zostanie wysłany list z odnośnikiem kończącym proces rejestracji.
- **Własne ustawienia** – umożliwia zalogowanemu użytkownikowi zmianę niektórych ustawień, tj. wybór języka, edytora, serwera pomocy.

Użytkownicy	
Rejestruj nowych	☐ Nie ☒ Tak
Przypisz do grupy	Rejestrowany ▼
Automatyczna aktywacja	☐ Nie ☒ Tak
Własne ustawienia	☐ Ukryj ☒ Pokaż

Rysunek 50. Obszar Użytkownicy

Obszar Media (Rysunek 51):

- **Dozwolone rozszerzenia** – określa rozszerzenia wskazujące na typy plików, jakie można wczytać do biblioteki mediów. Rozszerzenia należy rozdzielać przecinkami, nie używając spacji.
- **Maksymalny rozmiar (bajty)** – maksymalny, podany w bajtach, rozmiar wczytywanych plików.
- **Katalog z mediami** – ścieżka dostępu do katalogu z przechowywanymi plikami, np. pliki filmowe czy dokumenty. Standardowo katalog ten nosi nazwę **images** i zawiera kilka podkatalogów: **banners** – z plikami graficznymi reklam; **M_images** – z plikami graficznymi piktogramów; **smilies** – z plikami piktogramów emocji; **stories** – z plikami wykorzystywanymi do ilustrowania sekcji, kategorii i artykułów.
- **Katalog z grafikami** – ścieżka wskazująca lokalizację katalogu z plikami graficznymi.
- **Ogranicz prawo wczytywania** – ustawienie tej opcji w pozycji **Tak** spowoduje, że tylko osoby posiadające uprawnienia operatora (manager) lub wyższe będą miały prawo do wczytywania nowych plików.

- **Prawo korzystania z menedżera Media** – określa użytkowników (od przypisanych do zaznaczonej grupy wzwyż) mających prawo do korzystania z menedżera **Media**.
- **Sprawdź typ MIME** – domyślne ustawienie opcji w pozycji **Tak** uaktywnia weryfikację wczytywanych plików za pomocą funkcji MIME Magic lub Fileinfo.
- **Dozwolone rozszerzenia** – określa rozszerzenia plików, jakie mogą zostać wczytane do katalogu mediów.
- **Ignorowane rozszerzenia** – umożliwia wskazanie rozszerzeń, które nie będą brane pod uwagę, gdy sprawdzany jest typ MIME oraz włączona opcja **Ogranicz prawo wczytywania**.
- **Dozwolone typy MIME** – określa zgodnie z formatem MIME typy mediów, które można wczytywać, np. image/jpeg, image/gif, image/png, image/bmp, application/x-shockwave-flash, application/msword, application/excel, application/pdf, application/powerpoint, text/plain, application/x-zip. Zalecane jest pozostawienie ustawień domyślnych.
- **Niedozwolone typy MIME** – określa zgodnie z formatem MIME typy mediów, których nie można wczytywać. Zalecane jest pozostawienie ustawienia domyślnego.
- **Włączony Flash Uploader** – opcja umożliwiająca wczytywanie mediów przez **Flash Uploader**.

Rysunek 51. Obszar Media

Obszar Diagnostyka (Rysunek 52):

- **Analiza systemu** – decyduje o włączeniu systemu diagnostycznego. Jeśli opcja jest ustawiona na wartość **Tak**, wówczas zostanie wyświetlony pełny zestaw informacji diagnostycznych:
 - informacje o wydajności
 - informacja o użyciu pamięci
 - ilość i lista zapytań do bazy danych

- ilość i lista zapytań do bazy danych pochodząca z dawniejszych rozszerzeń
 - lista wczytanych plików językowych
 - lista nieprzetłumaczonych fraz języka, jeśli takie wystąpią i ich lokalizacja (ścieżki do plików, w których występują).
- **Analiza języka** – decyduje o analizowaniu kompletności tłumaczenia interfejsu. Jeśli opcja jest włączona, wówczas zostaną wyświetlone listy etykiet i komunikatów ekranowych. Ich oznaczenie będzie przybierało dwojaką formę: punktoremami **●frazy przetłumaczone●**, oraz znakami zapytania etykiety i komunikaty **?nieprzetłumaczone?**. Jeśli zostanie wyłączona analiza systemu, a włączona tylko analiza języka, nie otrzymamy komunikatów pomocnych przy poprawianiu usterek.

Rysunek 52. Obszar Diagnostyka

Obszar Pamięć podręczna (Rysunek 53):

- **Pamięć podręczna** – opcja decydująca o uruchomieniu pamięci podręcznej. Jej włączenie ogranicza obciążenie serwera i poprawia jego wydajność.
- **Czas przechowywania** – określa czas przechowywania danych w pamięci podręcznej. Po jego upływie dane zostaną odświeżone.
- **Miejsce przechowywania** – miejsce przechowywania informacji podręcznych.

Rysunek 53. Obszar Pamięć podręczna

Obszar Ustawienia sesji (Rysunek 54):

- **Czas trwania sesji** – czas, po upływie którego w razie bezczynności użytkownika nastąpi jego automatyczne wylogowanie (zarówno ze strony frontowej, jak i z zaplecza).
- **Miejsce przechowywania** – mechanizm stosowany przez CMS Joomla!, służący do identyfikacji zalogowanych użytkowników w przypadku, gdy nie można użyć ciasteczek – małych plików tekstowych zapisywanych w komputerze użytkownika.

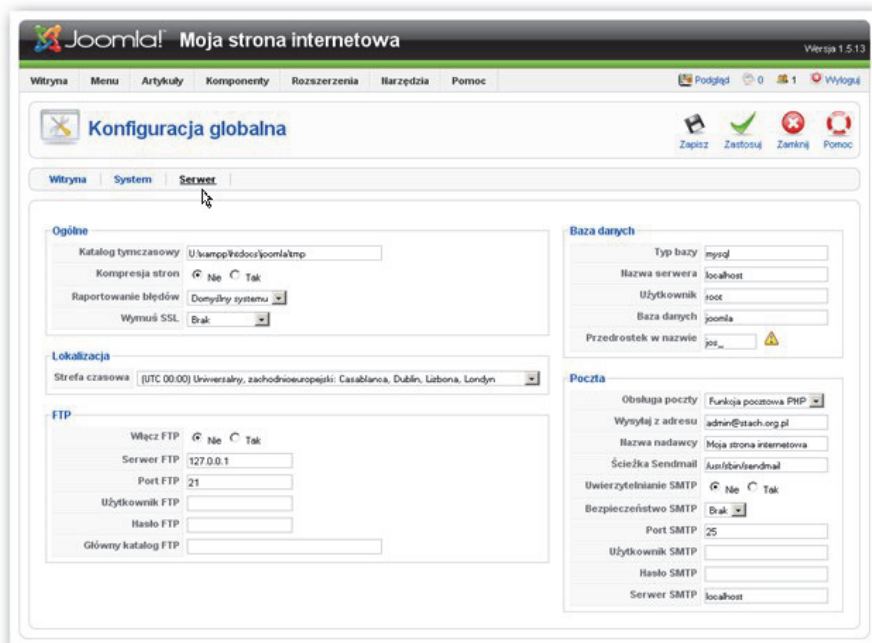
Ustawienia sesji

Czas trwania sesji: 15 minut

Miejsce przechowywania: Baza danych

Rysunek 54. Obszar Ustawienia sesji

5.2.3. Trzecia zakładka – Serwer

Konfiguracja globalna

Witryna | Menu | Artykuły | Komponenty | Rozszerzenia | Narzędzia | Pomoc

Widok | 0 | 1 | Wyloguj

Zapisz | Zastosuj | Zamknij | Pomoc

Witryna | System | **Serwer**

Ogólne

Katalog tymczasowy: U:\xampp\htdocs\joomla\mp

Kompresja stron: ☒ Nie ☐ Tak

Raportowanie błędów: Domyślny systemu

Wymuś SSL: Brak

Lokalizacja

Strefa czasowa: [UTC 00:00] Uniwersalny, zachodnioeuropejski: Casablanca, Dublin, Lizbona, Londyn

FTP

Włącz FTP: ☒ Nie ☐ Tak

Serwer FTP: 127.0.0.1

Port FTP: 21

Użytkownik FTP:

Hasło FTP:

Główny katalog FTP:

Baza danych

Typ bazy: mysql

Nazwa serwera: localhost

Użytkownik: root

Baza danych: joomla

Przedrostek w nazwie: jor_

Poczta

Obsługa poczty: Funkcja pocztowa PHP

Wysyłaj z adresu: admin@stach.org.pl

Nazwa nadawcy: Moja strona internetowa

Ścieżka Sendmail: /usr/sbin/sendmail

Uwierzytelnianie SMTP: ☒ Nie ☐ Tak

Bezpieczeństwo SMTP: Brak

Port SMTP: 25

Użytkownik SMTP:

Hasło SMTP:

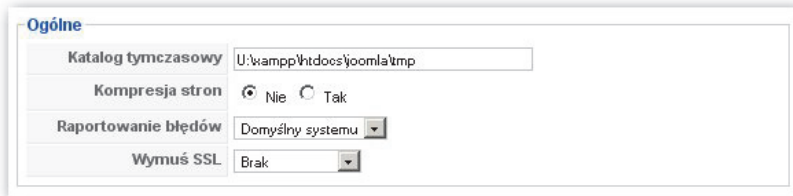
Serwer SMTP: localhost

Rysunek 55. Konfiguracja globalna – zakładka Serwer

Obszar *Ogólne* (Rysunek 56):

- **Katalog tymczasowy** – ścieżka dostępu do katalogu przechowującego pliki tymczasowe.
- **Kompresja stron** – dzięki włączeniu tej opcji dane (dokumenty HTML) przesyłane do przeglądarek użytkowników zostaną skompresowane, co może znacznie przyspieszyć wczytywanie stron internetowych (nawet o 80 %). Z tego powodu warto włączyć tę opcję.
- **Raportowanie błędów** – określenie poziomu raportowania błędów napotkanych przez PHP. Wartość tej opcji można ustawić na jedną z poniżej wymienionych pozycji:
 - **Domyślne** – zgodne z ustawieniami serwera
 - **Brak**

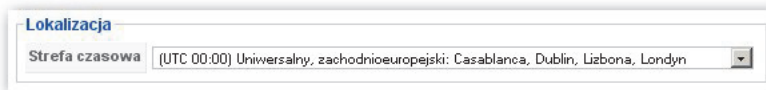
- **Proste** – wyświetlane będą komunikaty o błędach powodujących wstrzymanie wykonania skryptów, wystarczające, by odszukać powód błędu i naprawić go (jeśli znamy podstawy PHP) lub uzyskać poradę na forum internetowym
- **Pełne** – informacje szczegółowe, przeznaczone dla programistów.
- **Wymuś SSL** – wymusza dostęp do wybranych obszarów tylko w trybie bezpiecznym – przez SSL (protokół https). Jeżeli ta opcja zostanie zaznaczona, wówczas uzyskanie dostępu w zwykłym trybie będzie niemożliwe. Warunkiem koniecznym działania funkcji jest obsługiwanie przez serwer połączenia SSL.

Rysunek 56. Obszar Ogólne

Obszar Lokalizacja (Rysunek 57):

- **Strefa czasowa** – opcja umożliwiająca ustawienie strefy czasowej budowanej witryny, dzięki czemu każdy wpisany artykuł będzie posiadał przypisaną datę swego utworzenia.

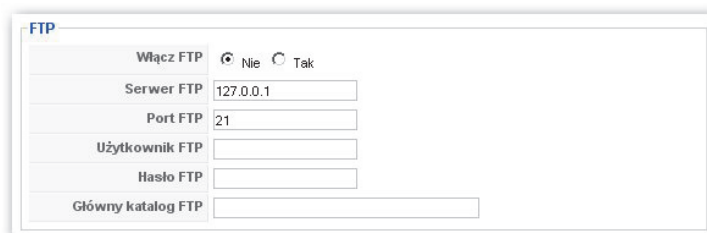

Rysunek 57. Obszar Lokalizacja

Obszar FTP (Rysunek 58):

W tym obszarze znajdują się opcje przeznaczone do obsługi przesyłania plików za pomocą protokołu FTP. Jeśli użytkownik nie napotka problemów, korzystając ze standardowych narzędzi Joomla! przeznaczonych do wczytywania plików czy instalacji rozszerzeń, obsługa FTP przez Joomla! nie jest potrzebna. Wszystkie informacje niezbędne do poprawnej konfiguracji serwera FTP zostaną przekazane przez dostawcę usługi internetowej.

- **Włącz FTP** – ustawienie *Tak* włącza obsługę FTP przez Joomla! co powoduje, że do wczytywania plików, np. podczas instalacji rozszerzeń, Joomla! będzie korzystać z protokołu FTP, zamiast standardowych funkcji PHP.
- **Serwer FTP** – IP lub adres internetowy serwera FTP.
- **Port FTP** – numer portu, przez który dostępny jest FTP. Standardowo port 21.
- **Użytkownik FTP** – nazwa konta użytkownika FTP. Zaleca się, aby ze względów bezpieczeństwa witryny stworzyć specjalne konto użytkownika FTP.
- **Hasło FTP** – hasło użytkownika FTP.
- **Główny katalog FTP** – ścieżka dostępu do głównego katalogu, do którego będą przesyłane pliki.

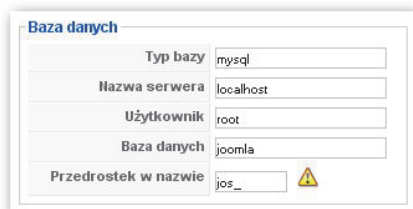

Rysunek 58. Obszar FTP

Obszar *Baza danych* (Rysunek 59):

Zaleca się nie wprowadzać w tym obszarze żadnych zmian.

- **Typ bazy** – rodzaj bazy danych, z jakiej korzysta Joomla!.
- **Nazwa serwera** – nazwa serwera, na którym umieszczona jest baza danych. Zwykle jest to **localhost**, lecz może nią być również nazwa domeny lub adres IP serwera (dwa ostatnie przypadki występują, gdy użytkownik korzysta z bazy umieszczonej na innym serwerze niż serwer domeny).
- **Użytkownik** – nazwa konta użytkownika uprawnionego do korzystania z bazy danych.
- **Baza danych** – nazwa bazy danych.
- **Przedrostek w nazwie** – przedrostek, którym poprzedzane są nazwy tabel w bazie danych. Umożliwia korzystanie wielu aplikacji, w tym wielu witryn Joomla! z jednej bazy danych. Domyślnie jest to **jos_**, ale może to być każdy inny przedrostek, z wyjątkiem **bak_** (który używany jest do tworzenia kopii archiwalnych). Gdy użytkownik instaluje kolejną witrynę, musi zastosować dowolny, inny przyrostek, na tyle jednoznaczny, by w trakcie ewentualnych prac bezpośrednio w bazie danych nie pomylić się podczas modyfikacji. W zainstalowanej witrynie przedrostka nie należy modyfikować (gdyby z jakichś powodów było to konieczne, trzeba również zmienić wszystkie nazwy tabel w bazie danych).

Rysunek 59. Obszar Baza danych

Obszar Poczta (Rysunek 60):

- **Obsługa poczty** – program odpowiedzialny za obsługę poczty witryny.
- **Wysyłaj z adresu** – adres poczty internetowej, używany jako adres nadawcy wiadomości przez witrynę internetową.
- **Nazwa nadawcy** – standardowo Joomla! wykorzystuje nazwę witryny jako nazwę nadawcy wiadomości.

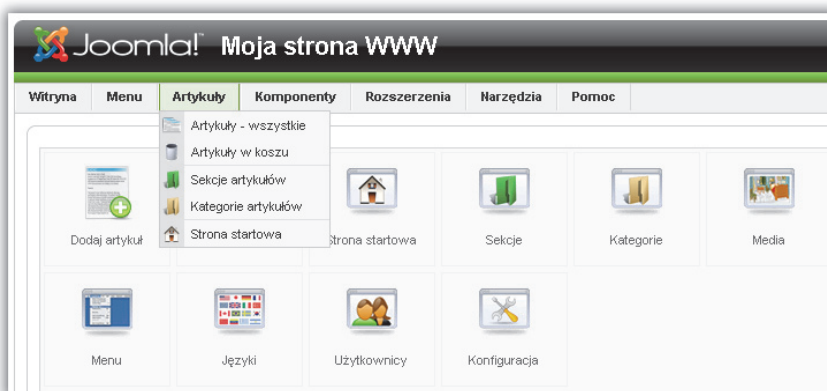
- **Ścieżka Sendmail** – ścieżka do programu **Sendmail**, stosowana jedynie w wypadku, gdy pocztę obsługuje **Sendmail**.
- **Uwierzytelnianie SMTP** – należy wybrać opcję *Tak* jeżeli serwer wymaga autoryzacji (zwykle wymaga). Opcję tę wykorzystuje się jedynie wówczas, gdy poczta jest obsługiwana przez **Sendmail**.
- **Bezpieczeństwo SMTP** – wybór modelu bezpieczeństwa.
- **Port SMTP** – numer protokołu serwera SMTP (zwykle 25, chyba że usługodawca zdefiniował inaczej).
- **Użytkownik SMTP** – nazwa konta użytkownika SMTP. Stosowana jedynie wówczas, gdy pocztę obsługuje **Sendmail**.
- **Hasło SMTP** – hasło konta SMTP. Stosowane jedynie wówczas, gdy pocztę obsługuje **Sendmail**.
- **Serwer SMTP** – nazwa serwera SMTP.

Rysunek 60. Obszar Poczta

5.3. Wstawianie artykułów

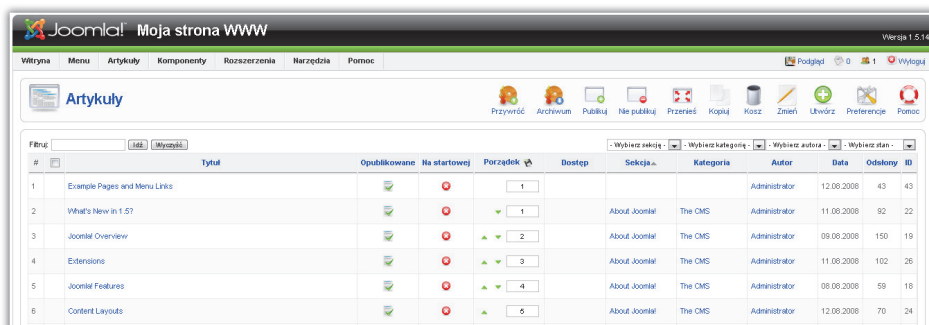
Wbrew pozorom utworzenie nowego artykułu to nie tylko napisanie jego treści, wstawienie grafik i wklejenie go w odpowiednie miejsce. Oczywiście wymienione czynności są niezbędne, lecz istotne jest także nadanie odpowiednich ustawień i dokonanie konfiguracji artykułu.

Rozpoczynając konfigurację, należy wejść do menu **Artykuły** i wybrać pozycję **Artykuły – wszystkie** (Rysunek 61).

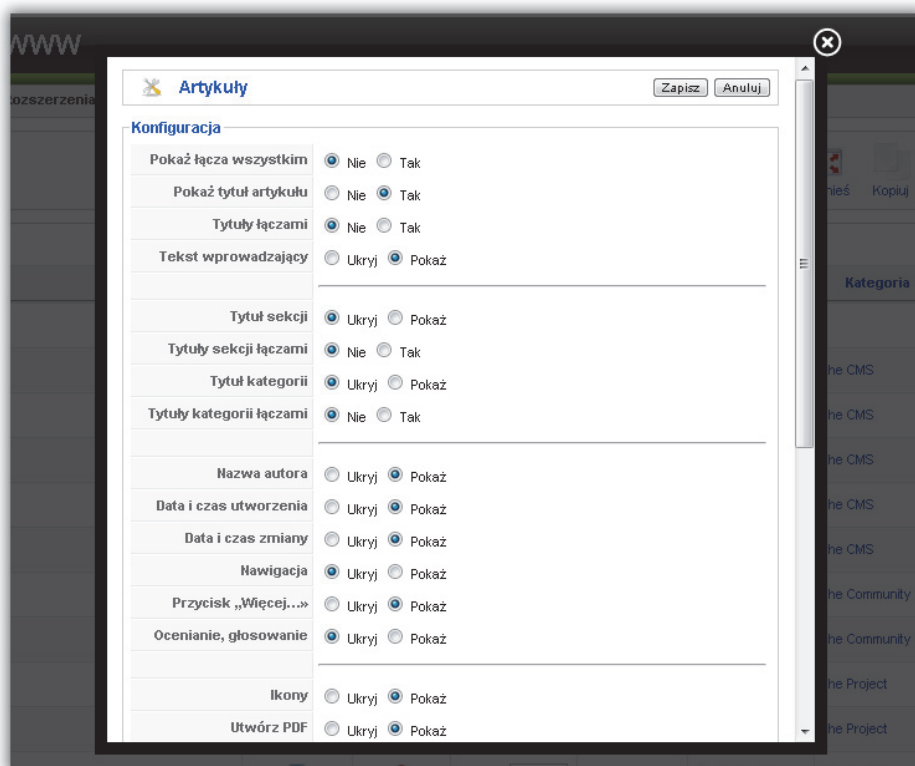
Rysunek 61. Rozwinięta zakładka Artykuły

Zanim użytkownik przejdzie do utworzenia nowego artykułu, powinien przejrzeć konfigurację globalną artykułów. W tym celu powinien on kliknąć piktogram **Preferencje**, znajdujący się w lewym górnym menu ekranu.

Rysunek 62. Lista istniejących artykułów

Efektem tego działania będzie wyświetlenie opcji globalnych, czyli domyślnych ustawień dla każdego z artykułów (Rysunek 63). Dzięki temu pisząc nowy tekst, nie trzeba będzie za każdym razem ustawiać tych opcji na nowo.

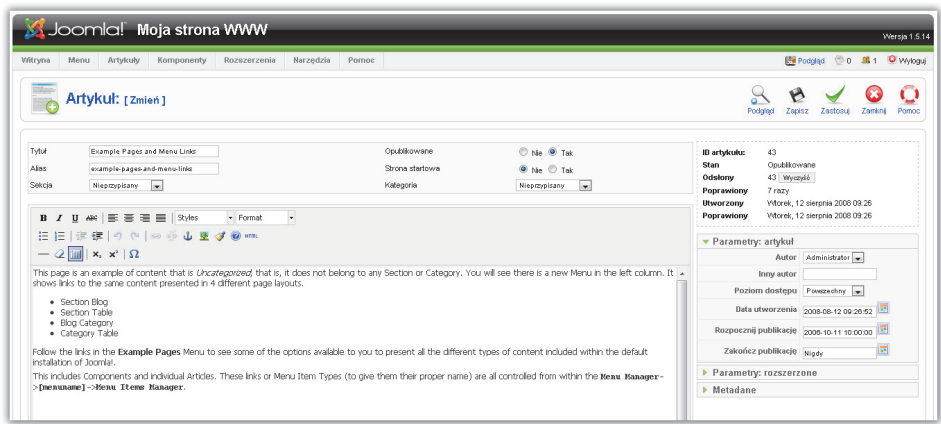
Rysunek 63. Okno konfiguracji artykułów

Poniżej został ukazany przegląd ustawień globalnych:

- **Pokaż łącza wszystkim** – w przypadku zaznaczenia opcji **Tak**, anonimowi użytkownicy będą widzieć (w przypadku artykułów przeznaczonych dla użytkowników zalogowanych) tytuł lub tekst wprowadzający artykułu.
- **Pokaż tytuł artykułu** – ustala, czy ma zostać wyświetlony tytuł artykułu.
- **Tytuły łącznie** – decyduje, czy tytuły artykułów mają być łącznie do stron z pełnym tekstem.
- **Tekst wprowadzający** – określa, czy w głównym widoku artykułu będzie znajdował się tekst wprowadzający.
- **Tytuł sekcji** – ustala, czy ma być widoczny tytuł sekcji, do której należy artykuł.
- **Tytuły sekcji łącznie** – decyduje, czy tytuł sekcji ma być łącznie do stron z listą kategorii tej sekcji.
- **Tytuł kategorii** – decyduje, czy ma zostać wyświetlony tytuł kategorii, do której należy artykuł.
- **Tytuły kategorii łącznie** – ustala, czy tytuł kategorii ma być łącznie do listy artykułów znajdujących się w tej kategorii.
- **Nazwa autora** – określa, czy ma zostać wyświetlony tytuł autora artykułu.

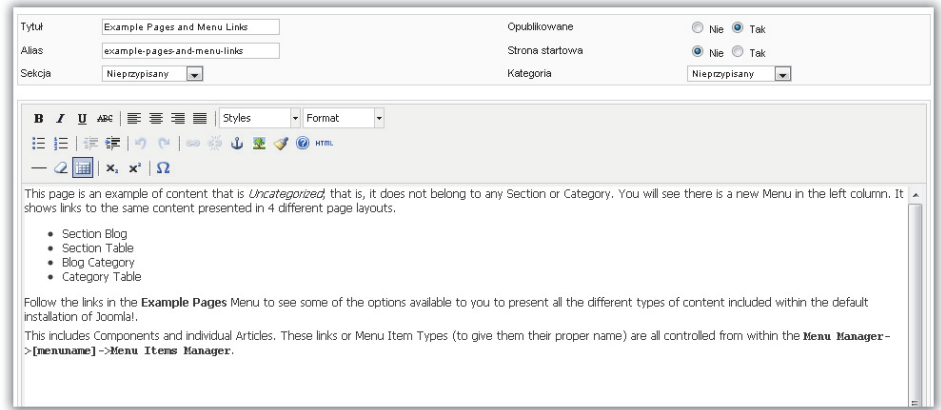
- **Data i czas utworzenia** – określa, czy czas i data utworzenia artykułu mają zostać wyświetlone.
- **Data i czas zmiany** – określa, czy informacje dotyczące modyfikacji artykułów mają zostać wyświetlone.
- **Nawigacja** – określa, czy pasek nawigacyjny między artykułami powinien zostać wyświetlony.
- **Przycisk „Więcej...”** – jeżeli artykuł posiada wstęp i część główną, ta opcja określa, czy przycisk **Więcej** powinien zostać wyświetlony.
- **Ocenianie, głosowanie** – włącza opcję oceniania artykułów.
- **Piktogramy** – jeśli **Tak**, wówczas w postaci piktogramów zostaną z każdym artykułem wyświetlone opcje: **Drukuj**, **PDF**, **Poleć znajomemu**.
- **Utwórz PDF** – ustala, czy ma zostać wyświetlony przycisk **Utwórz PDF** (tylko na tej stronie).
- **Drukuj** – ustala, czy ma zostać wyświetlony przycisk **Drukuj** (tylko na tej stronie).
- **Poleć innym** – ustala, czy ma zostać wyświetlony przycisk **Poleć innym** (tylko na tej stronie).
- **Odsłony** – określa, czy ilość odsłon danego artykułu powinna zostać wyświetlona.
- **W kanale RSS** – ustala, czy w kanale RSS powinien zostać wyświetlony cały tekst czy tylko wprowadzenie.
- **Opcje filtrowania** – opcje te zapewniają pełniejszą kontrolę nad składnią HTML w artykułach. Mogą one być liberalne lub restrykcyjne, w zależności od wymagań budowanej witryny. Filtrowanie w standardowym zakresie zabezpiecza przed próbami ataku przez osoby z zewnątrz.
- **Filtr grup** – decyduje, w której grupie ustawić filtr (w pozostałych grupach nie będzie on obowiązywał).
- **Typ filtra** – określa wybór odpowiedniego filtra:
 - **Czarna lista** – dopuszcza stosowanie wszystkich znaczników i atrybutów, oprócz tych umieszczonych na czarnej liście. Dodatkowo można dopisać nowe zakazane elementy w pozycjach **Filtruj znaczniki** i **Filtruj atrybuty**.
 - **Biała lista** – dopuszcza stosowanie jedynie elementów umieszczonych w pozycjach **Filtruj znaczniki** i **Filtruj atrybuty**.
 - **Bez HTML** – usuwa z artykułu, przed jego zapisaniem, wszystkie znaczniki.
 - **Filtruj znaczniki** – lista dodatkowych znaczników.
 - **Filtruj atrybuty** – lista dodatkowych atrybutów.

Po określeniu opcji globalnych można przystąpić do tworzenia nowego artykułu. Po kliknięciu pozycji **Utwórz** użytkownik zostanie przeniesiony do niżej ukazanego okna (Rysunek 64):

Rysunek 64. Okno dodawania artykułu

W pierwszej kolejności należy oczywiście wypełnić treść artykułu, uzupełnić jego tytuł i alias, określić, do jakiej sekcji i kategorii przynależy, oraz zadeklarować, czy ma on zostać opublikowany, a jeśli tak, to czy ma zostać wstawiony na stronę frontową budowanej witryny (Rysunek 65).

Rysunek 65. Wygląd edytora

W prawym górnym rogu można zobaczyć kilka podstawowych informacji (Rysunek 66), pod którymi znajdują się **parametry artykułu** (Rysunek 67) (które oczywiście również należy wypełnić).

ID artykułu:	43
Stan	Opublikowane
Odśloný	43 Wyczyść
Poprawiony	7 razy
Utworzony	Wtorek, 12 sierpnia 2008 09:26
Poprawiony	Wtorek, 12 sierpnia 2008 09:26

Rysunek 66. Informacje dotyczące danego artykułu

Rysunek 67. Okno wyboru parametrów artykułu

Następna zakładka – **Parametry rozszerzone** (Rysunek 68) zawiera informacje już skonfigurowane w ustawieniach globalnych. Oczywiście na potrzeby wybranego artykułu można je zmodyfikować. W tym miejscu należy tylko uzupełnić: **Język artykułu** (jeśli zostanie pominięty), Joomla! automatycznie przypisze artykułowi język witryny), **Klucz** (klucz łączący artykuły z systemem pomocy) oraz **Tekst zamiast Więcej** (alternatywny tekst dla odnośnika Więcej – standardowo jest to tytuł artykułu).

Rysunek 68. Parametry rozszerzone dla danego artykułu

Ostatnim polem do wypełnienia, lecz z pewnością jednym z ważniejszych są metadane (Rysunek 69). Informacje zawarte w tym miejscu ułatwią/umożliwią znalezienie danej podstrony przez roboty sieciowe i spowodują jej poprawne zaindeksowanie w wyszukiwarce, dzięki czemu będzie ona łatwiejsza do odnalezienia przez internautów.

- W polu **Opis** należy umieścić krótki opis artykułu.
- W polu **Słowa kluczowe** należy wpisać kilka słów najlepiej oddających treść artykułu.
- W polu **Roboty** należy umieścić słowa kluczowe dla robotów.
- W polu **Autor** należy umieścić autora, który ma zostać wstawiony w opisie **META**.

Rysunek 69. Ustawienia artykułu – Metadane

Poprawne wykonanie powyższych czynności z pewnością ułatwi indeksowanie i da webmasterowi pełną kontrolę nad artykułami.

5.4. Sekcje, kategorie, artykuły

Tworzenie artykułów w Joomla! jest czynnością prostą, lecz wymagającą znajomości trzech podstawowych definicji – artykuł, kategoria i sekcja. Artykuł jest to po prostu pewna treść, która może (choć nie musi) być wyświetlona na stronie internetowej. Ilość artykułów jest nieograniczona, więc o ile z zarządzaniem ich niewielką ilością (np. 5-10 artykułów) żaden webmaster nie będzie miał problemu, to w przypadku kilkudziesięciu czy kilkuset artykułów pojawią się kłopoty. Decyzja, co ma zostać wyświetlone na portalu internetowym, a co nie, jak długo i w którym miejscu dana treść ma być eksponowana, jakie są artykuły dotyczące danego zagadnienia – to tylko nieliczne problemy spowodowane nadmiarem chaotycznej, nieuporządkowanej informacji. Joomla! w wersji 1.5 oferuje tworzenie hierarchicznej struktury danych. Hierarchia ta polega na umieszczeniu artykułów w kategoriach, a te w sekcjach, dzięki czemu zawsze z łatwością będzie można odnaleźć odpowiedni artykuł. W nowszych wersjach tego CMS-a (1.6 i 1.7) zrezygnowano z sekcji i pozostawiono jedynie kategorie, które można dowolnie zgłębiać.

Poniższe ćwiczenie ułatwi użytkownikowi zrozumienie i zastosowanie zasad towarzyszącym budowaniu sekcji, kategorii i artykułów.

Należy rozpocząć od stworzenia dwóch sekcji: **Cytaty** i **Aktualności**. W tym celu z górnego menu zaplecza należy wybrać **Artykuły > Sekcje artykułów** (Rysunek 70).

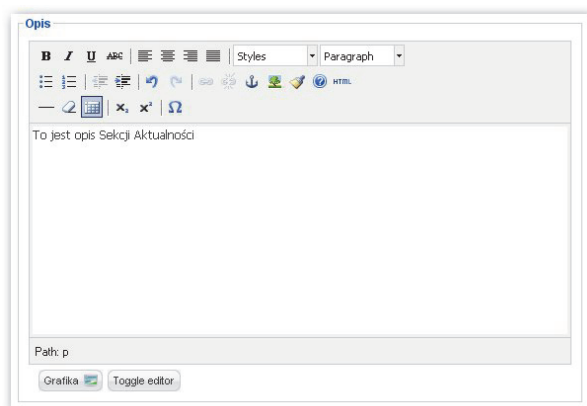
Rysunek 70. Okno Sekcje

Następnie w menu narzędziowym (Rysunek 71) należy kliknąć piktogram **Utwórz** w nowo otwartym oknie w obszarze **Szczegóły** (Rysunek 72) podać tytuł (wpisując słowo **Aktualności**) oraz wpisać, w sektorze **Opis** (Rysunek 73), dowolną treść charakteryzującą tę sekcję.

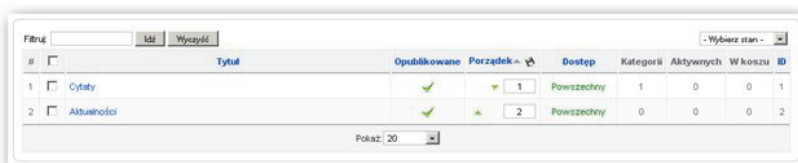
Rysunek 71. Menu narzędziowe

Rysunek 72. Okno Szczegóły

Rysunek 73. Sektor Opis

Po zapisaniu zmian na liście utworzonych sekcji pojawi się pierwsza pozycja. Całą procedurę należy powtórzyć dla drugiej sekcji **Cytaty** (Rysunek 74):

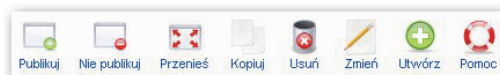
Rysunek 74. Widok okna Sekcje z nowo dodaną pozycją Aktualności

Kolejnym krokiem jest utworzenie kategorii w nowo powstałych sekcjach.

W górnym menu należy kliknąć **Artykuły** > **Kategorie artykułów** (Rysunek 75), wybrać piktogram **Utwórz** (Rysunek 76), w obszarze **Szczegóły** (Rysunek 77) wpisać tytuł kategorii – **Cytaty** i określić sekcję, w której ma się znajdować ta kategoria, czyli **Cytaty**.

Rysunek 75. Okno zarządzania kategoriami

Rysunek 76. Menu narzędziowe

Szczegóły

Tytuł:

Tekst zastępczy:

Opublikowane: ☐ Nie ☒ Tak

Sekcja:

Porządek: Nowe kategorie standardowo są na końcu. Kolejność można zmienić po zapisaniu kategorii.

Poziom dostęp:

Grafika:

Położenie grafiki:

Podgląd

Rysunek 77. Sektor Szczegóły

Oczywiście konieczne jest również wpisanie charakterystyki nowo tworzonej kategorii oraz zapisanie zmian (Rysunek 78).

Opis

Rich text editor toolbar with buttons for Bold, Italic, Underline, Bulleted List, Numbered List, Indent, Outdent, Link, Unlink, Image, Table, and others. A 'Styles' dropdown menu is set to 'Paragraph'.

Text area containing: To jest opis Kategorii Cytaty w Sekcji Cytaty

Path: p

Buttons: Grafika, Toggle editor

Rysunek 78. Sektor Opis

Po wykonaniu zadanych poleceń na liście **Kategorii** (Rysunek 79) pojawi się pierwsza pozycja. Powyższe czynności należy powtórzyć, aż do uzyskania trzech następujących kategorii:

1. Kategoria **Cytaty** w sekcji **Cytaty**
2. Kategoria **Szkoła** w sekcji **Aktualności**
3. Kategoria **Wydarzenia w Naszej szkole** w sekcji **Aktualności**.

#	☐	Tytuł	Opublikowane	Porządek	Dostęp	Sekcja	Aktywnych	W koszu	ID
1	☐	Szkola		1	Powieszony	Aktualności	0	0	2
2	☐	Wydarzenia w Naszej szkole		2	Powieszony	Aktualności	0	0	3
3	☐	Cytaty		1	Powieszony	Cytaty	0	0	1

Pokaż: 20

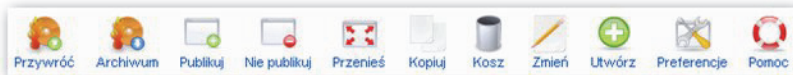
Rysunek 79. Nowo dodane kategorie

W tym momencie można przystąpić do tworzenia pierwszego artykułu. Jego budowę należy rozpocząć, klikając z górnego menu **Artykuły** > **Artykuły – wszystkie** (Rysunek 80)

Rysunek 80. Okno Artykuły

...następnie wybierając opcję **Utwórz** (Rysunek 81)...

Rysunek 81. Menu narzędziowe Artykuły

...i uzupełniając w wyświetlonym oknie tytuł – podając nazwę autora cytatu oraz sekcję i kategorię – wybierając pozycję **Cytaty** (Rysunek 82).

Tytuł:

Alias:

Sekcja:

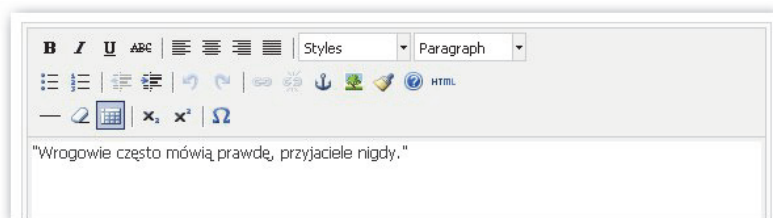
Opublikowane: ☐ Nie ☒ Tak

Strona startowa: ☒ Nie ☐ Tak

Kategoria:

Rysunek 82. Dodawanie artykułu – wybór sekcji i kategorii

Jako treść artykułu należy wpisać odpowiednią sentencję (Rysunek 83). Po zapisaniu zmian całość należy powtórzyć przynajmniej dla trzech innych cytatów.

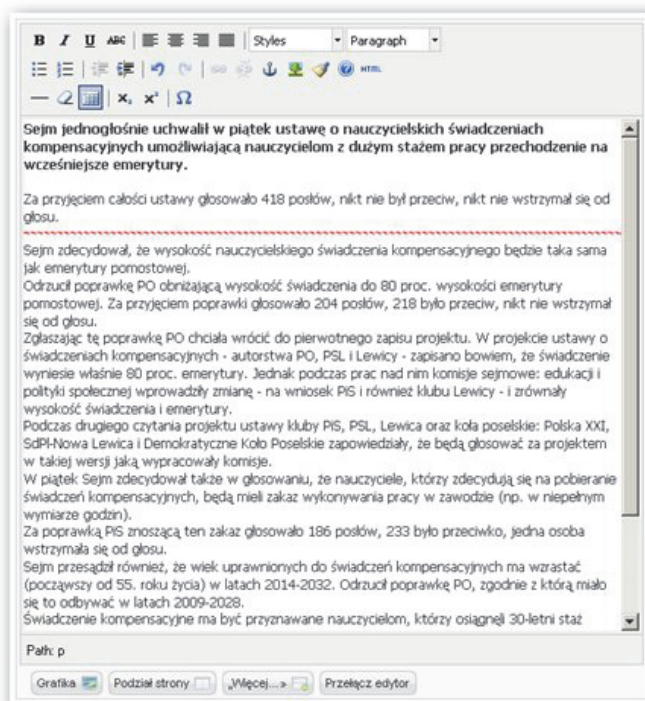
Rysunek 83. Edycja treści wpisu

Tworząc kolejny artykuł, należy uzupełnić jego tytuł (wykorzystując dowolne zdanie), ustawić sekcję na wartość **Aktualności**, kategorię na **Szkoła** i zaznaczyć opcję **Strona startowa – Tak** (Rysunek 84).

Rysunek 84. Dodawanie artykułu – wybór sekcji i kategorii

Następnie należy wpisać treść artykułu, **wytluszczając** pierwszy akapit (pogrubienie tekstu uzyskuje się przez jego zaznaczenie i kliknięcie piktogramu **B**). Oczywiście w celach edukacyjnych można odnaleźć przykładowy artykuł w Internecie, wkleić go i na nim dokonać odpowiedniego formatowania.

Na koniec należy ustawić kursor tuż przed trzecim akapitem i kliknąć przycisk **Więcej...>** co spowoduje, że tylko dwa pierwsze akapity będą od razu wyświetlane na stronie, natomiast cały artykuł będzie możliwy do przeczytania po kliknięciu słowa **Więcej**, które ukaze się na witrynie (Rysunek 85).

Rysunek 85. Widok okna edycji tekstu

Całość należy powtórzyć jeszcze dla kilku artykułów (przypisując niektórym z nich sekcję **Szkoła** i kategorię **Wydarzenia w Naszej szkole**).

Po stworzeniu wszystkich artykułów oczom projektanta powinna się ukazać lista podobna do tej przedstawionej na poniższym rysunku (Rysunek 86). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż nie wszystkie artykuły znajdują się na stronie głównej oraz na sekcje i kategorie, do których zostały one przypisane.

#	☐	Tytuł	Opublikowane	Na startowej	Porządek	Dostęp	Sekcja	Kategoria	Autor	Data	Odsłony	ID
1	☐	MEN za tym, by uczniowie głosowali w wyborach do PE			1	Powszechny	Aktualności	Szkoła	Administrator	07.08.2009	0	7
2	☐	Sejm: Nowy pomysł na nauczycielskie emerytury			2	Powszechny	Aktualności	Szkoła	Administrator	07.08.2009	0	6
3	☐	Sejm uchwalił ustawę o świadczeniach kompensacyjnych dla nauczycieli			3	Powszechny	Aktualności	Szkoła	Administrator	07.08.2009	0	5
4	☐	Konkurs matematyczny "Szóstka z plusem"			1	Powszechny	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	Administrator	07.08.2009	0	10
5	☐	Debate "Żyj zdrowo"			2	Powszechny	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	Administrator	07.08.2009	0	9
6	☐	33 Ogólnopolski Złot Pamięci Narodowej			3	Powszechny	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	Administrator	07.08.2009	0	8
7	☐	Młan Kundera			1	Powszechny	Cytaty	Cytaty	Administrator	07.08.2009	0	4
8	☐	Albert Camus			2	Powszechny	Cytaty	Cytaty	Administrator	07.08.2009	0	3
9	☐	Jim Morrison			3	Powszechny	Cytaty	Cytaty	Administrator	07.08.2009	0	2
10	☐	Cycon			4	Powszechny	Cytaty	Cytaty	Administrator	07.08.2009	0	1

Pokaż: 20

Opublikowane - Czekające | Opublikowane, Wdłużony | Publikacja Zakończona | Nieopublikowane | W archiwum

By zmienić stan, przyciśnij ikonę w kolumnie Opublikowane.

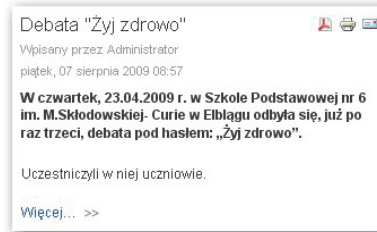
Rysunek 86. Widok okna zawierającego spis artykułów

Po przejściu do witryny użytkownik powinien uzyskać widok zbliżony do następującego rysunku (Rysunek 87).

Rysunek 87. Strona główna – widok opublikowanych artykułów

Poniżej zostało przedstawione powiększenie jednego z artykułów (Rysunek 88).

Rysunek 88. Powiększenie jednego z artykułów

5.5. Podpinanie wybranego artykułu do menu głównego

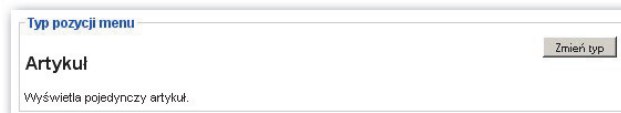
Jeśli użytkownikowi zależy, aby internauta zwrócił uwagę na ważny (jego zdaniem) artykuł, może podpiąć go bezpośrednio pod pozycję menu.

Aby tego dokonać, w projektancie menu **Main Menu** należy kliknąć **Utwórz** i **Wybierz typ pozycji menu: Łącze wewnętrzne > Artykuły > Artykuł > Artykuł** (Rysunek 89).

Rysunek 89. Widok okna projektanta Main menu

W obszarze **Typ pozycji menu** (Rysunek 90) w opisie znajduje się informacja, że ta pozycja menu wyświetli wybrany przez projektanta pojedynczy artykuł.

Rysunek 90. Obszar Typ pozycji menu

W **Tytuł** konieczne jest wpisanie odpowiedniego tekstu np. **Nauczyielskie emerytury. Nadrzedną pozycję** należy ustawić na **Aktualności** (Rysunek 91).

Szczegóły pozycji menu

Tytuł:

Alias:

Łączy:

Pokaż w menu:

Nadrzędna pozycja:

Opublikowane: ☐ Nie ☒ Tak

Kolejność: Nowa pozycja menu znajdzie się na końcu. Kolejność można zmienić po zapisaniu pozycji menu.

Poziom dostęp:

Otwórz w:

Rysunek 91. Obszar Szczegóły pozycji menu

Następnie w obszarze **Parametry podstawowe** > **Wybierz artykuł** należy kliknąć przycisk **Wybierz** (Rysunek 92).

▼ Parametry: podstawowe

Wybierz artykuł **Wybierz**

▶ Parametry: komponentu

▶ Parametry: systemu

Rysunek 92. Obszar Parametry podstawowe

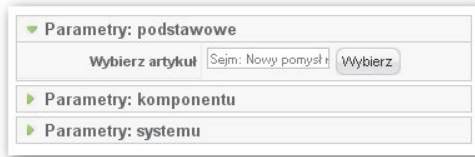
Z wyświetlonej listy wszystkich artykułów witryny (pod warunkiem, że są opublikowane i nie znajdują się w archiwum) projektant wybiera interesujący go artykuł, np. **Sejm: Nowy pomysł na nauczycielskie emerytury** (Rysunek 93).

Filtruj: - Wybierz sekcję - - Wybierz kategorię -

#	Tytuł	Dostęp	ID	Sekcja	Kategoria	Data
1	MEN za tym, by uczniowie głosowali w wyborach do PE	Public	7	Aktualności	Szkoła	07.08.2009
2	Konkurs matematyczny "Szóstka z plusem"	Public	10	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	07.08.2009
3	Sejm: Nowy pomysł na nauczycielskie emerytury	Public	6	Aktualności	Szkoła	07.08.2009
4	Deбата "Żyj zdrowo"	Public	9	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	07.08.2009
5	Sejm uchwalił ustawę o świadczeniach kompensacyjnych dla nauczycieli	Public	5	Aktualności	Szkoła	07.08.2009
6	33 Ogólnopolski Złot Pamięci Narodowej	Public	8	Aktualności	Wydarzenia w Naszej szkole	07.08.2009
7	Milan Kundera	Public	4	Cytaty	Cytaty	07.08.2009
8	Albert Camus	Public	3	Cytaty	Cytaty	07.08.2009
9	Jim Morrison	Public	2	Cytaty	Cytaty	07.08.2009
10	Cyberon	Public	1	Cytaty	Cytaty	07.08.2009

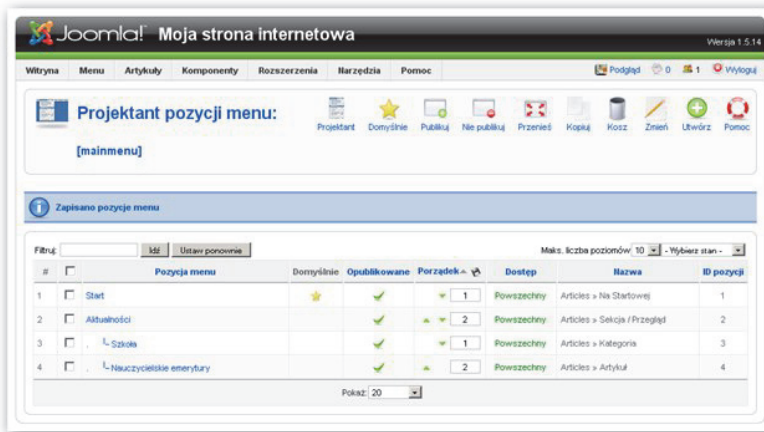
Rysunek 93. Lista wszystkich dostępnych artykułów

W polu **Wybierz artykuł** zostanie umieszczony tytuł wybranego artykułu (Rysunek 94).

Rysunek 94. Sektor Parametry podstawowe z dodanym artykułem

Po zapisaniu można zaobserwować zmianę w liście dostępnych pozycji menu **Main Menu** (Rysunek 95). Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż wszystkie pozycje **podrzędne** na wyświetlanej liście są nieznacznie przesunięte względem pozycji dla nich **nadrzędnej**.

Rysunek 95. Widok okna projektanta menu

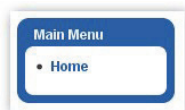
Na zakończenie użytkownik powinien przejść do witryny i po kliknięciu **Main Menu** > **Aktualności** > **Nauczycielskie emerytury** powinien zobaczyć zdefiniowany artykuł (Rysunek 96).

Rysunek 96. Strona główna z dodanym menu

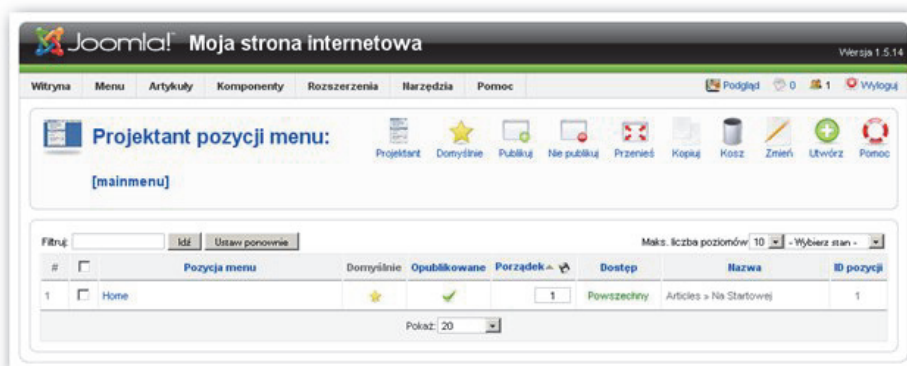
5.6. Podpinanie sekcji artykułów do menu głównego

Podpinanie sekcji artykułów do menu głównego należy rozpocząć od przejścia do pozycji witryny. Podczas instalacji zostało utworzone pierwsze menu o nazwie **Main Menu**, zawierające jedną pozycję – **Home** (Rysunek 97). Pierwszym zadaniem użytkownika będzie zamiana nazwy tej pozycji na jej polski odpowiednik.

Rysunek 97. Main Menu

W tym celu należy się zalogować do pozycji zaplecza i wybrać z górnego menu: **Menu > Main Menu**, wywołując tym samym **Projektanta pozycji menu**. Na liście wynikowej znajduje się jedna, wspomniana już pozycja **Home**, którą należy kliknąć (Rysunek 98).

Rysunek 98. Widok okna projektanta pozycji menu

W obszarze **Typ pozycji menu** (Rysunek 99) umieszczona jest nazwa pozycji **Przegląd – Strona startowa** i jej opis. Ta pozycja menu wyświetla artykuły, które zostały ustawione do wyświetlenia na stronie startowej (mogą to być artykuły z różnych sekcji i kategorii).

Rysunek 99. Obszar Typ pozycji menu

Poniżej znajduje się obszar **Szczegóły pozycji menu** (Rysunek 100), a w nim **Tytuł**, w którym należy zmienić tekst z **Home** na **Start**.

Szczegóły pozycji menu

ID: 1

Tytuł: Start

Alias:

Łączy: index.php?option=com_content&view=frontpage

Pokaż w menu: Main Menu

Nadrzędna pozycja: Góra

Opublikowane: ☐ Nie ☒ Tak

Kolejność: 1 (Home)

Poziom dostęp: Powszechny

Otwórz w: W głównym oknie przeglądarki

Rysunek 100. Obszar Szczegóły pozycji menu

W obszarze **Parametry podstawowe** (Rysunek 101) można określić sposób wyświetlania artykułów zdefiniowanych na **stronie startowej**.

▼ Parametry: podstawowe

Pozycji nad kolumnami: 1

Pozycji w kolumnach: 4

Ilość kolumn: 2

Ilość odnośników: 4

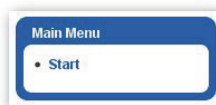
► Parametry: rozszerzone

► Parametry: komponentu

► Parametry: systemu

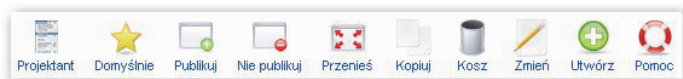
Rysunek 101. Obszar Parametry podstawowe

W pasku narzędziowym należy kliknąć piktogram **Zapisz**, po czym przechodząc do witryny można zobaczyć, iż pozycja **Home** zmieniła nazwę na **Start** (Rysunek 102).

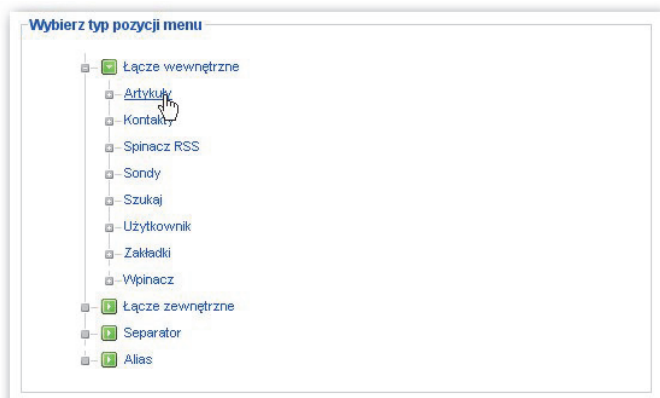

Rysunek 102. Main Menu

Następnym krokiem jest dodanie kolejnej pozycji menu, która odpowiedzialna będzie za **wyświetlanie artykułów wybranej sekcji**. Wróciwszy do **Projektanta pozycji menu** z paska narzędziowego (Rysunek 103) użytkownik powinien wybrać piktogram **Utwórz**, a następnie z wyświetlonej **listy wyboru dostępnych typów pozycji menu** wybrać **Łączy wewnętrzne > Artykuły** (Rysunek 104).

Rysunek 103. Menu narzędziowe

Rysunek 104. Lista wyboru pozycji menu

Po dokonaniu tych czynności zakładka **Artykuły** rozwinie się, ukazując kolejne opcje, z których należy wybrać **Sekcja > Przegląd – Artykuły w sekcji** (Rysunek 105).

Rysunek 105. Lista wyboru pozycji menu – sekcja

W obszarze **Typ pozycji menu** (Rysunek 106) znajduje się nazwa wybranej pozycji **Przegląd - Artykuły w sekcji** i jej opis. Ta pozycja menu wyświetla artykuły, które są przyporządkowane do wybranej sekcji w formie blogu.

Rysunek 106. Obszar Typ pozycji menu

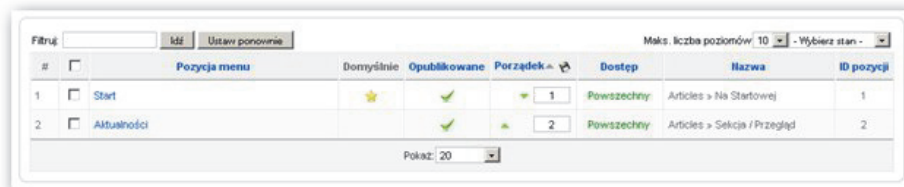
W obszarze **Szczegóły pozycji menu** (Rysunek 107) należy wpisać tytuł **Aktualności**.

Rysunek 107. Obszar Szczegóły pozycji menu

W obszarze **Parametrów podstawowych** (Rysunek 108) należy wybrać sekcję, z której artykuły mają być wyświetlane. Następnie użytkownik musi zaznaczyć opcję **Opis – Pokaż** (możliwe jest również ustalenie, w jakim układzie mają być wyświetlane artykuły na stronie). Po wykonaniu powyższych czynności pozostaje zapisanie zmian.

Rysunek 108. Obszar Parametry: podstawowe

Jeżeli użytkownik nie napotkał żadnych poważnych błędów, powinien na liście pozycji menu ujrzeć nową, właśnie zdefiniowaną pozycję menu **Main Menu** (Rysunek 109).

#	☐	Pozycja menu	Domyślnie	Opublikowane	Porządek	Dostęp	Nazwa	ID pozycji
1	☐	Start			1	Powszechny	Articles > Na Startowej	1
2	☐	Aktualności			2	Powszechny	Articles > Sekcja / Przegląd	2

Filtruj: Maks. liczba poziomów: 10 - Wybierz stan:

Pokaż: 20

Rysunek 109. Lista pozycji menu

Od tej pory, jeżeli internauta przejdzie do witryny i w **Main Menu** kliknie nową opcję **Aktualności**, zobaczy wówczas wszystkie artykuły z **sekcji Aktualności** (Rysunek 110).

Joomla!
...because open source matters

Main Menu

- Start
- Aktualności

Aktualności

To jest opis Sekcji Aktualności

Konkurs matematyczny "Szóstka z plusem"

Wpisany przez Sebastian Stach
piątek, 07 sierpnia 2009 09:59

22 kwietnia odbyło się podsumowanie szkolnego konkursu matematycznego „Szóstka z plusem” zorganizowanego przez panią Ewę Ostrowską i panią Izabelę Palczyńską.

Konkurs był skierowany do uczniów klas III- VI.

[Więcej... >>](#)

Debate "Żyj zdrowo"

Wpisany przez Sebastian Stach
piątek, 07 sierpnia 2009 09:57

W czwartek, 23.04.2009 r. w Szkole Podstawowej nr 6 im. M.Skłodowskiej-Curie w Elblągu odbyła się, już po raz trzeci, debata pod hasłem: „Żyj zdrowo”.

Uczestniczyli w niej uczniowie.

[Więcej... >>](#)

MEN za tym, by uczniowie głosowali w wyborach do PE

Wpisany przez Sebastian Stach
piątek, 07 sierpnia 2009 09:55

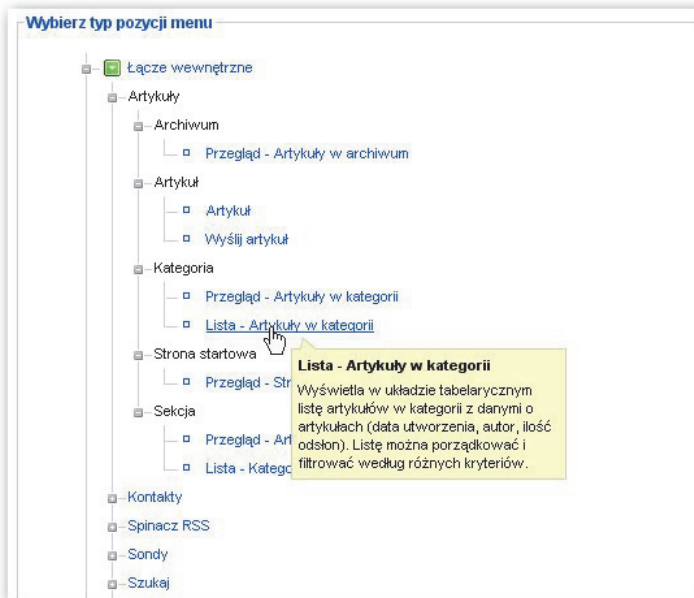
Ministerstwo Edukacji Narodowej będzie namawiać uczniów do udziału w przyszłorocznych wyborach do Parlamentu Europejskiego – dowiedział się serwis internetowy tvp.info. – To na kilometr pachnie upolitycznieniem szkół – komentuje europoseł PiS R.Czarnecki.

Rysunek 110. Strona główna witryny z dodanym wpisem w Main menu

5.7. Podpinanie kategorii artykułów do menu głównego

Przypuśćmy, że zadaniem projektanta witryny będzie dodanie pozycji menu w **Main Menu**, po kliknięciu której CMS wyświetli artykuły z wybranej kategorii. Dodatkowo pozycja ta będzie **podrzędna** w stosunku do istniejącej już pozycji, co spowoduje, że nie będzie od razu wyświetlana, a dopiero po kliknięciu pozycji **nadrzędnej**.

Aby wykonać powyższe zadanie, należy rozpocząć pracę od pozycji **Projektant pozycji menu**. Konieczne jest wejście w zakładkę **Menu > Main Menu** i kliknięcie piktogramu **Utwórz**. Z wynikowej listy należy wybrać **typ pozycji menu**. Tym razem będzie to **Łącze wewnętrzne > Artykuły > Kategoria > Lista – Artykuły w kategorii** (Rysunek 111).

Rysunek 111. Lista wyboru pozycji menu

Zadaniem tej pozycji, będzie wyświetlanie artykułów z wybranej kategorii w formie **listy** (Rysunek 112).

Rysunek 112. Typ pozycji menu

W obszarze **Szczegóły pozycji menu** należy wpisać **tytuł Szkoła**, natomiast z rozwijanego menu **Nadrzędna pozycja** wybrać **Aktualności** (Rysunek 113).

Szczegóły pozycji menu

Tytuł: Szkoła

Alias:

Łącze: index.php?option=com_content&view=category

Pokaż w menu: Main Menu

Nadrzędna pozycja: Góra, Start, **Aktualności**

Opublikowane: ☐ Nie ☒ Tak

Kolejność: Nowa pozycja menu znajdzie się na końcu. Kolejność można zmienić po zapisaniu pozycji menu.

Poziom dostępu: Powszechny, Rejestrowany, Specjalny

Otwórz w: W głównym oknie przeglądarki, W nowym oknie z paskiem nawigacyjnym, W nowym oknie bez paska nawigacyjnego

Rysunek 113. Obszar Szczegóły pozycji menu

W obszarze **Parametry podstawowe** (Rysunek 114) z rozwijanej listy **Kategoria** (w układzie Sekcja/Kategoria) należy określić kategorię, z której mają być wyświetlane artykuły – **Aktualności/Szkoła**. Następnie po zapisaniu zmian, w celach kontrolnych, można sprawdzić wyniki pracy bezpośrednio na witrynie.

Parametry: podstawowe

Kategoria: Aktualności/Szkoła, - Wybierz kategorię -, **Aktualności/Szkoła**, Aktualności/Wydawnictwa w Naszej szkole, Cytaty/Cytaty

Ilość odnośników:

Nagłówki tablic:

Kolumna „Data”: Ukryj

Format daty:

Filtruj: ☐ Ukryj ☒ Pokaż

Kryterium filtrowania: Tytuł

Parametry: rozszerzone

Parametry: komponentu

Parametry: systemu

Rysunek 114. Obszar Parametry podstawowe

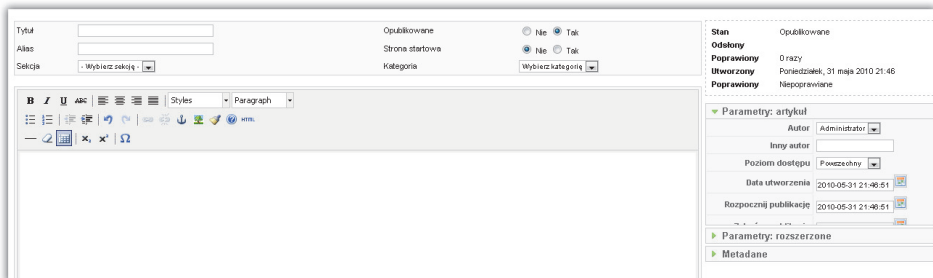
Jeśli wszystko zostało wykonane poprawnie, to po kliknięciu w **Main Menu** pozycji **Aktualności** ukaże się wcześniej niewidoczna pozycja **Szkoła**, natomiast po kliknięciu innej pozycji np. **Start**, pozycja **Szkoła** zostanie ponownie ukryta (Rysunek 115).

Rysunek 115. Wyświetlanie artykułów w formie listy

5.8. Wykorzystanie HTML w artykułach

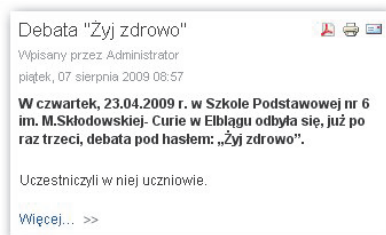
Pisząc artykuł warto zwrócić uwagę na niewielki znaczek **HTML** umieszczony w górnym menu standardowego edytora tekstu (Rysunek 116). Dzięki niemu będzie można pisać artykuły z wykorzystaniem języka znaczników, dzięki czemu staną się one bardziej uniwersalne. Rozwiązanie to da webmasterowi większą swobodę i możliwości przy tworzeniu tekstu.

Rysunek 116. Okno edytora

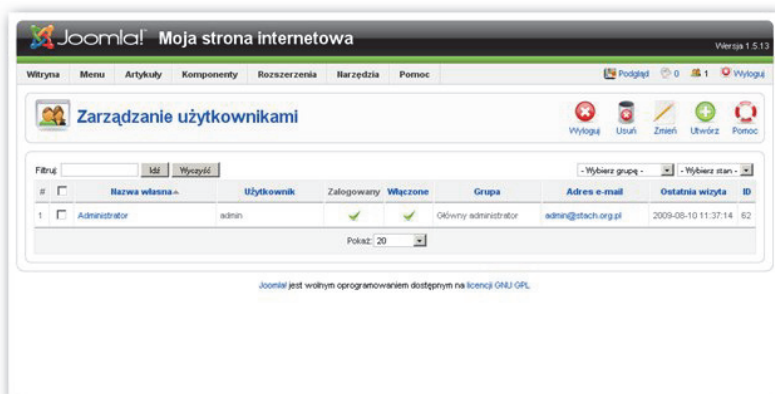
5.9. Zmiana nazwy głównego konta

Poniżej przedstawiono jeden z artykułów, który został dodany przez twórcę portalu internetowego. Zadaniem projektanta witryny w tej części rozdziału będzie zamiana domyślnej nazwy autora dokumentu (**Administrator**) na odpowiednie imię i nazwisko (Rysunek 117).

Rysunek 117. Przykładowy skrót artykułu dodany przez administratora

W celu wykonania powyższego zadania należy przejść do menu **Witryna > Użytkownicy** (Rysunek 118), kliknąć użytkownika **Administrator** oraz włączyć tryb edycji tego użytkownika (Rysunek 119).

Rysunek 118. Okno zarządzania użytkownikami

Rysunek 119. Dokonanie wyboru użytkownika do edycji

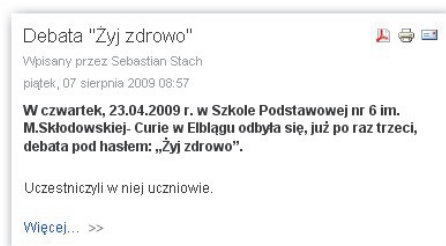
W polu **Nazwa własna** obszaru **Szczegóły konta użytkownika** należy wpisać odpowiednie imię i nazwisko (Rysunek 120).

Rysunek 120. Obszar Szczegóły konta użytkownika

Ponieważ modyfikowany użytkownik jest głównym użytkownikiem, jego konto zostało utworzone z wykorzystaniem standardowych ustawień podczas instalacji CMS-a. Konieczna jest zatem korekta pola **Strefa czasowa** w obszarze **Parametry**, dzięki czemu kolejne zakładane konta będą używały już **strefy czasowej** zdefiniowanej w opcjach konfiguracyjnych (Rysunek 121).

Rysunek 121. Obszar Parametry z rozwiniętą listą Strefa czasowa

Po zapisaniu zmian i przejściu do widoku witryny można dostrzec zmianę nazwy autora artykułu (Rysunek 122).

Rysunek 122. Widok artykułu ze zmienioną nazwą użytkownika

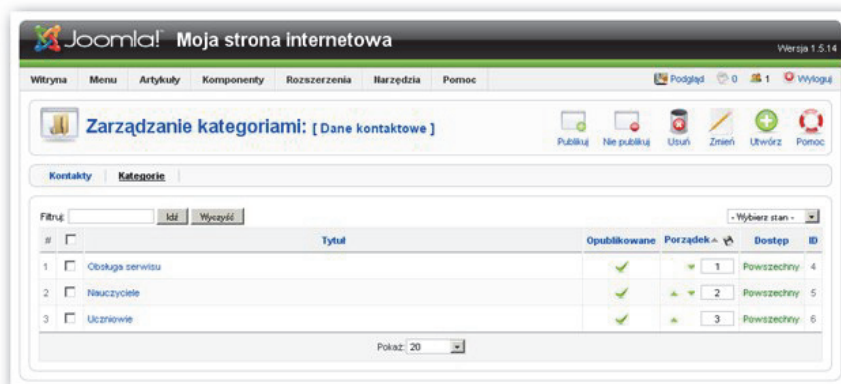
5.10. Menu Kontakty

Do zarządzania kontaktami najlepiej wykorzystać komponent **Kontakty**, standardowo zainstalowany w CMS-ie. Poniżej został ukazany sposób tworzenia wzorcowych kontaktów oraz menu, w którym zostaną one przedstawione na witrynie internetowej.

Prace nad przykładowymi kontaktami należy rozpocząć od stworzenia kategorii kontaktów. Aby tego dokonać, projektant witryny powinien przejść do menu **Komponenty > Kontakty > Kategorie** i w oknie **Zarządzanie kategoriami** utworzyć, za pomocą narzędzia **Utwórz**, trzy kategorie kontaktów:

1. Obsługa serwisu.
2. Nauczyciele.
3. Uczniowie.

W efekcie tego działania na liście kategorii powinny znajdować się trzy pozycje (Rysunek 123).

Rysunek 123. Okno zarządzania kategoriami

Następnie użytkownik powinien przejść do menu **Komponenty > Kontakty > Kontakty** i po kliknięciu piktogramu **Utwórz**, w obszarze **Szczegóły** (Rysunek 124) nowo otwartego okna uzupełnić pole **Nazwa własna** (wpisując w nie swoje imię i nazwisko) oraz wybrać odpowiednią **kategorię – Obsługa serwisu**. Jeśli kontakt, którego dane zostały wpisane w tym miejscu, ma swój odpowiednik w koncie użytkownika witryny, można powiązać te elementy, wybierając odpowiednią pozycję w rozwijanym menu **Połącz z użytkownikiem**.

Rysunek 124. Obszar Szczegóły

Kolejnym krokiem webmastera jest uzupełnienie formularza znajdującego się w obszarze **Informacje** (Rysunek 125) oraz (w obszarze **Parametry**) tych danych, które mają zostać wyświetlone w witrynie internetowej (Rysunek 126).

Rysunek 125. Obszar informacje

Parametry

Parametry wyświetlania kontaktu

Nazwa własna	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Stanowisko	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Adres email	☒ Ukryj	☐ Pokaż
Ulica	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Miejscowość	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Województwo	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Poczta/Kod pocztowy	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Kraj	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Telefon	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Telefon komórkowy	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Faks	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Adres WWW	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Inne informacje	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Grafika kontaktów	☐ Ukryj	☒ Pokaż
Wizytówka	☒ Ukryj	☐ Pokaż

Wyświetlanie ikon

Ustawienia poczty elektronicznej

Rysunek 126. Obszar Parametry

Po zapisaniu zmian należy w ten sposób utworzyć jeszcze cztery **Kontakty**: dwóch nauczycieli i dwóch uczniów (Rysunek 127).

Joomla! Moja strona internetowa Wersja 1.5.14

Witryna Menu Artykuły Komponenty Rozszerzenia Narzędzia Pomoc Podgląd 0 1 Wyloguj

Zarządzanie kontaktami

Kontakty Kategorie

Filtruj: [] [Id] [Wyślij] Wybierz kategorię: [] Wybierz stan: []

#	☐	Nazwa własna	Opublikowane	Uporządkuj wg	Dostęp	Kategoria	Połącz z użytkownikiem	ID
1	☐	Jan Kowalski	☒	1	Powszechny	Nauczyciele		2
2	☐	Anna Nowak	☒	2	Powszechny	Nauczyciele		3
3	☐	Sebastian Stach	☒	1	Powszechny	Obsługa serwisu	Sebastian Stach	1
4	☐	Jas Fasoła	☒	1	Powszechny	Uczniowie		4
5	☐	Jadzia Nalepa	☒	2	Powszechny	Uczniowie		5

Pokaż: 20

Rysunek 127. Obszar Zarządzanie kontaktami z dodanymi użytkownikami

Po przygotowaniu odpowiednich kontaktów można rozpocząć budowę menu (do którego zostaną one podpięte), co umożliwi wyświetlenie ich na stronie internetowej. Pracę tę należy rozpocząć od przejścia do menu **Menu > Projektant menu**. Na liście wynikowej istnieje w tym momencie tylko jedna pozycja menu. W celu utworzenia kolejnej należy kliknąć piktogram **Utwórz**, a następnie w nowo otwartym oknie wpisać **Nazwę menu** (nie używając: spacji, znaków diakrytycznych, wielkich liter) – **Kontakty** i **Tytuł – Kontakty** (Rysunek 128).

Nazwa menu:	kontakty	
Tytuł:	Kontakty	
Opis:	____	
Tytuł modułu:	____	

Rysunek 128. Tworzenie nowego menu

Następnie w pozycji **Wybór typu pozycji menu** (Rysunek 129) należy, w nowoutworzonym menu, kliknąć **Menu > Kontakty**, piktogram **Utwórz**, a następnie **Łącze wewnętrzne > Kontakty > Kontakt > Kontakt**, wpisać **Tytuł – Obsługa serwisu** (Rysunek 130), wybierać **kontakt** w obszarze **Parametry** i zapisać zmiany (Rysunek 131).

Rysunek 129. Wybór typu pozycji menu

Szczegóły pozycji menu	
Tytuł:	Obsługa serwisu
Tekst zastępczy:	____
Łącze:	index.php?option=com_contact&view=contact
Pokaż w menu:	Kontakty
Nadrzędna pozycja:	Góra
Opublikowane:	☐ Nie ☒ Tak
Kolejność:	Nowy kontakt znajdzie się na końcu. Kolejność można zmienić po jego zapisaniu.
Poziom dostęp:	Powszechny
Otwórz w:	W głównym oknie przeglądarki

Rysunek 130. Obszar Szczegóły pozycji menu

Rysunek 131. Obszar parametry podstawowe

Następnie projektant tworzy drugą pozycję menu, tym razem jednak **Typem pozycji menu** będzie **Łącze wewnętrzne > Kontakty > Kategorie > Lista – Kontakty w kategorii** i w nowym oknie wpisuje **Tytuł – Nauczyciele** oraz wybiera w parametrach kategorię **Nauczyciele** (Rysunek 132).

Rysunek 132. Obszar Parametry podstawowe

Podobnie należy postępować tworząc trzecią pozycję menu – kategorię kontaktów – **Uczniowie**.

Efektom powyższych działań powinno być uzyskanie trzech pozycji menu przedstawionych jak na poniższym rysunku (Rysunek 133).

#	Pozycja menu	Domyślnie	Opublikowane	Porządek	Dostęp	Nazwa	ID pozycji
1	Obsługa serwisu		✓	1	Powszechny	Contacts » Kontakt	5
2	Nauczyciele		✓	2	Powszechny	Contacts » Kategoria	6
3	Uczniowie		✓	3	Powszechny	Contacts » Kategoria	7

Rysunek 133. Okno projektanta pozycji menu

Po utworzeniu menu z podpiętymi odpowiednimi jego pozycjami należy użyć modułu (najlepiej wykorzystać moduł **Menu**), który je wyświetli.

Po jego dodaniu (**Rozszerzenia > Moduły > Nowy > Menu > Dalej**) projektant powinien uzupełnić **tytuł** i wybrać w **Parametrach** (Rysunek 134) odpowiednią **Nazwę menu – kontakty**.

Rysunek 134. Obszar parametry

Jeżeli budowana witryna internetowa zawiera już moduły, wówczas na liście modułów możemy zobaczyć, w jakim porządku będą one wyświetlane na witrynie internetowej (Rysunek 135).

2	☐ Menu główne	✓	▼	1	Powszechny	left	Wszystkie	mod_mainmenu	1
3	☐ Kontakty	✓	▲ ▼	2	Powszechny	left	Wszystkie	mod_mainmenu	24
4	☐ Sonda	✓	▲ ▼	3	Powszechny	left	Wszystkie	mod_poll	22
5	☐ Statystyki	✓	▲ ▼	4	Powszechny	left	Wszystkie	mod_stats	20
6	☐ Odwiedzający stronę	✓	▲ ▼	5	Powszechny	left	Wszystkie	mod_whosonline	21

Rysunek 135. Lista modułów

Zmiana kolejności odbywa się za pomocą zielonych strzałek lub cyfr określających ich pozycję. Przenumerowanie listy odbywa się po kliknięciu dyskiety umieszczonej obok słowa **Porządek** (Rysunek 136).

Porządek		Dostęp	Pozycja ▲
1		Powszechny	breadcrumb
▼	1	Powszechny	left
▲ ▼	2	Powszechny	left
▲ ▼	3	Powszechny	left
▲ ▼	4	Powszechny	left
▲	5	Powszechny	left

Rysunek 136. Lista modułów

Po poprawnym wykonaniu uprzednich czynności webmaster powinien uzyskać poniższy efekt (Rysunek 137).

Rysunek 137. Efekt pracy na stronie głównej

Po zmianie pozycji modułu **Menu główne** (tak, by znalazł się w górnej części witryny tuż pod nagłówkiem) możemy uzyskać menu poziome. Dzięki temu zabiegowi witryna nabierze bardziej zharmonizowanego wyglądu (Rysunek 138).

Rysunek 138. Strona główna witryny z poziomym menu

W efekcie powyższych czynności internauta, klikając pozycję **Obsługa serwisu**, zobaczy dane jednego kontaktu (Rysunek 139), natomiast wchodząc w pozycję **Nauczyciele** lub **Uczniowie**, zobaczy listy z kontaktami z wybranej w ustawieniach kategorii (Rysunek 140).

Rysunek 139. Formularz kontaktowy

#	Nazwa	Pozycja	Telefon	Telefon komórkowy	Faks
1	Jan Kowalski	Nauczyciel matematyki			
2	Anna Nowak	Nauczycielka biologii			

Rysunek 140. Kontakty w formie listy

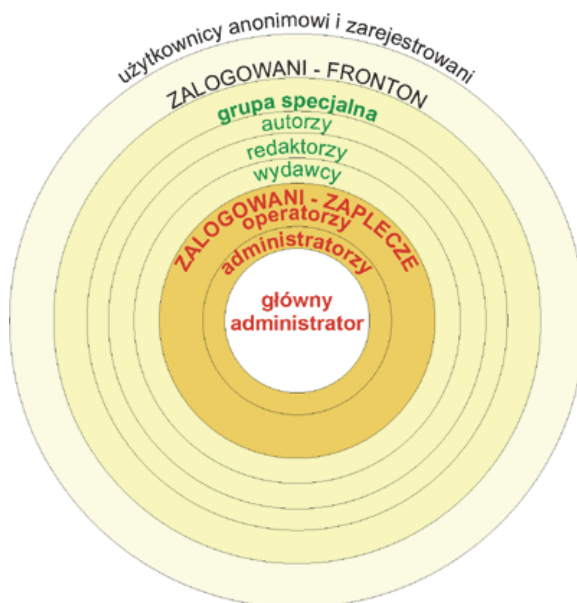
5.11. Tworzenie nowych użytkowników i nadawanie im uprawnień

System Joomla! umożliwia tworzenie użytkowników i nadawanie im różnorodnych uprawnień, dzięki czemu można mieć pewność, iż dostęp do odpowiednich opcji będą miały wyłącznie osoby odpowiedzialne i kompetentne.

Tworzenie nowych użytkowników odbywa się w zakładce **Witryna > Użytkownicy**, gdzie po kliknięciu piktogramu **Utwórz** zostanie otworzone następujące okno (Rysunek 141):

Rysunek 141. Okno tworzenia nowego użytkownika

Wypełnienie zamieszczonego w tym miejscu formularza z pewnością nie sprawi nikomu większych problemów. Jedyną trudność może sprawić wybór odpowiedniej **grupy**, lecz po przyswojeniu uprawnień każdej z nich i ta czynność nie będzie kłopotliwa.

Rysunek 142. Grupy uprawnień

Źródło: <http://www.pomoc.joomla.pl> (data wejścia: 11.2011)

Zakres uprawnień (na podstawie <http://www.pomoc.joomla.pl>)

Każdy z użytkowników ułożony wyżej w hierarchii ma prawa użytkownika położonego w hierarchii niżej, a ponadto:

- **Główny administrator** ma dostęp do wszystkich funkcji Joomla!.
- **Administratorzy** mogą posługiwać się wszystkimi komponentami, modułami i dodatkami, konfigurować je, dodawać, modyfikować i usuwać konta użytkowników (z wyjątkiem konta głównego administratora) instalować komponenty, moduły i dodatki (z wyjątkiem szablonów i plików komunikatów

językowych). Administratorzy nie mają prawa zmieniać globalnych ustawień konfiguracyjnych witryny czy przeniesienia konta administratora do innej grupy użytkowników.

- **Operatorzy** mogą tworzyć, usuwać, kopiować, przemieszczać kategorie i sekcje artykułów, przemieszczać pozycje menu umożliwiające prezentację artykułów, modyfikować parametry, a także przenosić do kosza (ale nie usuwać fizycznie) wszystkie inne pozycje menu. Operatorzy nie mogą dodawać użytkowników i modyfikować ich uprawnień, instalować składników systemu, posługiwać się innymi komponentami.
- **Wydawcy** mogą edytować (redagować) artykuły wszystkich innych autorów, dodawać artykuły w każdej sekcji witryny, decydować o opublikowaniu bądź zakończeniu publikacji każdego artykułu.
- **Redaktorzy** mogą edytować artykuły wszystkich innych autorów, dodawać i redagować artykuły w wyznaczonych sekcjach i kategoriach.
- **Autorzy** mogą edytować swoje materiały, przysyłać materiały do wyznaczonych sekcji i kategorii artykułów.
- **Zarejestrowani użytkownicy** mają prawo wglądu do swojego konta i zmian w profilu dostępu do strony frontowej, przysyłania informacji i materiałów, przeglądania zasobów, pobierania udostępnionych dokumentów.

5.12. Szablon

Szablon to część graficzna strony internetowej. Dzięki rozdzieleniu szablonu od treści można w ciągu kilku sekund zmienić całkowity wygląd witryny, bez obawy o utracenie informacji. Wybierając/tworząc szablon do portalu internetowego warto dopilnować, by był on zgodny z powszechnie przyjętymi standardami W3C, dzięki czemu będzie on uniwersalny i dobrze wyświetlany przez wiodące przeglądarki internetowe.

5.12.1. Elementy składowe szablonu

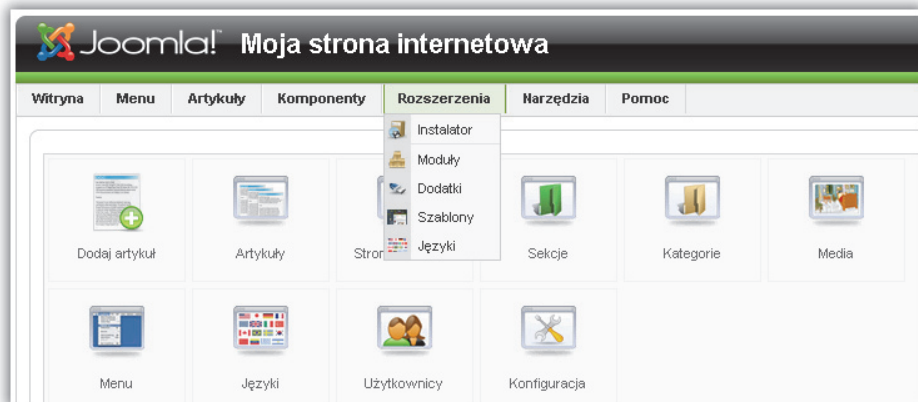
Wszystkie szablony dostępne dla projektowanej witryny internetowej standardowo znajdują się w folderze templates (c:\xampp\htdocs\joomla\templates). Każdy z tych szablonów składa się z kilku następujących elementów:

- `index.php` – plik zawierający informacje o położeniu komponentów i modułów oraz zastosowaniu arkusza CSS do prezentowania zawartości.
- `templateDetails.xml` – plik wykorzystywany w fazie wczytywania szablonu, zawierający informacje o wersji szablonu, jego autorze, dacie utworzenia i jego plikach składowych.
- `template_thumbnail.png` – miniaturka szablonu, zwykle o wymiarach 150 x 200 pikseli, umożliwiająca jej szybki podgląd po zainstalowaniu szablonu. Plik nie jest wymagany do poprawnego działania szablonu.
- `index.html` – plik pusty, zawierający jedynie określenie koloru tła. Jego głównym zadaniem jest uniemożliwienie internautom podglądu zawartości folderu z szablonami, zwiększając bezpieczeństwo strony internetowej.
- Folder `image` – folder zawierający pliki graficzne wykorzystane w szablonie

- Folder `css` – folder zawierający plik lub pliki arkuszy stylu CSS dla szablonu.

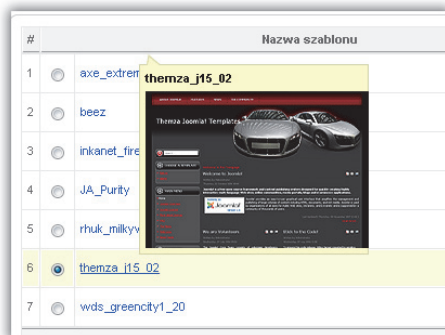
5.12.2. Ustawianie nowego szablonu

Ustawienie nowego szablonu dla budowanej witryny internetowej jest niezwykle proste i wymaga wykonania zaledwie kilku czynności. Po pierwsze, należy zainstalować szablon za pomocą instalatora CMS-a. Następnie, należy przejść do menu **Rozszerzenia > Szablony** (Rysunek 143)...

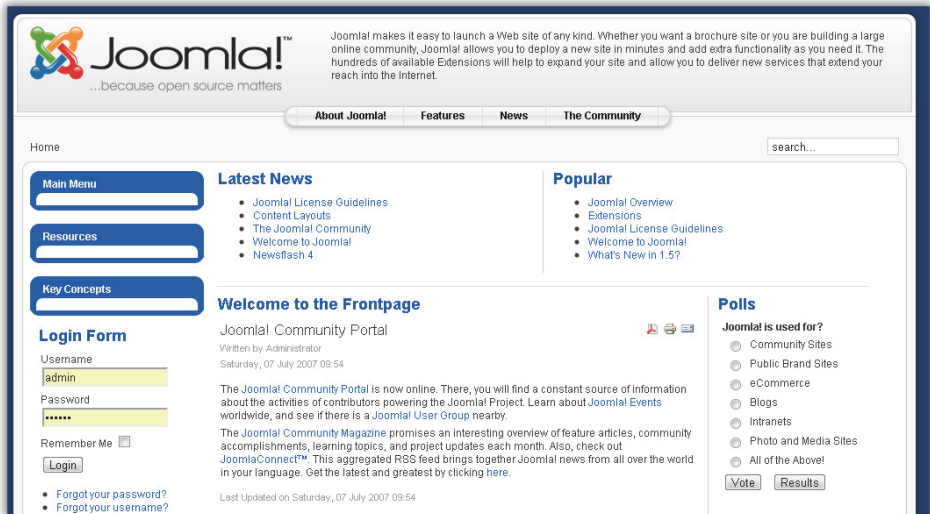
Rysunek 143. Widok zaplecza z rozwiniętą zakładką Rozszerzenia

... i wybrać z podanej listy interesujący nas szablon, zatwierdzając swój wybór kliknięciem gwiazdki umieszczonej w lewej górnej części ekranu – dzięki temu stanie się on szablonem domyślnym portalu (Rysunek 144).

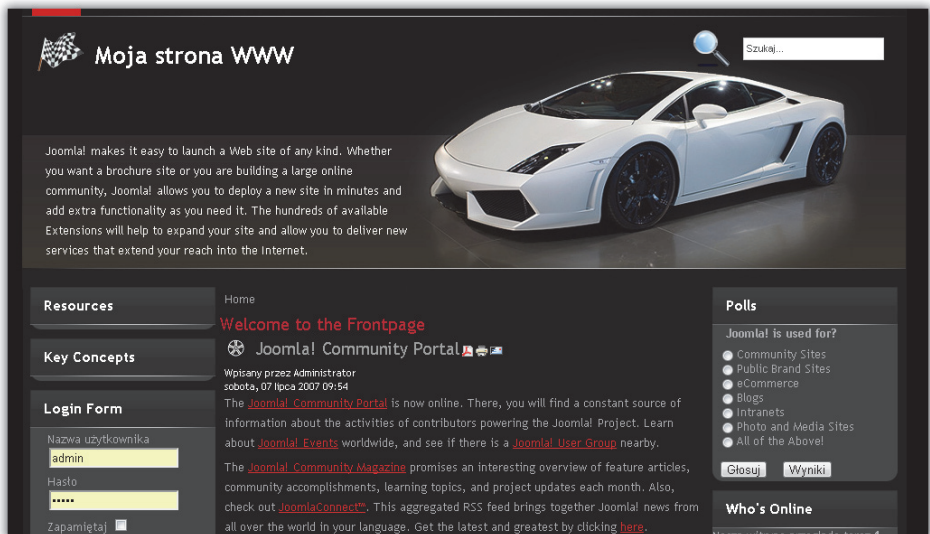

Rysunek 144. Wybór domyślnego szablonu portalu

Podgląd, który ukazuje się po najechaniu kursorem na nazwę szablonu, znacznie ułatwia jego odpowiedni wybór.

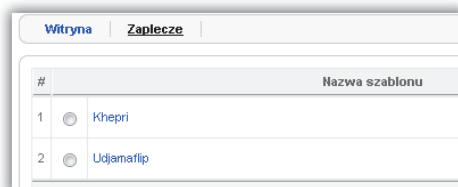
Rysunek 145. Strona główna wyświetlana za pomocą domyślnego szablonu

Rysunek 146. Strona główna wyświetlana za pomocą szablonu Themza

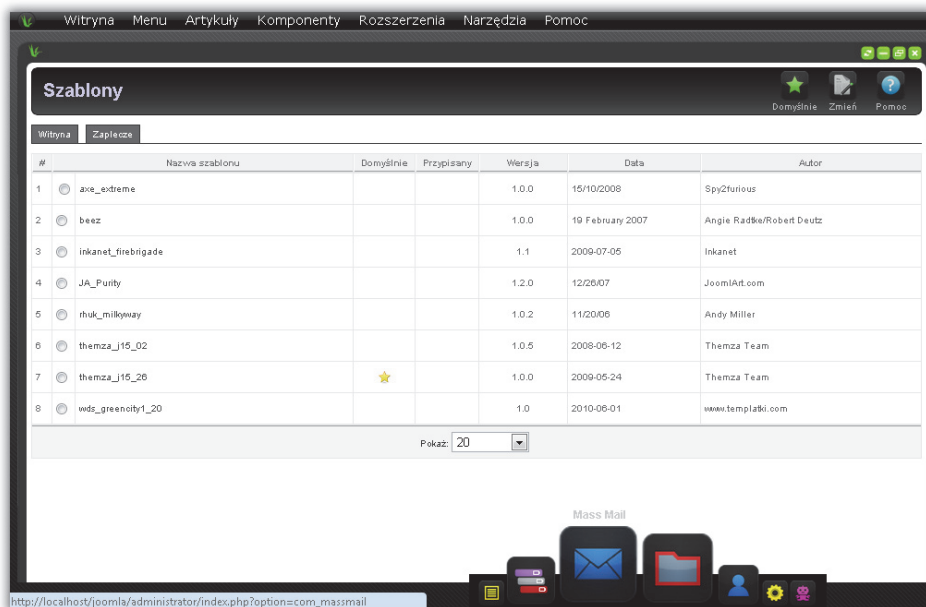
Źródło: Bezpłatny szablon themza_j15_26, autorstwa Themza Team, pochodzący z witryny <http://www.themza.com/joomla> (data wejścia: 11.2011)

Oczywiście nie tylko wygląd witryny można zmienić, lecz również panelu administracyjnego. Po znalezieniu odpowiedniego szablonu (np. na stronie http://www.joomlaos.de/joomla_template_galerie.html > Admin Templates für Joomla 1.5) i zainstalowaniu go, wystarczy przejść ponownie do menu **Szablony** i wybrać odpowiedni w zakładce **Zaplecze** (Rysunek 147).

Rysunek 147. Wybór szablonu dla Zaplecze

Tym razem zmianie ulegnie panel administracyjny (Rysunek 148).

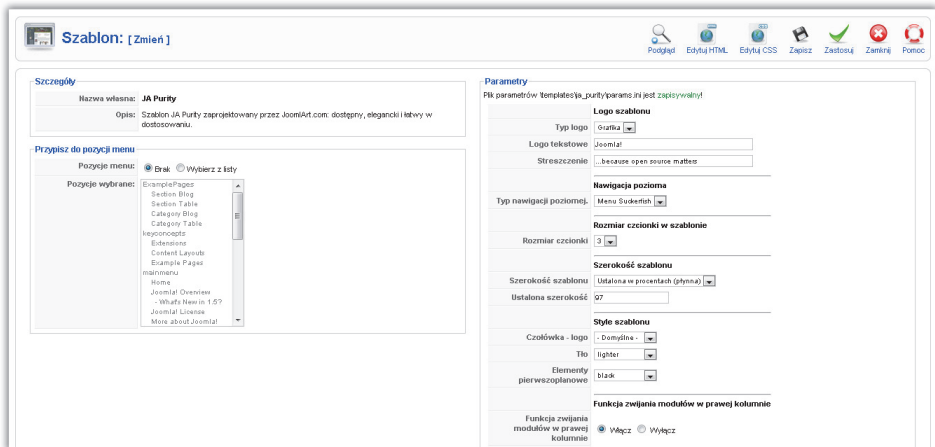

Rysunek 148. Zmieniony wygląd panelu administracyjnego

Źródło: Panel administracyjny Udjamaflip, autorstwa Andy Sharman, pochodzący ze strony <http://www.joomlaos.de> (data wejścia: 11.2011)

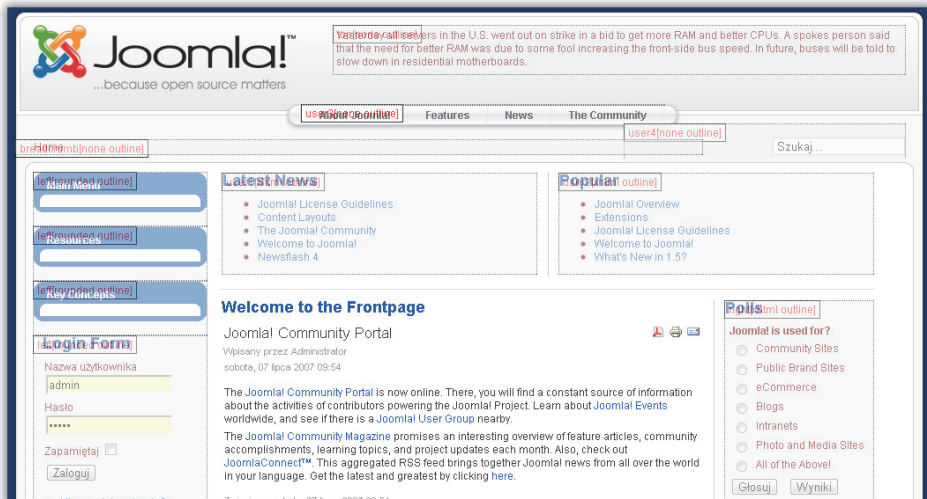
5.12.3. Zmiana wyglądu ustawionego szablonu

Po wybraniu odpowiedniego szablonu nic nie stoi na przeszkodzie, by troszkę zmienić jego wygląd, przystosowując go do indywidualnych potrzeb. W tym celu należy w menu **Szablony** kliknąć jego nazwę. Po wykonaniu tej czynności otworzy się okno przedstawiające podstawowe opcje konfiguracyjne (Rysunek 149).

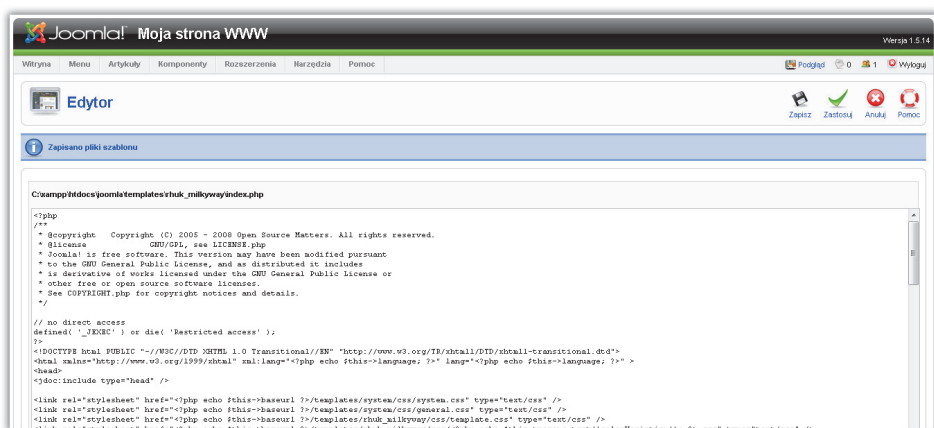
Rysunek 149. Okno konfiguracji szablonu

Okno to będzie miało odmienny wygląd i umożliwiło wprowadzenie różnych zmian konfiguracyjnych, w zależności od wybranego szablonu. Niemniej, praktycznie zawsze będzie ono umożliwiało zmianę pozycji modułów. Po kliknięciu na piktogram lupy (z napisem **Podgląd**) powinien zostać przedstawiony obraz szablonu wraz z możliwymi miejscami położenia modułów (Rysunek 150).

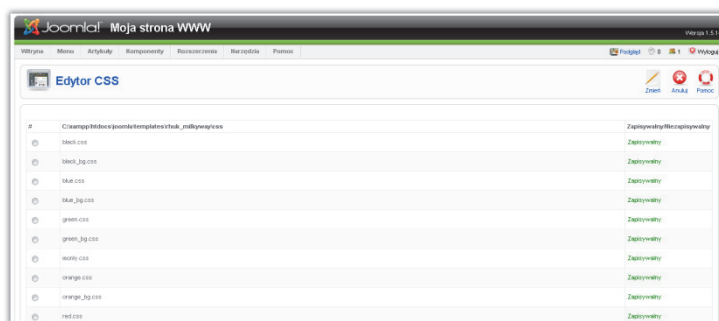
Rysunek 150. Możliwe miejsca umieszczenia modułów

Obok piktogramu lupy znajdują się jeszcze dwa przyciski – **Edytuj HTML** i **Edytuj CSS**. Pierwszy z nich otworzy plik `index.php`, umożliwiając wprowadzenie w nim zmian (Rysunek 151).

Rysunek 151. Okno Edytor z podglądem na plik index.php

Drugi przycisk otwiera listę arkuszy stylów CSS, w których również można dokonać zmian, zmieniając tym samym wygląd szablonu (Rysunek 152).

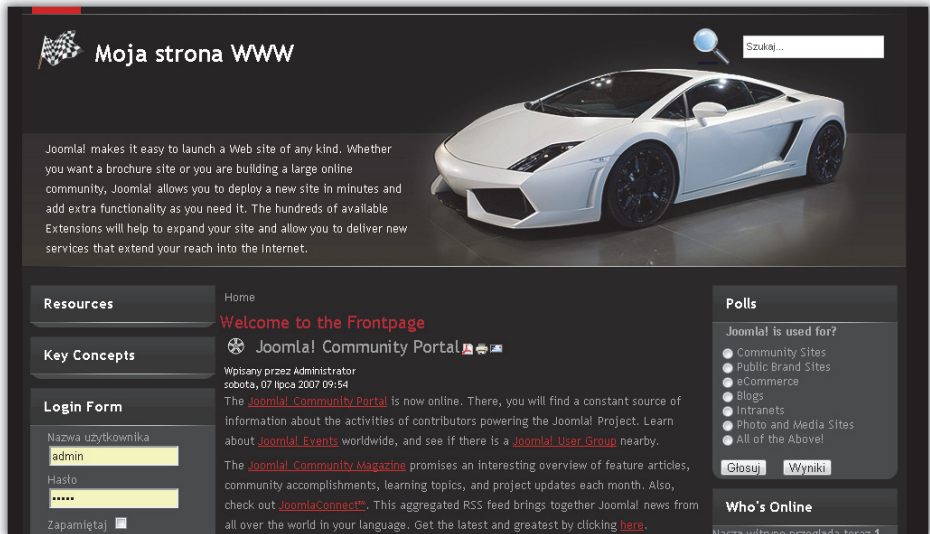

Rysunek 152. Okno Edytor CSS

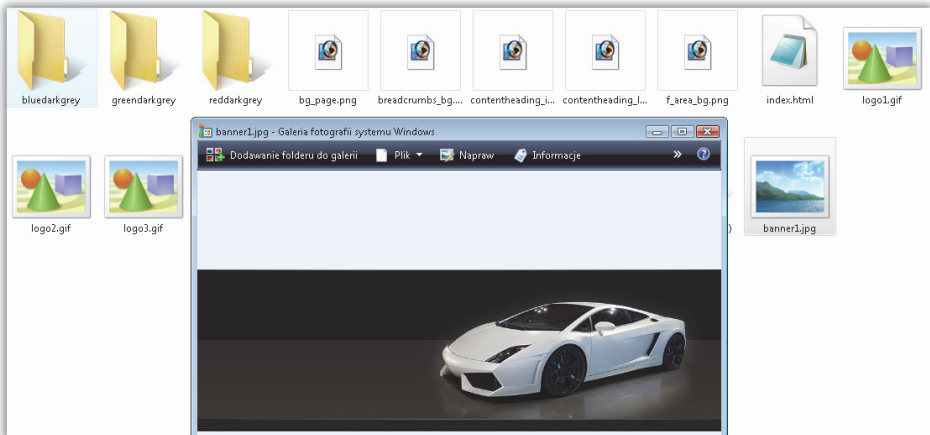
Równie prosto jak zmiana szablonu przedstawia się zmiana loga czy dowolnego obrazka strony WWW. W tym celu należy znaleźć plik zawierający zdjęcie, które ma zostać podmienione (standardowo jego lokalizacja będzie wyglądała następująco: `xampp\htdocs\joomla\templates\nazwa_templatki\images`), i zamienić go na plik z nowym logiem. Nazwa, wymiary obrazka oraz format pliku muszą zostać niezmienione.

W celu zrozumienia powyższego zagadnienia warto przeanalizować poniższy przykład.

Przypuśćmy, że webmaster ma w szablonie (Rysunek 153), zastąpić widok auta rysunkiem kontynentów. W tym celu musi on odnaleźć plik z obrazem samochodu i zamienić go na plik z nowym rysunkiem (Rysunek 154).

Rysunek 153. Przykładowa strona główna

Rysunek 154. Podmiana obrazka

Po odnalezieniu i podmienieniu wybranego elementu witryny uzyska nowe logo (Rysunek 155):

Rysunek 155. Strona główna ze zmienionym obiektem graficznym

Analogicznie można powtórzyć cały proces dla dowolnej grafiki znajdującej się na portalu internetowym. Oczywiście, tych samych zmian można również dokonać, zmieniając kod szablonu.

5.12.4. Kilka stron z gotowymi szablonami

<http://www.freetemplate.biz>
<http://funky-visions.de>
<http://iboldesign.com>
<http://joomlabamboo.com>
<http://joomlahacks.com/>
<http://joomlaos.de>
<http://mambasana.ru>
<http://phoca.cz>
<http://www.joomla24.com>
<http://www.joomlamarket.de>
<http://www.joomlapl.com>
<http://www.rockettheme.com>
<http://www.templateplazza.com>
<http://www.templatki.com>
<http://www.themza.com>

Pytania kontrolne:

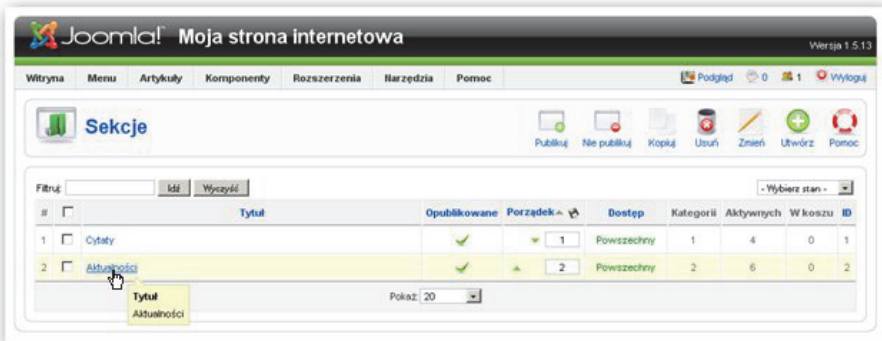
1. Czy spolszczenia, modułów, komponentów, dodatków, szablonów Joomla! odbywa się na podobnych lub zasadniczą innych zasadach?
2. Opisz proces instalacji systemu Joomla!.
3. Opisz globalną konfigurację witryny.
4. Wymień podstawowe ustawienia najważniejszych opcji Zakładek witryny.

Rozdział 6. Dodatki zwiększające funkcjonalność CMS-a

6.1. Instalacja pluginu do poprawnego tworzenia aliasów

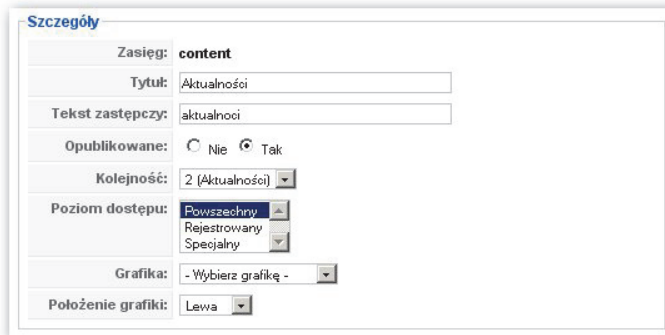
Alias to uproszczony zapis tytułów sekcji, kategorii, artykułów, modułów itp. CMS tworzy alias automatycznie na bazie tytułu zdefiniowanego przez użytkownika, usuwając znaki diakrytyczne, zamieniając duże litery na małe i wstawiając łącznik pomiędzy wyrazami zamiast spacji. Zamienna nazwa słowa **Alias** to **Tekst zastępczy**. Jest to dość istotna właściwość CMS-a, służąca między innymi do budowy uproszczonych adresów do elementów naszej witryny.

Instalację pluginu do poprawnego tworzenia aliasów należy rozpocząć od przejścia do okna **Artykuły > Sekcje artykułów** i kliknięcia sekcji **Aktualności** (Rysunek 156).

Rysunek 156. Okno sekcji artykułów

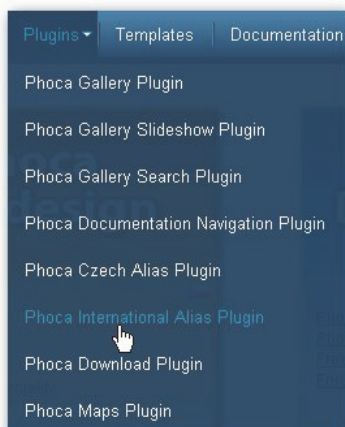
W tym miejscu należy zwrócić uwagę na pole formularza **Tekst zastępczy** umieszczony w obszarze **Szczegóły**, a dokładniej na umieszczone tam słowo **Aktualności**. Jak widać CMS nie poradził sobie z poprawnym, automatycznym utworzeniem aliasu. Można oczywiście poprawić utworzony alias ręcznie, dopisać brakującą literkę „ś”, tak, by otrzymać słowo **Aktualności**, jednak poprawianie błędów tą metodą jest dość uciążliwe (Rysunek 157).

Rysunek 157. Obszar Szczegóły

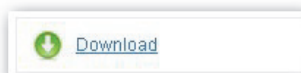
Z pewnością w kolejnych wydaniach Joomla! błąd tworzenia aliasu zostanie poprawiony. Na dzień dzisiejszy można ten problem rozwiązać, instalując odpowiedni

dodatek, tzw. plugin. W tym celu należy otworzyć stronę internetową: <http://phoca.cz> wybrać z umieszczonego tam menu **Plugins > Phoca International Alias Plugin** (Rysunek 158).

Rysunek 158. Wybór Phoca International Alias Plugin

Następnie należy kliknąć zakładkę **Download** (Rysunek 159) potem **plg_phocainternationalalias.zip** i zapisać rozszerzenie (Rysunek 160).

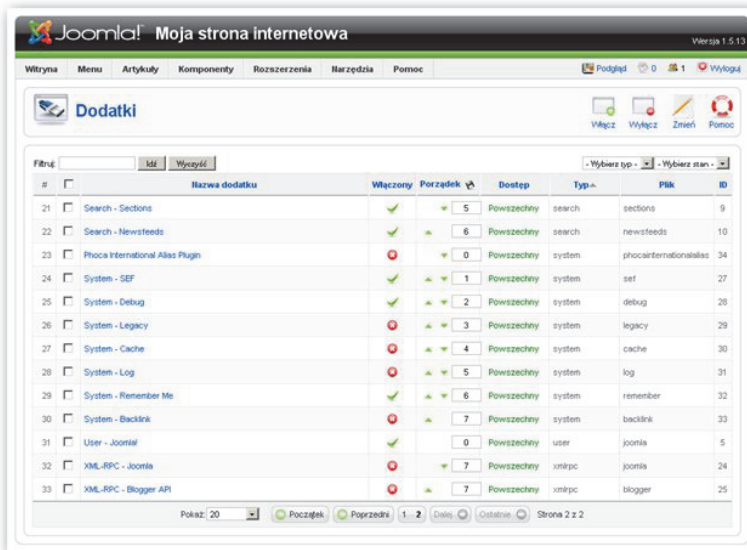

Rysunek 159. Zakładka download

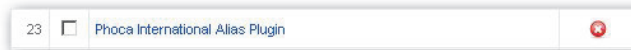

Rysunek 160. Wybór pliku do pobrania

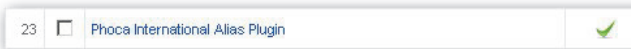
Webmaster powinien przejść do zaplecza, wybrać pozycję **Rozszerzenia > Instalator** i zainstalować dodatek dokładnie tak samo, jak instaluje się spolszczenie. Po poprawnej instalacji należy przejść do menu **Rozszerzenia > Dodatki** (Rysunek 161), odnaleźć na liście wynikowej zainstalowany dodatek (Rysunek 162), i włączyć go. Uruchomienie dodatku odbywa się w dwojaki sposób. Najprostszy z nich polega na kliknięciu czerwonego piktogramu tak, by pojawił się zielony znak (Rysunek 163).

Rysunek 161. Okno Dodatki

Rysunek 162. Widok zainstalowanego dodatku

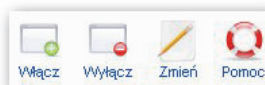

Rysunek 163. Włączenie dodatku

Drugi sposób to **zaznaczenie dodatku/dodatków** do włączenia (Rysunek 164) i kliknięcie znajdującej się w menu narzędziowym opcji **Włącz**. W celu wyłączenia dodatku należy użyć opcji **Wyłącz** (Rysunek 165).

Rysunek 164. Zaznaczenie dodatku

Rysunek 165. Menu narzędziowe

Następnym krokiem projektanta witryny jest przejście do **okna Artykuły > Sekcje artykułów**, kliknięcie sekcji **Aktualności**, skasowanie **tekstu zastępczego** i zapisanie zmian przy pomocy piktogramu **Zastosuj** (Rysunek 166).

Rysunek 166. Obszar Szczegóły

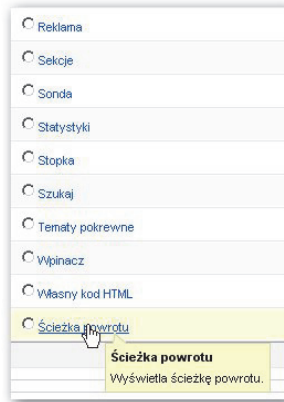
W efekcie powyższych działań CMS sam utworzy poprawnie **Alias** (Rysunek 167).

Rysunek 167. Obszar Szczegóły

Jeśli tak się nie stało, najprawdopodobniej używany dodatek nie jest zgodny z najnowszym wydaniem Joomla!. Pozostaje wówczas czekanie na aktualizację dodatku, poszukanie innego lub poprawienie aliasów ręcznie.

6.2. Uruchamianie dodatkowych modułów

Uruchamianie dodatkowych modułów jest niezwykle proste. W pierwszej kolejności należy zalogować się do zaplecza, wybrać **Rozszerzenia > Moduły** i dodać nowy moduł **Ścieżka powrotu** (przydatny moduł ułatwiający nawigację na stronie WWW) (Rysunek 168).

Rysunek 168. Zaznaczenie modułu Ścieżka powrotu

Następnie należy wpisać tytuł **Ścieżka powrotu**, wybrać lokalizację położenia modułu (najczęściej **breadcrumb**) (Rysunek 169) zmienić **tekst okruszka startowego** na **Start** i zapisać zmiany (Rysunek 170).

Szczegóły

Typ modułu: **mod_breadcrumbs**

Tytuł: **Ścieżka powrotu**

Pokaż tytuł: ☐ Nie ☒ Tak

Włączony: ☐ Nie ☒ Tak

Pozycja: breadcrumb

Porządek: [dropdown]

Poziom dostęp: [dropdown: Powszechny, Rejestrowany, Specjalny]

ID: 0

Opis: Wyświetla ścieżkę powrotu.

Rysunek 169. Obszar Szczegóły

Parametry

▼ Parametry modułu

Okruszek startowy: ☐ Nie ☒ Tak

Tekst okruszka startowego: **Start**

Ostatni okruszek: ☐ Nie ☒ Tak

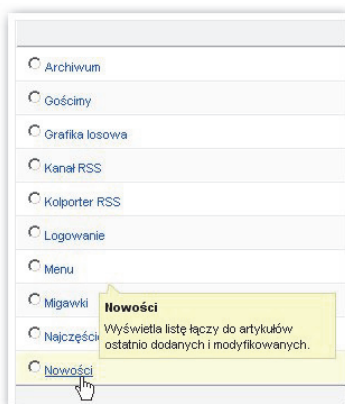
Znak rozdzielający: [text input]

Przyrostek klas CSS modułu: [text input]

► Parametry: rozszerzone

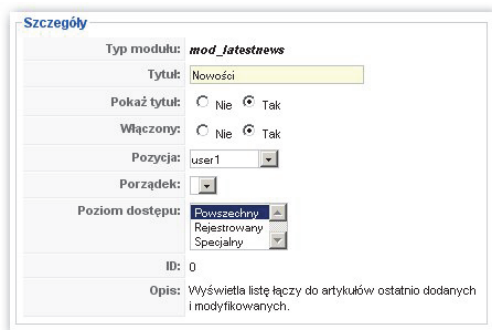
Rysunek 170. Obszar Parametry

Kolejnym rozszerzeniem jest moduł **Nowości** (Rysunek 171), wyświetlający ostatnio dodane na stronie artykuły.

Rysunek 171. Zaznaczenie modułu Nowości

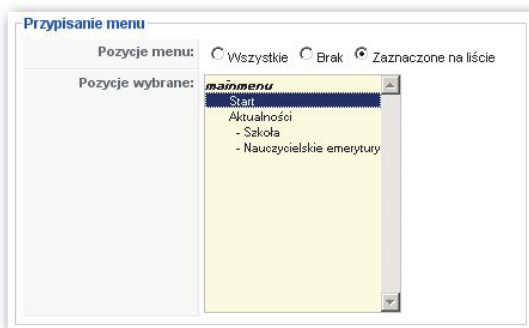
Po jego wybraniu w **Tytuł** należy wpisać **Nowości** i ustawić opcję **Pozycja** na wartość **user1** (Rysunek 172).

Rysunek 172. Obszar szczegółów

Następnie w obszarze **Przypisanie menu** (Rysunek 173) należy wybrać **Pozycje menu** > **Zaznaczone na liście** i w opcji **Pozycje wybrane** zaznaczyć **Start**.

W efekcie tych zabiegów moduł **Nowości** będzie wyświetlany jedynie podczas aktywnego menu **Start** w **Menu głównym** witryny.

Rysunek 173. Obszar Przypisanie menu

W ten sam sposób należy postępować, dodając moduł **Najczęściej czytane**, który będzie wyświetlał obok modułu Nowości najpopularniejsze artykuły. Jego położenie może określać **pozycja user2**. Na koniec pozostaje określić **Przypisanie menu**, na jakich moduł ma być wyświetlany.

W kolejnym module **Statystyki** należy wpisać tytuł i w **Parametrach** (Rysunek 174) zaznaczamy te parametry, które mają zostać wyświetlane na witrynie np.:

Parametry

▼ Parametry modułu

Informacje o serwerze ☒ Tak ☐ Nie

Informacje o witrynie ☒ Tak ☐ Nie

Licznik odsłon ☒ Tak ☐ Nie

Licz odsłony od

Przyrostek klas CSS modułu

► Parametry: rozszerzone

Rysunek 174. Obszar parametry

Po dodaniu i włączeniu modułu **Gościmy** będzie zliczał osoby, które aktualnie znajdują się na witrynie internetowej. Po nadaniu mu nazwy **Gościmy** i zmienieniu parametrów według uznania należy zmiany zapisać.

Po dodaniu powyżej opisanych modułów użytkownik powinien otrzymać następującą listę (Rysunek 175):

Moduły

Witryna Administrator

Zapisano

Filtruj

- Wybierz szablon - - Wybierz pozycję - - Wybierz typ - - Wybierz stan -

#	☐	Nazwa modułu	Włączony	Porządek	Dostęp	Pozycja	Strony	Typ	ID
1	☐	Ścieżka powrotu	✓	1	Powszechny	breadcrumb	Wszystkie	mod_breadcrumbs	17
2	☐	Menu główne	✓	0	Powszechny	left	Wszystkie	mod_mainmenu	1
3	☐	Statystyki	✓	1	Powszechny	left	Wszystkie	mod_stats	20
4	☐	Odwiedzający stronę	✓	2	Powszechny	left	Wszystkie	mod_whosonline	21
5	☐	Cyfaty	✓	0	Powszechny	top	Wszystkie	mod_newstflash	16
6	☐	Nowości	✓	1	Powszechny	user1	Różne	mod_latestnews	18
7	☐	Popularne	✓	1	Powszechny	user2	Różne	mod_mostread	19

Pokaż: 20

Rysunek 175. Okno wyboru modułów

W widoku witryny można zobaczyć poszczególne moduły umieszczone na budowanej stronie (Rysunek 176).

Rysunek 176. Strona główna z dodanymi modułami

Posiadając już solidną wiedzę dotyczącą umieszczania, uruchamiania i konfiguracji modułów, instalacja kolejnego z nich – modułu **Szukaj** (Rysunek 177) nie powinna już sprawić najmniejszych problemów.

Rysunek 177. Strona główna z dodanym modulem Szukaj

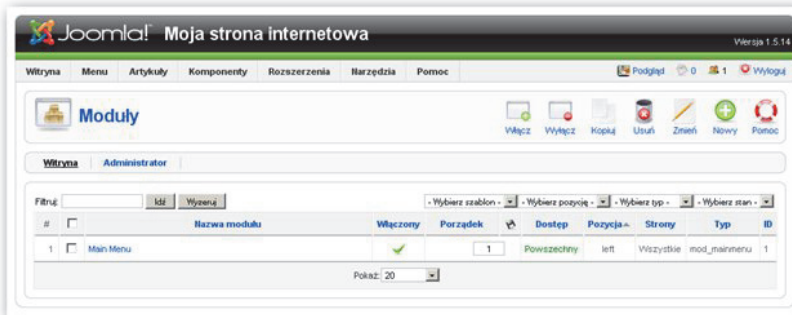
6.3. Dodawanie modułu migawki do wyświetlania cytatów

Utworzenie na stronie internetowej zmieniających się cytatów (umieściwionych w górnej części nagłówka po prawej stronie loga Joomla!) wymaga wykonania kilku prostych kroków (Rysunek 178).

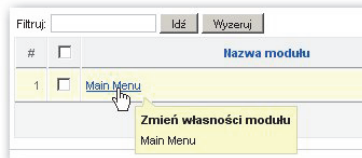
Rysunek 178. Górna część nagłówka strony

Pierwszym z nich jest przejście do menu **Rozszerzenia > Moduły**. Na liście dodanych modułów należy odnaleźć pozycję **Main Menu** – moduł odpowiedzialny za wyświetlanie menu **Main Menu** na witrynie internetowej. Wykorzystując fakt obecności użytkownika w tym miejscu, zaleca się zmianę jego nazwy na **Menu główne** (Rysunek 179).

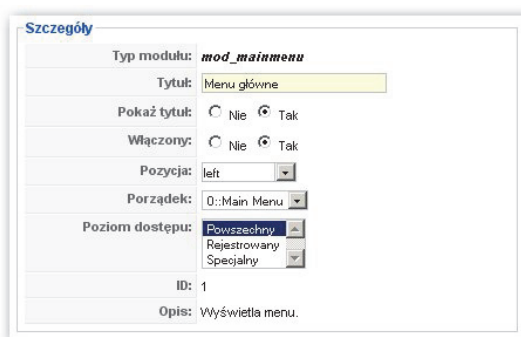

Rysunek 179. Okno Moduły

W tym celu należy kliknąć nazwę modułu **Main Menu** (Rysunek 180) w obszarze **Szczegóły** zmienić tytuł na **Menu główne** i zapisać zmiany (Rysunek 181).

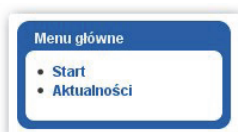

Rysunek 180. Wybranie Main menu

Rysunek 181. Obszar Szczegóły

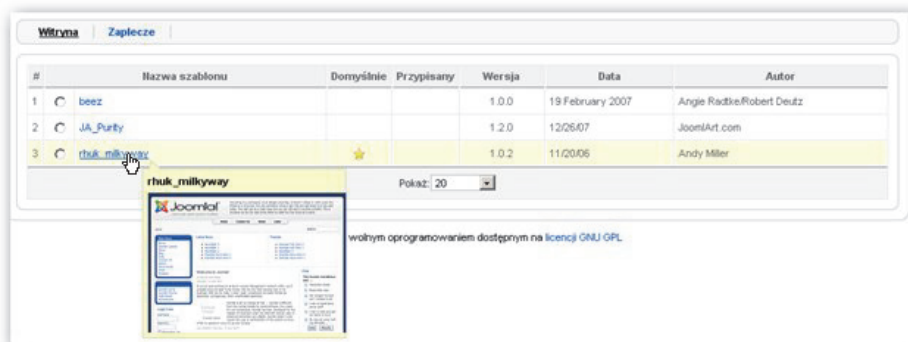
Po przejściu do widoku witryny internetowej można zaobserwować zmianę nazwy **Main Menu** na **Menu główne** (Rysunek 182).

Rysunek 182. Menu główne

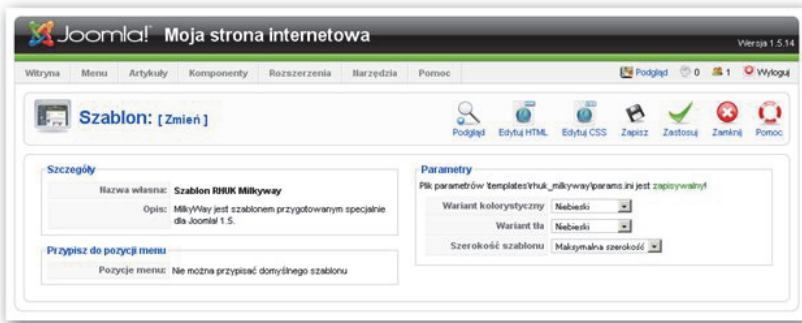
Kolejnym krokiem jest lokalizacja w aktywnym szablonie kontenera (pozycji) umiejscowionego w nagłówku strony.

Aby wykonać powyższe zadanie, należy kliknąć menu **Rozszerzenia > Szablony** i z listy zainstalowanych szablonów wybrać ten, przy którym widnieje żółta gwiazdka (Rysunek 183), symbolizująca szablon domyślny (w tym przypadku **rhuk_milkyway**).

Rysunek 183. Wybór szablonu domyślnego

Następnie, po włączeniu okna konfiguracyjnego szablonu (okno to będzie się różniło w zależności od szablonu i zdefiniowanych w nim opcji do zmiany) (Rysunek 184) należy wybrać z paska narzędziowego piktogram **Podgląd** (Rysunek 186).

Rysunek 184. Okno Szablon

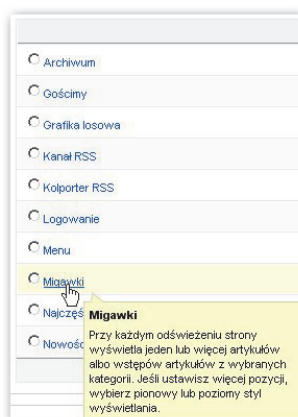
Rysunek 185. Menu narzędziowe

Joomla! wyświetli stronę i graficznie przedstawi umiejscowienie **pozycji/kontenerów**, (Rysunek 186), w których możliwe jest umieszczanie modułów (dla potrzeb tego ćwiczenia należy wybrać pozycję **Top**).

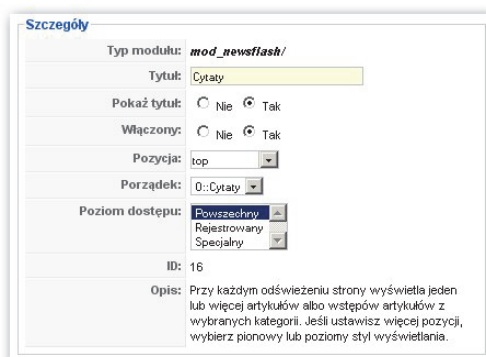
Rysunek 186. Umieszczenie pozycji/kontenerów

Teraz webmaster powinien powrócić do okna ze spisem modułów, z paska narzędziowego wybrać opcję **Nowy** i z nowo powstałej listy kliknąć na nazwie modułu **Migawki** (Rysunek 187).

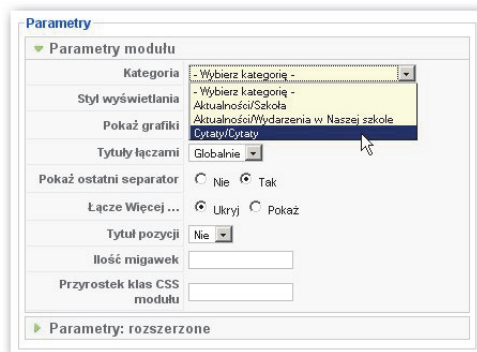

Rysunek 187. Wybór modułu Migawki

Następnie należy wpisać **tytuł Cytaty** (Rysunek 188) w **Parametrach modułu** (Rysunek 189) ustawić **kategorię Cytaty/Cytaty** (opis tworzenia tej kategorii został opisany w rozdziale: „**Sekcje, kategorie, artykuły**”) i zapisać zmiany.

Rysunek 188. Obszar Szczegóły

Rysunek 189. Obszar Parametry

Po wykonaniu powyższych czynności każdorazowe odświeżenie witryny lub kliknięcie na jakimś jej elemencie spowoduje przeładowanie strony i wylosowanie cytatu

do wyświetlenia. Jeśli dwu- lub kilkakrotnie pojawia się ten sam cytat, to znaczy, że został ponownie wylosowany (Rysunek 190).

Rysunek 190. Nagłówek z wyświetlanym losowo cytatem

6.4. Dodawanie sondy

Sonda to bardzo przydatny element strony internetowej, za pomocą którego można uzyskać opinię użytkowników na dowolny temat. Żeby umieścić ją na witrynie, konieczne jest stworzenie przynajmniej jednej sondy.

Należy rozpocząć od przejścia do menu **Komponenty** > **Sondy**, kliknąć na pasku narzędziowym piktogram **Utwórz** i wpisać odpowiednie **pytania** w **tytule** sondy (Rysunek 191).

Rysunek 191. Obszar szczegółów - komponent Sonda

W obszarze **Opcje** (Rysunek 192) należy wpisać dowolną liczbę odpowiedzi na zadane wcześniej pytanie.

Opcja	Wartość
Opcja 1	tak
Opcja 2	nie
Opcja 3	nie wiem
Opcja 4	trochę
Opcja 5	czasem tak, czasem nie
Opcja 6	a co to jest szkoła?
Opcja 7	
Opcja 8	
Opcja 9	
Opcja 10	
Opcja 11	
Opcja 12	

Rysunek 192. Obszar Opcje

Następnie na liście **Zarządzanie sondami** (Rysunek 193) należy zamieścić nowoutworzoną sondę.

id	Tytuł sondy	Opublikowane	Głosów	Opcje	Opóźnienie	ID
1	Czy lubisz chodzić do szkoły?	☒	0	6	86400	1

Rysunek 193. Okno Zarządzanie sondami

Kolejnym krokiem jest opublikowanie nowego modułu **Sonda**. Uzupełniamy tytuł i wybieramy z listy sond tę, którą moduł ma wyświetlać. Konieczne jest również umieszczenie wpisu **_menu** w formularzu **Przyrostek klas CSS modułu** (Rysunek 194) i zapisanie zmian.

Parametry

▼ Parametry modułu

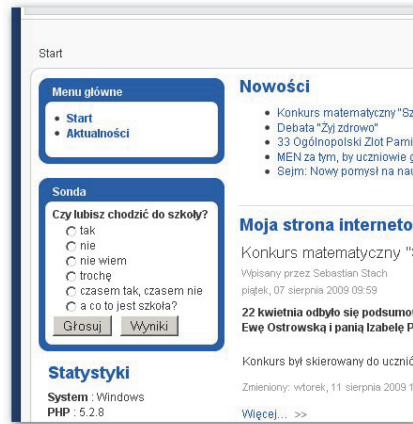
Sonda:

Przyrostek klas CSS modułu:

► Parametry: rozszerzone

Rysunek 194. Obszar parametry

Dzięki wpisowi **_menu** w formularzu **Przyrostek klas CSS modułu** sonda zostanie wyświetlona na witrynie w takiej samej ramce jak **Menu główne** (Rysunek 195).

Rysunek 195. Podgląd na utworzoną sondę

6.5. Komponent Phoca Guest Book

Tworzenie książki gości należy rozpocząć od pobrania ze strony zawierającej bezpłatne aplikacje do Joomla! (<http://phoca.cz>) komponentu PhocaGuestbook – **Download > Phoca_Guestbook > Phoca Guestbook Components > com_phocaguestbook_v1.3.2.zip**, oraz jego spolszczenie – **pl-PL.com_phocaguestbook.zip**.

Po zainstalowaniu komponentu na dysku lokalnym należy rozpocząć procedurę instalacyjną. Po uruchomieniu instalatora ukazać się dwie opcje: **Install** i **Upgrade** (Rysunek 196).

Opcję **Install** należy wybrać w przypadku, gdy rozszerzenie jest instalowane po raz pierwszy.

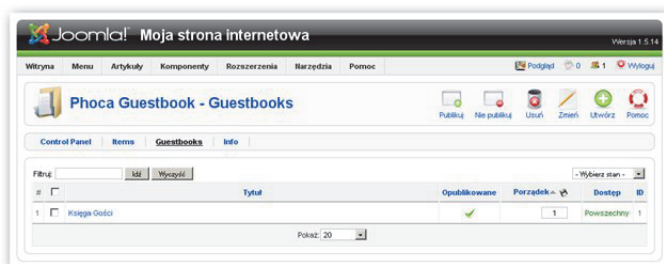
Rysunek 196. Przycisk instalacji

Jeśli natomiast webmaster jedynie uaktualnia jego wersję, mając już wcześniej zainstalowany komponent, wówczas powinien on wykorzystać przycisk **Upgrade**.

Rysunek 197. Przycisk uaktualnienia

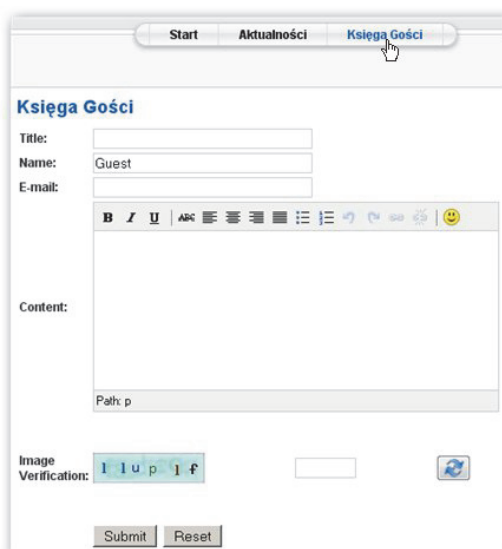
Następnie należy przejść do obsługi komponentu – **Komponenty > Phoca_Guestbook > Guestbooks** – i założyć pierwszą książkę wpisów (Rysunek 198), nadając jej określoną nazwę (np. **Księga Gości**).

Rysunek 198. Okno komponentu Phoca Guestbook

Kolejnym krokiem jest podpięcie nowo powstałej książki gości do menu. W tym celu należy przejść do **Menu > Menu główne**, kliknąć piktogram **Utwórz**, a następnie w lokalizacji **Łączę wewnętrzne > Phoca Guestbook > Phoca Guestbook > Phoca Guestbook** podać tytuł, wskazać odpowiednią książkę i zapisać zmiany.

Po przejściu do witryny w **Menu głównym** powinna pojawić się nowa pozycja **Księga Gości**, z anglojęzycznym opisem formularzy (Rysunek 199). W celu jego spolszczenia konieczne jest użycie wcześniej ściągniętego pliku.

Rysunek 199. Utworzona książka gości

Spolszczenie rozszerzenia polega na rozpakowaniu pakietu zawierającego polską wersję językową i skopiowaniu plików znajdujących się w katalogu pl-PL w odpowiednie miejsce w CMS-ie: `xampp\htdocs\joomla\language\pl-PL`. Po odświeżeniu witryny książka gości będzie ukończona (Rysunek 200).

The screenshot shows a Joomla! form titled 'Księga Gości'. At the top, there are three tabs: 'Start', 'Aktualności', and 'Księga Gości', with the last one being active. The form contains the following elements:

- Tytuł:** A text input field.
- Nazwa:** A text input field with the value 'Gość'.
- E-mail:** A text input field.
- Zawartość:** A large text area for the message content.
- Path:** A small text field with the value 'p'.
- Obrazek Weryfikujący:** A section with a CAPTCHA image and a text input field for the verification code.
- Buttons:** 'Zatwierdź' (Confirm) and 'Skasuj' (Cancel) buttons at the bottom.

Rysunek 200. Księga gości po spolszczeniu

6.6. Komponent Phoca Gallery

Tworzenie galerii zdjęć należy rozpocząć od pobrania odpowiedniego komponentu. W tym celu należy przejść do witryny <http://phoca.cz> i pobrać umieszczony tam komponent: **Download > Phoca_Gallery > Phoca_Gallery_Components > com_phocagallery** (lub jego nowszą wersję) oraz jego spolszczenie **pl-PL.com_phocagallery.zip**.

Następnie należy zainstalować całość, stosując podobne zasady jak w przypadku wcześniej opisanego komponentu **Phoca Guestbook**.

Kolejny krok to utworzenie dwóch kategorii, w których umieszczone zostaną zdjęcia: **Wycieczka** oraz **Prace uczniów** w **Komponenty > Phoca Gallery > Categories** (Rysunek 201).

The screenshot shows the Joomla! administrator interface for the 'Phoca Gallery Categories' component. The title bar says 'Joomla! Moja strona internetowa' and 'Wersja 1.5.14'. The main heading is 'Phoca Gallery Categories'. Below it are various icons for actions like 'Publikuj', 'Nie publikuj', 'Usuń', 'Zmień', 'Utwórz', 'Cooliris', and 'Pomoc'. A navigation bar includes 'Control Panel', 'Grafiki', 'Kategorie', 'Themes', 'Category Rating', 'Image Rating', 'Comments', and 'Info'. The 'Kategorie' tab is selected.

The main content area shows a list of categories with the following table:

#	☐	Tytuł	Opublikowane	Porządek	Dostęp	Parent Category	Autor	Rating	Odslony	ID
1	☐	Wycieczka		1	Powszechny				0	1
2	☐	Prace uczniów		2	Powszechny				0	2

At the bottom, there is a 'Pokaż' (Show) dropdown menu set to '20'.

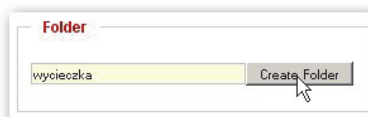
Rysunek 201. Okno komponentu Phoca Gallery

Po przejściu do zakładki **Grafiki** należy wybrać z umieszczonego tam paska narzędziowego opcję **Multiple Add** (Rysunek 202).

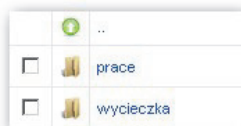
Rysunek 202. Menu narzędziowe

W tym momencie zadaniem projektanta witryny będzie utworzenie katalogów, w których zostaną umieszczone zdjęcia przeznaczone do wgrania na serwer. Katalogi (np. **wycieczka** i **prace**) tworzy się, wpisując ich nazwę w polu **Folder**, a następnie klika przycisk **Create Folder** (Rysunek 203).

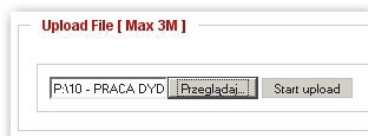
Rysunek 203. Tworzenie folderu dla zdjęć

Po wykonaniu powyższych czynności webmaster otrzyma dwie pozycje na liście folderów (Rysunek 204):

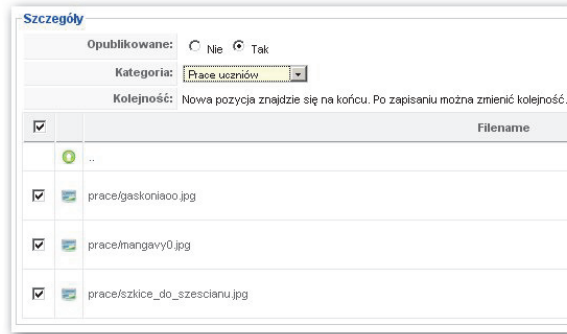
Rysunek 204. Widok utworzonych folderów

Wgrywanie zdjęć do folderów należy rozpocząć od otworzenia folderu (np. **prace**), a następnie wskazania w obszarze **Upload File** odpowiedniego pliku, który ma zostać załadowany do tego katalogu. W tym celu należy wykorzystać opcję **Przeglądaj**. Po wybraniu odpowiedniego pliku pozostaje nacisnąć przycisk **Start Upload** i powtórzyć całą procedurę dla wszystkich zdjęć, jakie mają zostać umieszczone w tym folderze (Rysunek 205).

Rysunek 205. Przesyłanie plików

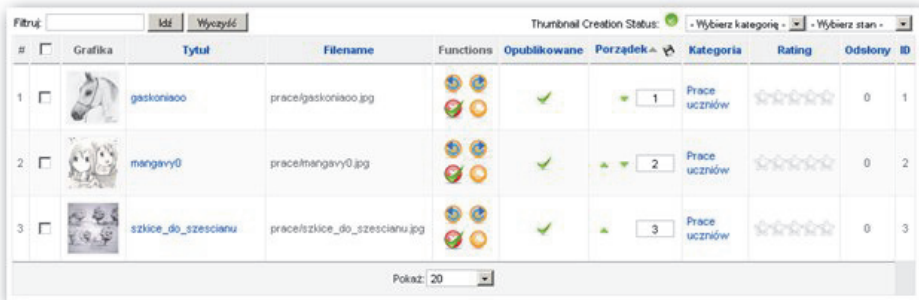
Po załadowaniu zdjęć zostanie wyświetlona lista zdjęć. Należy z niej wybrać te, które mają zostać umieszczone w wybranej wcześniej kategorii **Prace uczniów**. Oczywiście na koniec konieczne jest zatwierdzenie wprowadzonych zmian – **Zapisz** (Rysunek 206).

Rysunek 206. Obszar szczegółów z listą przesłanych zdjęć

Komponent zacznie automatycznie przetwarzać wskazane zdjęcia, dostosowując je do wielkości zdefiniowanej w opcjach konfiguracyjnych komponentu oraz stworzy miniaturki każdego z nich.

Na liście zdjęć można zobaczyć między innymi ich miniatury oraz przynależność do kategorii (Rysunek 207).

Rysunek 207. Podgląd miniatur przesłanych zdjęć

Na koniec pozostaje podpiąć komponent pod **Menu główne**, dodając **Phoca Gallery Category List Layout** jako nową pozycję **Galeria zdjęć**. Oczywiście rozszerzenie można dodatkowo spolszczyć, postępując analogicznie jak w przypadku komponentu **Phoca Guestbook** (Rysunek 208).

Rysunek 208. Podgląd galerii zdjęć

6.7. Ukrywanie panelu administracyjnego

UWAGA! Błędnie wykonane czynności opisanych w tym podrozdziale może uniemożliwić dostęp do panelu administracyjnego.

Panel administracyjny Joomla! znajduje się pod adresem utworzonym poprzez dodanie członu **administrator** do adresu, pod którym znajduje się witryna (w przypadku niniejszej publikacji jest to adres `localhost/joomla/administrator`). Ukrycie panelu z pewnością przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa witryny. Istnieją dodatki do Joomla!, które ułatwiają wykonanie powyższego zadania.

Jednym z nich jest **jSecure Authentication** dostępny na stronie <http://www.joomlaserviceprovider.com> (Rysunek 209).

Rysunek 209. Strona www.joomlaserviceprovider.com (data wejścia: 11.2011)

Po uprzednim pobraniu i prawidłowo zakończonej instalacji dodatek jest wyłączony. Zanim nastąpi jego włączenie, niezbędne jest przeprowadzenie odpowiedniej konfiguracji. W **Menu Dodatki** (Rysunek 210) należy odszukać pozycję **System – jSecure Authentication** i klikając na nazwę, uruchomić jego panel ustawień.

21	☐	Search - Sections	✓
22	☐	Search - Newsfeeds	✓
23	☐	Phoca International Alias Plugin	✓
24	☐	System - jSecure Authentication	✗
25	☐	System - SEF	✓
26	☐	System - Debug	✓

Rysunek 210. Lista zainstalowanych dodatków

W parametrach dodatku, w polu **Key**, konieczne jest wpisanie dowolnego **słowa-klucza** (np. **ustron**), które będzie służyło do wywołania panelu. Po zaznaczeniu opcji **Redirect to**

index page w **Redirect Options** (Rysunek 211) i zaznaczeniu pozycji **Tak** w obszarze **Szczegóły** > **Włączony** należy zapisać zmiany. Rozszerzenie jest gotowe do pracy (Rysunek 212).

Rysunek 211. Obszar Parametry

Rysunek 212. Obszar Szczegóły

Od tej pory nastąpi zmiana adresu logowania, a mianowicie po członie `/administrator` w adresie logowania do zaplecza konieczne będzie dodanie członu `?słowo=klucz`.

W opisanym przykładzie adres logowania do zaplecza będzie następujący: `http://localhost/joomla/administrator/?ustron`.

Użycie standardowego adresu spowoduje przekierowanie na główną stronę witryny.

6.8. Adresy stron internetowych z rozszerzeniami

Żadna, nawet najobszerniejsza książka nie jest w stanie opisać wszystkich, ani nawet większości dodatków, jakie oferuje Joomla! – ich ilość jest po prostu zbyt duża. W dodatku ciągle przybywa nowych komponentów, modułów itp., czyniąc ten CMS narzędziem zdolnym zadowolić nawet najwybredniejszych projektantów. Kalendarze, moduły pogodowe, rozszerzenia pomagające budować strony wielojęzyczne czy tematyczne (np. sportowe, informacyjne, religijne, finansowe) to tylko nieliczne przykłady. Rozszerzenia te w połączeniu z ogromną liczbą szablonów umożliwiają stworzenie niemalże każdej strony internetowej w prosty i bezproblemowy sposób.

Rozpoczynając poszukiwania odpowiedniego rozszerzenia w pierwszej kolejności należy udać się na witrynę `http://extensions.joomla.org`, będącą

prawdopodobnie największym zbiorem wszystkich dodatków do tego CMS-a. W chwili pisania niniejszej publikacji liczba elementów dostępnych w tym portalu wynosiła 5025.

Ze stron internetowych dostępnych w języku polskim z pewnością na uwagę zasługuje <http://www.joomla.pl> – oficjalna polska strona Joomla!. Warto zwrócić również uwagę na komponent virtuemart (dostępny na stronie <http://www.virtuemart.pl>), stanowiący niezwykle rozbudowane środowisko umożliwiające budowę i zarządzanie sklepem internetowym. Oczywiście portali poruszających tematykę dodatkowych elementów jest znacznie więcej. Poniżej zostały umieszczone wybrane z nich. Niestety, część dodatków oferowanych na tych witrynach jest płatnych, lecz ogromna ich liczba oparta jest również na Powszechnej Licencji Publicznej GNU, czyli licencji wolnego i otwartego oprogramowania.

Wybrane strony z rozszerzeniami do Joomla!:

<http://www.joomlapl.com>
<http://www.design-joomla.pl>
http://wiki.joomla.pl/index.php/Strona_główna
<http://www.onestopjoomla.com>
<http://www.joomlaos.de>
<http://www.joomlacatalog.com>
<http://joomlancode.org>
<http://www.joomlaworks.gr>
<http://www.joomla-addons.org>
<http://www.bestofjoomla.com>
<http://www.joomlamarket.de>
<http://www.joomlabamboo.com>
<http://www.webmaster-tips.net>
<http://generator.sn2.pl>

Pytania kontrolne:

1. *Wymień dodatki, zwiększające funkcjonalność systemu CMS Joomla!*
2. *Podaj przykład toku i etapów instalacji jednego z takich dodatków.*
3. *W jaki sposób przebiega uruchomienie dodatkowych modułów?*
4. *Opisz jak odbywa się dodawanie modułu migawki do wyświetlenia cytatów.*
5. *Opisz dodawanie sondy.*

Zadanie do samokontroli:

1. *Zainstaluj 3 dowolne dodatki do systemu CMS Joomla i sprawdź ich działanie.*

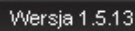
Rozdział 7. Inne operacje na CMS-ie

7.1. Aktualizacja Joomla!

UWAGA! Przed wykonaniem czynności opisanych w tym rozdziale należy wykonać kopię plików serwisu.

CMS Joomla! jest systemem, którego kod jest nieustannie poprawiany, dzięki czemu staje się on coraz doskonalszy i bezpieczniejszy, a jednocześnie coraz bardziej przyjazny dla użytkownika. Jeżeli więc projektant utworzy stronę internetową, z całą pewnością po niedługim czasie okaże się, że powstała wersja CMS-a nowsza od tej, na której pracował. Zaleca się wówczas przeprowadzenie aktualizacji.

Aktualizację witryny należy rozpocząć od sprawdzenia aktualnej wersji Joomla!. Informacja ta znajduje się w prawym górnym rogu zaplecza głównego (Rysunek 213).

Wersja 1.5.13

Rysunek 213. Wersja Joomla!

Następnie należy odnaleźć najnowszą wersję Joomla! (na stronie <http://joomla.org>), użyć przycisku **Download Joomla!** w celu pobrania (Rysunek 214) i kliknąć zakładkę (Rysunek 215) **Download other Joomla! 1.5.x packages »**.

Rysunek 214. Przycisk pozwalający na pobranie Joomla!

Rysunek 215. Okno zakładki Download Joomla! 1.5.x

Na liście wynikowej należy odnaleźć odpowiednią wersję aktualizacji (Rysunek 216) (w przypadku niniejszej publikacji jest to przejście z **Joomla! 1.5.13** do **1.5.14**).

Joomla_1.5.13_to_1.5.14-Stable-Patch_Package.zip	39 KB	18490

Rysunek 216. Dostępne aktualizacje

Po zapisaniu pliku należy rozpakować go w katalogu `xampp\htdocs\joomla`, nadpisując wszystkie pliki. Po wykonaniu tych czynności i odświeżeniu CMS-a proces aktualizacji zostanie zakończony (Rysunek 217).

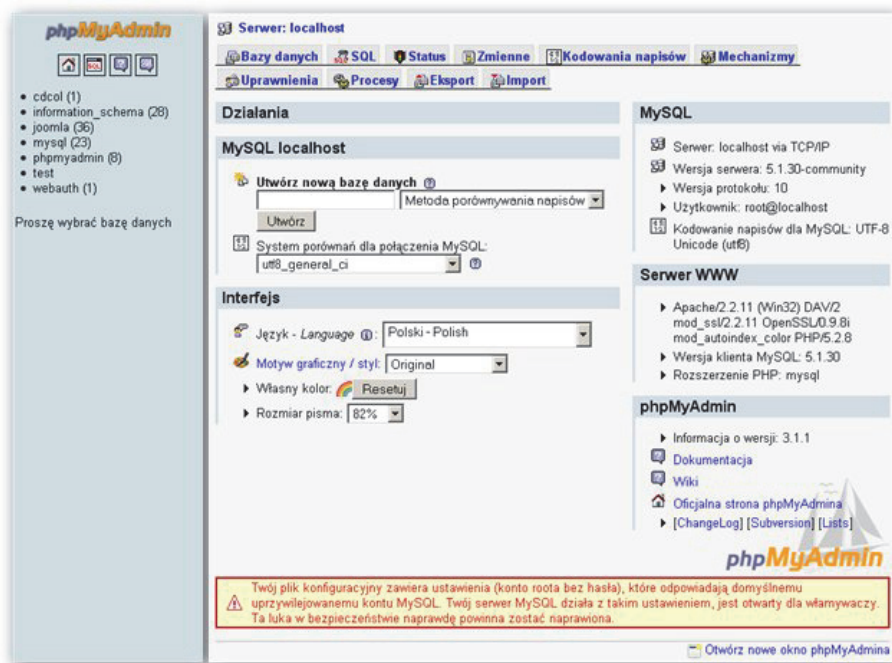
Wersja 1.5.14

Rysunek 217. Wersja Joomla! po aktualizacji

7.2. Kopia bazy danych

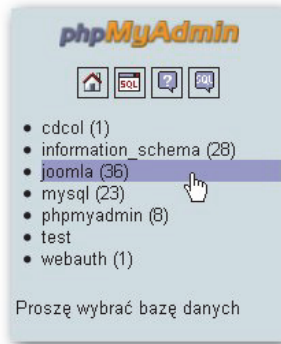
Bardzo ważną czynnością związaną z budowaniem strony internetowej jest częste wykonywanie kopii zapasowej bazy danych, dzięki czemu w przypadku uszkodzenia bazy danych będzie istniała możliwość użycia wykonanej kopii.

Wykonanie kopii zapasowej bazy danych należy rozpocząć od wpisania w przeglądarce internetowej adresu: `http://localhost/phpmyadmin`. Po poprawnym procesie logowania webmaster powinien zobaczyć okno (Rysunek 218) pokazane poniżej:

Rysunek 218. Okno phpMyAdmin

Z bocznej listy należy wybrać bazę danych CMS-a (w przypadku tej publikacji będzie to **joomla**, gdyż taka nazwa została podana podczas instalacji) (Rysunek 219).

Rysunek 219. Menu wyboru bazy danych

Po wykonaniu powyższego kroku program wyświetli panel zarządzania wybraną bazą i wszystkie tabele, jakie w niej się znajdują. Z górnego paska menu należy wybrać opcję **Export** (Rysunek 220) i w nowo otwartym oknie (Rysunek 221), w dolnej jego części, zaznaczyć opcję **Zapisz jako plik**.

Serwer: localhost Baza danych: joomla

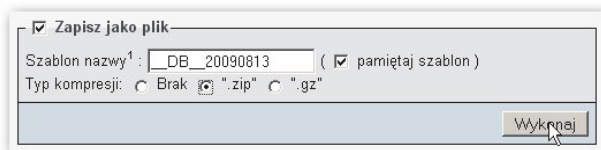
Struktura SQL Szukaj Zapytanie przez przykład **Eksport** Import Projektant Operacje

Uprawnienia Usuni

Tabela	Działanie	Rekordy ¹	Typ	Metoda porównywania napisów	Rozmiar	Nadmierz
☐ jos_banner		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_bannerclient		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_bannertrack		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_categories		3	MyISAM	utf8_general_ci	5,4 KB	24 bajtów
☐ jos_components		32	MyISAM	utf8_general_ci	7,3 KB	-
☐ jos_contact_details		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_content		10	MyISAM	utf8_general_ci	21,4 KB	-
☐ jos_content_frontpage		6	MyISAM	utf8_general_ci	2,1 KB	-
☐ jos_content_rating		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_core_acl_aro		1	MyISAM	utf8_general_ci	9,1 KB	-
☐ jos_core_acl_aro_groups		11	MyISAM	utf8_general_ci	4,5 KB	-
☐ jos_core_acl_aro_map		0	MyISAM	utf8_general_ci	4,0 KB	-
☐ jos_core_acl_aro_sections		1	MyISAM	utf8_general_ci	9,0 KB	-
☐ jos_core_acl_groups_aro_map		1	MyISAM	utf8_general_ci	7,0 KB	-
☐ jos_core_log_items		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_core_log_searches		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_groups		3	MyISAM	utf8_general_ci	2,1 KB	-
☐ jos_menu		4	MyISAM	utf8_general_ci	6,5 KB	-
☐ jos_menu_types		1	MyISAM	utf8_general_ci	3,1 KB	-
☐ jos_messages		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-
☐ jos_messages_cfg		0	MyISAM	utf8_general_ci	2,0 KB	-
☐ jos_migration_backlinks		0	MyISAM	utf8_general_ci	1,0 KB	-

Rysunek 220. Lista dostępnych tabel w bazie danych

Po uzupełnieniu nazwy szablonu o **rok**, **miesiąc** i **dzień** pisane bez spacji (dzięki czemu projektant będzie potrafił określić datę utworzenia bazy danych) i zaznaczeniu opcji ***.zip** (co spowoduje, że eksportowana baza zostanie **spakowana**), nakładka **phpmyadmin** wygeneruje spakowany plik zawierający bazę danych, który będzie można z łatwością zapisać w bezpiecznym miejscu (np. na płycie CD).

Rysunek 221. Wybór sposobu zapisania pliku

7.3. Kopia plików serwisu

W bazie danych zapisane są wszystkie informacje dotyczące serwisu – treść artykułów, sond, kontaktów, umiejscowienia i zawartości modułów itp. Nie znajdują się w niej jednak pliki serwisu. Wszystkie elementy zainstalowane (szablony, komponenty, moduły itp.) i wgrane (pliki graficzne, filmy, prezentacje itp.) są zapisane w katalogu, w którym Joomla! została zainstalowana.

Tworzenie kopii zapasowej plików serwisu jest więc tak samo ważne jak wykonywanie kopii zapasowej bazy danych.

Na szczęście proces wykonywania kopii zapasowej plików jest niezwykle prosty i ogranicza się do skopiowania/spakowania całego katalogu `joomla` zawierającego stronę WWW (w tym przypadku znajdującego się w katalogu serwera: `xampp\htdocs\`) i zapisania go pod wybraną nazwą z uwzględnieniem daty wykonania kopii – np. `CMS_Joomla_20090813.zip`.

Pytania kontrolne:

1. Czy przed aktualizacją systemu CMS Joomla! należy wykonać kopie zapasowe plików serwisu?
2. Czy tworzenie kopii zapasowej plików serwisu jest tak samo ważne jak wykonywanie kopii zapasowej bazy danych?
3. Czy uwzględnienie daty wykonania kopii w nazwie kopii jest rozsądne i uzasadnione?
4. Czy można kopię zapasową plików systemu zapisać na CD?

Zadania do samodzielnego wykonania:

1. Utwórz zapasową kopię plików systemu Joomla! na CD oraz pendrive.
2. Aktualizuj wersję systemu Joomla na nowszą.

Rozdział 8. Kilka porad

Tworzenie stron internetowych wymaga od projektanta nie tylko znajomości narzędzi umożliwiających ich wykonanie, lecz również posiadania pewnej wiedzy w zakresie funkcjonalności witryn. Portal zawierający nawet najciekawsze informacje jest z góry skazany na niepowodzenie, jeżeli zostanie zbudowany w nieprzemyślany sposób, lub gdy odnalezienie w nim interesującej informacji będzie zbyt trudne. W tym rozdziale zostanie przedstawionych kilka podstawowych zasad, mogących być wyznacznikami dla początkujących webmasterów.

- Każda witryna internetowa powinna być zbudowana w jakimś konkretnym celu i mieć potencjalną grupę odbiorców. Strony „o wszystkim i o niczym” są z góry skazane na porażkę.
- Należy pamiętać o temacie witryny i grupie docelowej. Umieszczenie klauna na stronie dotyczącej aktów prawnych lub nudnej kolorystyki na stronie dyskoteki może zmylić internautów i wywołać nieufność do prezentowanych treści.
- Nie ma sensu dodawanie do witryny zbędnych elementów typu **flash** czy **javascript** jeżeli nie będą one spełniały jakiejś konkretnej funkcji. Mimo iż nowe technologie wydają się bardzo atrakcyjne, to ich nadmiar lub nieumiejętne użycie może skutecznie zniechęcić internautów. Należy ponadto pamiętać, iż każdy dodatkowy element strony wydłuża czas jej wgrywania, a nadmiar dodatków może utrudnić nawigację po witrynie.
- Podczas budowy portali internetowych należy stosować zasadę trzech kliknięć, mówiącą, iż internauta znajdujący się w dowolnej części witryny powinien bez trudu trafić na dowolny inny jej obszar, używając nie więcej niż trzech kliknięć myszką.
- Warto wiedzieć, iż każda nadmierna grafika wydłuża czas wgrywania strony internetowej. Ponadto portale opierające się w mniejszym stopniu na grafice są łatwiejsze w indeksowaniu oraz bardziej dostępne dla przeglądarek wbudowanych w telefony komórkowe czy palmtopy.
- Dobieranie kolorystyki witryny powinno być czynnością przemyślaną i konsekwentną. Jasny kolor tekstu na jasnym tle nie jest najlepszym rozwiązaniem. Użycie czcionki o niebieskiej barwie może natomiast spowodować trudności w jej odczytaniu przez osoby o słabszym wzroku. Należy również pamiętać o konsekwencji w kolorystyce i układzie strony. Jeżeli każda z podstron będzie podobna do poprzedniej, internauta nie będzie miał trudności z odnalezieniem na niej poszczególnych opcji – dzięki czemu będzie czuł się znacznie bardziej komfortowo. Oczywiście nie każdy projektant musi mieć nienaganne wyczucie kolorystyki. Na szczęście w Internecie można bez większych problemów odnaleźć programy do doboru kolorów, stanowiące bardzo przydatne narzędzie dla każdego webmastera.
- Podczas budowania witryny należy zawsze sprawdzić efekty pracy na najważniejszych przeglądarkach internetowych, gdyż często bywa, iż strona doskonale wyglądająca w jednej z przeglądarek, jest wyświetlana w błędny sposób w innej. Przetestowanie strony w różnym środowisku, na różnych platformach i z

użyciem różnych rozdzielczości monitora z pewnością uchroni projektanta przed potencjalnymi błędami i kłopotami związanymi z nieprawidłowym wyświetlaniem witryny.

- Podczas tworzenia treści strony internetowej najważniejsze informacje należy umieszczać w kilku pierwszych zdaniach, zaś na sam koniec tekstu przenieść te o najmniejszej wartości. Warto również wiedzieć, że wielopoziomowe nagłówki znacznie ułatwią internaucie nawigację po treści artykułu.
- Korzystanie z tabel znacznie upraszcza przekazywanie informacji. Należy jednak pamiętać, by nie używać w nich zbyt dużej liczby kolorów, gdyż staną się one znacznie mniej czytelne. Maksymalna liczba kolorów użyta w tabelach to cztery (w skrajnej sytuacji można ją zwiększyć do sześciu).
- Należy pamiętać, iż częste używanie (w celu zwrócenia uwagi użytkownika) pogrubień lub wielkich liter może przynieść efekt odwrotny od zamierzonego – internauta po prostu zacznie je ignorować.
- Migające i poruszające się elementy mogą być lekceważone przez internautę, który w wyniku adaptacji sensorycznej może je uznać za banery reklamowe. Z tego też powodu należy dokładnie przemyśleć położenie i wygląd wszystkich animowanych elementów portalu przed ich umieszczeniem. Konieczne jest również unikanie obrazków przypominających swym wyglądem reklamy internetowe.
- Stanowczo należy unikać tworzenia podstron, z których jedynym powrotem jest użycie piktogramu **Cofaj (Przejdź do poprzedniej strony)** w przeglądarce internetowej. Ponadto każda z podstron powinna mieć możliwość powrotu bezpośrednio do strony głównej oraz do miejsca położonego o jeden poziom wyżej.
- Należy pamiętać, że większość użytkowników skupia swą uwagę jedynie na tej części witryny, która ukazała się zaraz po załadowaniu się strony, bez sprawdzania jej dalszej zawartości. Należy więc właśnie w tym miejscu umieścić wszystkie najważniejsze informacje.
- Dobrą praktyką jest umieszczanie informacji o rozmiarze plików, które mogą być ściągnięte przez użytkownika (np. filmy, dokumenty PDF.) Dzięki tej informacji internauta, znając dodatkowo szybkość swojego łącza, będzie mógł określić przybliżony czas ich pobierania.
- Pomimo ogromnej pokusy zbudowania oryginalnej witryny, należy starać się nie zmieniać ogólnie przyjętego schematu umieszczania elementów nawigacyjnych. Lewa i górna część strony są to miejsca, w których użytkownik będzie szukał informacji dotyczących poruszania się po portalu. Zmiana ich miejsca położenia może skutecznie zniechęcić internautę i skłonić go do opuszczenia witryny.
- Użycie opcji „jesteś tutaj” ułatwi nawigację po stronie mniej doświadczonym internautom.
- Aby zminimalizować czas związany z ładowaniem portalu, warto używać tych samych obrazków w kilku miejscach – raz wczytany obraz pozostaje przez pewien czas w pamięci komputera internauty.
- Dobrym rozwiązaniem jest użycie na wszystkich stronach budowanej witryny mechanizmu wyszukiwania. Należy jednak pamiętać, aby działał on jedynie w obrębie danego portalu, nie zaś przeszukiwał zasoby całego Internetu. Rozszerzenie

można również wykorzystać w celu monitorowania najczęściej szukanych informacji na stronie, dzięki czemu będzie można je lepiej wyeksponować.

- Według opinii doświadczonych webmasterów lepiej jest umieszczać więcej linków prowadzących do poszczególnych miejsc witryny niż minimalizować ich ilość, zmuszając jednocześnie internautę do większego zagłębiania się w stronę, przez coraz częstsze kliknięcia w hiperłącza.
- Każda witryna internetowa powinna posiadać informacje o swoim projektancie umiejscowioną w widocznym miejscu. Przydatną zakładką jest również FAQ, czyli najczęściej zadawane pytania, dzięki której webmaster będzie mógł uniknąć nadmiernej liczby e-maili przesyłanych do niego przez internautów. Należy jednak pamiętać, aby odpowiadając na pytania, nie posługiwać się technicznym żargonem, niezrozumiałym dla większości internautów.
- Czcionka użyta na witrynie powinna być bezszeryfowa (np. Verdana, Georgia, Arial) – nieposiadająca ozdobnych zakończeń liter, znacznie utrudniających czytanie informacji z ekranu monitora. Ponadto nie zalecane jest użycie zbyt wielu krojów pisma na jednym portalu. Standardowo jeden rodzaj czcionki powinien być wykorzystany do tworzenia nagłówków i drugi dla reszty tekstu. Należy przy tym pamiętać, iż odczytanie czcionki o niewielkich rozmiarach może sprawić duże problemy osobom o słabszym wzroku.

- Ustawiając tytuł strony w tagach `<title> ... </title>` należy pamiętać, iż pod tą nazwą będzie ona zindeksowana przez pająki sieciowe. Warto więc umieścić między znacznikami tytuł, adekwatny do treści, którą zawiera dana podstrona.
- Należy unikać otwierania nowych podstron w kolejnych oknach. Wprowadza to chaos na ekranie komputera i jest dość irytujące dla internauty.
- Hiperłącza nie powinny zbytnio różnić się od przyjętego schematu (podkreślony napis), dobrze znanego internautom z innych witryn. Analogicznie powinno unikać się podkreślania tekstu nie będącego hiperłączem.
- Utworzenie obrazka w tle wpływa na znaczne pogorszenie czytelności witryny, a ponadto ich wygląd jest dość nieprzewidywalny, gdyż zależy od indywidualnych ustawień danego internauty, głębi kolorów, używanego monitora etc.
- Użycie dużej ilości pustych miejsc na stronie oraz znacznych odstępów między kolejnymi grupami informacji zdecydowanie poprawia przejrzystość witryny i ułatwia jej czytanie. Takie „białe plamy” – czyli miejsca, na których wzrok internauty może się zatrzymać podczas przeglądania strony, eliminują jego znużenie, dając jednocześnie możliwość chwilowego odpoczynku oczom.

- Jednym z najczęstszych błędów projektantów jest wtłaczanie zbyt wielu informacji na jednej stronie internetowej.
- Jeżeli witryna posiada hiperłącza w postaci piktogramów czy obrazków, powinny być one tak dobrane, by internauta nie miał żadnych wątpliwości, w którym miejscu należy kliknąć i jaki przyniesie to efekt.
- W ostatnich latach można zaobserwować tendencję coraz rzadszego używania ramek. Sytuacja ta jest spowodowana ich niezbyt estetycznym wyglądem oraz znacznie dłuższym czasem ładowania się stron.
- Stanowczo należy unikać tworzenia tak zwanych „stron powitalnych”, które dopiero po kliknięciu na znajdujący się na nich link przekierowują użytkownika do właściwej strony. Takie strony nie wnoszą nic do portalu prócz wydłużenia czasu ładowania witryny i zwiększenia frustracji internauty.
- Umieszczanie reklam na stronie internetowej należy zawsze starannie przemyśleć. Powinny one stanowić płynne rozwinięcie treści witryny, łagodnie komponując się z jej wyglądem, a nie stanowić krzykliwe elementy przysłaniające podstawowe informacje zawarte w portalu.
- Większość internautów w pierwszej kolejności kieruje swój wzrok na największy lub najbardziej wyrazisty element witryny, następnie szybko przegląda stronę, tym razem zauważając jej ogólny układ określony tekstem i grafikami, a na samym końcu zaczyna czytać konkretne słowa znajdujące się w portalu. Dobrym rozwiązaniem jest więc projektowanie układu strony w taki sposób, by kierować wzrok czytelnika na najważniejszą zawartość.
- Jeżeli kod HTML/XHTML/CSS jest niezrozumiały z powodu złego formatowania (np. całość jest umieszczona w jednym ciągu), można go poprawiać ręcznie, lecz znacznie lepszym rozwiązaniem jest pobranie dowolnego edytora HTML/XHTML/CSS, który powinien automatycznie znacznie poprawić czytelność kodu przez dokonanie odpowiedniego formatowania.
- Umieszczając obrazki na stronie internetowej, warto wybrać format GIF, PNG z przeplotem. Ich stopniowe pojawianie się na ekranie monitora jest z pewnością miłsze dla internauty niż zwykle ładowanie się rysunków.
- Zmiana domyślnych ustawień oraz używanie silnych, często zmienianych haseł, może w znacznym stopniu zwiększyć bezpieczeństwo witryny internetowej.
- Wybierając hasło, warto zwrócić uwagę, by zawierało co najmniej jedną cyfrę, jeden duży i jedną małą literę oraz co najmniej jeden znak specjalny (np. @\$%). Nie powinien to być wyraz słownikowy, wyraz związany z hobby, pracą, szkołą, rodziną, adresem, datą urodzenia etc.
- Jeżeli webmaster będzie chciał dodać do swojej witryny mapę jakiegoś miejsca (np. z Google Maps), wówczas musi on wygenerować kod danej lokalizacji (np. używając narzędzia <http://www.map-generator.net/>) i wkleić go do danego artykułu. Podczas umieszczania kodu mapy należy wyłączyć edytor.

Pytania kontrolne:

1. *Wymień kilka najważniejszych porad, które mogą być przydatne dla początkujących webmasterów.*

2. *Jakie porady z Twojego punktu widzenia są szczególnie ważne. Uzasadnij swoją odpowiedź.*
3. *Wymień kilka porad, które dla Ciebie obaliły pewnego rodzaju mity i stereotypy odnośnie uruchomienia i zarządzania systemem CMS.*

Część II

Drupal

Część II skryptu jest poświęcona wykorzystaniu CMS Drupal do budowy stron internetowych. Opisywany system ciągle zyskuje nowych zwolenników, a swoją popularność zawdzięcza ciągłym uaktualnieniom i bardzo dobrej stabilności. Część II zawiera 8 rozdziałów.

Rozdział 9 zawiera podstawowe informacje o systemie, z którymi należy się zapoznać przed przystąpieniem do jego instalacji. Poruszone zostają także aspekty związane ze zmianą domyślnego języka interfejsu na język polski.

Rozdział 10 przedstawia możliwości, jakie niesie ze sobą instalacja systemu na serwerze wirtualnym uruchomionym na domowym komputerze użytkownika.

Rozdział 11 prowadzi użytkownika przez cały proces instalacji systemu. Wszystkie czynności zostały dokładnie opisane i wyjaśnione przez co stanowią swoisty przewodnik pozwalający nawet mało doświadczonym użytkownikom na poprawne zainstalowanie i skonfigurowanie CMS Drupal.

Rozdział 12 poświęcony jest dodawaniu zawartości na nowo stworzoną stronę internetową. Po zapoznaniu się z jego zawartością tworzenie artykułów, stron czy prowadzenie forum dyskusyjnego będzie proste i intuicyjne.

Rozdział 13 przedstawia możliwości tworzenia nowych rodzajów zawartości. Wyjaśnia czym w systemie CMS Drupal są bloki, prowadzi użytkownika przez proces tworzenia i personalizacji menu witryny, pozwala na zapoznanie się z funkcją zmiany szablonu graficznego strony oraz zawiera podstawowe informacje na temat zarządzania użytkownikami.

Rozdział 14 został w całości poświęcony wyjaśnieniu instalacji i konfiguracji modułów dodatkowych – małych elementów znacznie zwiększających funkcjonalność witryny internetowej.

Rozdział 15 zawiera przegląd istniejących na rynku portali edukacyjnych oraz prezentuje szczegóły budowy oraz charakterystykę portalu edukacyjnego stworzonego na bazie systemu CMS Drupal.

Rozdział 16 poświęcony jest na przegląd innych systemów CMS, za pomocą których można tworzyć strony internetowe i portale tematyczne.

Rozdział 9. Wstęp

Tempo zmian technologicznych ostatnich dziesięcioleci sprawiło, że dziś trudno wyobrazić sobie życie bez komputera podłączonego do ogólnosiwiatowej sieci. Wyszukiwanie interesujących nas informacji coraz częściej rozpoczynamy, używając internetowych wyszukiwarek, kontakty ze znajomymi utrzymujemy za pośrednictwem popularnych portali społecznościowych, a tradycyjną pocztę zastępujemy wiadomościami e-mail.

Prowadzenie własnej strony internetowej jest dzisiaj wyjątkowo proste. W zasadzie każdy, kto opanował podstawy obsługi komputera i potrafi posługiwać się przeglądarką może taką stronę stworzyć i prowadzić. Ilość informacji oferowanych w sieci jest przez to olbrzymia i ciągle się powiększa. Jeżeli jednak poszukujemy wiadomości sprawdzonych, dodanych przez ekspertów z danej dziedziny, pojawia się spory problem. Im wynik wyszukiwania jest bardziej popularny, tym więcej osób do niego dociera, niekoniecznie jednak jest to informacja wartościowa.

W pracach pisemnych uczniów można zauważyć skopiowane fragmenty popularnych serwisów internetowych, często zawierających rażące błędy. Włączenie do warsztatu nauczyciela nowych narzędzi umożliwiających publikowanie sprawdzonych materiałów w sieci wydaje się być doskonałym rozwiązaniem problemu. Wdrażanie nowych rozwiązań w pracy dydaktycznej daje możliwość zainteresowania uczniów czy też studentów przekazywanym materiałem, jak również zwiększenia efektywności przyswajania przez nich wiedzy poprzez zastosowanie multimediiów przyciągających ich uwagę.

Wykorzystanie strony internetowej do publikowania materiałów naukowych czy też jako platformy kontaktu z uczniami jest wbrew pozorom bardzo proste i nie wymaga od nauczyciela specjalistycznej wiedzy informatycznej. Wystarczy przygotować materiał, który chcemy udostępnić i za pomocą kilku kliknięć myszką opublikować go w atrakcyjnej i nowoczesnej formie. Systemy zarządzania treścią, takie jak zaprezentowany w tym rozdziale CMS Drupal, stanowią wspaniałe narzędzie znacznie przyspieszające i ułatwiające tworzenie profesjonalnych witryn sieciowych. Nie musimy wpisywać skomplikowanego kodu ani używać drogiego komercyjnego oprogramowania. Wystarczy zainstalować dostępny na zasadach wolnego oprogramowania system CMS Drupal i z poziomu przeglądarki internetowej tworzyć, konfigurować i zarządzać swoją stroną.

W niniejszej publikacji można znaleźć wiele przydatnych z punktu widzenia nauczyciela wskazówek i porad, które pomogą lub zainspirują w tworzeniu własnej witryny edukacyjnej.

9.1. Podstawowe informacje o systemie CMS Drupal

CMS Drupal jest profesjonalnym narzędziem przeznaczonym do tworzenia i zarządzania rozbudowaną witryną internetową. W swojej strukturze posiada szereg narzędzi pozwalających na łatwe dodawanie i edycję zawartości, prowadzenie blogów i ankiet, forum dyskusyjnego, a także współtworzenie witryny przez innych użytkowników. Jego modułowa budowa umożliwia administratorowi instalowanie dodatkowych elementów i ciągłe dostosowywanie witryny do dynamicznie zmieniających się oczekiwań odbiorców.

Cała zgromadzona w witrynie zawartość może być wyświetlana przy użyciu darmowych szablonów dostępnych na stronie producenta. Zmiana wyglądu strony sprowadza się do aktywowania odpowiedniego szablonu w menu administracyjnym. Wszystkie czynności wykonywane są z poziomu przeglądarki internetowej i przypominają pracę z automatycznym kreatorem. Ponadto CMS Drupal posiada bogate zaplecze techniczne i dostęp do wielu materiałów szkoleniowych.

Najlepszą rekomendacją dla producenta systemu stanowi fakt, iż oficjalna strona Białego Domu funkcjonuje właśnie w oparciu o CMS Drupal. Nie oznacza to jednak, że zwykły użytkownik będzie zmuszony do przyswojenia skomplikowanej wiedzy informatycznej. CMS Drupal zapewnia użytkownikowi swobodę w doborze użytych rozwiązań, przez co jedynym ograniczeniem jego możliwości staje się wyobraźnia użytkownika.

9.2. Wymagania systemowe

Na samym początku należy wybrać wersję systemu, na której chcemy pracować. Ważne, aby była to wersja stabilna, sprawdzona przez użytkowników. Na dzień 20.11.2011 jest to Drupal - 7.8 i tej wersji dotyczyć będzie dalszy opis. Musimy upewnić się także czy serwer, na którym pracować ma nasza strona, spełnia wymagania systemu CMS Drupal.

Do poprawnego funkcjonowania wymaga:

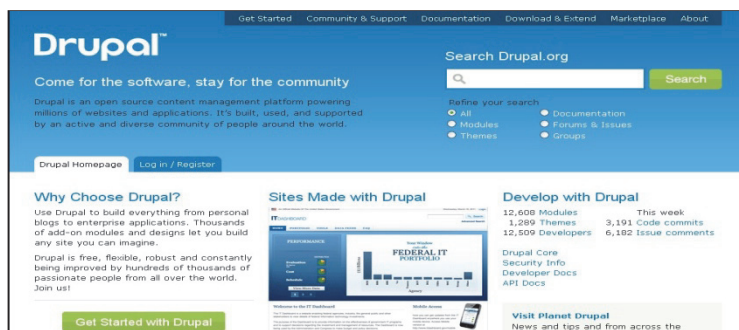
- Serwera Web (Apache 2.0 lub wyższy)
- PHP (5.2.4 lub wyższy)
- Bazy danych (MySQL 5.0.15 lub wyższy).

Więcej informacji dotyczących wymagań systemowych można znaleźć w pliku `INSTALL.txt`, który dołączony jest do archiwum z systemem.

Przed instalacją na serwerze powinniśmy zapytać swojego administratora, czy serwer spełnia powyższe wymagania. W przypadku ich niespełnienia instalator wyświetli stosowny komunikat, a dalsza instalacja będzie niemożliwa.

9.3. Witryna producenta

Pod adresem <http://www.drupal.org> (Rysunek 222) znajduje się oficjalna strona projektu CMS Drupal.

Rysunek 222. Strona główna projektu Drupal

Znaleźć tam można obszerną dokumentację dotyczącą instalacji i konfiguracji systemu. Nawigacja nie powinna sprawiać problemów. Poniżej opisano główne odnośniki znajdujące się na stronie.

W dziale **Download & Extend** możemy pobierać najnowsze źródła systemu – odnośnik **Drupalcore**, jak również tysiące modułów dodatkowych **Modules** i szablonów **Themes**, które znacznie rozszerzą funkcjonalność naszej witryny. Dodatkowo, klikając na **Installation profiles**, możemy pobrać wstępnie przygotowane do konkretnych zastosowań archiwa z systemem.

W sekcji **Translations** mamy dostęp do przygotowanych przez użytkowników Drupala plików językowych, których możemy użyć do tłumaczenia interfejsu naszej strony.

Na stronie głównej promowany jest odnośnik **SitesMade with Drupal**. Po jego kliknięciu możemy obejrzeć listę stron zbudowanych i funkcjonujących w oparciu o Drupala. Z punktu widzenia wykorzystania systemu w edukacji wielu inspiracji może nam dostarczyć strona <http://groups.drupal.org/node/11258>

Warto także wspomnieć o przydatnych dla użytkownika stronach w języku polskim. Bardzo użyteczne dla początkującego użytkownika jest forum Drupala (Rysunek 223) działające pod adresem <http://drupal.org.pl/forum>. Możemy tam poszukiwać rozwiązania naszego problemu, przeglądając wpisy innych użytkowników, jak również po bezpłatnym utworzeniu konta w serwisie, sami zadawać na forum pytania.

Forum

[zaloguj się](#) aby umieścić nowy wpis na forum.

Forum	Tematy	Wpisy	Ostatni wpis
Drupal			
Instalacja Instalacja i aktualizacja Drupala oraz modułów.	157	615	tydzień 3 dni temu przez zaha150
Konfiguracja Konfiguracja modułów, zarządzanie, kategorie, bloki, nawigacja.	1520	4712	5 godzin 40 minut temu przez intekus
Skórki i wygląd Skórki, CSS, dostosowywanie wyglądu.	311	1031	3 dni 4 godziny temu przez grzegorz.bartman
Hosting Hosting pod kątem Drupala. Opinie i poszukiwania.	4	35	tydzień 6 dni temu przez miodkvald

[Okolodrupalowe](#)

Google™ Twoja wyszukiwarka
[Szukaj](#)

GRAFIKADLAINTERNETU
ARCHETWIST.COM

Rysunek 223. Polskie forum projektu Drupal

W sieci dostępnych jest wiele różnego rodzaju poradników zarówno w formie zwykłego opisu, jak i coraz częściej multimedialnych prezentacji oraz filmów instruktażowych, pokazujących krok po kroku jak rozwiązać dany problem w systemie CMS Drupal. Także popularny serwis YouTube po wpisaniu hasła „Drupal” daje dostęp do setek opublikowanych przez jego użytkowników filmów. Istnieje także sporo poradników dostępnych w tradycyjnej papierowej wersji zarówno w języku angielskim, jak i polskim.

9.4. Pobranie źródła CMS Drupal i spolszczenia

Aby dokonać instalacji CMS Drupal, musimy pobrać plik archiwum zawierający źródło systemu. Plik możemy pobrać bezpośrednio z witryny producenta.

1. Otwieramy stronę: <http://www.drupal.org>.
2. Klikamy link **Download & Extend**.
3. Wybieramy **Drupal cores**. Zapisujemy na dysku archiwum z CMS Drupal. Do jego rozpakowania konieczny jest specjalny program np. WinZip, WinRar lub podobny.

Następnie z działu **Translations** pobieramy plik językowy dostosowany do konkretnej wersji systemu (Rysunek 224). Przewijając stronę w dół, możemy pobrać także dodatkowe tłumaczenia do modułów. Nie będą one jednak potrzebne w początkowej fazie tworzenia witryny.

The screenshot shows the 'Download & Extend' page with the 'Translations' tab selected. It includes a 'Polish overview' section with a welcome message and a list of top contributors. A table titled 'Top downloads' lists three versions of Drupal core with their respective download links and statistics.

Project	Version	Downloads	Date created	Up to date as of
Drupal core	5.23	Download (206.96 KB)	2011-Jun-02	2011-Jul-14
Drupal core	6.22	Download (518.26 KB)	2011-Oct-23	2011-Oct-29
Drupal core	7.9	Download (658.47 KB)	2011-Oct-27	2011-Oct-28

Name	Translation count
philipz	5301
archetwist	4989
palik	2466
dajpanspokoj	1219
Grzegorz Zbiński	945
manveru	941
msosin	887
chilek	598
jupeter	543
grzegorz.bartman	439

Translation statistics
 73 contributors
 315344 strings to translate
 22208 translations recorded

Rysunek 224. Dział Download & Extend na stronie projektu Drupal

Pytania kontrolne:

1. Wymień kilka przykładowych witryn, opartych o system CMS Drupal.
2. Wymień przykładowe wymagania systemowe dla niezawodnego funkcjonowania CMS Drupal.
3. Pod jakim adresem znajduje się witryna producenta systemu Drupal?
4. Opisz, w jaki sposób pobrać źródła systemu CMS Drupal i dokonać jego spolszczenia.

Zadania do samodzielnego wykonania:

1. Pobierz źródła systemu CMS Drupal z witryny producenta i dokonaj jego spolszczenia.

Rozdział 10. Przygotowanie do instalacji systemu

Instalując po raz pierwszy swoją witrynę pracującą w oparciu o system Drupal, trzeba zadbać o jej odpowiednie przygotowanie. Dotyczy to w szczególności właściwego opracowania treści, które chcemy opublikować. Należy odpowiednio wcześniej zastanowić się, jakie rodzaje zawartości będą nam potrzebne – czy będzie to wyłącznie prosta strona informacyjna czy też planujemy jej poszerzenie o galerię zdjęć, możliwość dodawania filmów. Warto także zastanowić się nad ogólnym zarysem całej witryny, naszkicować wstępnie układ strony i kategorii menu, co pozwoli znacznie oszczędzić czas potrzebny na stworzenie w pełni funkcjonalnej strony internetowej. Nasza praca, jako administratora ograniczy się wówczas do wykonywania wcześniej ustalonego planu.

Kolejnym etapem przygotowań powinna być weryfikacja naszych kompetencji i umiejętności. Przed udostępnieniem strony w sieci musimy być pewni, że jesteśmy w stanie na bieżąco utrzymywać całą witrynę na najwyższym poziomie, usuwać mogące powstać usterki oraz wdrażać nowe rozwiązania, aby zapewnić stałą atrakcyjność i niezakłócone funkcjonowanie naszej stronie. Można oczywiście, kierując się podanymi w kolejnych rozdziałach wskazówkami, dokonać pierwszej instalacji na serwerze w sieci i od razu udostępnić naszą witrynę internautom lub też, co gorąco polecam, zainstalować niewielki program i „przetrenować” proces instalacji i konfiguracji systemu CMS Drupal, korzystając tylko i wyłącznie z naszego domowego komputera, który poza kilkoma wyjątkami, kiedy pobieramy źródła i moduły, nie musi nawet posiadać połączenia z Internetem. Wybór sposobu, w jaki zostanie zainstalowany CMS, pozostaje oczywiście w gestii użytkownika.

Rezygnując z instalacji na serwerze wirtualnym należy pominąć opisane poniżej kroki i przejść do rozdziału „Instalacja na serwerze sieciowym”. Proces głównej instalacji prowadzonej już z poziomu przeglądarki internetowej w obu przypadkach wygląda dokładnie tak samo.

10.1. Instalacja oprogramowania WAMP

Program WAMP (ang. Windows – Apache – MySQL – PHP) jest aplikacją przekształcającą komputer użytkownika w pełni funkcjonalne środowisko do uruchomienia i testowania systemu Drupal. Możemy bez obaw stawiać pierwsze kroki w systemie, poznawać tajniki jego działania, a w razie uszkodzenia systemu – co zdarza się naprawdę rzadko – próbować spokojnie znaleźć rozwiązanie problemu lub po prostu przystąpić do jego ponownej instalacji. Pozwala to wyrobić dobre nawyki i z czasem większość wykonywanych czynności stanie się intuicyjna, a to, co początkowo wymagało błędzenia w gąszczu menu i opcji, uda się ograniczyć do kilku kliknięć myszą.

Aby uruchomić serwer wirtualny na naszym komputerze, konieczne jest zainstalowanie odpowiedniego oprogramowania. Dostępnych jest wiele programów tego typu np. Krasnal, WAMP, PHP server.

Program WAMP dostępny jest bezpłatnie, a jego konfiguracja nie sprawi problemu mniej doświadczonym użytkownikom. W jednej aplikacji zawarty jest cały potrzebny zestaw: serwer Apache, baza danych MySQL oraz PHP. Aby pobrać instalator, odwiedzamy stronę producenta <http://www.wampserver.com/en/>, z której

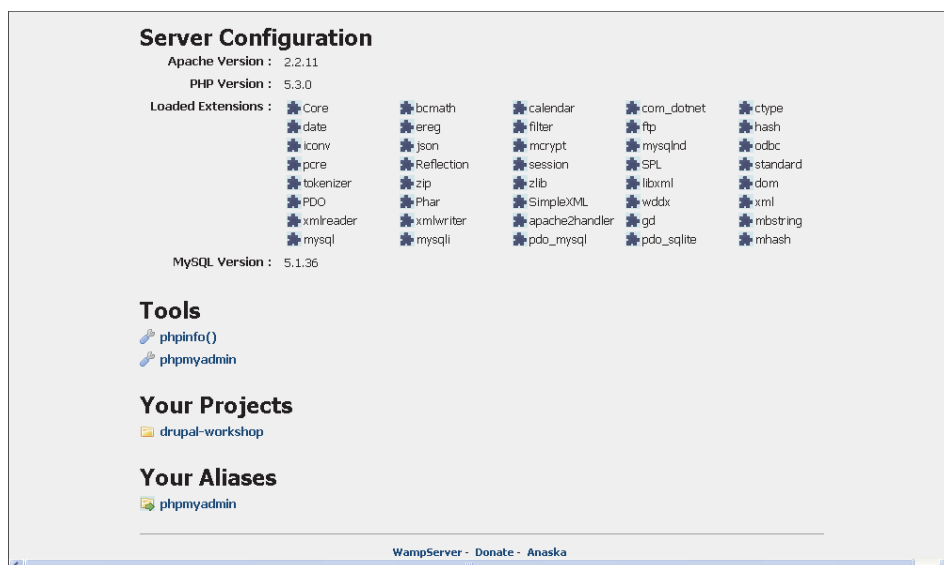
pobieramy najnowszą stabilną wersję programu. Zawarty poniżej opis instalacji dotyczy programu WAMP w wersji 2.2.

Instalacja programu:

1. Uruchamiamy aplikację `WampServer2.0i.exe`.
2. Naciskamy przycisk **Next**.
3. Zaznaczamy pole wyboru **I accept the agreement**, aby przyjąć postanowienia umowy licencyjnej.
4. Wybieramy folder docelowy `C:\wamp` – można podać dowolną ścieżkę.
5. Naciskamy przycisk **Next**.
6. Decydujemy czy program instalacyjny ma utworzyć piktogramy na pulpicie: pole **Create a Desktop icon**, w pasku szybkiego uruchamiania: **Create a Quick launch icon**.
7. Klikamy **Next**, a następnie **Install**.
8. Kiedy pojawi się okienko **Choose your default browser**, podajemy ścieżkę dostępu do przeglądarki internetowej. Używając domyślnej przeglądarki systemu Windows, należy wskazać `C:\Program Files\Internet Explorer\iexplore.exe`.
9. W okienku **Would you like to install new Wamp Server 2 homepage** – czy zainstalować nową wersję strony głównej serwera, klikamy **Yes**.
10. Na tym etapie instalator zapyta nas o ustawienia dotyczące poczty e-mail. Pola SMTP i E-mail pozostawiamy bez zmian i klikamy **Next**.
11. W następnym oknie odznaczamy pole **Launch Wamp Server 2**, klikamy **Finish**. Po zakończonej instalacji wykonujemy restart systemu. Jest to szczególnie ważne z uwagi na instalowane przez program usługi, które mogą nie działać prawidłowo bez ponownego uruchomienia systemu.
12. Po ponownym uruchomieniu komputera uruchamiamy zainstalowaną aplikację. W zasobniku systemowym pojawi się specyficzny piktogram. Dla własnej wygody warto zmienić język na polski. W tym celu klikamy na piktogram w zasobniku prawym klawiszem myszy, wybieramy opcję **Language**, a następnie wybieramy **Polish**.

Po uruchomieniu aplikacji w zasobniku systemowym pojawi się specyficzny piktogram w kształcie zaokrąglonej litery

Teraz możemy sprawdzić poprawność funkcjonowania naszego nowo zainstalowanego serwera. W tym celu należy poczekać aż piktogram w zasobniku systemowym zmieni kolor na zielony, a następnie uruchomiamy przeglądarkę internetową, w której na pasku adresu wpisujemy: `http://127.0.0.1`. Jeżeli serwer działa prawidłowo, pojawi się strona startowa serwera WAMP (Rysunek 225).

Rysunek 225. Strona startowa programu WAMP

10.2. Wybór serwera instalacji

Podstawą sukcesu zawsze jest odpowiednie przygotowanie i uporządkowanie systemu plików. Jeżeli instalujemy system po raz pierwszy, wystarczy jedynie archiwum ze źródłem oraz ewentualnie plik językowy umożliwiający tłumaczenie interfejsu. W miarę jak będziemy rozbudowywać system poprzez instalację dodatkowych modułów czy szablonów, zostajemy zasypani masą plików. Jeżeli zechcemy w przyszłości dokonać ponownej instalacji Drupala, warto mieć uporządkowane wszystkie moduły dodatkowe, aby oszczędzić sobie czasu na ponowne ich poszukiwania. Dobrą praktyką jest także zapisywanie wniosków ze swojej pracy jako administratora strony. Jednorazowe rozwiązanie jakiegoś problemu nie gwarantuje jeszcze, że nie wystąpi on w przyszłości. Posiadanie notatek i historii pracy z witryną stanowi świetne uzupełnienie ludzkiej pamięci.

Na początku tworzymy katalog CMS, a w nim cztery foldery:

- Źródła – tu będziemy przechowywać archiwum z systemem oraz pliki językowe
- Moduły – dla dodatkowych modułów
- Szablony – zawierający alternatywne szablony graficzne
- Notatki – pełniący rolę archiwum pracy administratora.

Do nowo powstałych katalogów kopiujemy wszystkie moduły i szablony, które testowaliśmy w witrynie, każdorazowo zapisując wnioski z ich instalacji, konfiguracji oraz ewentualnych przeszkód czy trudności, jakie napotkaliśmy w czasie ich użytkowania.

Przygotowanie folderów systemu do instalacji:

1. Rozpakowujemy archiwum drupal-7.8.zip.
2. Przechodzimy do nowo powstałego folderu drupal-7.8.

3. Przechodzimy do katalogu `/sites/default/` gdzie znajduje się plik `default.settings.php` zawierający domyślne ustawienia naszego CMS.
4. Kopiujemy plik `default.settings.php` (np. na pulpit).
5. Zmieniamy jego nazwę na `settings.php`.
6. Tak przygotowany plik `settings.php` ponownie wklejamy do folderu `/sites/default/`.
7. W folderze `/sites/default/` powinny znajdować się teraz dwa pliki z rozszerzeniem `php`.
8. W folderze `/sites/default/` tworzymy katalog `files`.

10.2.1. Instalacja przy użyciu serwera WAMP

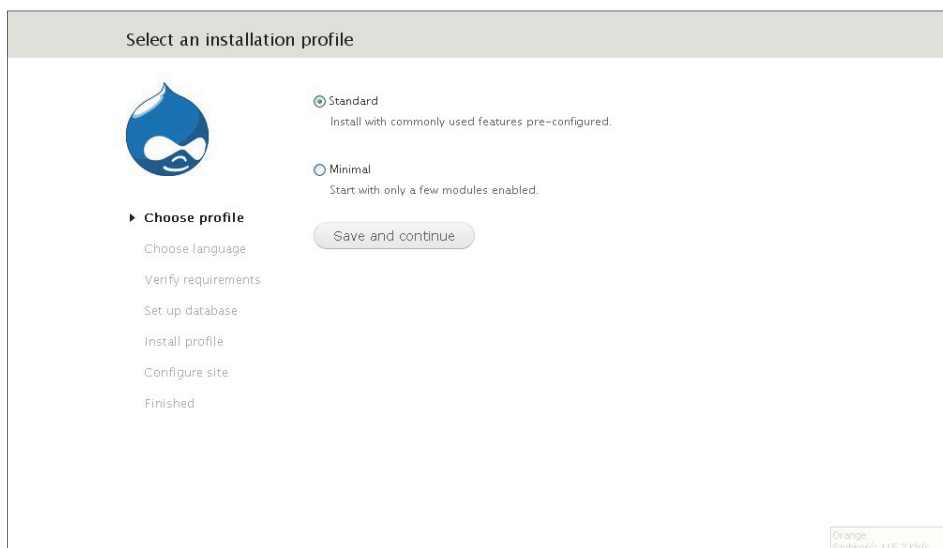
1. Jeżeli prowadzimy instalację przy użyciu serwera wirtualnego, po prostu przechodzimy do folderu `C:\wamp\www` i kopiujemy tam cały folder `drupal-7.8`.
2. Uruchamiamy przeglądarkę internetową i wpisujemy: `http://127.0.0.1`.
3. Aby utworzyć bazę danych, klikamy odnośnik **phpMyAdmin** znajdujący się pod napisem **Your Aliases**.
4. Po przekierowaniu do nowej strony odszukujemy zakładkę **Bazy danych**.
5. W polu tekstowym wpisujemy nazwę dla nowej bazy np. `Drupal` i klikamy **Utwórz**.
6. Ponownie wpisujemy adres: `http://127.0.0.1`.
7. Odnajdujemy napis **Your Projects** i klikamy na **Drupal-7.8**.
8. Postępujemy według wskazówek zawartych w podrozdziale zatytułowanym **Instalujemy CMS Drupal**.

10.2.2. Instalacja na serwerze sieciowym

Instalacja systemu na serwerze sieciowym wymaga od użytkownika przesłania plików do odpowiedniego katalogu. W większości wypadków będzie to folder `public_html`. Do wysłania plików na serwer możemy użyć dostarczanego z systemem operacyjnym Eksploratora Windows, a także skorzystać z dodatkowego oprogramowania do obsługi protokołu FTP np. TotalCommander, FileZilla itp. Ze względów bezpieczeństwa pliki przechowywane i udostępniane w sieci posiadają swoje prawa dostępu. Administrator może ustalić odrębne prawo do odczytu, zapisu i wykonania pliku dla poszczególnych grup użytkowników. Część plików konfiguracyjnych CMS Drupal wymaga ustalenia odrębnych praw do zapisu na czas instalacji. Jeżeli pominiemy ten krok, instalator wyświetli stosowny komunikat. Po zakończonej instalacji należy bezwzględnie usunąć prawo do zapisu.

- Uruchom **Eksplorator Windows** (np. wpisując w menu uruchom `explorer`).
- W pasku adresu wpisujemy adres swojego serwera np. `ftp://moj_serwer.com`.

- W okienku logowania podajemy swoje dane: nazwę użytkownika oraz hasło dostępu.
- Jeżeli logowanie przebiegło poprawnie, pojawi się lista katalogów serwera. Przechodzimy do głównego katalogu (najczęściej jest to `public_html`).
- Kopiujemy pliki z systemem. Pamiętajmy, aby skopiować pliki z folderu `drupal-7.8`, lecz nie cały katalog! W przeciwnym wypadku po wpisaniu adresu WWW w przeglądarce nie pojawi się menu instalacyjne.
- Przechodzimy do folderu `/sites/default/`.
- Klikamy prawym przyciskiem myszy na plik `settings.php` i nadajemy uprawnienia do zapisu.
- Tę samą procedurę powtarzamy dla katalogu `files`.
- Teraz uruchamiamy przeglądarkę internetową i wpisujemy adres WWW swojej strony. Pojawi się menu instalacyjne CMS Drupal (Rysunek 226).

Rysunek 226. Instalacja systemu Drupal – krok pierwszy

Pytania kontrolne:

1. Jakie czynności powinnyśmy dokonać przed rozpoczęciem instalacji systemu CMS Drupal?
2. Czym jest program WAMP? Co oznacza ten skrót?
3. Wymień najważniejsze kroki instalacji programu.

Zadania do samodzielnego wykonania:

1. Pobierz źródła systemu CMS Drupal z witryny producenta i dokonaj jego spolszczenia.

Rozdział 11. Instalujemy CMS Drupal

Przechodzimy do omówienia procesu właściwej instalacji CMS-a Drupal. Uruchamiamy dowolną przeglądarkę internetową i wpisujemy adres WWW naszej strony.

W przypadku serwera WAMP będzie to `http://127.0.0.1` – z listy **Your Projects** wybieramy nazwę katalogu, w którym umieściliśmy Drupala. Pojawi się kreator instalacji.

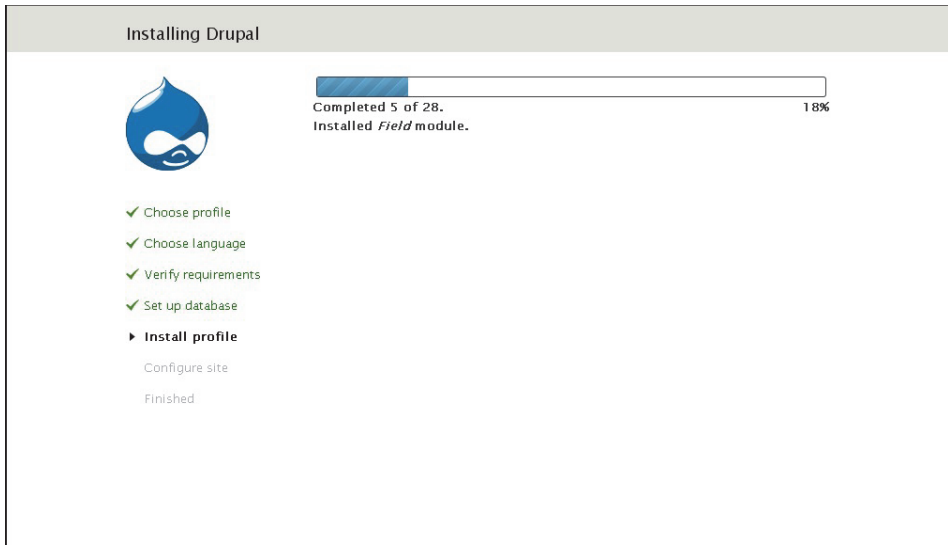
Pierwszym krokiem jest wybór profilu instalacji (Rysunek 226). Do wyboru jest instalacja standardowa oraz minimalna. Wybieramy opcję **Standard**, następnie klikamy przycisk **Save and continue**.

Kolejnym krokiem jest wybór języka, w jakim system będzie się komunikował z użytkownikiem. Wybieramy opcję **English** i klikamy przycisk **Save and continue**. Tłumaczeniem interfejsu na język polski zajmować będziemy się tuż po instalacji systemu.

Teraz instalator przechodzi do sprawdzenia wymagań systemowych. Jeżeli wszystko przebiegło zgodnie z planem, pojawi się kolejna strona. Tym razem proszeni jesteśmy o podanie informacji dotyczących konfiguracji bazy danych.

- **Database type** – podajemy typ bazy danych (najczęściej będzie to opcja pierwsza).
- **Database name** – nazwa bazy danych (podajemy nazwę dostarczoną nam przez administratora serwera bądź utworzoną przez nas przy użyciu **phpMyAdmin**).
- **Database user** – nazwa użytkownika bazy.
- **Database password** – hasło dostępu do bazy (pracując przy użyciu WAMP, pozostawiamy to pole puste).
- Rozwijamy listę **Advanced options**:
 - **Database host** – wypełniamy, jeżeli serwer bazy danych znajduje się na serwerze innym niż lokalny.
 - **Database port** – możemy określić port serwera bazy danych.
 - **Table prefix** – jeżeli dysponujemy jedną bazą danych, a chcemy zainstalować kilka systemów z niej korzystających, możemy określić nazwę nadawaną tabeli.
- Klikamy przycisk **Save and continue**.

W sytuacji, w której wpisano niewłaściwe hasło dostępu, wskazano niewłaściwy serwer, kreator instalacji wyświetli stosowny komunikat na czerwonym tle i poprosi o zmianę danych. Jeżeli wszystko przebiegło bez problemu, pojawi się pasek postępu informujący o przebiegu instalacji (Rysunek 227).

Rysunek 227. Pasek postępu instalacji

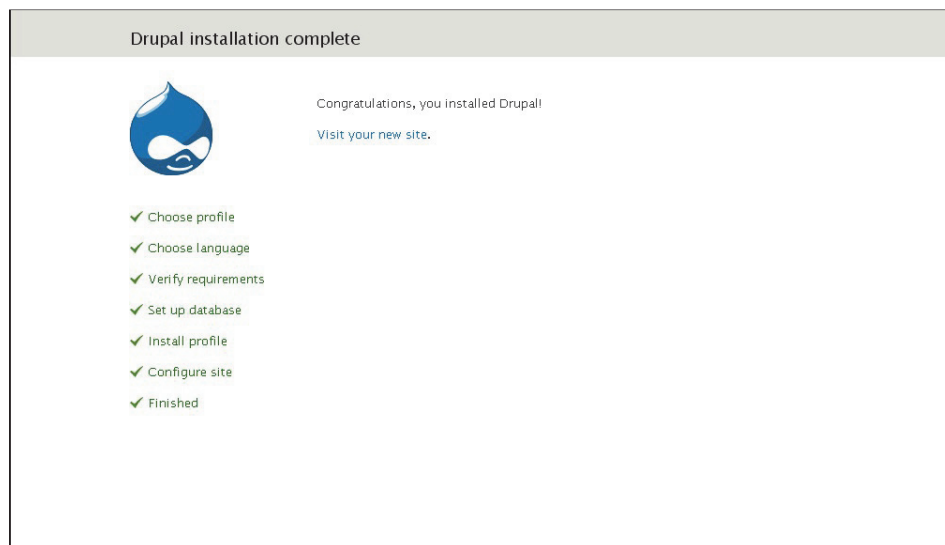
Po ukończeniu pracy instalatora pojawi się strona widoczna na rysunku poniżej, służąca konfiguracji naszej witryny.

Rysunek 228. Konfiguracja witryny

Należy uzupełnić kolejne pola:

- **Site name** – wpisujemy nazwę naszej strony
- **Site e-mail address** – określamy główny adres e-mail witryny. Informacje dotyczące ustawień konta pocztowego powinniśmy otrzymać od administratora serwera. Jeżeli błędnie wypełnimy to pole, system nie będzie w stanie wysłać automatycznych wiadomości. Uniemożliwi to przekazywanie informacji do użytkowników, przypominanie haseł itp.

- **Username** – podajemy nazwę konta, którego używać będziemy jako głównego.
- **E-mail address** – wpisujemy swój prywatny adres e-mail. Jeżeli zapomnimy hasła administratora, system pozwoli na jego zmianę, wysyłając stosowną wiadomość na podany w tym polu adres.
- **Password** – hasło dostępu do konta administratora.
- **Confirm password** – wpisujemy raz jeszcze hasło celem jego potwierdzenia.
- **Default country** – wybieramy Poland.
- **Default time zone** – pozostaje jeszcze wybrać strefę czasową.
- Gdy zaznaczymy pole **Check for updates automatically**, system będzie automatycznie sprawdzał, czy dostępne są nowe wersje zainstalowanych modułów i szablonów.
- Gdy zaznaczymy pole **Receive e-mail notifications**, system będzie wysyłał informacje na temat aktualizacji.
- Klikamy **Save and continue**.
- Jeżeli wszystko przebiegło pomyślnie, pojawi się okno ukończenia instalacji (Rysunek 229), a wraz z nim link **Visit your new Site**.
- Instalacja CMS-a Drupal zakończyła się!

Rysunek 229. Okno ukończenia instalacji systemu Drupal

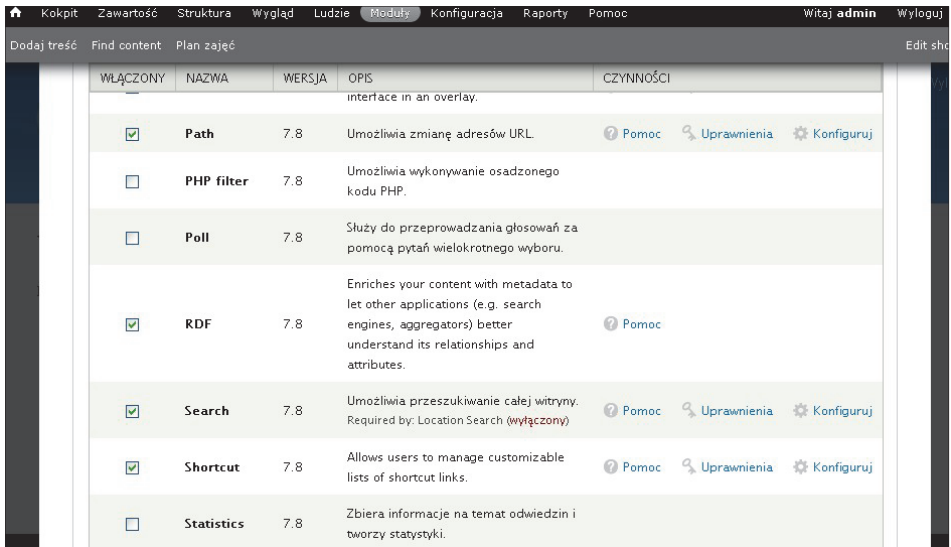
11.1. Tłumaczenie interfejsu

Aby znacznie ułatwić stawianie pierwszych kroków w systemie CMS Drupal, zaraz po zakończonej instalacji dokonamy tłumaczenia interfejsu na język polski. Oczywiście nic nie stoi na przeszkodzie, aby pozostać przy domyślnym języku instalacji lub pobrać inne pliki językowe. Procedura zmiany języka jest bardzo prosta i sprowadza się do kilku opisanych poniżej kroków. Cały zawarty w następnych rozdziałach opis konfiguracji,

dodawania treści, instalacji nowych modułów będzie bazował już na menu w języku polskim.

W pierwszej kolejności należy uaktywnić moduł **Locale**:

1. W górnej części strony na czarnym pasku odnajdujemy i klikamy odnośnik **Modules** (Rysunek 230).
2. Na liście modułów znajdujemy **Locale**, następnie zaznaczamy pole wyboru po jego lewej stronie.
3. Klikamy przycisk **Save and continue** znajdujący się na dole strony.

Rysunek 230. Strona instalacji nowych modułów

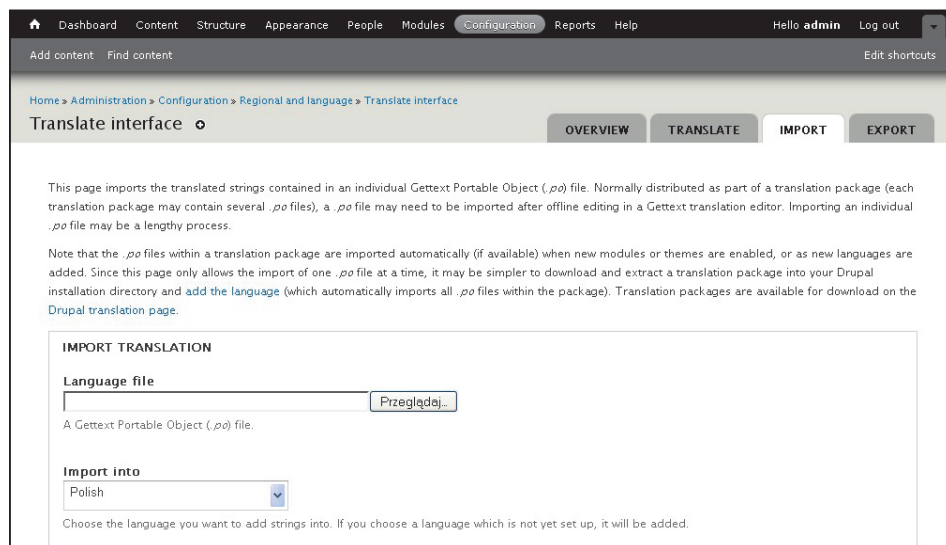
Dodanie nowego języka:

1. Klikamy odnośnik **Configuration** znajdujący się u góry strony.
2. Przewijamy stronę w dół i klikamy **Languages** w sekcji **Regional and languages**.
3. Klikamy odnośnik **Add language**.
4. W polu **Language name** wybieramy **Polski**.
5. Klikamy przycisk **Add Language**.

Importowanie tłumaczenia:

1. Klikamy odnośnik **Configuration** znajdujący się u góry strony.
2. Przewijamy stronę w dół i klikamy **Translate interface** w sekcji **Regional and languages**.
3. Klikamy znajdującą się po prawej stronie zakładkę **Import**.
4. W polu **Language file** (Rysunek 231) podajemy ścieżkę dostępu do naszego pliku językowego.

5. Resztę pól pozostawiamy bez zmian i klikamy przycisk **Import**.

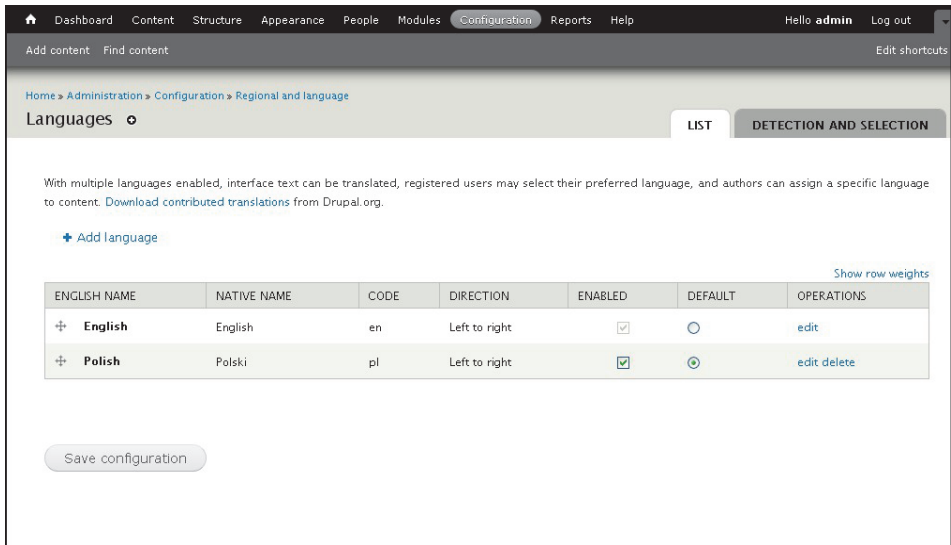
Rysunek 231. Strona importowania tłumaczeń interfejsu

Teraz system sprawdzi plik językowy i dokona tłumaczenia interfejsu. Ilość przetłumaczonych słów jest uzależniona od konkretnego pliku. Cała procedura zajmuje sporo czasu, więc należy uzbroić się w cierpliwość.

W sekcji **Languages**, gdzie poprzednio dodaliśmy język polski, pojawi się wartość procentowa określająca stopień przetłumaczenia interfejsu. Im wyższy wskaźnik, tym lepszy plik językowy importowaliśmy do systemu.

Wybór domyślnego języka:

1. Klikamy odnośnik **Configuration** znajdujący się u góry strony.
2. Przewijamy stronę w dół i klikamy **Languages** w sekcji **Regional and languages**.
3. Zaznaczamy pole wyboru **Default** przy języku polskim (Rysunek 232).
4. Klikamy przycisk **Save configuration**.

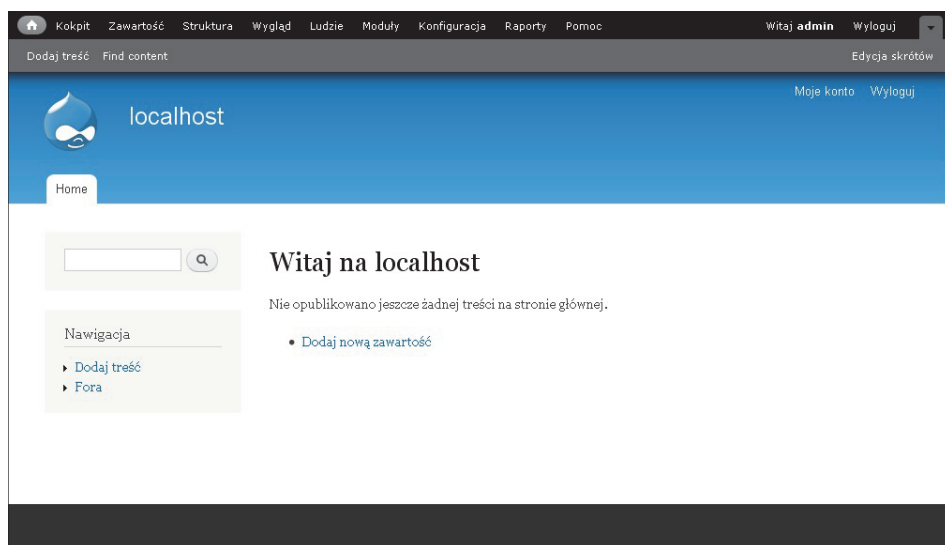

Rysunek 232. Strona konfiguracji języka

Od tej chwili nasza strona zaczyna komunikować się z użytkownikiem w języku polskim. Może się zdarzyć, że nie wszystkie napisy zostały przetłumaczone, jednak nie powinno to utrudnić poruszania się w systemie. Większość elementów ułożonych jest w logiczny i przejrzysty sposób, więc nawet początkujący użytkownicy szybko odnajdą właściwe odnośniki czy elementy.

11.2. Wygląd strony głównej

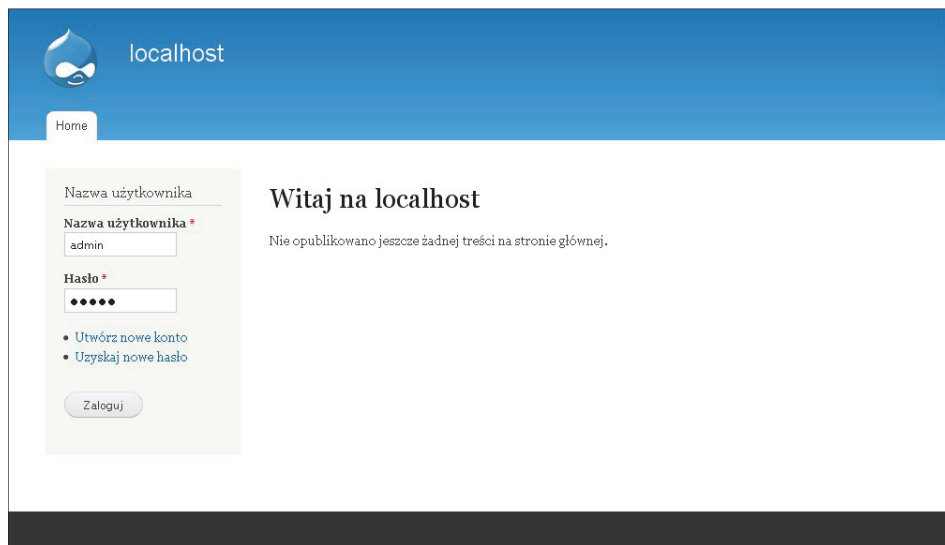
Po przeprowadzonej instalacji użytkownik zostaje automatycznie zalogowany w witrynie, jako jej administrator. U góry strony wyświetla się menu administracyjne (czarny pasek) wraz z paskiem skrótów (ciemnoszary pasek) definiowanych przez użytkownika. Na następnej stronie widzimy układ naszej nowej strony, która domyślnie wyświetlana jest przy użyciu motywu Bartik (Rysunek 233). Po lewej stronie znajduje się blok wyszukiwarki i menu nawigacji. Zanim w naszej witrynie pojawi się opublikowana zawartość, na stronie głównej widoczny będzie odnośnik, zachęcający do jej dodania. W prawym górnym rogu strony zlokalizowany jest odnośnik **moje konto**, dający dostęp do ustawień osobistych oraz **wyloguj**, pozwalający opuścić konto.

Rysunek 233. Strona główna tuż po instalacji Drupala

11.3. Pierwsze logowanie

W prawym górnym rogu odnajdujemy i klikamy odnośnik **Wyloguj**. Po chwili zostajemy przeniesieni do strony głównej. Łatwo zauważyć, że zniknął pasek menu administracyjnego, a z lewej strony pojawił się blok logowania.

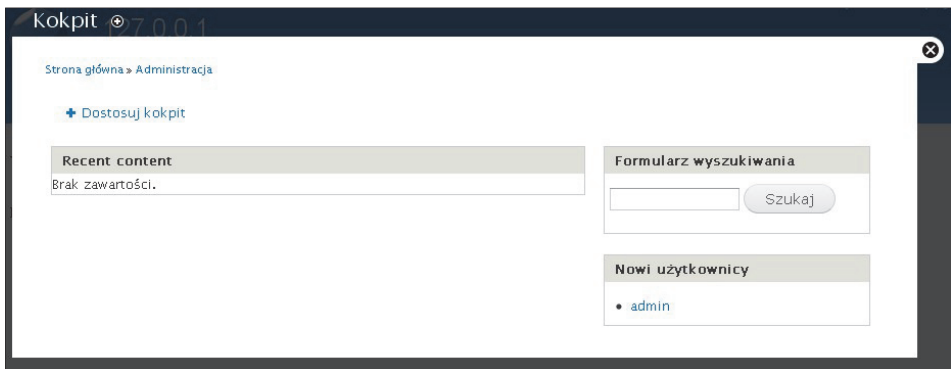
Rysunek 234 Widok strony głównej dla użytkowników niezalogowanych

W tej postaci strona jest widoczna dla niezalogowanych użytkowników (Rysunek 234). Widoczny blok logowania umożliwia, poza wejściem do systemu, utworzenie nowego konta użytkownika, a także ewentualne przypomnienie utraconego hasła.

11.4. Menu administracyjne

Czarny pasek znajdujący się u góry strony stanowi menu administracyjne. Przy jego pomocy uzyskujemy dostęp do wszystkich ustawień naszej witryny. Poniżej znajduje się ciemnoszary pasek skrótów użytkownika. Na nim umieścimy odnośniki do często używanych w witrynie funkcji, co pozwoli skrócić czas ich poszukiwania. Przechodzimy teraz do szczegółowego opisu poszczególnych elementów menu.

1. Począwszy od lewej strony widzimy piktogram w kształcie **domku**. Po jego kliknięciu zostajemy przekierowani do strony głównej.
2. **Kokpit** – jest nowością w systemie CMS Drupal (Rysunek 235). Przy jego pomocy możemy stworzyć podstronę, na której wyświetlane będą najbardziej przydatne elementy i odnośniki. Klikając **Dostosuj kokpit**, możemy dostosować nasz kokpit: dodać nowe bloki funkcjonalne lub zmienić ich położenie.

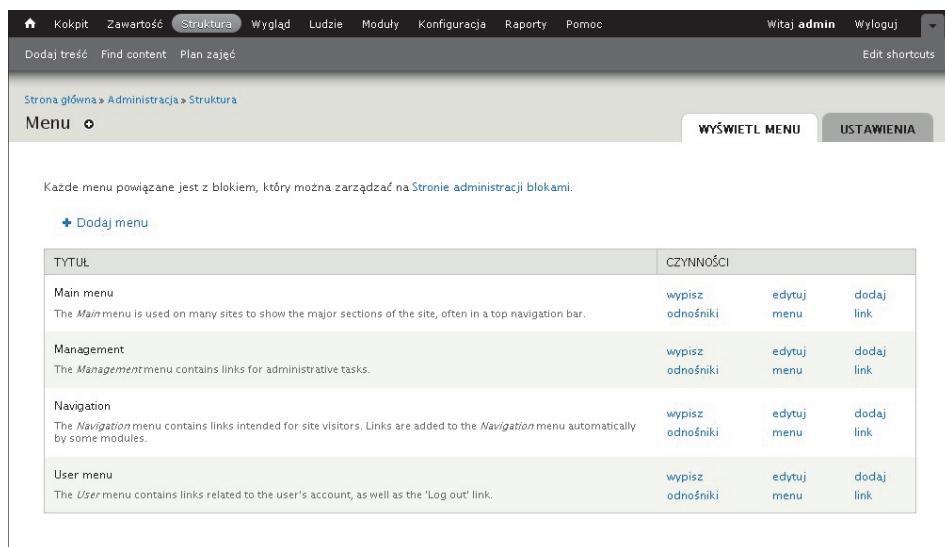

Rysunek 235. Kokpit

1. Po kliknięciu na **Zawartość** otwiera się strona zarządzania treścią. Mamy dostęp do utworzonej w systemie zawartości. Możemy aktualizować, usuwać zawartość, jak również użyć filtrów do jej wyświetlania. Przykładowo, jeżeli chcemy usunąć wszystkie artykuły umieszczone na stronie głównej, nie musimy wyszukiwać ich w gąszczu innej zawartości. Wystarczy użyć filtru *Typ: Article* oraz *Status: Na stronie głównej* i w tabeli pojawią się jedynie wpisy tego typu.
 - a. Odnośnik **Struktura** przenosi do strony, na której możemy wybierać spośród czterech elementów: [jeśli dwukropek – inne punktowanie poniżej]
 - b. **Bloki** – możemy zdecydować, jakie bloki będą wyświetlane w konkretnych rejonach naszej strony. Przykładowo możemy wyświetlić blok logowania użytkownika w prawym bądź lewym pasku bocznym. Istnieje również możliwość dodawania własnych bloków i edycji już istniejących.
 - c. **Kategorie** – system CMS Drupal pozwala na tworzenie kategoryzowanej zawartości. Publikując treść, możemy dodać

automatycznie wpis do słownika i utworzyć stronę z podobną do siebie zawartością. Przykładowo, tworząc artykuł dotyczący chemii, wpisujemy *Tag: chemia*; fizyki: *fizyka*. Chcąc wyświetlić tylko artykuły z danego przedmiotu, klikamy mały odnośnik i zostajemy przekierowani na odpowiednią stronę.

- d. **Menu** – strona pozwala na konfigurację istniejących menu, dodawanie nowych odnośników, a także tworzenie zupełnie nowych odrębnych menu (Rysunek 236). Wpis do menu dokonuje się automatycznie przy tworzeniu zawartości, jednak często zachodzi potrzeba stworzenia dodatkowych kategorii, zmiany kolejności (wagi), w jakiej wyświetlane są odnośniki. W tym celu wystarczy kliknąć **Wypisz odnośniki**, a następnie przeciągnąć i upuścić odnośnik w wybrane miejsce.
- e. **Rodzaje zawartości** – w systemie Drupal mamy dostęp do dwóch domyślnych rodzajów zawartości. Pierwszy z nich, artykuł, służy do publikacji często zmienianej zawartości. Ich skróty mogą być wyświetlane na stronie głównej w sposób znany z witryn informacyjnych. Wpis typu *strona* stosujemy do rzadko aktualizowanej zawartości np. *Historia szkoły*.

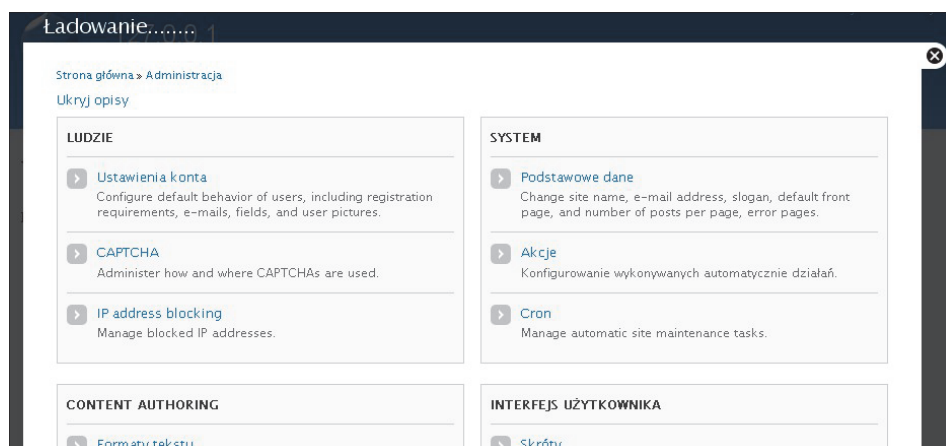

Rysunek 236. Strona konfiguracji menu

1. Menu **Wygląd** przenosi administratora do strony wyboru szablonu (motywu), przy pomocy którego wyświetlana jest strona. Możemy dokonać wyboru zarówno szablonu ogólnego, który zobaczą zwykli użytkownicy, a także motywu strony administratora. Zakładka **Ustawienia** daje dostęp do zaawansowanej konfiguracji wybranego szablonu.
2. **Ludzie** – panel kontrolny służy do zarządzania użytkownikami naszego serwisu. Zakładka uprawnienia pozwala na określenie reguł dostępu dla

poszczególnych grup. Tworząc rolę nauczyciela i ucznia w łatwy sposób podzielimy użytkowników na dwie kategorie. Pierwszym nadajemy uprawnienia do edycji i dodawania zawartości, drugim natomiast do jej przeglądania i ewentualnie dodawania komentarzy.

3. **Moduły** – instalując dodatkowe narzędzia (moduły), nasz serwis zyskuje nową funkcjonalność. Na tej stronie dokonamy aktywacji potrzebnych nam modułów, wyłączymy nieużywane, a także skonfigurujemy już zainstalowane.
4. **Konfiguracja** – najbardziej rozbudowana strona ustawień z dotychczas opisanych, stanowi ona serce naszej witryny (Rysunek 237). Podzielona jest na dziewięć sekcji tematycznych:
 - a. **Ludzie** – umożliwia skonfigurowanie sposobu dodawania nowych użytkowników, blokowania niechcianych za pomocą adresu IP.
 - b. **System** – zawiera podstawowe ustawienia witryny, takie jak nazwa i hasło strony, adres e-mail, sposób wyświetlania strony głównej i adresy stron informujących użytkownika o błędzie.
 - c. **Ustawienia zawartości** – pozwala na ustawienie domyślnego formatu, w jakim wprowadzana jest treść.
 - d. **Interfejs użytkownika** – dodawanie i edycja skrótów pojawiających się na pasku.
 - e. **Media** – Konfiguracja folderów systemowych i ustawień modułów rozszerzających możliwości Drupala o publikację zawartości multimedialnej.
 - f. **Dla deweloperów** – zaawansowane ustawienia witryny, dotyczące wydajności, sposobu informowania o błędach, możliwość przełączenia witryny w „stan budowy”.
 - g. **Wyszukiwanie** – konfiguracja wbudowanej wyszukiwarki, ustawienia adresów URL.
 - h. **Opcje regionalne** – zarządzanie językami, tłumaczenie interfejsu, konfiguracja strefy czasowej.
 - i. **Usługi Web** – tuż po instalacji ustawienia RSS.
5. **Raporty** – sekcja ta daje dostęp do tworzonych automatycznie przez system komunikatów o bieżącym stanie witryny, często powtarzających się problemach, dostępnych aktualizacjach czy też najczęściej wyszukiwanych przez użytkowników hasłach.
6. **Pomoc** – dostęp do pomocy w języku angielskim.

Rysunek 237. Strona konfiguracji witryny

Jeżeli nastąpi problem w funkcjonowaniu witryny, to na stronie konfiguracji pojawi się stosowny komunikat:

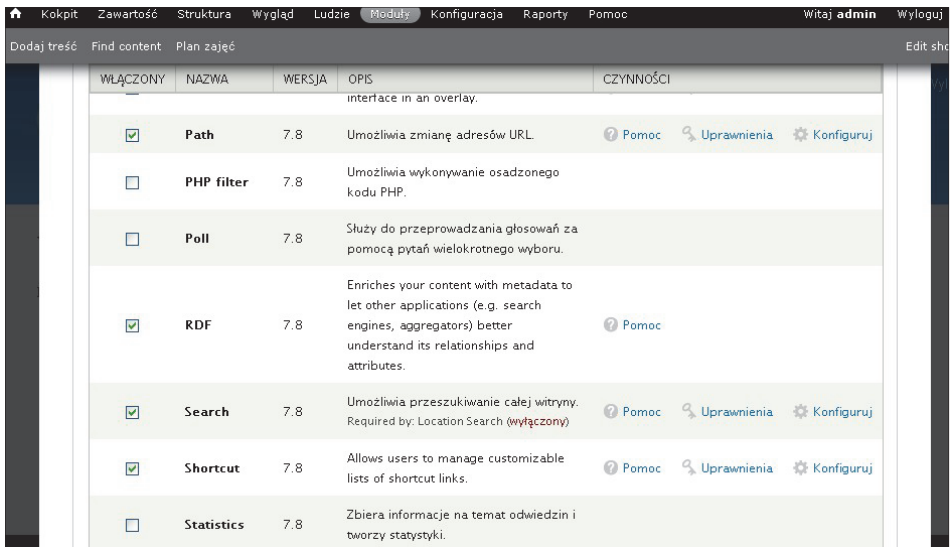
11.5. Konfiguracja witryny

Przed rozpoczęciem wypełniania strony zawartością poświęcimy trochę czasu na jej odpowiednią konfigurację. Przygotujemy tym samym odpowiednią bazę do dalszych działań w systemie.

Na początku aktywujemy moduł umożliwiający prowadzenie na naszej stronie prostego forum dyskusyjnego:

1. Przechodzimy do menu **Moduły** na pasku administratora.
2. Zaznaczamy pole wyboru **Włączony** obok modułu **Forum**.
3. Zapisujemy ustawienia przyciskiem u dołu strony.

W analogiczny sposób uaktywniamy moduł **Poll**, służący dodawaniu interaktywnej ankiety, oraz **Contact**, przy pomocy którego zbudujemy stronę kontaktową z formularzem do wysyłania wiadomości (Rysunek 238).

Rysunek 238. Strona konfiguracji modułów dodatkowych

Kolejnym krokiem będzie zmiana ustawień związanych z wydajnością witryny:

1. Przechodzimy do menu **Konfiguracja**.
2. W sekcji **Dla deweloperów** wybieramy opcję **Wydajność**.
3. Zaznaczamy opcje **Pamięć podręczna bloków**, **Scal i kompresuj pliki CSS**, **Scal pliki JavaScript**.
4. Zapisujemy ustawienia.

Pytania kontrolne:

1. W jaki sposób można dokonać tłumaczenia interfejsu systemu CMS Drupal?
2. Czym jest Menu administracyjne? Opisz jego strukturę.
3. Opisz przykładową konfigurację witryny oraz wymień najważniejsze ustawienia.

Zadania do samodzielnego wykonania.

1. Dokonaj tłumaczenia interfejsu na wybrany przez Ciebie język.
2. W menu administracyjnym w sekcji modułów aktywuj moduł forum.

Rozdział 12. Dodajemy podstawową zawartość

Rozpoczynamy dodawanie zawartości do naszej strony. Warto przygotować stronę kontaktową, zawierającą najważniejsze dane dotyczące naszej witryny, adresy e-mail umożliwiające kontakt z administratorem lub osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie konkretnego działu. Oczywiście nie powinno zabraknąć informacji o autorze danej strony. Publikując treść na stronie, pamiętajmy o zasadzie ograniczonej objętości. Jeżeli nasz wpis będzie zbyt obszerny, lepiej jest zamieścić jego streszczenie, a całość dodać w postaci załącznika. Czytelnik na pewno doceni nasz wysiłek, a nasza strona stanie się przez to bardziej czytelna. W następnym rozdziale opisano procedurę dodawania nowej strony.

Rysunek 239. Strona "Dodaj treść"

12.1. Dodawanie strony

1. Klikamy **Dodaj treść** na pasku skrótów.
2. Wybieramy **Basic page** (Rysunek 239).
3. Wpisujemy tytuł dla naszej strony np. *Kontakt* – pole **Tytuł**.
4. Wprowadzamy treść, np. podajemy adresy e-mail, telefony kontaktowe itp. – pole **Body**.
5. W polu **Format tekstu** możemy zdecydować, w jakim formacie będzie wyświetlany tekst. Przy wprowadzaniu tekstu możemy używać znaczników kodu HTML do jego formatowania. Dla przykładu `Kontakt` wprowadzone w polu **Body** spowoduje wyświetlenie pogrubionego tekstu, jeżeli wybierzemy opcję **Filtered html**. W jednym z następnych rozdziałów zainstalujemy moduł edytora tekstu, który pozwoli nam formatować wprowadzony tekst w sposób znany ze standardowych edytorów np. Microsoft Word®.
6. Przechodzimy teraz do zakładki na dole strony (Rysunek 240). Pierwsza z nich dotyczy umieszczenia wpisu w menu. Zaznaczamy pole **Udostępnij odnośnik w menu**.

Menu Kontakt	☒ Udostępnij odnośnik w menu
Informacje o wersji Brak wersji	Tytuł linka menu Kontakt
Adres Brak aliasu	Opis Tu wpisujemy treść podpowiedzi
Ustawienia komentarzy Zamknięte	Shown when hovering over the menu link.
Autor i data Przez admin	Element nadrzędny <Menu główne>
Opcje publikacji Opublikowane	Waga 0
Linki menu z mniejszą wagą są wyświetlane przed linkami z większą wagą.	
Zapisz Podgląd	

Rysunek 240. Konfiguracja tworzonego wpisu

- a. Wypełniamy pole **Tytuł linka menu**.
 - b. W polu **Opis** możemy wpisać krótką informację dla użytkownika. Przykładowo *Tutaj znajdziesz dane kontaktowe szkoły* – opis ten pojawi się po wskazaniu kursorem danego linku.
 - c. Pole **Element nadrzędny** daje możliwość wyboru konkretnego menu, w którym zostanie utworzony odnośnik.
 - d. **Waga** – im większa, tym odnośnik pojawi się niżej.
7. **Ustawienia komentarzy** – decydujemy o sposobie zamieszczania komentarzy. W początkowym etapie dobrze jest zrezygnować z dodawania komentarzy przez niezalogowanych użytkowników. Pozwoli to uniknąć spamu (Rysunek 241).

Menu Kontakt	☐ Otwarty Tylko użytkownicy z uprawnieniami "Dodawanie komentarzy" mogą wysyłać komentarze.
Informacje o wersji Brak wersji	☒ Zamknięte Użytkownicy nie mogą dodawać komentarzy.
Adres Brak aliasu	
Ustawienia komentarzy Zamknięte	
Autor i data Przez admin w 2011-12-03 23:08:51 +0100	
Opcje publikacji Opublikowane	
Zapisz Podgląd Usuń	

Rysunek 241. Konfiguracja wpisu – opcje komentarzy

8. **Autor i data** – wypełniamy w sytuacji, kiedy chcemy zmienić datę opublikowania, przypisać treść do innego użytkownika.
9. Opcje publikacji (Rysunek 242):
 - a. **Opublikowane** – decydujemy, czy zawartość ma być widoczna w witrynie.
 - b. **Promowane na stronie głównej** – zaznaczamy, jeżeli chcemy wyświetlić skrót zawartości na stronie głównej.
 - c. **Przyklejony na górze listy** – zaznaczamy dla ważnych artykułów. Na stronie głównej artykuły wyświetlane są w kolejności od najnowszego do najstarszego. Aktywowanie tej opcji zapobiega przesuwaniu w dół kolejki.

Rysunek 242. Opcje publikacji nowo tworzonej zawartości

10. Klikamy na **Zapisz** lub **Podgląd**, jeżeli chcemy najpierw zweryfikować efekty swojej pracy i ewentualnie wprowadzić poprawki.

Efekt naszej pracy możemy obejrzeć na stronie, klikając na odnośnik **Kontakt**, który pojawił się w głównym menu naszej strony. Wpisu w formie strony używać będziemy stosunkowo rzadko.

12.2. Dodawanie artykułu

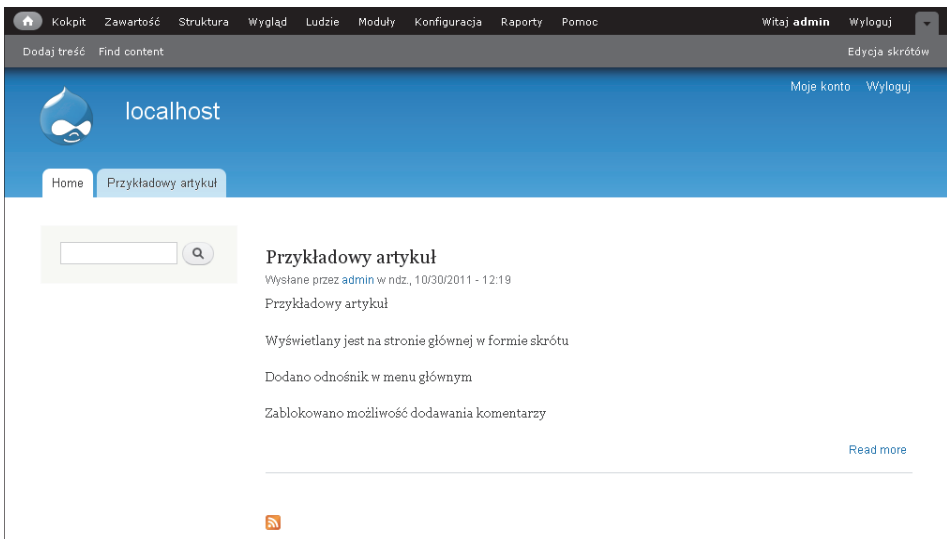
Nauczyciel często publikujący nowe materiały dla swoich uczniów może skorzystać z drugiego rodzaju wpisu – artykułu. Daje on możliwość wprowadzenia hasła do słownika i kategoryzowania zawartości. Możliwość szybkiego i trafnego odnalezienia interesujących materiałów bywa nadal niedoceniana. O użyteczności danego serwisu nie świadczy ilość dostępnych informacji, a możliwości ich rzeczywistego wykorzystania. Ilość informacji w sieci przewyższa możliwości przeciętnego ucznia w dotarciu do wartościowych danych. Stworzenie odpowiedniej struktury pozwoli użytkownikom w przyszłości, kiedy już witryna zostanie zapełniona treścią, na skuteczne odnalezienie potrzebnego im do zajęć artykułu czy pliku.

Aby dodać artykuł:

1. Klikamy **Dodaj treść** na pasku skrótów.
2. Wybieramy **Article**.
3. Postępujemy analogicznie jak w przypadku strony, wypełniając pole **Body**.
4. W polu **Tags** możemy wpisać krótkie hasło określające nasz artykuł.
5. Jeżeli chcemy dodać zdjęcie, klikamy **Przeglądaj** w sekcji **Image** a następnie **Wysyłanie plików** (Rysunek 243).

Rysunek 243. Ładowanie załącznika w postaci obrazka

Rysunek 244. Widok strony głównej zawierającej skrót stworzonego artykułu

Powyżej widać stronę główną z dodanym skrótem artykułu (Rysunek 244). Gdy przesuniemy kursor na obszar artykułu, w jego prawym górnym rogu pojawi się piktogram w kształcie koła zębatego. Po kliknięciu mamy dostęp do bardzo użytecznej funkcji. Pojawiające się menu pozwala na szybką edycję bądź usunięcie zawartości.

12.3. Tworzymy formularz kontaktowy

CMS Drupal w swojej podstawowej wersji instalacyjnej oferuje nam możliwość prostego i szybkiego zbudowania strony kontaktowej, zawierającej interaktywny formularz. Za jego pośrednictwem użytkownicy mogą kontaktować się z osobami prowadzącymi witrynę. Zaletą takiego rozwiązania jest po pierwsze jego wygoda, a po drugie ukrycie adresu e-mail odbiorcy, przez co unikamy niechcianych wiadomości.

Aby skonfigurować formularz kontaktowy:

1. Przechodzimy do menu **Struktura**.
2. Wybieramy opcje **Formularz kontaktowy**.
3. Najpierw usuwamy domyślną kategorię **Website feedback**.
4. Teraz klikamy **Dodaj kategorię**.
5. W polu **Kategoria** wpisujemy np. *Sekretariat*.
6. W polu **Odbiorcy** możemy podać adresy e-mail osób, do których przekazana ma być wiadomość. System automatycznie wyśle odpowiedni e-mail.
7. W polu **Automatyczna odpowiedź** wpisujemy treść informacji, jaka ma być wysłana do osoby wypełniającej nasz formularz.
8. Z listy **Wybrany** zaznaczamy opcje **Nie**, jeżeli chcemy dodać więcej kategorii.
9. Zapisujemy ustawienia.

W ten sam sposób dodajemy przykładowe kategorie *Administrator*, *Dział techniczny*. Pozostaje już tylko sprawdzić działanie naszego formularza. Aby zobaczyć efekt naszej pracy wystarczy przejść pod adres <http://adres.strony/?q=contact> (Rysunek 245).

Użytkownik, który chce skontaktować się z wybraną osobą, wybiera odpowiednią kategorię z menu, wpisuje swoje pytanie i po wysłaniu zostaje ono automatycznie przekazane pod wszystkie uprzednio podane adresy e-mail. Łatwo zauważyć, że nasz formularz kontaktowy nie posiada jeszcze wpisu w menu nawigacyjnym. W rozdziale dotyczącym konfiguracji menu przedstawiony zostanie sposób dodawania własnych odnośników.

Rysunek 245. Formularz kontaktowy

12.4. Tworzymy forum

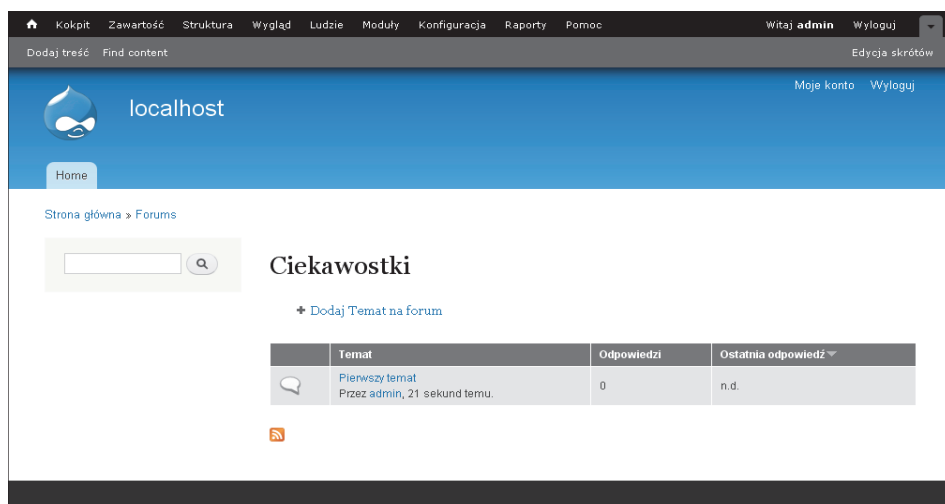
Forum dyskusyjne może stać się doskonałą platformą wymiany poglądów, wspólnego poszukiwania rozwiązań i nawiązywania kontaktów. Studenci i uczniowie korzystający z witryny edukacyjnej mogą ją współtworzyć, pomagając innym użytkownikom w poszukiwaniu wartościowych źródeł wiedzy i dzieląc się własnymi przemyśleniami. Forum dyskusyjne, jakie oferuje nam system CMS Drupal, w zupełności wystarczy na początku funkcjonowania witryny. W przyszłości dużo lepszym rozwiązaniem może się okazać zainstalowanie odrębnego forum i integracja z Drupalem przy pomocy dodatkowego modułu.

Dodawanie nowego forum:

1. Wybieramy menu **Struktura**.
2. Przechodzimy do odnośnika **Fora**.
3. Standardowo utworzone jest forum **Dyskusja ogólna**, dodamy nowe: *Ciekawostki*.
4. Klikamy **Dodaj forum** i uzupełniamy pole **Tytuł** oraz **Opis**.
5. Zapisujemy ustawienia.
6. Teraz możemy obejrzeć efekt pracy, klikając menu **Struktura – Fora** (Rysunek 246).

Aby dodać nowy temat na forum:

1. Klikamy na forum **Ciekawostki**.
2. Wybieramy odnośnik **Dodaj temat na forum**.
3. Wypełniamy pola **Tytuł**, **Body**.
4. Po lewej stronie znajduje się standardowy pasek opcji, widoczny przy dodawaniu zawartości. Decydujemy o szczegółowych opcjach publikacji.
5. Zapisujemy ustawienia.

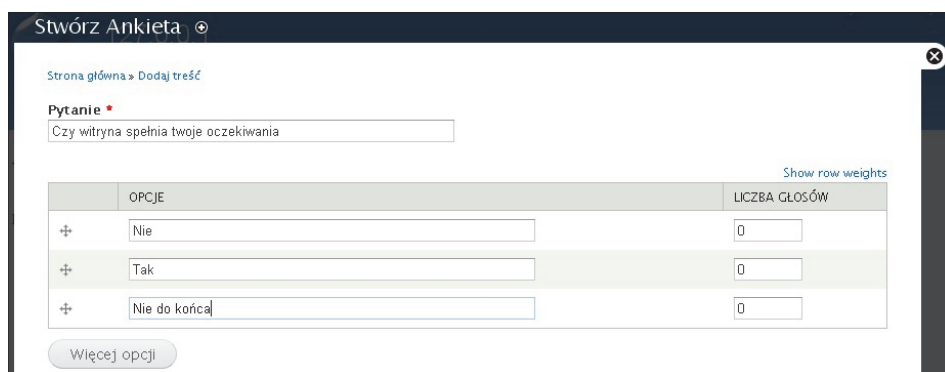
Rysunek 246. Nowo dodane forum

12.5. Uruchamiamy ankietę

Chcąc poznać opinię użytkowników o naszej stronie, możemy wykorzystać moduł ankiety. Oczywiście zakres możliwych zastosowań tego narzędzia jest o wiele szerszy. Możemy nadać prawa dostępu do ankiety i przeprowadzić badanie na konkretnej grupie użytkowników, a także uruchomić kilka ankiet jednocześnie.

Tworzenie ankiety:

1. Klikamy **Dodaj treść** na pasku skrótów, wybieramy **Ankieta**.
2. Wypełniamy pola **Pytanie**, **Opcje** (Rysunek 247).

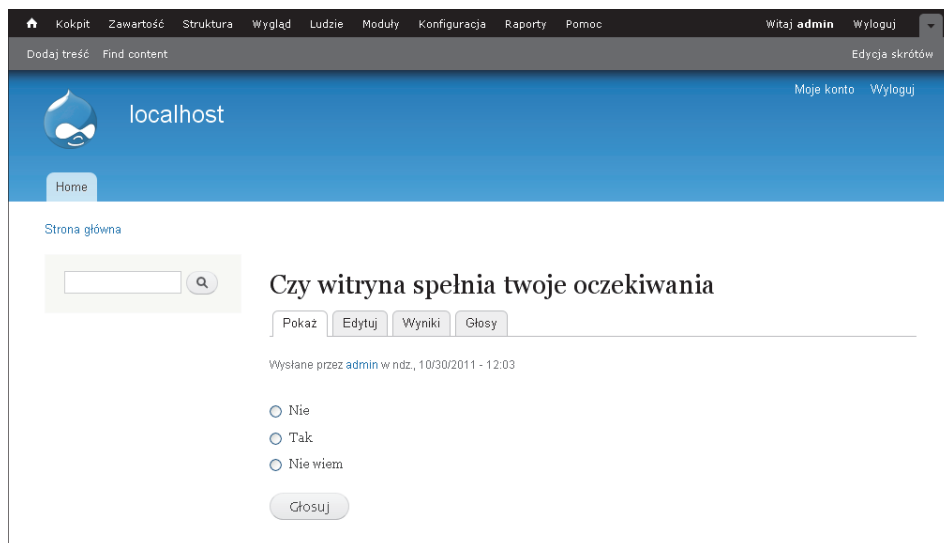
Rysunek 247. Konfiguracja pytań ankiety

3. Ustalamy czas trwania ankiety i standardowe opcje publikacji.
4. Zapisujemy ustawienia.

Będąc zalogowanym jako administrator, mamy możliwość sprawdzenia wyników ankiety oraz wszystkich oddanych głosów. Służą temu zakładki pojawiające się przy przeglądaniu wpisu ankiety. Ponadto, nasza ankieta może zostać wyświetlona w bloku,

to znaczy małym obszarze w wybranym rejonie strony, ułatwiając tym samym oddawanie głosów użytkownikom. W kolejnym dziale aktywujemy blok ankiety.

Poniżej efekt dodania ankiety (Rysunek 248):

Rysunek 248. Podgląd czynnej ankiety

Pytania kontrolne:

1. W jaki sposób dodajemy zawartość witryny? Opisz dodawanie strony.
2. Opisz dodawanie artykułu.
3. Jak utworzyć formularz kontaktowy?
4. Jak dodać i skonfigurować forum na witrynie, opartej o system CMS Drupal?
5. W jaki sposób uruchomić ankietę na opracowywanej witrynie internetowej? Opisz konfigurację ankiety.

Zadania do samodzielnego wykonania:

1. Dodaj do tworzonej witryny internetowej zawartość: stronę, artykuł, formularz kontaktowy, forum, ankietę. Sprawdź jak wyglądają po dodaniu, konfiguracji i wypełnieniu treścią.
2. Po utworzeniu forum dyskusyjnego wypełnij go nowymi tematami i sprawdź jak wygląda z poziomu użytkownika niezalogowanego.

Rozdział 13. Tworzenie nowych rodzajów zawartości

Zarówno nauczyciel tworzący własną stronę domową, za pomocą której udostępnia swoim uczniom materiały do zajęć, jak i administrator rozbudowanego portalu edukacyjnego mogą znacznie zoptymalizować swoją pracę, tworząc własne rodzaje zawartości. Zakładając, że chcemy zbudować portal edukacyjny dla studentów, w którym powstanie baza wiedzy zawierająca materiały dydaktyczne w różnej formie (scenariusze zajęć, prezentacje multimedialne, ciekawe artykuły, filmy itd.), stworzymy nową zawartość dla każdej wyżej wymienionych kategorii.

1. Klikamy menu **Struktura** na pasku administratora.
2. Wybieramy odnośnik **Rodzaje zawartości**, a następnie **Nowy typ zawartości**.
3. Wpisujemy nazwę dla naszej zawartości np. *Prezentacje multimedialne*.
4. W polu **Opis** zamieszczamy krótką informację o typie zawartości, jej przeznaczeniu. Opis będzie widoczny w polu dodawania zawartości.
5. **Etykieta pola tytułu** – wpisujemy *tytuł*.
6. **Podgląd przed wysłaniem** – wybieramy opcjonalnie.
7. W zakładce **Opcje publikacji**:
 - a. Domyślne opcje zaznaczamy **Opublikowany**.
 - b. **Obsługa wersji językowych** – wyłączony.
8. W zakładce **Ustawienia wyświetlania** odznaczamy pole **Wyświetl informacje o autorze i dacie dodania**.
9. W zakładce **Ustawienia komentarzy** zaznaczamy **Zamknięte**.
10. Klikamy **Zachowaj i dodaj pola**.

Strona konfiguracji pól, która wyświetliła się po zapisaniu konfiguracji, umożliwia dodanie do formularza, używanego przy tworzeniu zawartości, nowych elementów. Do wyboru jest trzynaście opcji. Na potrzeby *Prezentacji multimedialnych* dodamy pole umożliwiające przesłanie pliku na serwer.

1. W sekcji **Dodaj nowe pole** (Rysunek 249) wpisujemy etykietę *Prezentacja*.
2. Następnie **Nazwa pola** – *prezentacja*.
3. Wybieramy typ pola – **Plik**.
4. Klikamy przycisk **Zapisz**.
5. Na następnej stronie zaznaczamy opcje **Włączona opcja pokazuj** oraz **Pliki domyślnie są pokazywane**.
6. Klikamy **Zapisz ustawienia pola**.
7. Na kolejnej stronie odszukujemy pole **Dozwolone rozszerzenia pliku** i wpisujemy *ppt*.

8. W polu **Maksymalny rozmiar pliku** wpisujemy np. *20 MB*.
9. Klikamy **Zapisz ustawienia**.

Teraz możemy już tworzyć zawartość nowego typu. Klikając na **Dodaj treść**, w menu administracyjnym zobaczymy rodzaj zawartości – **Prezentacja multimedialna**.

The screenshot shows the Drupal administration interface for the 'Prezentacja multimedialna' content type. At the top, there are tabs for 'Prezentacje m', 'EDYTUJ', 'ZARZĄDZAJ POLAMI', 'ZARZĄDZAJ WYŚWIETLANIEM', 'COMMENT FIELDS', and 'COMMENT DISPLAY'. Below the tabs, a breadcrumb trail reads: 'Strona główna » Administracja » Struktura » Rodzaje zawartości » Prezentacje multimedialne'. A 'Show row weights' link is visible on the right. The main area contains a table with the following columns: ETYKIETA, NAZWA, POLE, KONTROLKA, and CZYNNOŚCI. The table lists two existing fields: 'Title' (title, Node module element) and 'Body' (body, Długi tekst i podsumowanie, Pole tekstowe z podsumowaniem, edytuj, usuń). Below the table, there are two sections for adding new fields. The first section, 'Dodaj nowe pole', includes a 'field_' input, a dropdown for 'Wybierz typ pola', and a dropdown for 'Wybierz kontrolkę'. The second section, 'Dodaj istniejące pole', includes a dropdown for 'Wybierz istniejące pole' and a dropdown for 'Wybierz kontrolkę'. At the bottom left, there is a 'Zapisz' button.

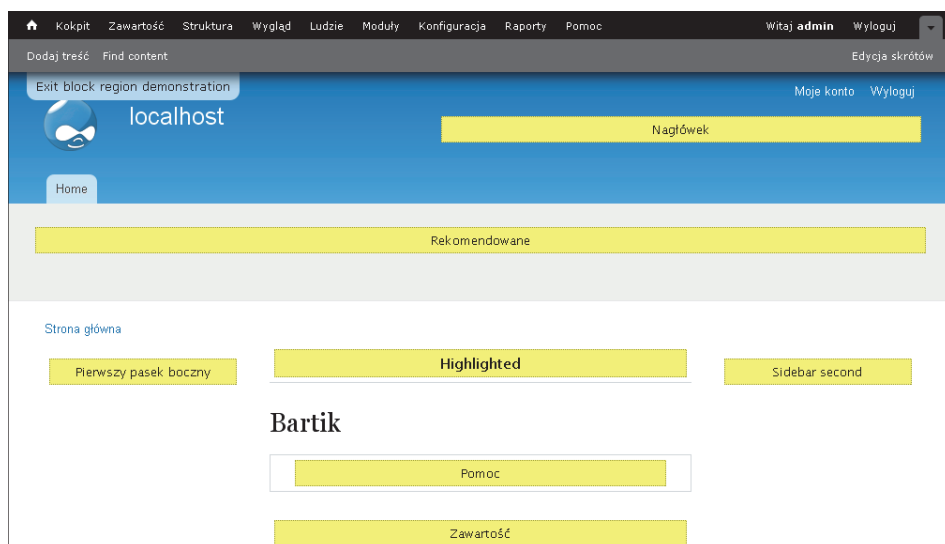
Rysunek 249. Dodawanie pola do nowego rodzaju zawartości

13.1. Bloki i menu

Pierwszym elementem opisywanym w tym rozdziale będą bloki. System CMS Drupal podczas tworzenia strony internetowej oferuje nam możliwość lokowania różnorodnej zawartości w określonych regionach. Przykładowo, możemy zmienić położenie okienka logowania domyślnie znajdującego się w lewym pasku bocznym i wyświetlić go w jednym z piętnastu regionów oferowanych przez motyw **Bartik**. Takie podejście do budowy witryny otwiera przed jej administratorem szerokie możliwości. Możemy samodzielnie tworzyć różnorodne bloki i zgodnie z przeznaczeniem wyświetlać w różnych częściach naszej strony. Tworzenie i edycja bloków, a także zmiana ich położenia nie wymaga od użytkownika wpisywania kodu czy zmian w plikach konfiguracyjnych. Na początku należy sprawdzić, w których miejscach strony możemy umieszczać nasze bloki.

Aby obejrzeć listę regionów oferowanych przez dany szablon:

1. Klikamy menu **Struktura** na pasku administratora.
2. Wybieramy odnośnik **Bloki**.
3. Klikamy odnośnik: **Zademonstruj obszary**, w jakich można umieszczać bloki.

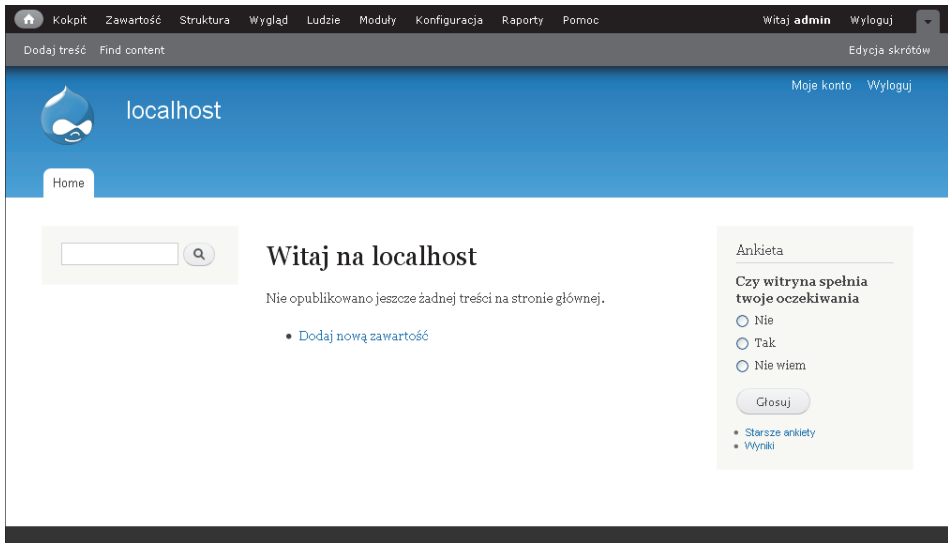

Rysunek 250. Obszary, w których można ulokować bloki

Wyświetlona została strona, na której żółtym kolorem zaznaczone są poszczególne regiony (Rysunek 250). Jak widać, motyw *Bartik* umożliwia dodanie bloków do piętnastu różnych miejsc. Wśród typowych – jak prawy i lewy pasek boczny, nagłówek i stopka – do dyspozycji mamy region *Rekomendowane*, gdzie możemy umieszczać odnośniki do najbardziej popularnych artykułów, cztery bloki na dole strony, które można wykorzystać do prezentowania odnośników do zaprzyjaźnionych stron czy wyświetlania listy aktywnych użytkowników. Wyświetlenie bloku w danym regionie sprowadza się do zastosowania metody przeciągnij i upuść. Przykładowo wyświetlimy blok ankiety w prawym pasku bocznym.

Aby wyświetlić blok w danym regionie:

1. Klikamy menu **Struktura** na pasku administratora.
2. Wybieramy odnośnik **Bloki**.
3. Następnie wyszukujemy na liście **Wyłączony** blok **Najświeższa ankieta**.
4. Klikamy na krzyżyk po lewej stronie bloku i przeciągamy go do wybranego regionu.
5. Zapisujemy ustawienia przyciskiem znajdującym się u dołu strony.

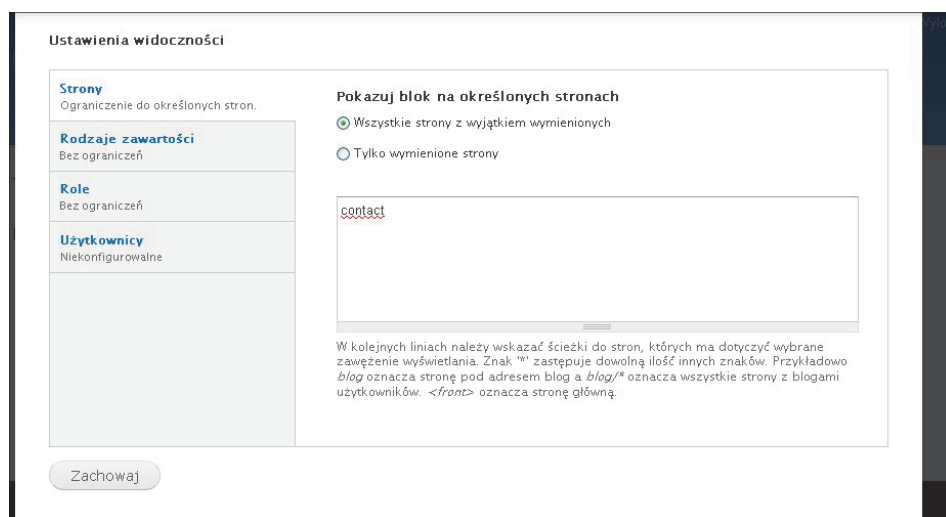

Rysunek 251. Konfiguracja bloku ankiety – widok strony głównej

Tym sposobem blok ankiety jest teraz wyświetlany w prawym pasku bocznym naszej strony (Rysunek 251). Poza zmianą regionu, w którym wyświetlany jest dany blok, mamy dostęp do bardziej zaawansowanych ustawień pozwalających jeszcze bardziej spersonalizować naszą stronę. Dany blok może być wyświetlany tylko na wybranych przez nas stronach, jedynie wybranym użytkownikom. Pozwala to jeszcze ściślej kontrolować wyświetlaną w witrynie zawartość, zachować przejrzystość i funkcjonalność. Teraz skonfigurujemy blok ankiety tak, aby był wyświetlany jedynie na utworzonej wcześniej stronie z formularzem kontaktowym.

Aby dokonać zaawansowanej konfiguracji bloków:

1. Klikamy menu **Struktura** na pasku administratora.
2. Wybieramy odnośnik **Bloki**.
3. Klikamy odnośnik **Konfiguruj blok** Najświeższa ankieta.
4. Pojawiła się strona konfiguracji bloku. Możemy przypisać tytuł, który będzie wyświetlany nad danym blokiem, wybrać, w jakim regionie ma on być pokazywany (osobno dla motywu strony, jak i administratora).
5. W zakładce **Strony** zaznaczamy pole wyboru **Tylko wymienione strony**, a w bloku tekstowym wpisujemy *contact*.
6. Zapisujemy ustawienia.

Rysunek 252. Konfiguracja widoczności bloku

Po przejściu do strony głównej blok ankiety nie wyświetla się. Jest on widoczny jedynie na stronie z formularzem kontaktowym.

Omówienia wymagają jeszcze dodatkowe opcje dostępne przy konfiguracji bloków.

Sekcja **Strony**:

1. Zaznaczenie opcji **Wszystkie strony z wyjątkiem wymienionych** powoduje wyświetlenie bloku na wszystkich stronach z wyjątkiem tych podanych w polu tekstowym (Rysunek 252).
2. **Tylko wymienione strony** – wyświetla blok tylko na podanych stronach.

Sekcja **Rodzaje zawartości** pozwala na wybranie typów zawartości, przy których wyświetlany będzie dany blok. Niezaznaczenie żadnej z opcji spowoduje, że blok będzie widoczny przy wszystkich jej rodzajach.

Przy użyciu zakładki **Role** określimy, którzy użytkownicy mogą zobaczyć dany blok. Zaznaczając opcję **Użytkownik uwierzytniony**, sprawimy, że blok pokazywany będzie wyłącznie po zalogowaniu w systemie. Zakładka **Użytkownicy** pozwala określić, czy użytkownik może sam decydować o wyświetlaniu bloku.

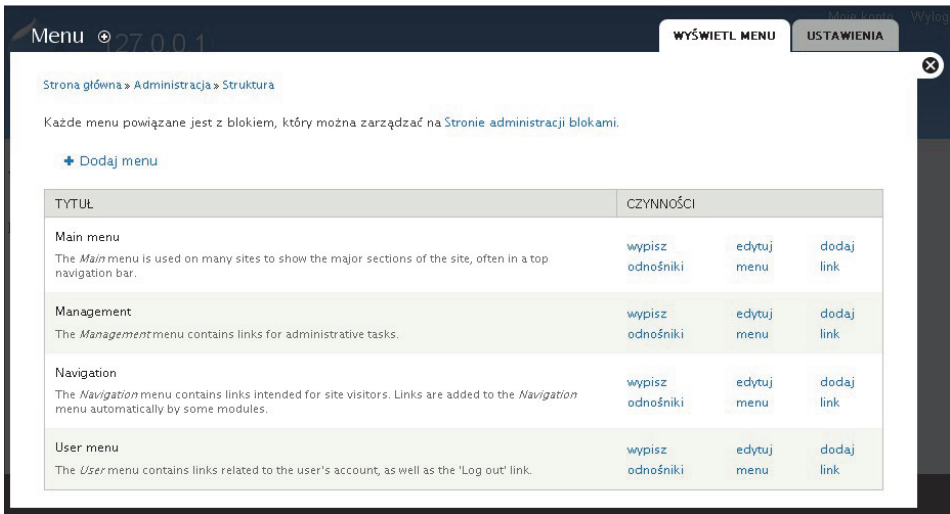
13.1.1. Tworzenie i edycja własnego menu

Jednym z najważniejszych elementów strony internetowej jest właściwie zaprojektowane menu, pozwalające użytkownikowi na sprawną i szybką nawigację. Tworząc swoją witrynę, musimy pamiętać o kilku podstawowych zasadach. Po pierwsze nazwa odnośnika w menu musi jednoznacznie określać stronę czy też dział, do którego nastąpi przekierowanie. Należy unikać nazw zbyt długich lub wieloznacznych, mogących zmylić użytkownika. Po drugie budując menu, dobrze jest nadać mu hierarchiczną strukturę, grupując podobne elementy. Istotne jest także miejsce wyświetlania menu. Większość użytkowników przyzwyczajonych jest, że główna nawigacja znajduje się bądź u góry strony, bądź na jej lewym pasku bocznym.

System CMS Drupal oferuje dwie możliwości dodawania odnośników do menu. Pierwszy, automatyczny, znany nam już z rozdziału o dodawaniu zawartości oraz drugi, kiedy samodzielnie tworzymy nowe odnośniki. Możemy także zmieniać kolejność ich wyświetlania i tworzyć menu rozwijane.

Klikając w menu administracyjnym **Struktura**, a następnie **Menu**, przechodzimy do strony konfiguracji menu. Na liście widzimy wszystkie menu zainstalowane w systemie (Rysunek 253). Do dyspozycji są trzy elementy **Wypisz odnośniki**, po kliknięciu którego ukazują się wszystkie linki w nim zawarte; **Edytuj menu**, dający dostęp do szczegółowych ustawień; **Dodaj link**, pozwalający na dodanie nowego odnośnika. U góry tabeli znajduje się odnośnik **Dodaj menu**, przy pomocy którego możemy samodzielnie stworzyć własne dodatkowe menu.

Wyjaśnienia wymaga sposób tworzenia adresów przez system CMS Drupal. Podczas tworzenia artykułu system automatycznie przypisał adres w postaci `?q=node/numer`. Jeżeli chcemy samodzielnie utworzyć odnośnik w menu, musimy znać adres docelowy, do którego ma nastąpić przekierowanie. Może to być zarówno strona utworzona w naszej witrynie, jak i adres zewnętrzny. Na początku utworzymy w menu głównym odnośnik do wyszukiwarki Google (Rysunek 254).

Rysunek 253. Strona konfiguracji menu

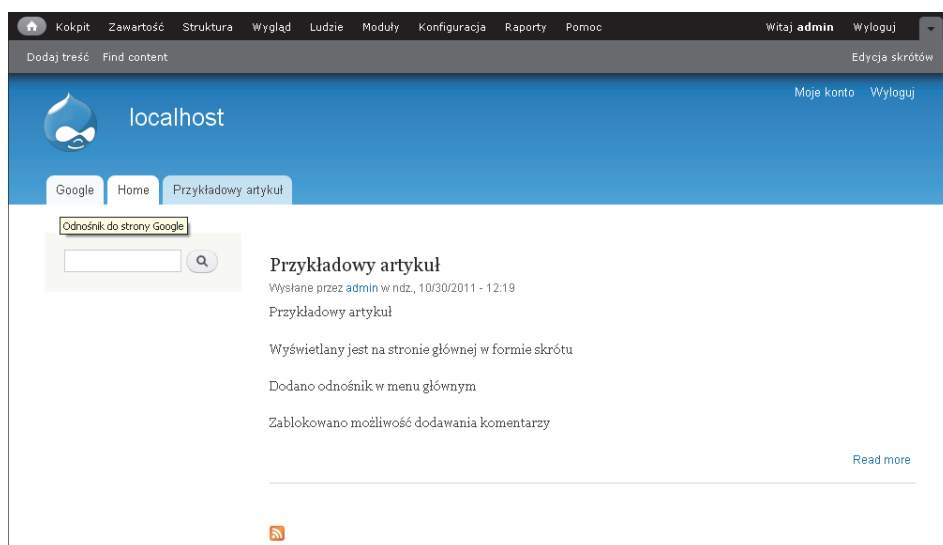
Dodawanie odnośnika do menu:

1. Klikamy menu **Struktura** na pasku administratora.
2. Wybieramy odnośnik **Menu**.
3. Przy **Main menu** wybieramy **Wypisz odnośniki**.
4. Klikamy **Dodaj odnośnik**, a następnie wypełniamy pola:
 - a. Tytuł linka menu.
 - b. **Ścieżka**, jeżeli chcemy utworzyć link do wewnętrznej zawartości np. artykułu, to wpisujemy ścieżkę w formacie Drupala

?q=node/numer. Dla linków zewnętrznych podajemy adres strony WWW, np. `http://www.google.pl`.

- c. **Opis** – wypełnienie tego pola spowoduje, że po wskazaniu odnośnika kursorem myszy pojawi się dymek z jego opisem.
- d. Opcja **Pokaż jako rozwinięte** określa, czy odnośnik jest elementem nadrzędnym menu rozwijalnego.
- e. Lista wyboru **Nadrzędny link** służy do podania menu, w którym chcemy utworzyć odnośnik.
- f. Pole **Waga** określa ciężar odnośnika. Im większy, tym wpis pojawi się niżej.

5. Klikamy **Zapisz**.

Rysunek 254. Menu główne z dodanym odnośnikiem do wyszukiwarki

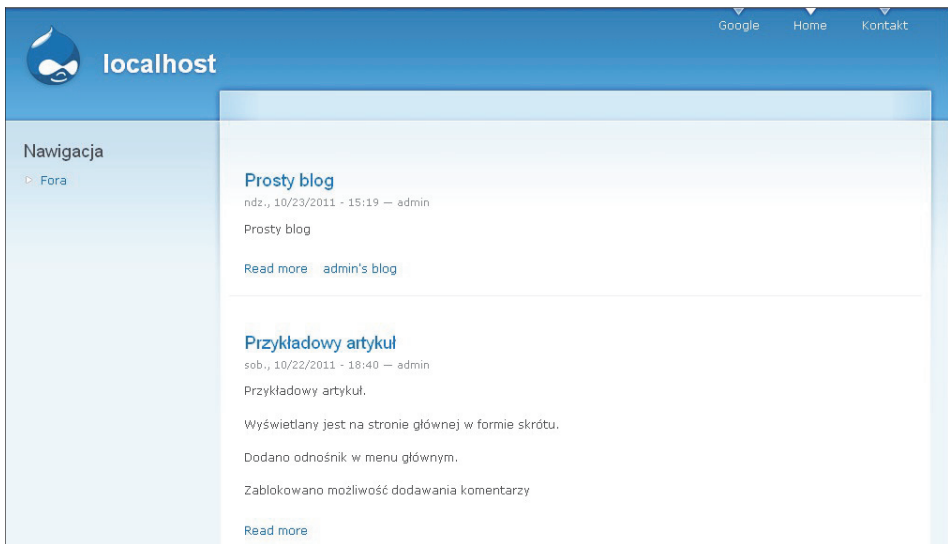
13.2. Zmiana wyglądu strony

Jak wspomniano na samym początku, w systemie CMS Drupal możemy zmienić sposób wyświetlania zawartości, używając wbudowanych bądź instalując dodatkowe szablony. Wygląd strony odgrywa decydujące znaczenie, jeżeli chcemy skłonić nowych użytkowników do korzystania z jej zasobów. Nawet doskonale przygotowana pod względem merytorycznym witryna nie odniesie sukcesu, jeżeli będzie wyglądała archaicznie lub nie dopasujemy szablonu do zawartości. Strona nauczyciela fizyki wyświetlana przy pomocy szablonu, którego motywem przewodnim będą kwiaty, z pewnością nie wygląda zbyt poważnie. Ta sama zasada dotyczy się doboru kolorystyki. Starajmy się unikać agresywnych kolorów oraz ich nieodpowiednich połączeń. Wciąż jeszcze można spotkać strony, na których żółty tekst wyświetlany jest na niebieskim tle. Utrudnia to lub wręcz uniemożliwia odczytanie zawartości. W sekcji **Themes**, strony projektu Drupal, znajdują się gotowe do pobrania motywy. Ich ilość gwarantuje, że każdy

użytkownik znajdzie odpowiedni do swoich zastosowań. Ponadto każdy szablon posiada szerokie możliwości konfiguracji, pozwalające jeszcze bardziej go spersonalizować. W sieci dostępne są także poradniki opisujące proces tworzenia własnych szablonów. Ograniczymy się do instalacji i konfiguracji gotowych szablonów.

Zmiana szablonu:

1. Wybieramy menu **Wygląd** na pasku administratora.
2. Wybieramy interesujący motyw, a następnie klikamy **Włącz**.
3. Po włączeniu pozostaje uczynić szablon domyślnym dla strony. W tym celu klikamy odnośnik **Ustaw domyślne**.
4. Cała witryna jest teraz wyświetlana przy pomocy nowego szablonu (Rysunek 255). W tym wypadku motywu *Garland*.
5. Nowy motyw może wymagać ponownej konfiguracji bloków! Należy to zrobić zaraz po jego aktywowaniu.

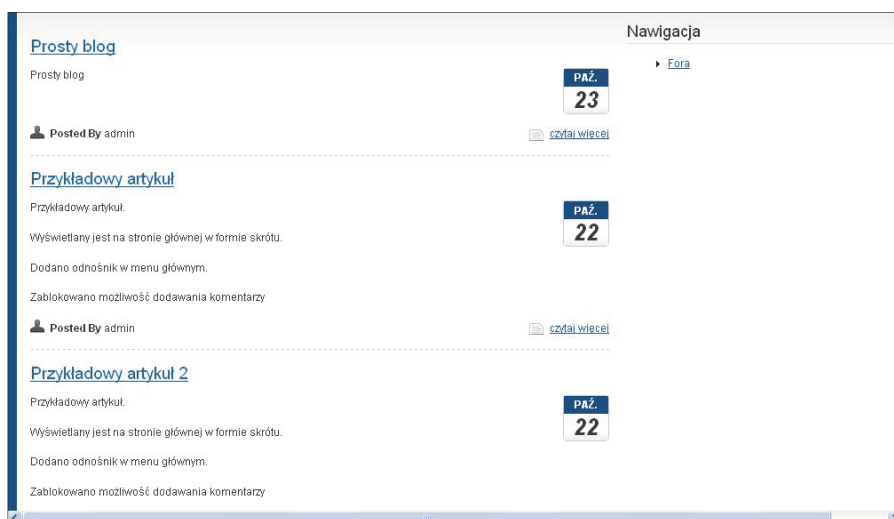
Rysunek 255. Strona główna wyświetlana za pomocą motywu *Garland*

13.2.1. Pobieranie i instalacja nowego motywu

Pierwszym krokiem instalacji nowego szablonu jest odwiedzenie strony <http://drupal.org/projects/themes> i wybór interesującego nas motywu. Po kliknięciu na nazwę szablonu zostaniemy przeniesieni do strony zawierającej szczegółowy opis. Warto sprawdzić, czy szablon do poprawnego funkcjonowania nie wymaga zainstalowania dodatkowych modułów. Czasami zamieszczane są odnośniki do zewnętrznych stron pracujących w oparciu o dany szablon. Mamy więc możliwość obejrzenia motywu podczas „pracy”. Pobierając archiwum z szablonem, należy koniecznie uwzględnić wersję systemu, na którym pracujemy. W przeciwnym wypadku szablon może nie działać prawidłowo, a w najgorszym wypadku uniemożliwić działanie naszej strony.

Instalacja nowego szablonu:

1. Pobieramy archiwum z szablonem i zapisujemy na dysku.
2. Pobrane archiwum należy rozpakować.
3. Przesyłamy folder z szablonem do katalogu `/sites/all/themes`.
4. Przechodzimy do menu **Wygląd**, a następnie odnajdujemy nowo dodany motyw.
5. Klikamy **Włącz**, a następnie **Ustaw domyślne**.
6. Dokonujemy ponownej konfiguracji bloków.
7. Strona jest teraz wyświetlana przy użyciu nowo zainstalowanego szablonu *Marinelli* (Rysunek 256).

Rysunek 256. Strona główna wyświetlana za pomocą motywu *Marinelli*

13.2.2. Konfiguracja szablonów

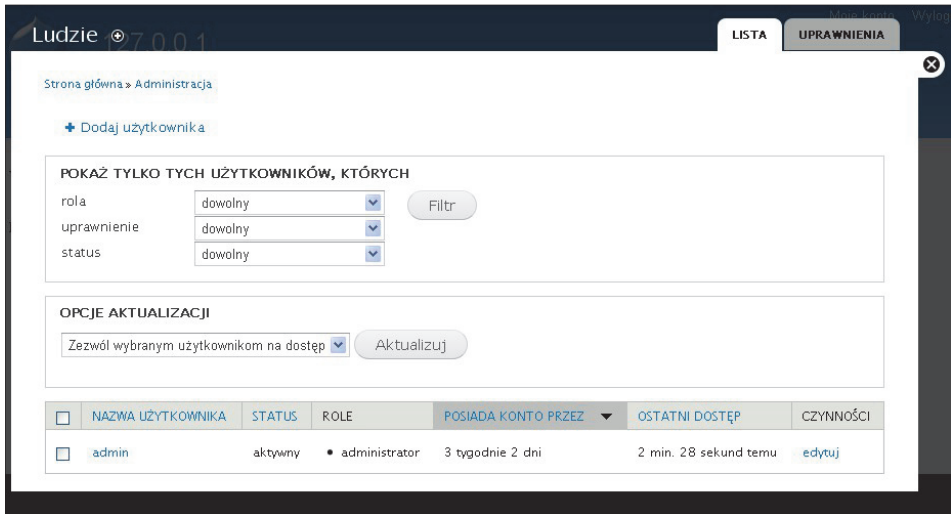
Każdy zainstalowany w systemie motyw posiada możliwość dodatkowej konfiguracji. W zależności od szablonu mogą być to ustawienia dotyczące kolorystyki, rozmiaru strony czy też jej dodatkowych elementów, np. bannerów z przesuwającą się zawartością. Ponadto w CMS Drupal mamy możliwość zmiany ogólnych ustawień dotyczących wszystkich motywów. Ponieważ każdy szablon posiada inne menu ustawień, ograniczymy się do opisu ustawień globalnych.

1. Przechodzimy do menu **Wygląd**.
2. Klikamy zakładkę **Ustawienia**, a następnie wyświetlony poniżej odnośnik **Ustawienia globalne**.
3. Na początek sekcja **Wyświetlaj** – decydujemy, które elementy naszej witryny mają zostać wyświetlone:
 - a. Logo.

- b. Nazwa witryny.
 - c. Hasło strony.
 - d. Portrety użytkowników w zawartości.
 - e. Portrety użytkowników w komentarzach.
 - f. Status weryfikacji użytkownika w komentarzach.
 - g. Piktogram skrótu.
 - h. Menu główne.
 - i. Menu dodatkowe.
4. Sekcja **Ustawienia loga** – odznaczając opcję **Użyj domyślnego logo**, możemy załadować własny obrazek.
 5. Sekcja **Ustawienia piktogramu skrótu** – pozwala wybrać obrazek, który będzie prezentowany na kartach w przeglądarkach internetowych, a także pojawi się po dodaniu naszej strony do listy ulubionych.

13.3. Zarządzanie użytkownikami

W panelu administracyjnym znajduje się zakładka **Ludzie**, dzięki której możliwy jest podgląd i edycja wszystkich kont utworzonych w systemie (Rysunek 257).

Rysunek 257. Strona zarządzania użytkownikami

Możemy przy jej pomocy dodać nowego użytkownika, edytować jego profil, a także usunąć jego konto z systemu. Dzięki możliwości nadawania ról, naszą witrynę może prowadzić kilka osób, zyskując prawa do tworzenia i edytowania zawartości. Mechanizm ten jest przydatny również w sytuacji, w której chcemy udostępnić materiały tylko wybranym osobom. Jeżeli stworzymy dwie grupy użytkowników, np. *Nauczyciele* i *Uczniowie*, możemy w prosty sposób dostosować witrynę do ich potrzeb. I tak

Nauczyciele będą mieli możliwość dodawania nowych materiałów, edytowania swoich profili, a *Uczniowie* będą mogli przeglądać i pobierać zawartość strony.

Ustawienia kont użytkowników:

1. Przechodzimy do menu **Konfiguracja**, a następnie w sekcji **Ludzie** wybieramy odnośnik **Ustawienia konta**.
2. Na stronie, która się wyświetliła widnieją następujące pola:
 - a. **Użytkownicy anonimowi** – wpisujemy nazwę, jaka ma być domyślnie przypisana do użytkownika, który nie posiada konta w naszej witrynie.
 - b. **Kontakt** – pozwala na włączenie formularza kontaktowego użytkowników.
 - c. **Rola administrator** – określa nazwę roli przypisanej do głównego użytkownika.
3. W sekcji **Rejestracja i anulowanie**:
 - a. Wybieramy sposób tworzenia nowego konta w systemie. Zaznaczenie opcji **Tylko administratorzy** spowoduje, że tworzenie kont będzie możliwe tylko z poziomu panelu administratora. **Odwiedzający** – dowolny użytkownik odwiedzający stronę będzie mógł utworzyć swoje konto. **Odwiedzający mogą się zarejestrować, ale wymagana jest aprobatą administratora** – użytkownik po utworzeniu konta będzie musiał poczekać na jego aktywację w systemie.
4. **Wymagaj weryfikacji adresu e-mail, kiedy odwiedzający tworzy konto** – po utworzeniu konta użytkownik otrzyma wygenerowany automatycznie e-mail z jednorazowym hasłem. Zaleca się zaznaczenie tej opcji, aby uniknąć tworzenia w witrynie fikcyjnych kont.
5. **W przypadku anulowania konta użytkownika** – tutaj wybieramy, w jaki sposób ma przebiegać usuwanie konta z systemu. Możemy zdecydować, co stanie się z już opublikowaną przez użytkownika zawartością.
6. **Personalizacja** – dotyczy ustawień konta związanych z dodawaniem podpisu, umieszczaniem portretu.
7. Sekcja **Adresy e-mail** – zawiera ustawienia wiadomości automatycznie generowanych przez system podczas tworzenia kont.
8. Wszystkie wprowadzone zmiany zapisujemy klikając na przycisk u dołu strony.

Strona konfiguracji kont użytkowników została przedstawiona na obrazku poniżej (Rysunek 258).

Rysunek 258. Ustawienia konta użytkownika

Dodatkowo istnieje możliwość zarządzania polami, które widoczne będą w formularzu rejestracji nowego użytkownika. Dodawanie nowego pola przebiega analogicznie jak w przypadku opisanego już wcześniej tworzenia rodzaju zawartości. Wystarczy wybrać opcję **Zarządzaj polami**.

Przechodząc ponownie do menu **Konfiguracja** i wybierając **Blokowanie adresów IP**, zyskujemy możliwość zablokowania dostępu do naszej strony niechcianym użytkownikom, wpisując ich adres IP będący siecią wizytówką komputera.

13.3.1. Dodawanie i usuwanie kont użytkowników

Poniżej opisano sposób, w jaki można utworzyć konto użytkownika z poziomu panelu administratora:

1. Przechodzimy do menu **Ludzie**.
2. Klikamy odnośnik **Dodaj użytkownika**.
3. Wypełniamy formularz rejestracyjny.
4. Zachowujemy ustawienia.

Również użytkownicy odwiedzający naszą stronę mogą samodzielnie utworzyć konto w systemie, korzystając bezpośrednio z bloku logowania. Po wypełnieniu formularza rejestracyjnego otrzymają stosowne potwierdzenie na wskazany adres e-mail.

Konto użytkownika może być w każdej chwili usunięte lub czasowo zablokowane. W tym celu otwieramy stronę zarządzania użytkownikami (menu **Ludzie**) i zaznaczamy profile, które chcemy zmienić. Następnie w polu **Opcje aktualizacji** wybieramy interesującą nas czynność, po kliknięciu **Aktualizuj** nasze ustawienia zostaną zapisane.

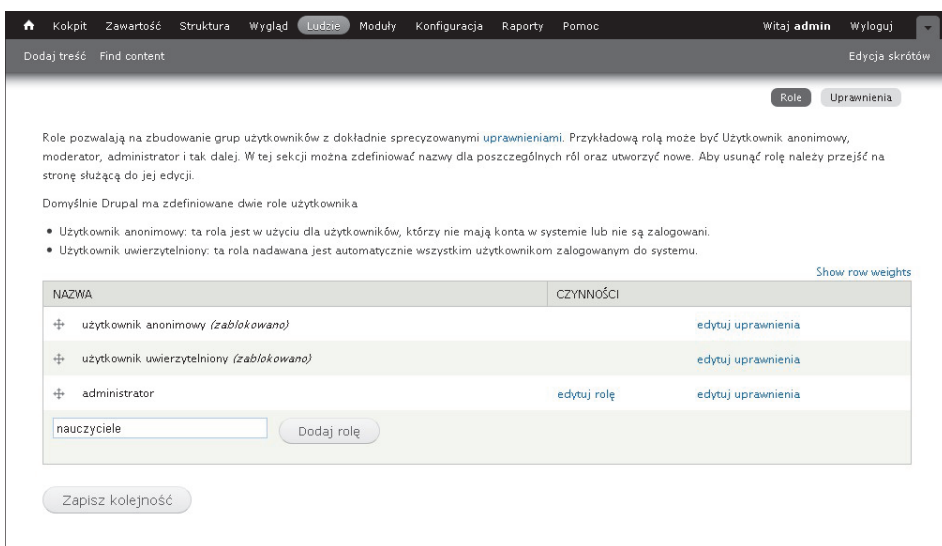
Dodatkowo, jeżeli w witrynie stworzonych jest wiele kont, możemy użyć filtrowania wyników według roli, przypisanej użytkownikowi, jego statusu oraz szczegółowych uprawnień.

13.3.2. Uprawnienia

CMS Drupal oferuje administratorowi możliwość ustawienia praw dostępu do zawartości oraz określenia, których modułów mogą używać konkretne grupy użytkowników. Podstawowym pojęciem jest tutaj **Rola**. Stanowi ona zbiór uprawnień dostępu do poszczególnych elementów witryny.

Dla zobrazowania utworzymy dwie nowe role. Pierwszą nazwiemy *Nauczyciele*, a drugą *Uczniowie*. Dla każdej z nich przypiszemy odpowiednie uprawnienia.

1. Wybieramy menu **Ludzie** na pasku administracyjnym.
2. W obszarze roboczym klikamy zakładkę **Upewnienia**, następnie wybieramy **Role**.
3. Pojawiła się nowa strona. W polu tekstowym wpisujemy nazwę nowej roli *Nauczyciele* (Rysunek 259).
4. Klikamy przycisk **Dodaj rolę**.

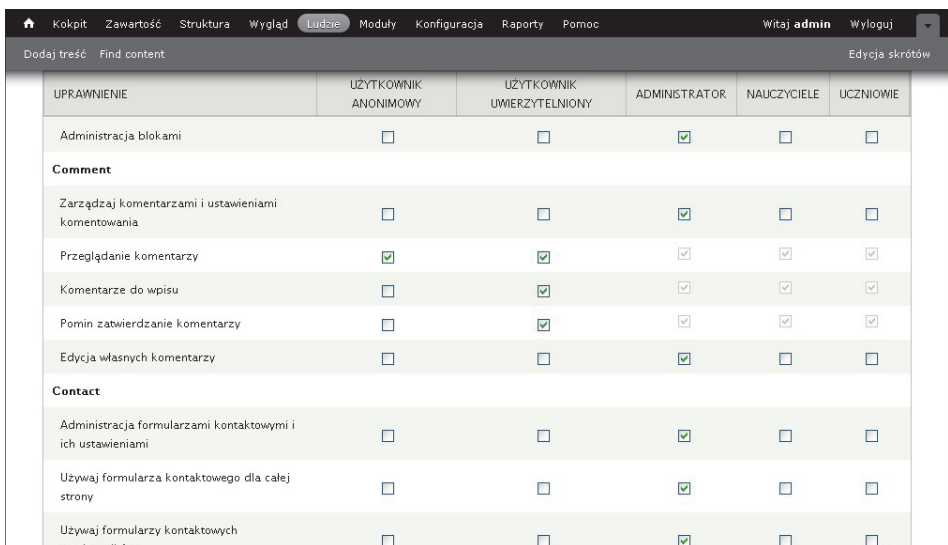
Rysunek 259. Dodawanie nowej roli

1. W ten sam sposób dodajemy rolę *Uczniowie*.
2. Przechodzimy na stronę konfiguracji uprawnień (Rysunek 260).
3. Teraz, wstawiając znak zaznaczenia w odpowiednie kratki, zezwalamy użytkownikom przypisanym do danej roli na określone działania.

Dokonując konfiguracji uprawnień w witrynie, standardowo mamy do dyspozycji trzy podstawowe role. Pierwszą z nich jest **konto użytkownika anonimowego** – odnosi się ono do wszystkich odwiedzających naszą stronę. Podstawową praktyką jest nadanie uprawnień wyłącznie do przeglądania zawartości. Należy pamiętać, że przyznanie praw do edycji, tworzenia zawartości lub jej komentowania może sprawić, że nasza strona zostanie sparaliżowana przez wpisy dodawane przez roboty sieciowe lub też pojawią się niezgodne z prawem treści, np. wulgarne komentarze.

Drugim typem odwiedzających są **użytkownicy uwierzytelnieni**, posiadający konto w naszym systemie. W tym wypadku uprawnienia mogą zostać odpowiednio poszerzone. Mając możliwość kontroli takich użytkowników, możemy na bieżąco kontrolować dodawane przez nich treści. Ponadto stworzenie konta w systemie pozwala administratorowi na dostosowanie sposobu wyświetlania zawartości do konkretnych potrzeb. Dla roli nauczyciela możemy wyświetlić dodatkowe menu, ułatwiające nawigację w działach przeznaczonych wyłącznie dla tego typu użytkowników, umożliwić dodawanie różnego rodzaju treści, a nawet wyświetlić całą stronę przy pomocy zupełnie innego motywu. Dla roli ucznia możemy odpowiednio ograniczyć dostępność do wybranych działów strony. Gdy tworzymy nowe role dla zalogowanych użytkowników, nasza witryna zyskuje na funkcjonalności, a zarządzanie jej zasobami staje się bardziej czytelne. W przypadku naruszenia regulaminu naszej strony, działania na jej szkodę uprawnienia nadane danemu użytkownikowi mogą być w każdej chwili cofnięte lub ograniczone.

Trzecią najważniejszą rolą domyślnie istniejącą w systemie Drupal jest **konto Administrator**. Posiada ono ogół uprawnień istniejących w witrynie. Za jego pomocą możemy dowolnie konfigurować naszą stronę. Posiadanie pełni uprawnień niesie ze sobą wymierne ryzyko. Nadając taką rolę użytkownikowi, musimy pamiętać, że każde jego działanie będzie miało wpływ na funkcjonowanie naszej strony z jej zniszczeniem włącznie. Kont administratora tworzymy minimalną ilość, przeznaczając je jedynie dla wyjątkowo zaufanych współpracowników. Codzienne czynności polegające na dodawaniu treści, kontroli zawartości, możemy bez przeszkód prowadzić z innych kont. Warto utworzyć rolę *Redaktor* i za jej pomocą prowadzić witrynę, natomiast konta administratora używać w wyjątkowych wypadkach.

UPRAWNIENIE	UZYTKOWNIK ANONIMOWY	UZYTKOWNIK UWIERZYTELNIONY	ADMINISTRATOR	NAUCZYCIELE	UCZNIE
Administracja blokami	☐	☐	☒	☐	☐
Comment					
Zarządzaj komentarzami i ustawieniami komentowania	☐	☐	☒	☐	☐
Przeglądanie komentarzy	☒	☒	☒	☒	☒
Komentarze do wpisu	☐	☒	☒	☒	☒
Pomin zatwierdzanie komentarzy	☐	☒	☒	☒	☒
Edycja własnych komentarzy	☐	☐	☒	☐	☐
Contact					
Administracja formularzami kontaktowymi i ich ustawieniami	☐	☐	☒	☐	☐
Używaj formularza kontaktowego dla całej strony	☐	☐	☒	☐	☐
Używaj formularzy kontaktowych użytkowników	☐	☐	☒	☐	☐

Rysunek 260. Strona konfiguracji uprawnień

Pytania kontrolne:

1. *W jaki sposób tworzymy nowe rodzaje zawartości witryny? Opisz dodawanie na przykład Prezentacji multimedialnych.*
2. *Jakie są wymagane ustawienia przy dodawaniu nowego rodzaju zawartości?*
3. *Jakiego rodzaju pola można skonfigurować przy tworzeniu nowego rodzaju zawartości.*
4. *Opisz czym są bloki i menu głównej strony witryny internetowej.*
5. *Wymień najważniejsze opcje przy konfiguracji bloków i witryn.*

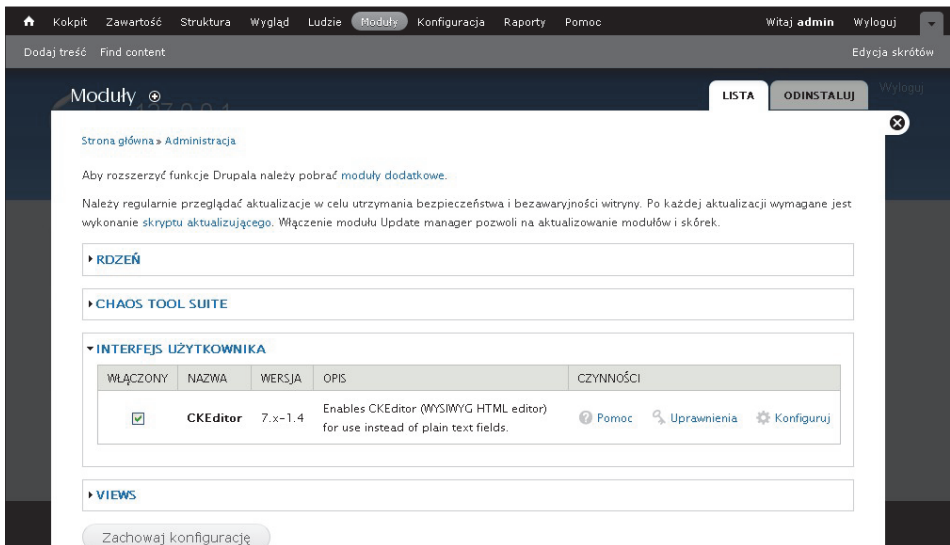
Zadania do samodzielnego wykonania:

1. *Skonfiguruj bloki i menu tworzonej witryny internetowej według własnej koncepcji na podstawie swoich potrzeb.*
2. *Dodaj nowy rodzaj zawartości, na przykład prezentacje multimedialne.*

Rozdział 14. Instalacja modułów dodatkowych

System CMS Drupal zaraz po instalacji umożliwia aktywowanie szeregu dodatkowych narzędzi, znacznie rozszerzających jego możliwości. Włączenia dodatkowego modułu wchodzącego w skład rdzenia systemu dokonaliśmy już przy okazji tworzenia zawartości. Aktywowane zostały wtedy moduły **Contact**, **Forum** i **Poll**. Na tym jednak możliwości rozbudowy się nie kończą. Przeglądając stronę pobierania modułów, natrafimy na tysiące przydatnych narzędzi, które możemy wykorzystać w naszej witrynie. Spektrum ich zastosowań rozpoczyna się od zaawansowanych edytorów pozwalających na formatowanie wprowadzanego tekstu poprzez dodawanie zawartości multimedialnej w formie strumienia audio i wideo, aż po prowadzenie wideokonferencji czy tworzenie spersonalizowanych widoków. Ich instalacja jest bardzo prosta i z reguły sprowadza się do przesłania folderu z modułem na serwer i jego aktywowania w menu administracyjnym.

W niniejszym rozdziale przedstawionych jest kilka najbardziej popularnych modułów wraz z opisem ich potencjalnych zastosowań. Na początek standardowa procedura instalacyjna – większość modułów instalujemy w przedstawiony poniżej sposób. Całość nie przysporzy kłopotu nawet początkującemu użytkownikowi.

Rysunek 261. Instalacja modułu CKEditor

Aby zainstalować nowy moduł:

1. Wyszukujemy interesujący nas moduł na stronie projektu Drupal.
2. Pobieramy plik z archiwum i zapisujemy na dysku lokalnym komputera.
3. Następnie należy rozpakować archiwum zawierające folder z modułem.
4. W katalogu z modułem znajduje się plik `install.txt`, zawierający wskazówki dotyczące instalacji, dodatkowych wymagań. Warto zapoznać

się z jego treścią, aczkolwiek z reguły instalacja nowych modułów przebiega standardowo.

5. Przesyłamy folder z modułem do katalogu `/sites/all/modules`, znajdującym się na serwerze sieciowym.
6. Z menu administracyjnego wybieramy opcję **Moduły** i na stronie konfiguracyjnej wyszukujemy nasz nowy moduł.
7. Teraz wystarczy tylko zaznaczyć dany moduł i zapisać ustawienia.

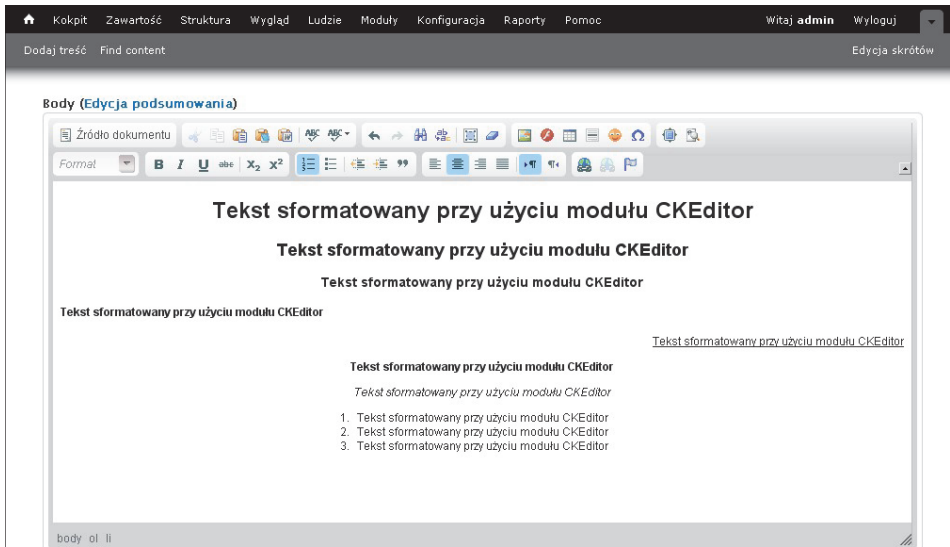
Usuwanie modułu:

1. Przechodzimy na stronę konfiguracji **Moduły**.
2. Odznaczamy wybrany moduł i zapisujemy konfigurację. Następnie usuwamy folder z modułem z katalogu `/sites/all/modules` na serwerze sieciowym.
3. Usunięcie modułu może spowodować bezpowrotną utratę zawartości stworzonej przy jego pomocy. Przed odinstalowaniem należy także sprawdzić, czy dany moduł nie jest wymagany do poprawnej pracy innego narzędzia.

14.1. Moduł edytora tekstu CKEditor

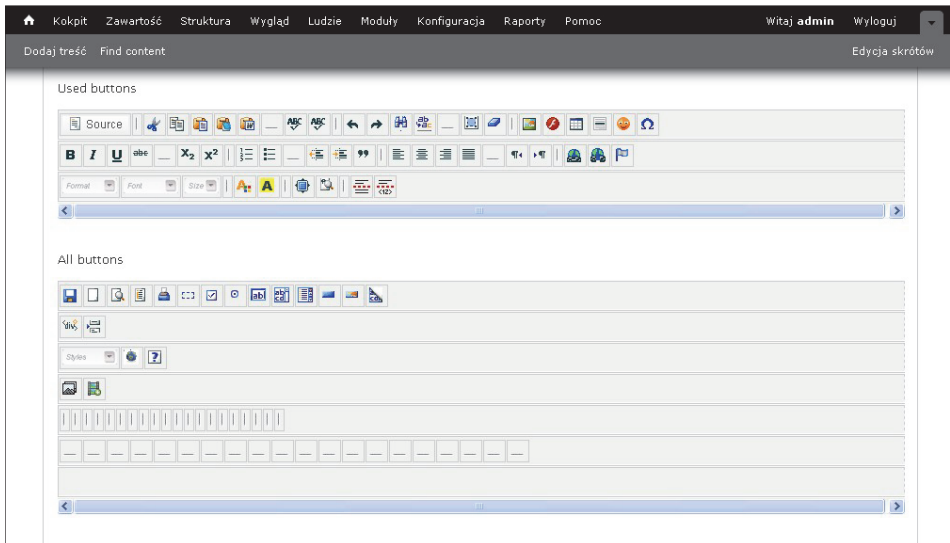
Podstawowym modułem, bez którego trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie strony jest edytor tekstu WYSIWIG. Pozwala on na formatowanie wprowadzanego tekstu w sposób znany ze standardowych edytorów, np. Microsoft Word®. Instalując taki moduł, zyskujemy dostęp do paska narzędzi umożliwiającego proste operacje, takie jak pogrubienie, podkreślenie, wyrównanie tekstu, a także dodawanie hiperłącza, obiektów graficznych i wstawianie symboli bez konieczności wprowadzania znaczników kodu HTML. Istnieje kilka modułów oferujących powyższą funkcjonalność. Poniższy opis dotyczy modułu **CKEditor**. Jego instalacja przebiega w dwóch etapach i zostanie dokładnie opisana.

1. Ze strony projektu Drupal pobieramy moduł **CKEditor**.
2. Rozpakowany folder przesyłamy na serwer do katalogu `/sites/all/modules`.
3. Następnym krokiem będzie odwiedzenie strony <http://www.ckeditor.com> i pobranie właściwej części modułu.
4. Po rozpakowaniu archiwum otrzymujemy nowy folder `ckeditor`.
5. Otwieramy dowolny program do obsługi protokołu FTP, przechodzimy do folderu `/sites/all/modules/ckeditor` i tam kopiujemy cały katalog `ckeditor` powstały po rozpakowaniu archiwum (krok 3).
6. Na stronie konfiguracji modułów zaznaczamy **CKEditor** i zapisujemy ustawienia (Rysunek 261).
7. Po poprawnym zainstalowaniu modułu w polu wprowadzania tekstu pojawi się specyficzny pasek narzędzi (Rysunek 262).

Rysunek 262. Widok edytora tekstu modułu CKEditor

Moduł CKEditor posiada własne menu konfiguracyjne, przy pomocy którego administrator może dokonać zmian dotyczących sposobu wyświetlania paska i dodatkowych przycisków na nim umieszczonych (Rysunek 263). Aby dokonać zaawansowanej konfiguracji, przechodzimy do menu **Konfiguracja**, następnie z sekcji **Autoryzacja zawartości** wybieramy **CKEditor**. Dla początkującego użytkownika ustawienia domyślne modułu są w zupełności wystarczające. Użytkownicy chcący dostosować moduł szczegółowe informacje na ten temat znajdą na oficjalnej stronie modułu **CKEditor** <http://www.ckeditor.com>.

Rysunek 263. Konfiguracja paska narzędzi modułu CKEditor

14.2. Dodajemy film z serwisu YouTube do zawartości

Jednym z kolejnych etapów rozbudowy naszej witryny będzie stworzenie możliwości publikowania materiałów filmowych. Najprościej będzie, jeżeli interesujący nas materiał zamieścimy w popularnym serwisie YouTube, a na naszej stronie umieścimy specyficzne okienko odtwarzacza, przy pomocy którego użytkownik będzie mógł dany film uruchomić. Takie rozwiązanie ma kilka niewątpliwych zalet. Po pierwsze nie obciążamy naszego serwera, bowiem korzystamy z zasobów portalu Youtube, po drugie nie musimy instalować specjalistycznych modułów odtwarzaczy oraz oszczędzamy miejsce na naszym serwerze.

Jedyną wadą może być powstająca w ten sposób zależność między naszą stroną a portalem udostępniającym wideo. W razie jego uszkodzenia lub przerwy technicznej nasi użytkownicy nie będą mieli dostępu do zamieszczonych w witrynie materiałów. Przechodzimy do instalacji właściwego modułu. Będzie to bardzo proste i skuteczne narzędzie, dzięki któremu wpisany adres filmu zostanie automatycznie przekształcony na okienko odtwarzacza. Jego konfiguracja również nie powinna przysporzyć kłopotu nawet początkującemu użytkownikowi.

Instalacja modułu **Googtube**.

1. Ze strony projektu Drupal pobieramy moduł **Googtube** w odpowiedniej do naszej instalacji wersji.
2. Rozpakowujemy archiwum z modułem, a następnie przesyłamy na serwer do katalogu `/sites/all/modules/`.
3. W menu **Moduły** aktywujemy nowo dodany moduł.
4. Następnym krokiem będzie stworzenie nowego rodzaju zawartości, któremu nadamy nazwę *materiał filmowy*:
 - a. Przechodzimy do menu **Struktura**, wybieramy **Rodzaje zawartości**, a następnie klikamy **Nowy typ zawartości**.
 - b. Po uzupełnieniu pola *tytuł* i dokonaniu konfiguracji związanej z wyświetlaniem klikamy **Zapisz i dodaj pola**.
 - c. Dodajemy pole **Film**, jako typ przechowywanych danych podajemy **Tekst**. W sekcji **Kontrolka** pojawi się napis **Jednowierszowe pole tekstowe** (Rysunek 264).
 - d. Zapisujemy ustawienia. W następnym oknie podajemy maksymalną ilość znaków, która może być wprowadzona do pola tekstowego np. 255.
 - e. Klikamy **Zapisz** i w kolejnym oknie uzupełniamy dane dotyczące etykiety, rozmiaru pola tekstowego. Ważne, aby w sekcji **Przetwarzanie tekstu** zaznaczyć opcję **Tekst filtrowany**.

Strona główna » Administracja » Struktura » Rodzaje zawartości » film youtube

film youtube EDYTUJ ZARZĄDZAJ POLAMI ZARZĄDZAJ WYŚWIETLANIEM COMMENT FIELDS COMMENT DISPLAY

✓ Rodzaj zawartości o nazwie film youtube został dodany.

Show row weights

ETYKIETA	NAZWA	POLE	KONTROLKA	CZYNNOSCI
+	Tytuł	title	Node module element	
+	Body	body	Długi tekst i podsumowanie	Pole tekstowe z podsumowaniem edytuj usuń

+

Dodaj nowe pole

Etykieta Nazwa pola (a-z, 0-9, ...) Typ przechowywanych danych Rodzaj pola do edycji danych

+

Dodaj istniejące pole

Etykieta Pole, jakie ma być współdzielone Rodzaj pola do edycji danych

Zapisz

Rysunek 264. Dodawanie nowego pola do rodzaju zawartości

Następnie należy jeszcze odpowiednio skonfigurować nasz nowy typ zawartości tak, aby po wpisaniu adresu w pole tekstowe został on automatycznie przekształcony na okienko odtwarzacza. W tym celu musimy dodać nowy format tekstu.

Tworzenie nowego formatu tekstu:

1. Wybieramy menu **Konfiguracja**, a następnie **Formaty tekstu**.
2. Klikamy odnośnik **Dodaj format tekstu**. W oknie podajemy nazwę dla naszego formatu, np. *YouTube* oraz w sekcji **Włączone filtry** zaznaczamy **Googtubefilter** (Rysunek 265).
3. Klikamy **Zapisz**.

Kokpit Zawartość Struktura Wygląd Ludzie Moduły **Konfiguracja** Raporty Pomoc Witaj admin Wyloguj

Dodaj treść Find content Edit shortcuts

Nazwa *

Youtube Nazwa wewnętrzna: youtube [Edytuj]

Role

☐ użytkownik anonimowy

☒ użytkownik uwierzytniony

☒ administrator

Włączone filtry

☐ Zamień HTML na czysty tekst

☐ Ograniczenie dozwolonych znaczników HTML

☐ Zamiana nowych linii na HTML (np.
 oraz <p>)

☒ Googtube filter

Googtube is a filter module that automatically converts youtube and google video urls into embedded code. Useful if users want to post videos easily.

☐ Zamień adresy URL na odnośniki

☐ Poprawianie uszkodzonego lub przerwanego HTML

Kolejność działania filtrów

Show row weights

Rysunek 265. Konfiguracja formatu tekstu

Kokpit Zawartość Struktura Wygląd Ludzie Moduły Konfiguracja Raporty Pomoc Witaj admin Wyloguj

Dodaj treść Find content Edit shortcuts

Strona główna > Dodaj treść

Stwórz film youtube

Tytuł *

Film

Body (Edycja podsumowania)

Format tekstu Filtered HTML Więcej informacji o formatach tekstu

- Adresy internetowe są automatycznie zamieniane w odnośniki, które można kliknąć.
- Dozwolone znaczniki HTML: <a> <cite> <blockquote> <code> <dl> <dt> <dd>
- Znaki końca linii i akapitu dodawane są automatycznie.

Film

tutaj podaj link do filmu Youtube

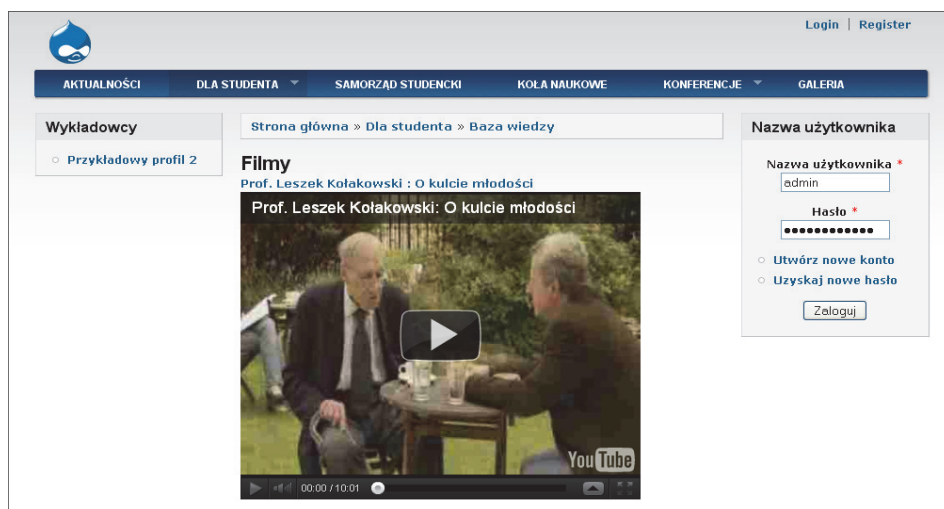
Format tekstu Youtube Więcej informacji o formatach tekstu

Youtube and google video links are automatically converted into embedded videos.

Informacje o wersji

Rysunek 266. Dodawanie wpisu typu film YouTube

Możemy teraz kliknąć odnośnik **Dodaj treść** na pasku skrótów i wybierać stworzony przed chwilą rodzaj zawartości **Film YouTube**. Jak widać poniżej pola tekstowego **Body** dostępne jest pole **Film**, do którego należy wstawić link odsyłający do materiału opublikowanego w serwisie YouTube (Rysunek 266). Pod polem tekstowym znajduje się lista wyboru **Format tekstu**, z której wybieramy format **YouTube**. Po zapisaniu zawartości użytkownik zobaczy znany z serwisu YouTube odtwarzacz osadzony w naszej zawartości (Rysunek 267).

Rysunek 267. Widok filmu opublikowanego w witrynie

14.3. Moduł Webform – formularz interaktywny

Bardzo często zdarza się, że zachodzi potrzeba pozyskania dodatkowych informacji od użytkowników przeglądających naszą stronę. W rozdziale dotyczącym dodawania zawartości pokazany został sposób tworzenia prostych ankiet. Zgodnie z zapowiedzią, stworzymy teraz bardziej rozbudowany formularz, w którym umieścimy pola różnego rodzaju. Od prostych, służących do wpisania tekstu, do rozwijanych list wyboru. Informacje pozyskane w ten sposób będziemy mogli przeglądać w postaci tabeli – pokazującej wszystkie wpisy wprowadzone przez użytkowników, tworzonych w sposób automatyczny statystyk oraz za pomocą narzędzia do eksportowania wyników. To ostatnie jest szczególnie przydatne, jeżeli chcemy pracować z danymi. Wygenerowany automatycznie plik w formacie arkusza kalkulacyjnego pozwala zaoszczędzić ogromną ilość czasu, który możemy przeznaczyć na opracowanie zgromadzonych danych.

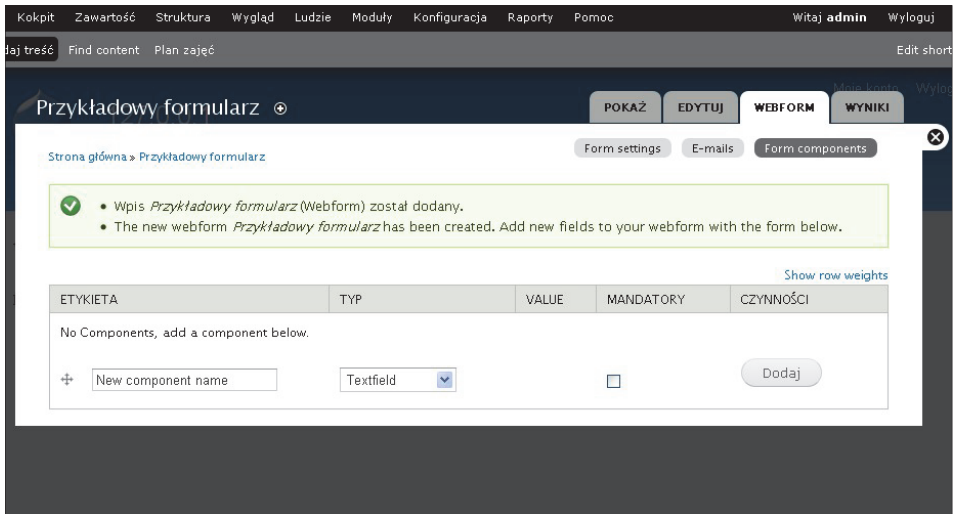
Proszę sobie wyobrazić sytuację, kiedy to zajdzie potrzeba przebadania sporej grupy respondentów kwestionariuszem. Grupa, do których adresowany jest kwestionariusz, otrzymuje adres strony oraz odpowiedni unikatowy identyfikator. Po wypełnieniu i zapisaniu odpowiedzi, w systemie generujemy plik dla arkusza kalkulacyjnego i po dodaniu kilku formuł matematycznych uzyskujemy gotowe opracowanie wyników badania. Wymierną korzyścią takiego rozwiązania jest też oszczędność pieniędzy, które musielibyśmy przeznaczyć na wydrukowanie kilkuset kopii kwestionariusza, a także oszczędność czasu samych respondentów, którzy wypełnienia kwestionariusza mogli dokonać zdalnie za pomocą sieci Internet.

Aby zainstalować moduł Webform:

1. Ze strony projektu Drupal pobieramy moduł **Webform** w odpowiedniej do naszej instalacji wersji.
2. Rozpakowujemy archiwum z modulem, a następnie przesyłamy na serwer do katalogu `/sites/all/modules/`.
3. W menu **Moduły** aktywujemy nowo dodany moduł.

Aby dodać nowy formularz:

1. Wybieramy **Dodaj treść** na pasku skrótów.
2. Następnie klikamy na **Webform**.
3. Teraz wypełniamy pola **Tytuł**, **Body** – zawierający krótką charakterystykę naszego formularza oraz dokonujemy typowych ustawień tak, jak ma to miejsce w przypadku dodawania zawartości typu **Strona** czy **Artykuł**.
4. Zapisujemy ustawienia.
5. Na stronie dodawania pól można dodać elementy do nowo tworzonego formularza (Rysunek 268). Do dyspozycji jest dwanaście ich typów. Zostaną one szczegółowo opisane:
 - a. **Data** – tworzy rozwijaną listę, dzięki której użytkownik może wprowadzić datę.
 - b. **E-mail** – to pole pozwala na wpisanie adresu e-mail. Jeżeli je dodamy, to użytkownik otrzyma pocztą elektroniczną potwierdzenie wypełnienia formularza wraz z udzielonymi przez siebie odpowiedziami.
 - c. **Field set** – pozwala na zgrupowanie elementów w okienku. Dzięki temu, przy dużej liczbie pól możemy je poszeregować, np. dane osobiste będą zawierać: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania. Po wypełnieniu pól użytkownik będzie mógł zwinąć okienko i odpowiadać na resztę pytań. Takie rozwiązanie znacznie zwiększa czytelność formularza.
 - d. **Plik** – pozwala na wysłanie pliku.
 - e. **Grid** – tworzy listę pytań i odpowiedzi w formie tabeli.
 - f. **Ukryty** – ten element jest niewidoczny dla użytkownika. Pojawi się tylko w sekcji wyników. Możemy go użyć, jeżeli prowadzimy kilka identycznych formularzy, jako unikatowy identyfikator.
 - g. **Mark up** – pozwala na wyświetlenie prostego tekstu.
 - h. **Page break** – tworzy podstrony w formularzu. Wstawienie tego pola spowoduje, że wszystkie kolejne elementy będą wyświetlane na następnej stronie. W prawym dolnym rogu pojawią się odnośniki do kolejnych stron formularza.
 - i. **Select option** – za pomocą tego pola tworzymy listy wyboru.
 - j. **Text area** – dodajemy rozbudowane pole tekstowe.
 - k. **Text field** – proste pole tekstowe.
 - l. **Czas** – pozwala na dodanie kontrolki z aktualnym czasem.
6. Zaznaczając pole **Mandatory** przy wybranym komponencie, sprawimy, że jego wypełnienie będzie obowiązkowe.

Rysunek 268. Dodawanie nowego pola do formularza

Będąc cały czas na stronie dodawania pól do formularza, możemy zauważyć, że w prawym górnym rogu pojawiły się nowe zakładki. Od lewej **Pokaż**, dzięki której zobaczymy jak wygląda nasz formularz, **Edytuj**, gdzie zmienimy podstawowe ustawienia, **Webform** oraz **Wyniki**. Zanim przejdziemy do sekcji z wynikami, należy jeszcze wspomnieć o możliwościach konfiguracji samego formularza.

Konfiguracja formularza:

1. Klikamy zakładkę **Webform**, a następnie **Form settings**.
2. Pojawi się strona ustawień formularza, za pomocą której możemy wpisać wiadomość potwierdzenia, jaką otrzyma użytkownik po wypełnieniu formularza. Możemy również ustawić, do jakiej strony zostanie przekierowany użytkownik oraz określić dopuszczalną ilość odpowiedzi.
3. Klikając odnośnik **E-mail**, możemy stworzyć listę adresów, na które zostaną wysłane odpowiedzi. Jeżeli dodamy komponent **E-mail** do formularza, to wybierając go z listy **Component value**, użytkownik otrzyma potwierdzenie pocztą elektroniczną na wskazany adres.

Przykładowy formularz zawierający niektóre rodzaje pól został pokazany poniżej (Rysunek 269). Pozostaje nam jeszcze pobrać wyniki.

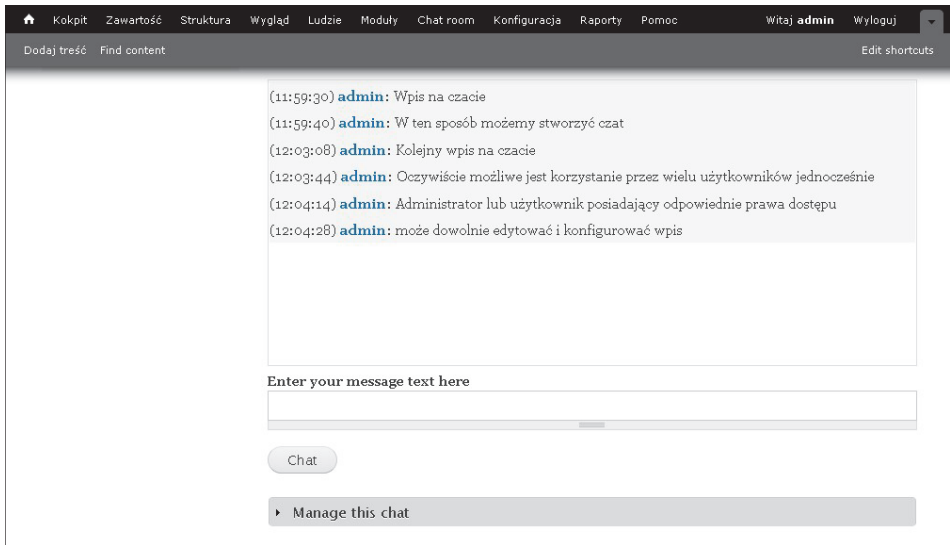
Rysunek 269. Przykładowy formularz

Pobieranie wyników:

1. Klikamy zakładkę **Wyniki**.
2. Do dyspozycji są następujące opcje:
 - a. **Clear** – usuwająca wszystkie wyniki.
 - b. **Pobierz** – pozwalająca na pobranie wyników w postaci tekstu bądź pliku arkusza kalkulacyjnego. Możemy ponadto zdecydować, które pola mają zostać załączone do takiego zestawienia.
 - c. **Tabela** – prezentująca wyniki w tabelarycznej formie.
 - d. **Analysis** – to narzędzie tworzy automatyczne statystyki dla wartości liczbowych.
 - e. **Submissions** – wyświetla listę adresów IP i nazw użytkowników, którzy wypełnili formularz.

14.4. Tworzymy prosty czat – moduł Chatroom

Jeżeli chcemy uruchomić na naszej stronie czat, dający użytkownikom możliwość bezpośredniego kontaktu i wymiany opinii, wystarczy zainstalować prosty moduł dodatkowy – **Chatroom**. Jego instalacja przebiega w typowy sposób, a po uaktywnieniu w menu dodawania zawartości pojawi się **Chat**. Dodatkowo w menu administratora pojawiła się nowa zakładka **Chat room**, za pomocą której możemy dostosować czat do naszych potrzeb. Wygląd przykładowego wpisu pokazany został poniżej (Rysunek 270).

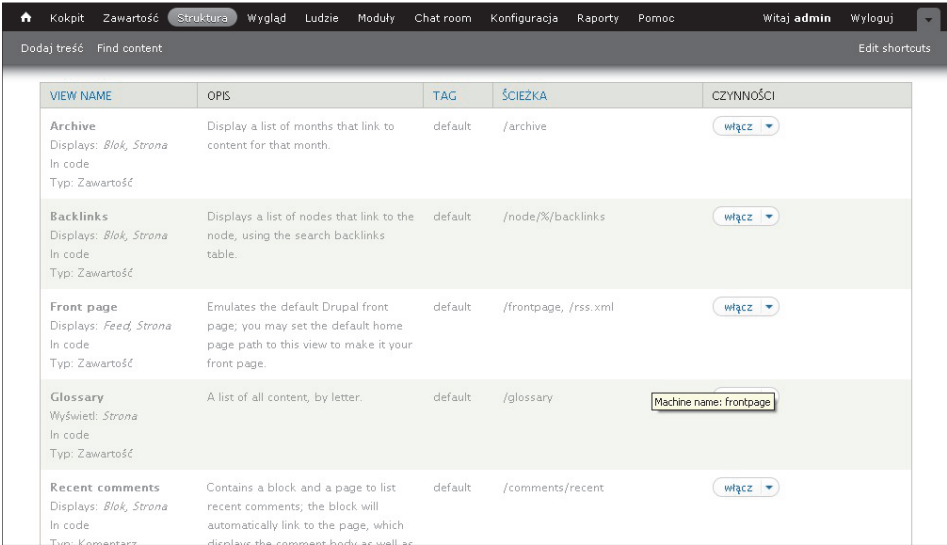
Rysunek 270. Prosty Czat (Chat)

14.5. Views – tworzymy widoki

Bez wątpienia jednym z najbardziej rozbudowanych i użytecznych dodatków do CMS Drupal jest moduł **Views**. Pozwala on administratorowi na tworzenie widoków, to znaczy osobnych stron, na których prezentowana jest treść opublikowana w witrynie. Dzięki zaawansowanym możliwościom tego modułu możemy między innymi tworzyć galerie zdjęć, wyświetlać zawartość według szczegółowo określonych kryteriów oraz zarządzać ich dostępnością dla różnych rodzajów użytkowników. Dla zobrazowania jego działania utworzymy nowy widok. Będzie to strona wyświetlająca profile nauczycieli w formie siatki ze zdjęciem i krótkim opisem. Na początek jednak należy wspomnieć o sposobie instalacji modułu.

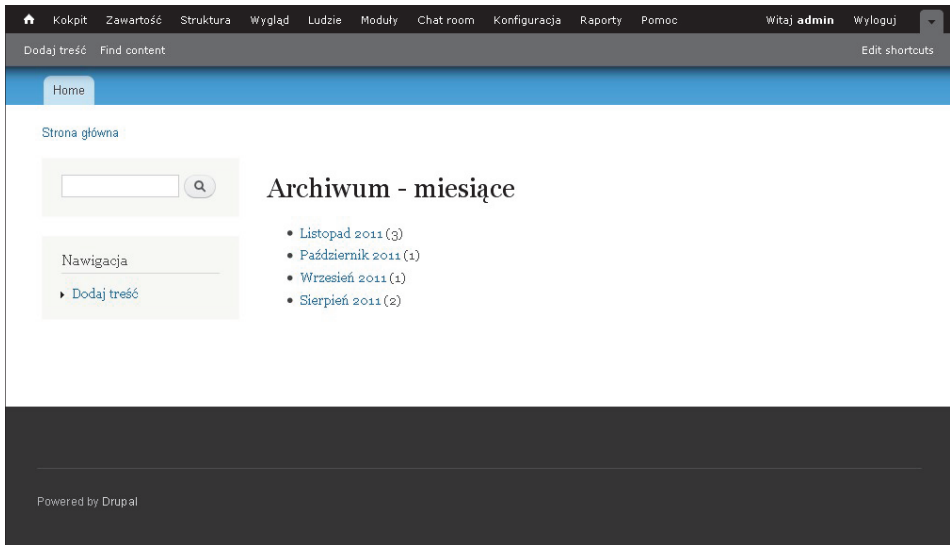
Aby zainstalować moduł **Views**:

1. Ze strony projektu Drupal pobieramy moduły **Webform** oraz **Ctools** w odpowiedniej do naszej instalacji wersji.
2. Rozpakuj archiwa z modułami, a następnie prześlij je na serwer do katalogu `/sites/all/modules/`.
3. W menu **Moduły** aktywujemy:
 - a. Views.
 - b. Views UI.
 - c. Chaos tools.

Rysunek 271. Strona konfiguracji widoków

Gdy wybierzemy menu **Struktura**, a następnie **Views**, pojawi się strona konfiguracji i tworzenia widoków (Rysunek 271). Za jej pośrednictwem możemy zobaczyć listę dostępnych widoków, dodać własne lub edytować już istniejące. Standardowo po zainstalowaniu modułu mamy dostęp do siedmiu widoków. Na początku aktywujemy widok wyświetlający całą zawartość w formie archiwum. W tym celu odnajdujemy widok **Archive** i klikamy **Włącz**. Efekt możemy zobaczyć, klikając hiperłącze `/archive` znajdujące się na liście widoków (Rysunek 272).

Rysunek 272. Widok archiwum wpisów

Aby zaprezentować możliwości konfiguracji modułu, stworzymy widok, w którym wyświetlimy miniaturki zdjęć w tabeli, po kliknięciu których użytkownik zostanie przeniesiony do profilu nauczyciela. Zakładam, że posiadamy w witrynie odpowiedni rodzaj zawartości z możliwością dodawania zdjęć.

Tworzenie nowego widoku:

1. Przechodzimy do menu **Struktura** i wybieramy odnośnik **Views**.
2. Następnie klikamy **Add new view**. Pojawi się strona dodawania nowego widoku.
3. Wypełniamy pole **Tytuł**, wpisując nazwę widoku, która widoczna będzie w systemie.
4. Zaznaczamy opcje **Create a page** – aby nasz widok był widoczny jako strona. Warto wspomnieć, że moduł *Views* pozwala tworzyć widoki także w postaci bloków.
5. Uzupełniamy dane dotyczące ścieżki i tytułu strony. Pole **Display Format** służy do ustalenia sposobu wyświetlania zawartości. Do wyboru są następujące opcje (Rysunek 273):
 - a. Unformatted list
 - b. Gird
 - c. HTML list
 - d. Table
6. Wybieramy **Gird**.
7. Zapisujemy ustawienia, klikając **Continue & edit**.

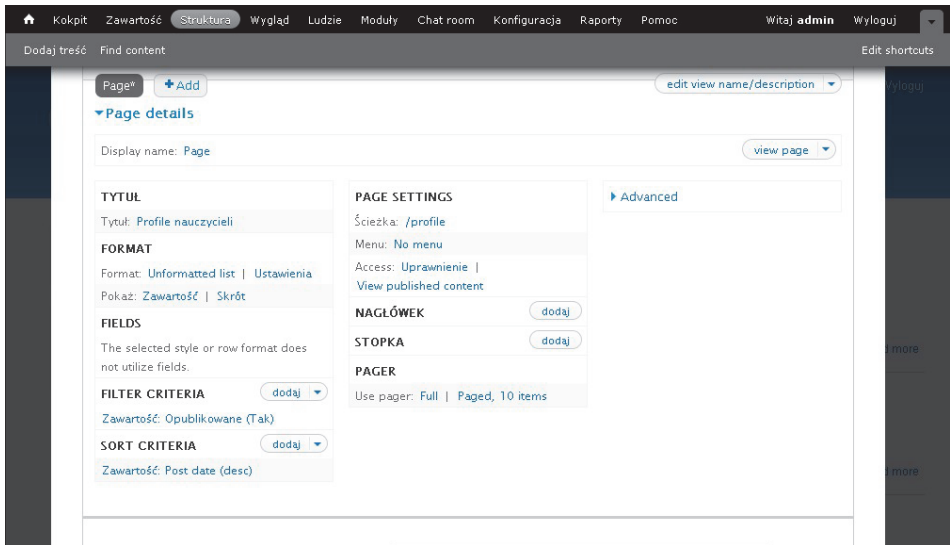
The screenshot shows the 'Add new view' configuration page in Drupal. The breadcrumb trail is 'Strona główna > Administracja > Struktura > Views'. The 'View name' field is set to 'Galeria', with a note that the internal name is 'galeria'. There is an 'Opis' (Description) field. Below this, there are settings for 'Pokaż' (Show) set to 'Zawartość' (Content), 'of type' set to 'Wszystko' (All), and 'tagged with' set to an empty field. The 'by' (Sort by) is set to 'Newest first'. There is a 'sorted' checkbox. Below these settings is a section 'Create a page' which is checked. It includes a 'Tytuł strony' (Page title) field set to 'Galeria', a 'Ścieżka' (Path) field set to 'http://127.0.0.1/drupal-7.8/?q=galeria', a 'Display format' section with 'Unformatted list' selected, and 'Items to display' set to '10'. There are also checkboxes for 'with links' and 'without comments'.

Rysunek 273. Tworzenie nowego widoku - ustawienia podstawowe

Pojawiła się strona dostosowania nowego widoku (Rysunek 274). Możliwości personalizacji widoku są ogromne, dlatego też omówione zostaną jedynie najważniejsze elementy. W sieci można odnaleźć liczne opracowania na temat tworzenia widoków w CMS Drupal zarówno dla użytkowników początkujących, jak i tych z dużą dozą wiedzy informatycznej.

Personalizacja widoku:

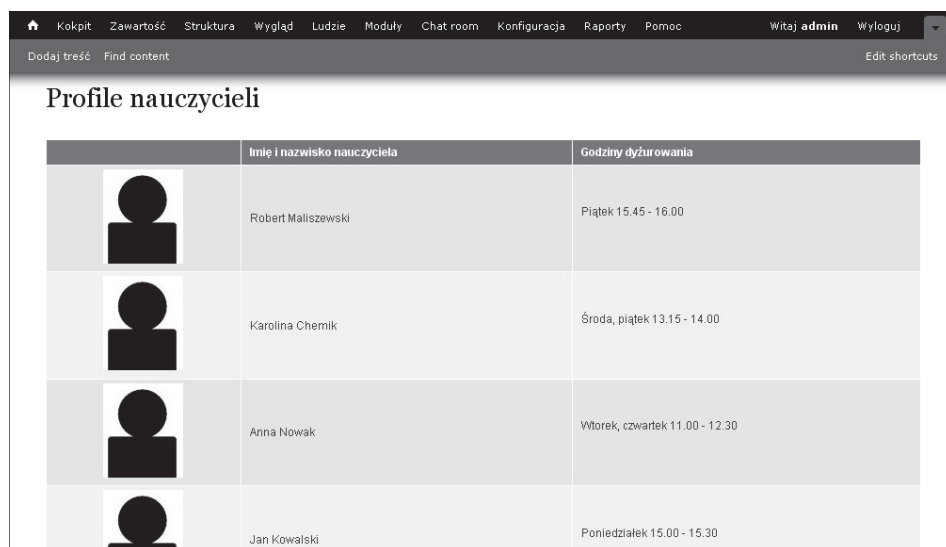
1. Sekcja **Tytuł** pozwala na nadanie nazwy tworzonej stronie.
2. W sekcji **Format** decydujemy, jak wyświetlana będzie zawartość. Na potrzeby naszego widoku (*Profile nauczyciela*) wybieramy **Tabela**.
3. Za każdym razem, kiedy dokonujemy zmian któregoś z elementów, pojawia się małe okienko, w którym możemy doprecyzować nasz wybór.

Rysunek 274. Konfiguracja widoku

1. W sekcji **Fields** możemy dodać dowolne pola, które będą wyświetlane. W naszym przypadku będą to *Imię i nazwisko*, *Zdjęcie*, *Godziny dyżurowania*.
2. W sekcji **Filter criteria** możemy dodać filtry, dzięki którym na stronie wyświetlana będzie wyłącznie interesująca nas zawartość. Dodajemy *Zawartość: typ* i wybieramy *Profil nauczyciela*.
3. W sekcji **Sort criteria** możemy ustawić sposób sortowania zawartości.
4. Pozostaje jeszcze ustawić ścieżkę oraz sposób dostępu do naszego widoku. Służą do tego elementy w sekcji **Page settings**.
5. Całość zapisujemy przyciskiem w prawym górnym rogu strony.

Efekt działania nowo dodanego widoku można zobaczyć na następnej stronie (Rysunek 275). Teraz po dodaniu nowego profilu nauczyciela automatycznie pojawi się on na stronie widoku.

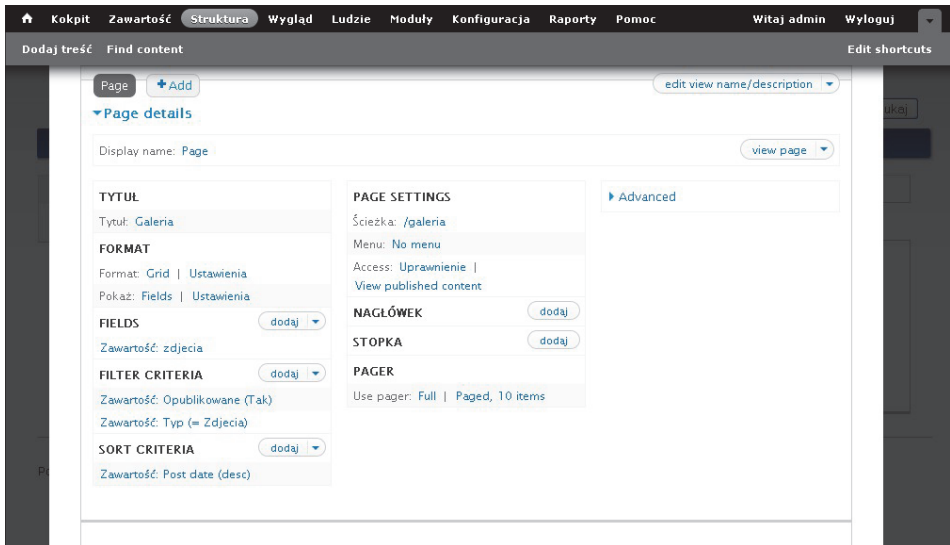
Rysunek 275. Nowo dodany widok – profile nauczycieli

14.6. Tworzymy prostą galerię zdjęć

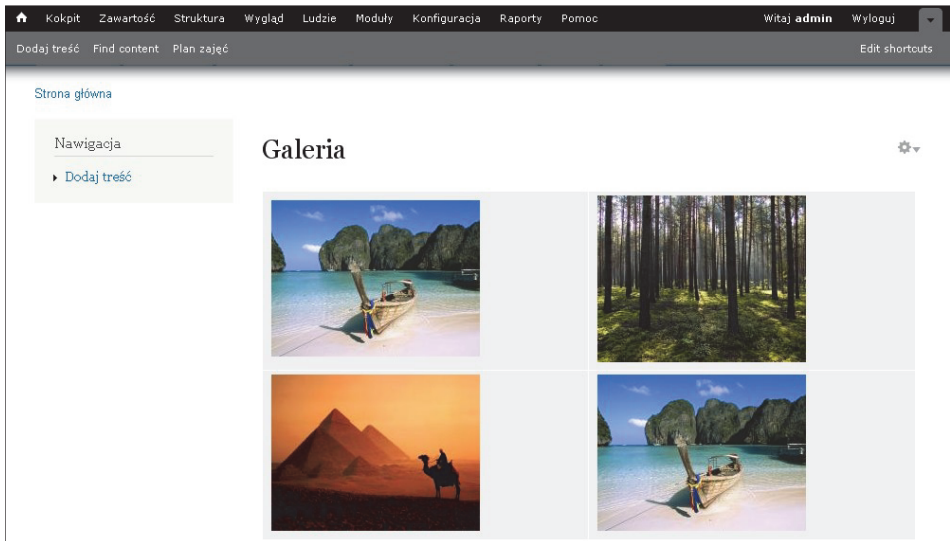
Galeria zdjęć jest jednym z podstawowych elementów dzisiejszych stron internetowych. Aby uruchomić galerię zdjęć, wystarczy stworzyć nowy typ zawartości i jeden prosty widok.

Rozpoczynamy od stworzenia typu zawartości *Zdjęcie* i dodajemy do niego pole *Obraz*. Następnie tworzymy nowy widok o nazwie *Galeria* i ustawiamy sposób jego wyświetlania (Rysunek 276):

1. Jako format wybieramy **Grid**.
2. Z sekcji **Fields** usuwamy pole **Tytuł** zastępując go polem *Zawartość: zdjęcie*.
3. W oknie konfiguracji pola wybieramy **Image style** – *Medium*, **Link image** to – *Zawartość*.
4. W sekcji **Filter criteria** dodajemy **Zawartość: Typ**.
5. Zapisujemy ustawienia widoku.
6. Przechodzimy na stronę naszej galerii (wcześniej muszą zostać dodane zdjęcia) (Rysunek 277).

Rysunek 276. Ustawienia widoku prostej galerii zdjęć

Rysunek 277. Efekt pracy – prosta galeria

Moduł **Views** umożliwia nam praktycznie nieograniczone dostosowywanie widoków. Eksperymentując z jego ustawieniami, możemy przystosować sposób wyświetlania zawartości na stronie do naszych potrzeb. Powyżej możemy zobaczyć efekty naszej pracy. Galeria nie jest może zachwycająca, ale na początek w zupełności wystarczy, a co ważniejsze, pozwoli na dokładne poznanie jednego z najbardziej wszechstronnych modułów dodatkowych.

14.7. Inne ciekawe moduły

Poniżej przedstawiono listę modułów dodatkowych, których zainstalowanie jeszcze bardziej usprawni działanie naszej witryny i nada jej wyjątkowy charakter.

Polecane moduły dodatkowe:

1. **Panels** – bardzo rozbudowane narzędzie, polecane zaawansowanym użytkownikom, pozwala na dzielenie strony z zawartością na części, dając przy tym olbrzymie możliwości personalizacji.
2. **Jcarousel** – mały dodatek do głównego pakietu Views pozwalający na tworzenie bloków z przesuwającą się zawartością.
3. **Field slideshow** – pozwala na tworzenie pokazów slajdów w obrębie zawartości.
4. **Colorbox** – rozbudowane narzędzie do wyświetlania grafiki.
5. **Captcha** – umożliwia dodawanie dynamicznie generowanych obrazków, zabezpieczających formularze przed wysyłaniem spamu (Rysunek 278).

The screenshot shows the 'Konto użytkownika' (User account) registration page in Drupal. At the top, there are buttons for 'Utwórz nowe konto', 'Zaloguj', and 'Uzyskaj nowe hasło'. Below these are input fields for 'Nazwa użytkownika' and 'Adres e-mail', both marked with an asterisk. A note indicates that spaces are allowed but punctuation is not, except for periods, hyphens, apostrophes, and underscores. Below the email field, a note states that the email must be valid and will be used for sending system messages. The Captcha module is active, showing a grey bar with the text 'CAPTCHA' and 'To pytanie ma zweryfikować czy jesteś człowiekiem.' Below this is a CAPTCHA image showing the text 'dNd + 5'. A label indicates that filling out this field is mandatory to continue. Below the CAPTCHA image is a text input field for the user to type what they see in the image. At the bottom, there is a button labeled 'Utwórz nowe konto'.

Rysunek 278. Zabezpieczenie przed spamem – moduł Captcha

Pytania kontrolne:

1. W jaki sposób instalujemy nowe moduły dodatkowe?
2. Opisz czym jest moduł Views oraz przedstaw spektrum jego zastosowań.
3. Czy za pomocą dodatkowego modułu w witrynie internetowej można tworzyć interaktywne formularze?
4. Przy pomocy jakiego modułu można odtwarzać materiał wideo dostępny na portalu YouTube?

Zadania do samodzielnego wykonania:

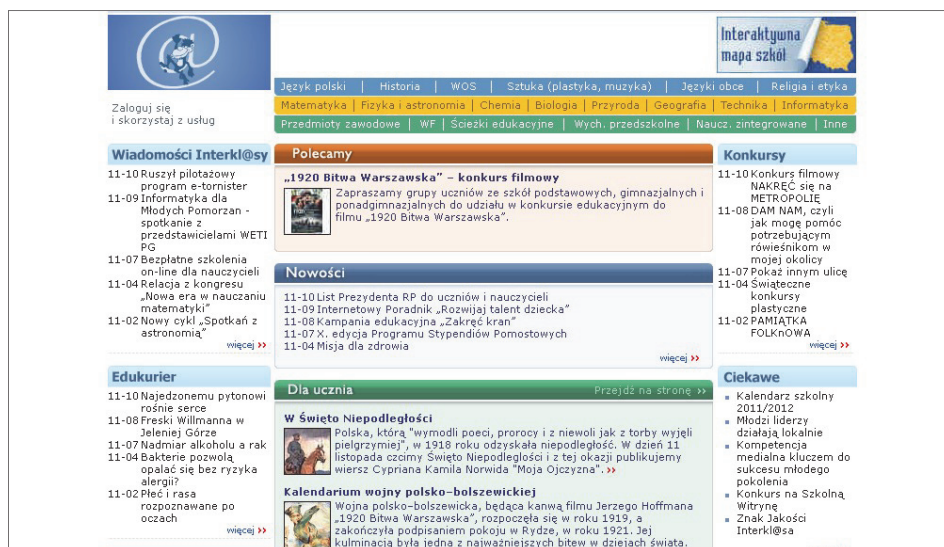
1. *Wyszukaj na stronie projektu Drupal interesujący Cię moduł dodatkowy np. do przeglądania plików PDF i zainstaluj go w systemie.*
2. *Stwórz i skonfiguruj interaktywny formularz, a następnie zobacz w jaki sposób wyświetlane są wyniki danego badania.*
3. *Zainstaluj i uruchom moduł Captcha, a następnie przy jego pomocy zabezpiecz proces tworzenia kont użytkowników przed robotami sieciowymi.*

Rozdział 15. Portale edukacyjne

15.1. Krótki przegląd istniejących portali edukacyjnych

W tym rozdziale dokonamy krótkiego przeglądu witryn o charakterze edukacyjnym dostępnych w sieci. Na szczególną uwagę zasługuje kilka stron. Wyróżniono je ze względu na oferowane przez nie możliwości, dostępność różnorodnych materiałów i łatwość nawigacji. Ich odwiedzenie przed przystąpieniem do budowy własnego portalu edukacyjnego może dostarczyć wielu inspiracji, a także co szczególnie istotne, pozwoli zaadaptować sprawdzone już rozwiązania do własnej witryny. Umiejętność wykorzystania dostępnych rozwiązań i wzorowania się na sprawdzonych schematach stanowi trzon umiejętności, które powinien posiadać każdy użytkownik chcący publikować treść w sieci. Uzupełnienie ich we własne nowatorskie pomysły i przystosowanie do konkretnej grupy odbiorców stanowi klucz do sukcesu.

Pierwszym portalem jest *Polski portal edukacyjny Interkl@sa*. W sieci znajdziemy go pod adresem <http://www.interklasa.pl> (Rysunek 279). W swojej strukturze zawiera typowe elementy, takie jak posegregowane według kategorii materiały dla uczniów i nauczycieli, forum dyskusyjne oraz możliwość utworzenia konta w systemie. Strona główna portalu jest bardzo czytelna i zapewnia szybki dostęp do zgromadzonych informacji.

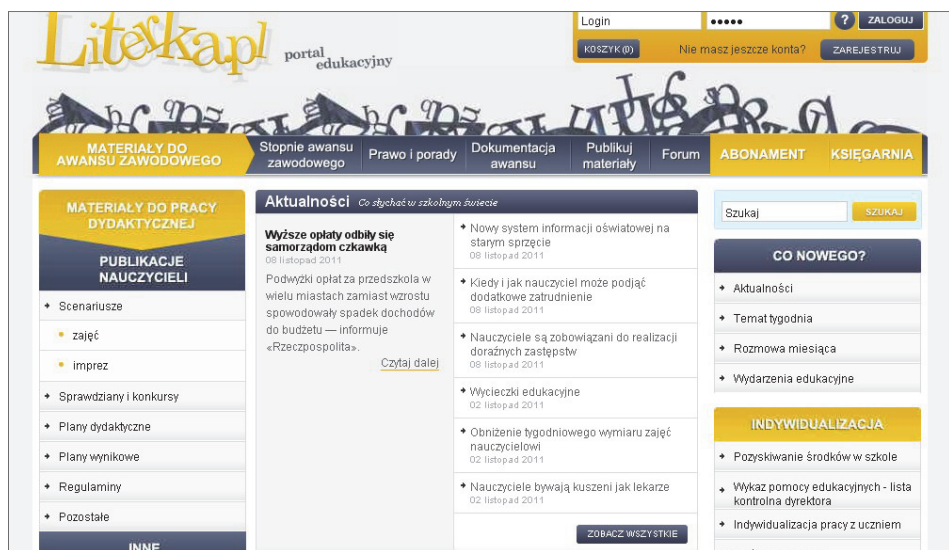
Rysunek 279. Portal edukacyjny Interkl@sa (<http://www.interklasa.pl> – data wejścia: 11.2011)

Kolejnym portalem wartym uwagi jest *Portal wiedzy dla nauczycieli – Scholaris* dostępny pod adresem <http://www.scholaris.pl> (Rysunek 280). Tym razem jest to witryna dedykowana w szczególności nauczycielom. Mają oni dostęp do szerokich zasobów portalu, wykazu zatwierdzonych podręczników MEN, a także do narzędzi do tworzenia lekcji.

Rysunek 280. Portal edukacyjny Scholaris (<http://www.scholaris.pl> – data wejścia: 11.2011)

Kolejną stroną, którą pozwolę sobie przybliżyć, jest portal *Literka* dostępny w sieci pod adresem <http://www.literka.pl>. Zrzut ekranu prezentujący stronę główną został pokazany poniżej (Rysunek 281). Na uznanie zasługuje czytelna, a zarazem atrakcyjna szata graficzna portalu. Menu nawigacyjne jest przejrzyste i intuicyjne, a wszystkie najważniejsze elementy zostały właściwie wyeksponowane.

Rysunek 281. Portal edukacyjny Literka (<http://www.literka.pl> – data wejścia: 11.2011)

Ostatnią witryną jest dostępny pod adresem <http://www.profesor.pl> serwis *Profesor*, oferujący szeroką gamę pomocy dla nauczyciela w formie scenariuszy zajęć, konspektów zawartych w odpowiednich kategoriach tematycznych. Zrzut ekranu poniżej przedstawia stronę portalu w sekcji *Dla nauczyciela* (Rysunek 282).

[\[Zaloguj się \]](#)
[\[Załóż konto \]](#)

Najczęściej szukane

- Konspekty
- Programy nauczania
- Plany rozwoju zawodowego
- Scenariusze
- Sprawdziany i testy

Reklama

Matura Anglia
Kompletny program IB i
wejść na najlepsze uczelnie
za granicą
www.sfr.pl

Reklamy Google

Media

- Przegląd Prasy
- Patronat
- Medialny
- Po godzinach

Słownka.pl

- Słownka na email
- Język angielski
- Język niemiecki
- Język francuski
- Język włoski
- Język hiszpański
- Język norweski

Katalog Publikacji

Katalog -> Dla nauczyciela

- Awans zawodowy (565)
- Biologia (353)
- Chemia (312)
- Edukacja czytelnicza (336)
- Edukacja europejska (149)
- Edukacja regionalna (212)
- Ekologia (257)
- Ekonomia (192)
- Filozofia i etyka (51)
- Fizyka (267)
- Geografia (275)
- Historia (639)
- Informatyka (717)
- Inne języki obce (14)
- Język angielski (888)
- Język francuski (62)
- Język niemiecki (568)
- Język polski (2217)
- Język rosyjski (78)
- Lekcja wychowawcza (1092)
- Matematyka (1676)
- Muzyka (188)
- Ogólne (373)
- Pedagogika (974)
- Plastyka (134)

- Przedsiębiorczość (41)
- Przyroda (499)
- Przysposobienie obronne (12)
- Reklama (10)
- Religia (320)
- Różne (2699)
- Sztuka (115)
- Technika (101)
- Technologia (16)
- Turystyka (49)
- Uroczystości (1193)
- WOS (133)
- Wybór zawodu (18)
- Wychowanie do życia w rodzinie (117)
- Wychowanie fizyczne (1072)
- Wychowanie komunikacyjne (61)
- Zajęcia pozaszkolne (150)
- Zajęcia przedszkolne (640)
- Zajęcia zintegrowane (1699)
- Zawodowe (452)
- Taniec (3)
- Zajęcia artystyczne (28)
- Zajęcia dla bezpieczeństwa (7)
- Edukacja dla bezpieczeństwa (7)

Plan Nadzoru 2011/12

Procedura Zatwierdzania Programów Nauczania, Nowe Arkusze Obserwacji
www.nadzor-pedagogiczny.pl

Reklamy Google

Uwaga! Wszystkie materiały opublikowane na stronach Profesor.pl są chronione prawem autorskim, publikowanie bez pisemnej zgody firmy Edgard zabronione.

Publikacje

Google™ Twoja wyszukiwarka

Szukaj

Dodaj publikację

- Nowe zasady publikacji
- Szukaj autora i tytuł
- Ostatnio dodane materiały
- Ranking publikacji
- Najczęściej zadawane pytania

Zobacz wzór zaświadczenia

Twoje konto

- Zaloguj się
- Załącz konto
- Zapomniałem hasła

Forum

- Nauczyciel - awans zawodowy
- Matura
- Korepetycje
- Ogłoszenia - kupię, sprzedam, oddam

Rysunek 282. Portal edukacyjny Profesor (<http://www.profesor.pl> – data wejścia: 11.2011)

Spśród powyżej przedstawionych portali edukacyjnych najbardziej interesującym wydaje się serwis *Literka.pl*. Najlepiej integruje ze sobą użyteczność z nowoczesnym, atrakcyjnym wyglądem, nie tracąc przy tym na jakości zgromadzonych materiałów. Oczywiście w sieci dostępnych jest znacznie więcej portali edukacyjnych, z których można czerpać inspirację. Warto odwiedzać również strony obcojęzyczne, aby mieć możliwość porównania rozwiązań tam stosowanych.

15.2. Przykład budowy witryny edukacyjnej

Ten rozdział niniejszej publikacji poświęcony został przedstawieniu projektu działającego portalu edukacyjnego, tworzonego na potrzeby Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie dostępnego pod adresem <http://www.erudyta.weinoe.us.edu.pl>. Portal dostosowany jest do specyfiki kierunków kształcenia dostępnych na wydziale. Czytelnik chcący powielić częściowo lub całkowicie przedstawione tu rozwiązania, budując własną stronę o podobnym charakterze, bez przeszkód dostosuje swoją witrynę, wprowadzając jedynie niewielkie zmiany. Wszystkie części składowe portalu wykonane zostały przy pomocy systemu Drupal i specjalnie wyselekcjonowanych modułów dodatkowych. Dla każdego prezentowanego rozwiązania przedstawiono szczegółowy opis zastosowanych narzędzi i ich konfiguracji.

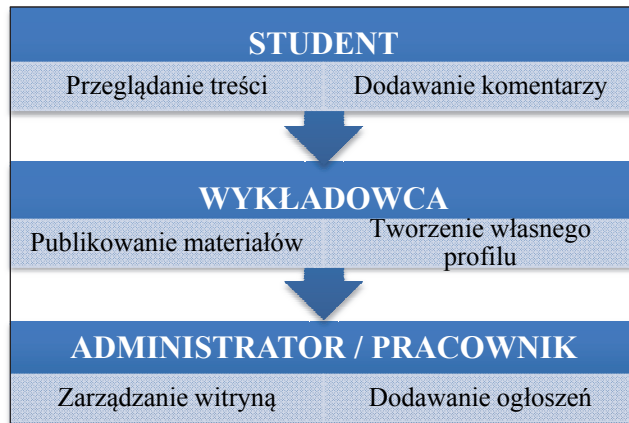
15.2.1. Organizacja witryny

Jednym z głównych powodów sugerujących rozpoczęcie pracy nad portalem edukacyjnym była chęć stworzenia miejsca, w którym można zgromadzić w formie elektronicznej przydatne z punktu widzenia studenta materiały. Do tej pory wymiana informacji na płaszczyźnie wykładowca–student odbywała się przeważnie za pośrednictwem wiadomości przesyłanych pocztą elektroniczną. Drugim powodem jest konieczność usprawnienia przepływu informacji pomiędzy pracownikami administracji tak, aby były one dostępne także za pośrednictwem Internetu. Przed przystąpieniem do

budowy portalu przygotowany został plan witryny z uwzględnieniem trzech podstawowych sekcji reprezentujących stawiane wymagania:

1. **Sekcja dla studenta** – tutaj zawarte zostały wszystkie rozwiązania pozwalające na przeglądanie zawartości, dostęp do profili wykładowców i informacji dotyczących aktualnego funkcjonowania wydziału.
2. **Sekcja dla wykładowcy** – umożliwia dodanie własnego profilu, publikację materiałów naukowych przeznaczonych dla studentów.
3. **Sekcja administracji** – pozwala pracownikom na szybki kontakt, publikację ogłoszeń i informacji dotyczących studenta, a także administrowanie portalem.

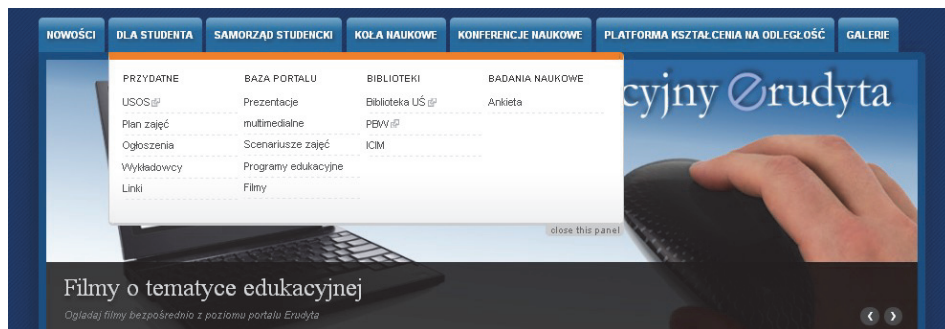
Uproszczony schemat blokowy portalu został przedstawiony poniżej (Rysunek 283):

Rysunek 283. Przykładowy schemat blokowy portalu z podziałem ról użytkowników

Studenci stanowią grupę docelową tworzonego portalu i w związku z tym zarówno wygląd strony głównej, jak i organizacja menu nawigacyjnego podporządkowane są stawianym przez nich wymaganiom. Główny nacisk został położony na przejrzystość szaty graficznej oraz ułatwienie dostępu do wszystkich działów. Strona główna zawiera ponadto blok ogłoszeń, dzięki któremu możliwe jest zamieszczanie ważnych informacji dotyczących przebiegu studiów.

Na początek dokonamy przeglądu menu nawigacyjnego dostępnego z poziomu użytkownika odwiedzającego witrynę wraz z opisem stron, na których wyświetlany jest dany rodzaj zawartości (Rysunek 284).

Rysunek 284. Widok menu głównego portalu edukacyjnego Erudyta – Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszyń (http://www.erudyta.weinoe.us.edu.pl – data wejścia: 11.2011)

1. **Nowości** – zawiera zestawienie wszystkich nowych treści dodanych do portalu. Widok został skonfigurowany tak, aby grupować zawartość ze względu na typ i datę dodania lub aktualizacji.
2. **Dla studenta** – zawiera następujące elementy:
 - 2.1. **Plan zajęć** – pozwala studentowi na szybkie odnalezienie planu zajęć.
 - 2.2. **Ogłoszenia** – zawiera zestawienie ogłoszeń i treści dodawanych przez pracowników wydziału.
 - 2.3. **Wykładowcy** – wyświetla listę profili wykładowców wraz z niezbędnymi informacjami o godzinach dyżurowania, a także daje dostęp do zamieszczonych przez nich materiałów
 - 2.4. **Materiały dydaktyczne** – stanowi trzon portalu edukacyjnego. Daje dostęp do posegregowanych materiałów takich, jak **Programy edukacyjne**, **Scenariusze zajęć**, **Filmy edukacyjne**, **Prezentacje multimedialne**.
 - 2.5. **Linki**.
 - 2.6. **Biblioteki** – odnośnik pozwala na szybkie dotarcie do zasobów bibliotek.
3. **Samorząd studencki**:
 - 3.1. **Informacje** – zawiera informacje na temat składu osobowego samorządu studenckiego.
 - 3.2. **Działalność** – członkowie samorządu studenckiego mają możliwość publikowania zawartości w tym dziale.
4. **Koła naukowe** – promuje odnośniki do stron kół naukowych funkcjonujących na uczelni.
5. **Konferencje**:
 - 5.1. **Kalendarium** – strona zawierająca terminarz konferencji

5.2. **Materiały naukowe** – tutaj możliwe jest umieszczanie materiałów z konferencji naukowych.

6. Platforma kształcenia na odległość.

7. Galeria.

Celowym zabiegiem było ograniczenie do minimum ilości odnośników pojawiających się w menu głównym portalu tak, aby zapewnić jego maksymalną czytelność i ergonomię. Dodatkowo po wybraniu np. **Materiały dydaktyczne** w prawym pasku bocznym wyświetlone zostanie dodatkowe menu – już bardziej szczegółowe – ułatwiające nawigację w tym konkretnym obszarze portalu.

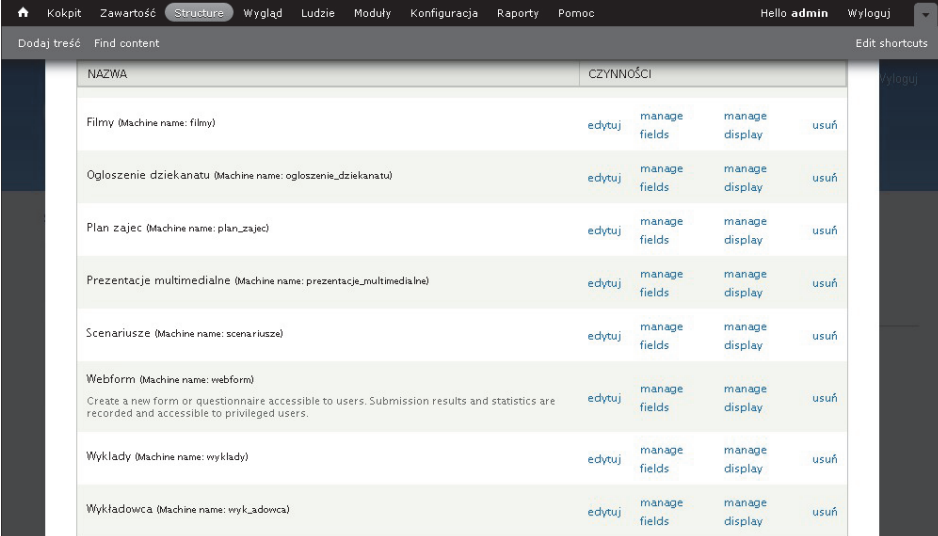
Spośród wyżej wymienionych elementów, które wbudowane zostały w tworzony portal, szczególną rolę odgrywają **Materiały dydaktyczne**, stanowiąc komplementarny element platformy kształcenia na odległość funkcjonującej w oparciu o system Moodle. Utworzone wewnątrz kategorie stanowią odzwierciedlenie specyfiki studiów prowadzonych na wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji. Z zamieszczonych tam materiałów mogą korzystać nie tylko studenci, ale także byli absolwenci – nauczyciele, pedagodzy – szukający pomocy i inspiracji w przygotowaniu zajęć.

Aby usprawnić wymianę informacji pomiędzy pracownikami a studentami, powstał dział **Ogłoszenia**. Użytkownik przeglądający jego zawartość uzyskuje dostęp do informacji i ogłoszeń publikowanych przez pracowników wydziału np. dziekanatu. Dla zalogowanych studentów dostępna jest dodatkowa opcja formularz, za pomocą którego mogą zadać pytanie pracownikom dziekanatu i uzyskać odpowiedź za pośrednictwem poczty e-mail lub bezpośrednio na swój profil przy pomocy mechanizmu prywatnych wiadomości. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwe jest szybsze załatwienie sprawy, ograniczenie kolejek przed dziekanatem, a co za tym idzie obustronna oszczędność czasu. Dodatkowym usprawnieniem jest zastosowanie mechanizmu ogłoszeń promowanych, które pokazują się bezpośrednio na stronie głównej portalu.

Działy **Plan zajęć** oraz **Konferencje** mają charakter czysto informacyjny. Za pomocą pierwszego z nich studenci mogą łatwo odszukać aktualny plan zajęć, wybierając typ studiów (stacjonarne, niestacjonarne), rok nauki oraz studiowany kierunek. Plan zajęć dostępny jest w dwóch postaciach – jako wpis na stronie oraz plik do pobrania. W przyszłości ten dział zostanie uzupełniony o możliwość przeglądania za pomocą urządzeń mobilnych, a także rodzaj osobistego organizatora pozwalającego na bieżąco zarządzać swoim czasem. Za pomocą drugiego działu możliwy jest dostęp do kalendarium konferencji prowadzonych na uczelni, a także poza nią. Istnieje też możliwość skorzystania z opublikowanych materiałów konferencyjnych.

Kolejnym zadaniem portalu jest umożliwienie kontaktu samorządu studenckiego ze studentami. Przewidziany został odrębny, autonomiczny dział, za pomocą którego możliwe jest dodawanie zawartości przez członków samorządu. Mogą oni dowolnie dysponować materiałami zawartymi w sekcji oraz wysyłać wiadomości do wszystkich zarejestrowanych w portalu użytkowników. Studenci mają możliwość zadawania pytań, zgłaszania swoich wniosków i zastrzeżeń za pomocą wbudowanego formularza.

Kolejnym elementem składowym portalu jest dział **Wykładowcy**. Zawiera on listę zarejestrowanych wykładowców, którzy utworzyli swój osobisty profil w systemie. Student może w prosty sposób sprawdzić, gdzie i o której godzinie dany nauczyciel dyżuruje, upewnić się, czy w danym dniu jest dostępny na uczelni, a także używając formularza, skontaktować się z danym wykładowcą. Dodatkowo, jeżeli student jest zalogowany w systemie i dodany przez wykładowcę do jego grupy, może uzyskać dostęp do dedykowanych materiałów opublikowanych przez nauczyciela. Ostatnim elementem menu portalu jest **Galeria**, podzielona na odpowiednie sekcje. Studenci prowadzący własną działalność, np. wolontariusze, mogą tu dokumentować swoje zajęcia.

NAZWA	CZYNNOŚCI			
Filmy (Machine name: filmy)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Ogłoszenie dziekanatu (Machine name: ogloszenie_dziekanatu)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Plan zajęć (Machine name: plan_zajec)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Prezentacje multimedialne (Machine name: prezentacje_multimedialne)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Scenariusze (Machine name: scenariusze)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Webform (Machine name: webform) Create a new form or questionnaire accessible to users. Submission results and statistics are recorded and accessible to privileged users.	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Wykłady (Machine name: wykłady)	edytuj	manage fields	manage display	usuń
Wykładowca (Machine name: wyk_adowca)	edytuj	manage fields	manage display	usuń

Rysunek 285. Podgląd na stronę konfiguracji rodzajów zawartości portalu Erudyta

Na potrzeby portalu edukacyjnego utworzonych zostało kilkanaście nowych rodzajów zawartości tak, aby jeszcze bardziej zautomatyzować wszystkie czynności w witrynie (Rysunek 285). Pozwoliło to na stworzenie osobnych widoków dla wszystkich sekcji, przez co rola administratora w zarządzaniu wyświetlaniem zawartości została ograniczona do niezbędnego minimum.

Podstawowe typy zawartości wraz z dodatkowymi polami jakie zawierają:

1. Plan zajęć:
 - 1.1. Pola wyboru typu, roku i kierunku studiów.
 - 1.2. Pole do załączenia planu w formie pliku.
2. Ogłoszenie dziekanatu.
3. Wykłady: pole załącznika.
4. Scenariusze: pole załącznika.
5. Prezentacje multimedialne: pole załącznika, pole dodania obrazów.
6. Filmy.

7. Wykładowca:
 - 7.1. Pole wyboru tytułu naukowego.
 - 7.2. Pole wyboru specjalności.
 - 7.3. Pole dodania zdjęcia do profilu.
 - 7.4. Pole dodawania załączników.
8. Samorząd
9. Konferencje : pole załącznika.
10. Zdjęcie: pole dodania pliku graficznego.

Każdy z przedstawionych powyżej typów zawartości adresowany jest do konkretnej grupy użytkowników. Przykładowo, członkowie samorządu studenckiego po zalogowaniu w portalu zyskują dostęp wyłącznie do tworzenia, edycji i usuwania typu zawartości o nazwie **Samorząd**. Takie rozwiązanie zwiększa bezpieczeństwo witryny i pozwala na szybkie publikowanie treści nawet przez osoby, które nigdy nie miały do czynienia z systemami CMS.

15.2.2. Uprawnienia i role w portalu

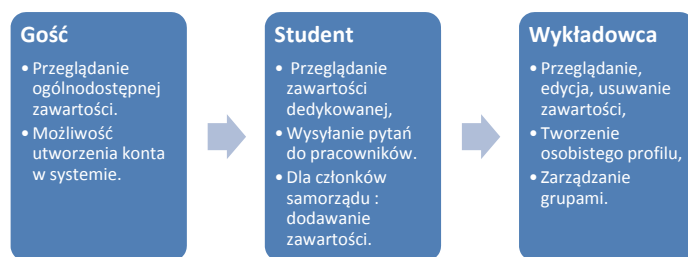
W portalu edukacyjnym wyróżnione zostały trzy podstawowe typy użytkowników mogących korzystać z jego zasobów.

Pierwszą kategorię stanowią niezalogowani użytkownicy przeglądający portal. Przypisano do nich rolę *Gość*. Do ich dyspozycji są *Materiały dydaktyczne* oraz wszystkie niezabezpieczone przez wykładowców bądź administratora materiały. Zakłada się, że w początkowym okresie funkcjonowania portalu będą oni stanowić większość użytkowników odwiedzających stronę.

Kolejną grupę stanowią użytkownicy posiadający konto w systemie. Mogą oni przeglądać zawartość ogólnodostępną, a także (jeżeli wykładowca przypisze dane konto do swojej grupy) do materiałów udostępnianych z pewnymi ograniczeniami. Ponadto, zalogowany użytkownik może skorzystać z interaktywnych formularzy, aby skontaktować się z pracownikami uczelni bądź konkretnym wykładowcą.

Trzecią grupę użytkowników stanowią wykładowcy. Po typowym utworzeniu konta w systemie zostają poddani weryfikacji, a po pomyślnym jej zakończeniu otrzymują uprawnienia do publikowania treści, mogą utworzyć prywatny profil oraz dodawać studentów do grup.

Na następnej stronie przedstawiony został uproszczony schemat ról i uprawnień nadanych trzem kategoriom użytkowników portalu edukacyjnego (Rysunek 286):

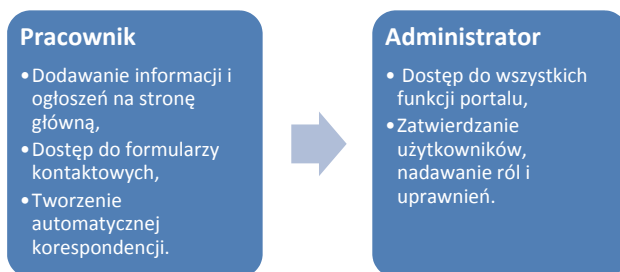

Rysunek 286. Uproszczony schemat ról i uprawnień nadanych trzem kategoriom użytkowników portalu edukacyjnego

Z portalu edukacyjnego korzystać mogą jeszcze dwie grupy użytkowników. Ze względu na swoją specyfikę nie zostały uwzględnione na poprzednim schemacie.

Pierwszą specjalną grupę użytkowników stanowią szeroko rozumiani *Pracownicy* (Rysunek 287). Utworzenie takiego konta wymaga, analogicznie jak w przypadku *Wykładowcy*, weryfikacji przez administratora i nadania odpowiednich uprawnień. Aby maksymalnie ułatwić użytkownikom tego typu poruszanie się w witrynie, stworzono dodatkowe menu, zawierające spis odnośników do wszystkich możliwych za pośrednictwem tego typu konta operacji. Dodawanie ogłoszenia sprowadza się do kilku kliknięć, a wysłanie automatycznej korespondencji do wielu użytkowników naraz – wypełnienia stosownego formularza – dostępnego również z poziomu menu.

Drugą grupę specjalną stanowi *Administrator* – konta tego typu posiadają pełne uprawnienia i dostęp do wszystkich możliwości witryny (Rysunek 287). Ich ilość jest ściśle ograniczona, mając na względzie bezpieczeństwo i nieprzerwane funkcjonowanie witryny.

Rysunek 287. Szczegółowe przykładowe uprawnienia kategorii użytkowników Pracownik, Administrator

Pełny nadzór nad rolami i kontami użytkowników w systemie powierzony jest administratorowi. Dodatkowo tworząc konto specjalne, np. dla pracownika dziekanatu, dokonywana jest weryfikacja danej osoby tak, aby uniknąć nieprzewidzianych sytuacji. Taka weryfikacja polega na dostarczeniu danemu pracownikowi przygotowanego wcześniej unikatowego identyfikatora, który wprowadza podczas pierwszego logowania w systemie.

15.2.3. Wyświetlanie zawartości w portalu

Za wyświetlanie zawartości w tworzonym portalu odpowiedzialny jest szablon *Marinelli*. Strona główna witryny została przebudowana w taki sposób, że nie wyświetla już jedynie skrótów nowo opublikowanej treści, a zawiera w sobie funkcjonalne elementy, takie jak blok zawartości promowanej, wyświetlający najbardziej popularną wśród użytkowników zawartość oraz sekcję ogłoszeń. Dla każdej sekcji menu stworzony został osobny dostosowany do jej specyfiki widok. Poniżej przedstawiony jest przykładowy widok planu zajęć wraz z jego ustawieniami. Dzięki zastosowaniu odpowiedniego sortowania wpisy dodane to tej kategorii automatycznie ustawiają się w odpowiedniej kolejności. Cała strona staje się przez to bardziej czytelna, przez co umożliwia sprawne i szybkie odnalezienie przez studenta właściwego dla jego roku i kierunku studiów planu zajęć (Rysunek 288).

Rysunek 288. Strona – plany zajęć

1. Format wyświetlania: Tabela.
 - 1.1. Dodane pola: [skoro dwukropek – podrzędne punktowanie]
 - 1.2. Rodzaj studiów,
 - 1.3. Rok studiów,
 - 1.4. Kierunek studiów.
2. Plik planu zajęć.
3. Zastosowane filtry:
 - 3.1. Typ zawartości: Plan zajęć,
 - 3.2. Tylko zawartość opublikowana.
4. Kryteria sortowania:

- 4.1. Rodzaj studiów (stacjonarne, niestacjonarne),
- 4.2. Kierunek studiów,
- 4.3. Rok.

Przy pomocy zainstalowanych modułów dodatkowych student wizytujący dział prezentacji multimedialnych ma możliwość podglądu wybranych slajdów z interesującej go prezentacji przed pobraniem jej w całości (Rysunek 289).

Rysunek 289. Podgląd prezentacji multimedialnej w portalu Erudyta

Na chwilę obecną prace nad portalem edukacyjnym znajdują się w ostatniej fazie – trwają końcowe testy i rozpoczyna się wypełnianie zawartością. Po ich zakończeniu możliwe będzie odwiedzenie strony i skorzystanie z jej zasobów. Portal można odwiedzić pod adresem <http://www.erudyta.weinoo.us.edu.pl>.

Rozdział 16. Przegląd alternatywnych systemów CMS

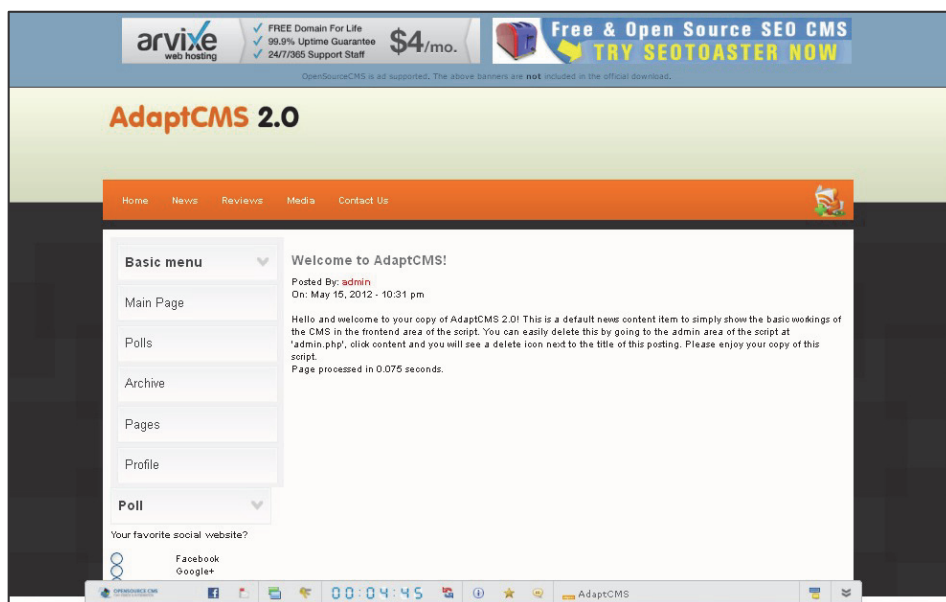
Mamy nadzieję, że lektura niniejszej książki pozwoliła Państwu na pogłębienie swoich zainteresowań związanych z możliwościami wykorzystania przestrzeni internetowej do celów edukacyjnych. Zawarte w niej informacje mogą być pomocne także przy projektowaniu i budowaniu stron internetowych o zupełnie innym charakterze stanowiąc doskonały przewodnik dla osób, które stawiają pierwsze kroki w samodzielnym administrowaniu witryną. Z racji swojej popularności i dostępności uaktualnień przedstawione zostały dwa systemy CMS: Joomla! oraz Drupal. Prostota ich obsługi i łatwość konfiguracji oraz modułowa budowa pozwalająca na samodzielne dobranie przez użytkownika interesujących go elementów sprawiły, że zdecydowaliśmy się przedstawić Państwu właśnie te dwa systemy. Niemniej jednak mając na uwadze fakt, że na rynku dostępnych jest sporo innych systemów CMS mogących stanowić bazę dla tworzenia mniej lub bardziej skomplikowanych stron WWW na koniec niniejszej publikacji przedstawione zostanie kilka z nich. Jednym z głównych kryteriów doboru systemów CMS do niniejszego zestawienia była dostępność na zasadach wolnego oprogramowania, a co za tym idzie możliwość ich bezpłatnego wykorzystania do celów niekomercyjnych.

Ilość dostępnych darmowych systemów CMS jest ogromna i ciągle się powiększa. Wybór odpowiedniego rozwiązania nie jest więc sprawą łatwą. Należy przede wszystkim uwzględnić potrzeby i zadania, które tworzona witryna będzie musiała zaspokajać. Pomocnym w rozwiązaniu tego dylematu może być odwiedzenie strony Open Source CMS dostępnej pod adresem: <http://www.opensourcecms.com> gdzie znaleźć można opis ponad pięciuset systemów zarządzania treścią (Rysunek 290).

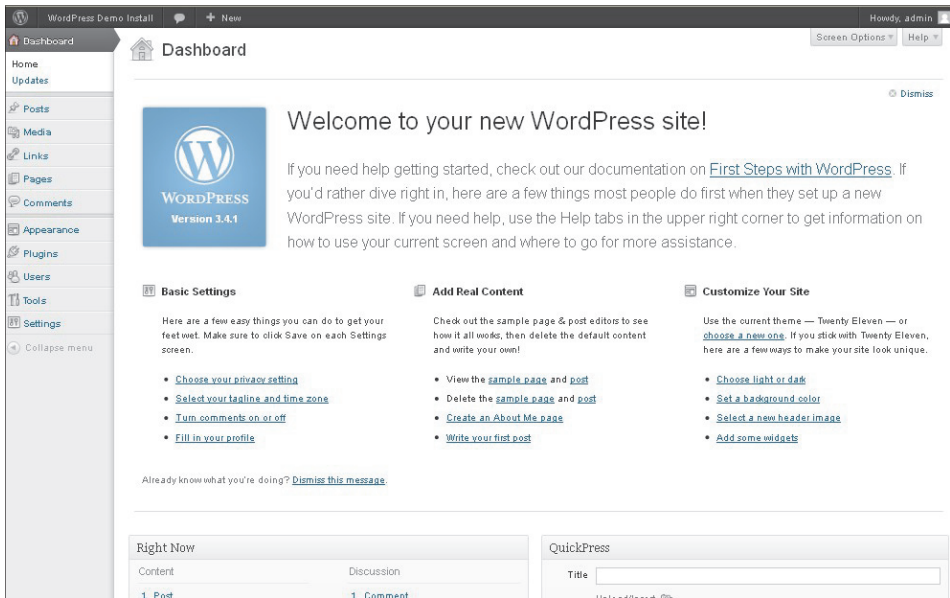
Rysunek 290. Strona główna Open Source CMS (<http://www.opensourcecms.com> – data wejścia: 11.2011)

Co ciekawe za pośrednictwem tego portalu możemy od razu bez potrzeby instalowania danego systemu sprawdzić jak wygląda przykładowa strona główna wykonana przy jego użyciu oraz zalogować się do panelu administracyjnego, aby zobaczyć jakie opcje oferuje (Rysunek 291). Wystarczy, że po wybraniu interesującego rozwiązania wybierzemy u dołu strony odnośnik „Demo Main Page” lub „Demo Admin Page”. W drugim przypadku jako nazwę użytkownika podajemy admin, a hasło demo123.

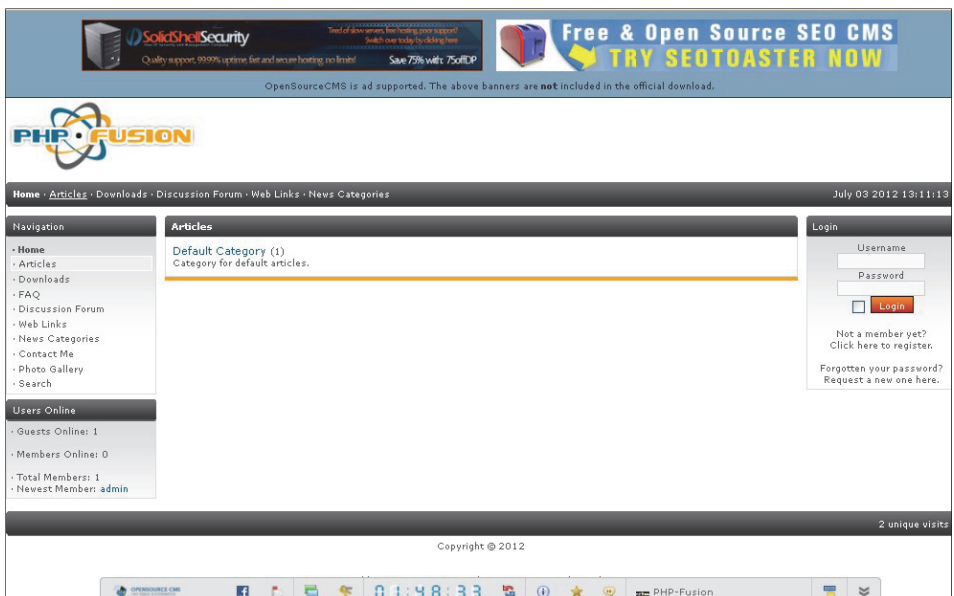
Rysunek 291. Podgląd strony głównej AdaptCMS

Przechodząc do analizy już konkretnych systemów CMS należy na pierwszym miejscu wspomnieć o bardzo popularnym wśród użytkowników systemie WordPress. Przeznaczony jest on przede wszystkim dla użytkowników ceniących szybkość i łatwość w dodawaniu nowej zawartości na stronę. System ten sprawdzi się najlepiej na mniej rozbudowanych portach ze względu na fakt, iż w swoim założeniu powstał jako platforma do tworzenia szybkich i wydajnych blogów. Nie umniejsza to jednak jego potencjału edukacyjnego. Społeczność projektu jest mocno rozbudowana, często pojawiają się nowe aktualizacje i można liczyć na pomoc ze strony innych użytkowników. Projekt WordPress bazuje na modułach co oznacza, że możemy dowolnie dobierać interesujące rozszerzenia. Konfiguracja systemu jest bardzo prosta i w zasadzie można rozpocząć prace tuż po zakończeniu procesu instalacji. Warto jeszcze wspomnieć, iż całość interfejsu dostępna jest także w języku polskim co znacznie ułatwia pracę. Wygląd strony głównej administracyjnej systemu WordPress został zilustrowany na następnej stronie (Rysunek 292).

Rysunek 292. Panel administracyjny systemu CMS WordPress

Kolejny system już o nieco mniejszych możliwościach to PHP-Fusion. Będzie przydatny dla użytkowników ceniących prostotę i łatwość obsługi. Dostępny jest w polskiej wersji językowej co znacznie zwiększa komfort pracy mniej doświadczonych użytkowników.

Rysunek 293. Strona główna stworzona przy pomocy CMS PHP-Fusion

Podobnie jak prezentowany wcześniej WordPress posiada budowę opartą o moduły dodatkowe. System jest ciągle rozbudowywany i posiada grono swoich zwolenników co sprawia, że w sieci nie brakuje informacji na temat instalacji czy sposobów rozwiązywania problemów związanych z jego funkcjonowaniem. Dostępne są również alternatywne szablony graficzne przez co można z łatwością dostosować wygląd witryny do swoich upodobań i preferencji. Wygląd przykładowej strony głównej został pokazany na poprzedniej stronie (Rysunek 293).

Ostatnim z systemów CMS prezentowanych w niniejszym przeglądzie jest Web@all CMS. W rankingu tworzonym przez odwiedzających witrynę Open Source CMS system ten ułożył się na drugiej pozycji zaraz po Joomla!. Szczególną uwagę zwraca na siebie przejrzyste i intuicyjne menu administracyjne (Rysunek 294). System dostępny jest w języku polskim. Za jego pomocą możemy szybko stworzyć prostą witrynę internetową, wypełnić ją treścią oraz umożliwić użytkownikom jej dalsze rozwijanie.

Rysunek 294. Web@all CMS wygląd zaplecza administracyjnego

Przedstawione powyżej systemy CMS nie wyczerpują oczywiście całej ich gammy dostępnej bezpłatnie w sieci. Każdy z administratorów uwzględniając swoje kryteria powinien dokonać wyboru odpowiedniego dla siebie rozwiązania. Tabela 3 na zamieszczona na następnej stronie może być przydatna w doborze odpowiedniego systemu. Z jednej strony prosty i mniej skomplikowany system CMS pozwoli na szybkie tworzenie zawartości, udostępnianie informacji, z drugiej jego możliwości w zakresie publikowania materiałów multimedialnych mogą być znacznie ograniczone. Poświęcenie czasu na zapoznanie się z bardziej rozbudowanym systemem jak np. Joomla! czy Drupal bez wątpienia zaowocuje w przyszłości wydajnym serwisem umożliwiającym stworzenie wysokiej klasy strony internetowej.

Tabela 3 Wymagania stawiane po stronie serwera w odniesieniu do przykładowych systemów CMS

Nazwa CMS	Wymagana wersja PHP	Wymagana wersja MySQL	Moduły, szablony graficzne	Strona domowa
Joomla!	5.3	5.0.4	TAK	http://www.joomla.org
Drupal	5.3	5.0.15	TAK	http://www.drupal.org
WordPress	5.2.4	5.0.15	TAK	http://www.wordpress.org
PHP-Fusion	5.0.0	4.0.0	TAK	http://www.php-fusion.org
Web@all CMS	5.0.0	5.0.0	TAK	http://www.webatall.org
Mambo	4.3.0	5.0.0	TAK	http://www.mamboserver.com
eXtreme-Fusion	5.2.17	5.0.0	TAK	http://www.extreme-fusion.org

Na zakończenie

Spodziewamy się, że wskazówki dotyczące instalacji, konfiguracji i zarządzaniu portalem, opartym o system Drupal, przedstawione w danej części książki, będą dla Państwa przydatne i zainspirują oraz pozwolą na praktyczną implementację swoich pomysłów, twórczych idei i zawodowych i edukacyjnych potrzeb.

Bibliografia

Wszystkie informacje dotyczące instalacji i konfiguracji CMS Drupal zostały zaczerpnięte ze strony internetowej projektu
<http://drupal.org/documentation/install>

Instalacja i konfiguracja programu WAMP: <http://www.wampserver.com/>

Portale edukacyjne

1. <http://www.interklasa.pl>
2. <http://www.literka.pl>
3. <http://www.profesor.pl>
4. <http://www.scholaris.pl>

Wieloletnia historia miasta Katowice

Uniwersytet Śląski

ISBN 978-83-60071-55-7